

༡༡། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་
རྩེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མཛད་པ་བོ། ཚེས་རྗེ་རག་དབང་དཔལ་ལྷན།

དཔལ་ལྷན་འབྲས་བླངས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛད་ཁང་།

Paldan Drepung Gomang Library

སྐུ་མཁའ་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་

[093]

མཆན་བྱང་།

དབྱ་མ་ལ་འཁྱུག་པའི་ཆོག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་

བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མཛད་ས་ལོ། ཆོས་རྗེ་དག་དབང་དཔལ་ལྷན།

འབྲས་སྤངས་སློ་མང་སློག་དུལ་གཙུག་ལག་དྲ་མཛོད་ནས་འབྲེལ་ས་སྤེལ་བྱས།

ཕྱི་ལོ་ 2016 ལོའི་ཟླ་ལྷ་བཤ།

ཕབ་ལེན་དྲ་གནས།

www.gomanglibrary.com

དཔར་གཞི་བྱསྟེན་པ། འབྲས་སྤངས་སློ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

འཕྲུལ་དེབ་བརྒྱུ་ན་པ། སྤེལ་ཆེད་ལྷན་སྤྲུལ།

དེབ་འདི་འདི་དཔར་གཞི་འདི་བཤད་དཔར་འབྲས་སྤངས་སློ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་ཡོད་པས་ཆོག་མཆན་

མཛད་པར་གདུག་པར་དཔར་བྱསྟེན་བྱ་མི་ཆོག

དཀར་ཆག

༡། །དབྱ་མ་ལ་འབྱུག་པའི་ཆེག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མེམས་བསྐྱེད་དང་ཐོའི་འབྲེལ་བ།.....	3
མེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བ།.....	26
མེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་འབྲེལ་བ།.....	31
མེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་འབྲེལ་བ།	39
མེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པའི་འབྲེལ་བ།	41
མེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པའི་འབྲེལ་བ།	42
ཕྱི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ།	47
ཕྱི་བདག་སྐྱེ་དགག་པ།.....	58
ཕྱི་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ།.....	87
ཕྱི་བདེན་གཉིས།.....	100
ཕྱི་མེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་རྩ་དགག་པ།	141
ཕྱི་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དགག་པ།.....	175
ཕྱི་མེམས་ཙམ་རྩ་གསུངས་པའི་ཙམ་སྦྱས་བྱི་དོན་མི་འགོག་པར་བསྟན་པ།	204
ཕྱི་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།.....	217

ཕ་རྒྱལ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།	218
ཕ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་སྐྱབ་པ།	226
ཕ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།	269
མེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་འགྲེལ་བ།	281
མེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བ།	282
མེམས་བསྐྱེད་དགུ་པའི་འགྲེལ་བ།	285
མེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ།	286
ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན།	286
འབྲས་བུའི་ས།	289
བར་བྱ་སྟོན་ཆེན་པོ།	310

༡༡། །དབྱ་མ་ལ་འབྱུག་པའི་ཆོག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ཕྱིན་མོ་གྲུ་རུ་མཆུ་གྲོ་ལྟ་ཡ། ཉེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་གཏམ་སྟན་དབྱར་རྩེ་
སྒྲུལ། སྐལ་བཟང་སྤྱིན་ལ་དགའ་བའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ། མར་ལམ་མངལ་ཁུར་བཟང་པོ་
བསྟན་མཛད་པའི། ཁྲི་མེད་སྟོན་པ་མཆོག་དེས་བྱིན་ཆེན་སྦྱོལ། མགོན་པོ་གང་གི་
མཆོན་སྟན་གཟེགས་མ་ཅམ། སྒྲ་འཛིན་བྱ་གར་ཁྱུགས་པའི་ཆ་བེར་གྱིས། ཤེས་ལྡན་
སེམས་ཀྱི་ཐུན་ཆེན་མཐར་མཛད་པའི། རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏོར་དེས་བདག་སྦྱོངས་
ཤིག །བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་གྱིས། །ང་ཡི་དགོངས་ཟབ་གསལ་བར་བྱེད་
དོ་ཞེས། །ལུང་བསྟན་འབྱུག་གི་སྒྲ་ཆེན་བརྒྱུད་སྟོན་པ། །འཕགས་མཆོག་སྤྱི་སྤྱོད་ཡབ་
སྲས་རྣམ་གཉིས་རྒྱལ། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར། །འབྲེལ་མཛད་
སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་དང་ལྷ་པའི་ཞབས། །ཞི་བ་ལྷ་ཞེས་ཕྱོགས་མཐར་ཡོངས་གྲགས་
པའི། །མཁས་དབང་རྣམ་གསུམ་ཀུན་གྱི་སྤྲ་མར་འོས། །འཕགས་ལུལ་མཁས་པའི་གཞུང་
ལུགས་པརྒྱའི་གཉེན། །སློ་རྩོད་སྤྱིན་ནག་འཕྱག་པོས་བསྐྱེད་པ་རྣམས། །སློ་བཟང་
ལེགས་བཤད་རྒྱུད་གིས་བསལ་བྱིན་ཆད། །ལྟ་བ་སྟེགས་མའང་མིང་ཅམ་ལྟག་མར་
ལུས། །མཛདས་པའི་མ་ཡིས་བྱ་རྒྱུད་སྦྱོང་བ་ལྟར། །སྤྱོད་ཆོགས་ཐབས་ཀྱིས་སློ་དམན་ཁོ་
བོ་ལ། །གཞུང་ལུགས་ལྟ་བའི་སློ་མིག་སྦྱོལ་མཛད་པའི། །བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་
དྲིན་ཀུན་ལས་ལྟག །རང་ཉིད་ཆོས་ལ་གོམས་པ་སྦྱིད་བྱིར་དང་། །སྐལ་མཉམ་གཞན་
ལ་ཐན་པར་འདོད་པའི་སྒྲོལ། །དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ། །འབྱུག་པའི་
ཆོག་དོན་ཉུང་གསལ་དབྱེ་བར་བྱ། །འཇམ་མགོན་སྤྲ་མའི་འབྱུག་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་
བྱ། །སློ་རྩོད་ཁོ་བོས་ཆོག་འབྲེལ་བྱེད་པ་ནི། །ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་གཞུང་རྒྱུང་འགམ་
བྱ། །བ་རྩའི་ཁྱོན་པ་བཞོ་བའི་དཔེར་སོང་ཡང་། །རྒྱ་རྒྱུང་འགམ་བྱ་འགྲོ་བའི་མཐུ་མེད་

ལ། རྒྱུགས་གང་རྟོག་རྒྱས་སྒྲིམ་པ་སེལ་བ་ལྟར། གཞུང་བཟང་ཆེན་མོར་ལྟ་བའི་མཐུ་
མེད་ལ། གསར་ཚུལ་འདི་འདྲས་པན་པར་འགྱུར་བའང་སྲིད། །

མེམས་བསྐྱེད་དང་བོད་འབྲེལ་བ།

འདིར་ཟབ་རྒྱས་གཉིས་ཆོགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ལ་བཞི། མཚན་དོན། འགྱུར་ཕྱག་གཞུང་དོན།
མཇུག་གི་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ནས། ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བྱུང་། གཞན་རྣམས་གོ་བར་སྤྲོ་ཞིང་
འདིའི་འཇུག་བྱའི་དབུ་མ་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། གཞུང་
འདིས་རྩ་ཤེ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། ཟབ་པའི་སློན་ནས་འཇུག་ཚུལ་ནི། གཞུང་
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་དོན་སེམས་ཅམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་
མཐུན་པར་བཤད་དུ་མི་རུང་བར་ལེགས་པར་ངེས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། གཞུང་
བ་མེད་པར་འདྲིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་
པར་གྱིས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་གྱིས་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་རྒྱས་པར་
བཀག་ཅིང་། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། ཞེས་པ་ནས། སྟོང་ཉིད་དག་
ལས་རབ་ཏུ་སྦྱེ་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་ལྔས་རང་རྒྱུད་པ་དམིགས་
གྱིས་བཀར་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་འདོད་པ་
རྣམས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་དོན་མིན་པར་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་པར་ངེས་ལུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱ་ཆེ་བའི་སློན་ནས་འཇུག་ཚུལ་ནི། གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་ཤེར་བསྟན་
པའི་ཟབ་མོད་ལམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གཞན་གྱིས་
ཁ་བསྐྱངས་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ལེགས་པར་ངེས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས།
རྩ་ཤེར་བསྟན་པའི་ཟབ་མོད་ལམ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱིས་ཁ་བསྐྱང་།

པའི་ཆེད་དུ། འཕགས་པའི་མན་ངག་དབུ་མ་རིན་ཆེན་མེད་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སྐྱེའི་
སའི་ཆོས་གསུམ་དང་། འཕགས་པའི་སྒྲོབ་པའི་ས་བཅུ་དང་། འབྲས་བུའི་ས་དང་། ས་
ལྷ་པ་དང་དུག་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷག་
མཐོང་སྒྲོམ་པ་རྣམས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་འཕྲུག་པ་བཙམས་པའི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་དགོས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྩེ་ཤར་བསྟན་པའི་ཟབ་དོན་དེ་རང་རྒྱུད་པ་མན་
ཆད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ངེས་པ་དང་། ཟབ་དོན་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་ཆེ་བྱམས་སྟོང་
རྩེ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གཞན་དང་བྱང་འབྲེལ་
དུ་སྒྲོམ་དགོས་པར་ངེས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་ཞེས་སོགས་བྱུང་། རྒྱལ་རེག་གི་རྩི་མ་སྤངས་ཤིང་
སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་བྱམས་པས་བྱབ་པས་འཇམ་དཔལ་དང་། གཞོན་ནུ་བཅུ་དུག་
ལོན་པའི་ཆ་ལུགས་ཅན་དུ་སྐྱར་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ་ཞེས་པའོ།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཕྲུག་པ། བཙམས་པའི་བསྟན་
བཅོས་གྱི་ལུས། ཇི་ལྟར་བཙམས་པའི་རྒྱལ། བཙམས་པའི་དགེ་བ་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོད་པ་དང་། སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་བྱག་འཆལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྐྱེས། ཞེས་པ་ནས། དེ་
ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་སྟོང་རྩེ་བསྟོད་པར་བཟྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་གསུངས།
ཉན་ཐོས་དང་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་འབྲིང་སྟེ་རང་རྒྱལ་ནི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་
ལ། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྲུངས་ཤིང་། འཆད་པར་
འཇུར་བའི་སྟོང་རྩེའི་སེམས་དང་། ཉག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟེ་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་སྒྲོམ་པ་རབ་དང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གསུམ་ནི། རྒྱལ་སྤངས་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་
ཡང་སྟོང་རྩེ་ཡིན་པས་ན། སྟོང་རྩེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། གང་ཕྱིར་

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཁང་གི་ཕྱིར་སྡིང་བཅེ་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་ཕུན་ཚོགས་
འདིའི་ཐོག་མར་སྐྱེད་པ་ལ་གལ་ཆེ་བ་ས་བོན་དང་། བར་དུ་སྤེལ་བ་ལ་གལ་ཆེ་བ་རྒྱ་
དང་། ཐ་མར་གདུལ་བྱས་ཡུན་རིང་དུ་ཡོངས་སྡོད་པ་ལ་གལ་ཆེ་བ་འབྲས་བུའི་སྤྲོན་པ་
ལྟ་བུར་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་བའི་ཞབས་བདག་གིས་ཉན་རང་སངས་རྒྱས་
བྱང་ལེམས་དང་། དེའི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་རམ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་
པའི་ཐོག་མར་སྡིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་བགྱེད། །

ཉན་ཐོས་ཞེས་པའི་སྐྱ་བཤད་ཡོད་དེ། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལས་
ཉན་ནས་བསྐྱོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ན། བདག་གིས་འདི་
ལྟར་བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྲིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་སོགས་གཞན་ལ་ཐོས་པར་
བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱད་དོད་ཤ་བ་ཀ་ནི་ཐོས་
སློག་ལའང་འདུག་པ་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་འབྲས་སངས་རྒྱས་ལས་ཐོས་ནས་རང་
གིས་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཅམ་ཡང་མི་སྦྱབ་པར་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རིགས་ཅན་གཞན་ལ་སློག་
པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་
ཉན་ཐོས་གྱུར། །བྱང་རྒྱལ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྐྱག་པར་བགྱེ། །བྱང་རྒྱལ་པ་ཡི་སྐྱ་ཡང་
རབ་ཏུ་བརྗོད། །དེ་བས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་མི་བཟད་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱང་རྒྱལ་སྐྱ་མ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་དང་བྱི་མ་ནི་དེར་བགྱོད་པའི་ལམ་
ལ་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་མཚན་འདི་གཉིས་བྱང་རྒྱལ་ལེམས་དཔའ་ལ་ནི་ཉན་
ཐོས་དང་འདྲ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ནམས་ལ་ནི་ཐོས་སློགས་ཀྱི་དོན་དངོས་
སོ། །ཞེས་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་པས་སྐྱ་བཤད་སྐྱ་བྱི་གཉིས་ཀ་ཆང་བའི་བྱང་ལེམས་
ཡོད་དམ་དཔུད་པར་བྱའོ། །སྐྱ་མས་མཉན་བྱའི་གདམས་ངག་ལ་ཐེག་དམན་ཀྱི་ཕྱེ་སྡོད་
གཙོ་ཆེ་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཕྱེ་སྡོད་ཡོད་མེད་དཔུད་བྱ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་གསུངས་
པའི་ཆེ་འབྲས་བུ་བཞི་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་

ལ་བསྐབ་པར་འདྲོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བསྐབ་པར་བྱའོ་ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། བྱི་མས་བསྐྱག་པར་བྱ་རྒྱུའི་ཆོས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཁོ་
 བ་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱུ་འབྲིང་ཞེས་པ་ནི་འགྱུར་སྟོན་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་རྟོགས་འབྲིང་
 ཞེས་བྱ་ལ། རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་འབྲིང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་གང་ཟག་གསུམ་ཀ་ལ་ཡོད་ལ། རང་རྒྱལ་ནམས་ནི་
 བསྐལ་བརྒྱུར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་སྟེན་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་བྱུང་པར་གྱི་ཉན་
 ཐོས་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་གཉིས་དང་།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འཕྲུག་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་མེད་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ལས་དམན་པས་དེ་
 ཉིད་རྟོགས་པ་འབྲིང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བྱིར་རོ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱུ་དུ་ཆོགས་སྟོང་
 ཆེ་རྒྱུ་གཉིས་དུས་ངེས་པ་མེད་པར་ཆོགས་གསོག་པར་བཤད་ཀྱང་། གསེར་སྤེང་ལས་
 རང་རྒྱལ་གསུམ་ཀ་ཆོགས་གསོག་པའི་དུས་མཚུངས་པར་གསུངས་སོ། །

སྤྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཀྱིས་འབྲས་བུར་འདྲིན་
 པའི་དོན་ཚང་བའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོགས་གཙོ་བོ། དོན་དེ་མ་ཚང་བའི་
 བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོགས་སལ་བར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། ། སངས་
 རྒྱུ་བཙུམ་ལྷན་འདས་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐུབ་པའི་སྐྱ་ནི་ཉན་རང་དག་
 བཙུམ་ལ་ཡང་འཕྲུག་ཅིང་། སངས་རྒྱུ་ནི་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ལས་ཀྱང་གོང་ན་མེད་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་དམ་པ་བརྟེན་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་
 བཀའ་ཆོས་ཀྱི་སྲིད་ལ་མངའ་བསྐྱུར་བའི་བྱིར་རོ། ཐུབ་དབང་གིས་ཉན་རང་བསྐྱུན་
 རྒྱལ་ཡོད་དེ། དེས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་དོན་བྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་དེ་ཉན་རང་
 གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་བསམ་སྟོན་པའི་རིམ་པས་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་
 པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། འདི་ལ་རྩོད་ལན་ནི། རང་རྒྱལ་རྣམས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་པ་
 མི་འཐད་དེ། དེ་དག་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆོ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་མན་ངག་ལ་མ་བརྟེན་

པར་རང་རྒྱལ་གྱི་མུང་འདས་འཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལས་ཚས་ཐོས་པའི་ཆེ་དེ་
ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་མུང་འདས་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེན་སྦྱོན་མེད་དེ། དེ་དག་སངས་
རྒྱས་ལས་ཚས་ཐོས་པའི་ཆེ་དེ་ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་མུང་འདས་མི་འཐོབ་ཀྱང་། ཐོས་པའི་
དོན་དེ་ཉིད་ཉན་བསམས་བསྒྲུབས་པས་སྦྱེ་བ་གཞན་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་མུང་འདས་ངེས་
པར་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། མུང་ངེས་ཀྱི་ལས་དེ་གསོག་པའི་ཆེ་འདི་ལ་འབྲས་
བྱ་མི་མུང་ཡང་། སྦྱེ་བ་གཞན་དུ་ངེས་པར་མུང་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། རྒྱ་ངན་འདས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། སྦྱེ་
བ་གཞན་དུ་འབད་མེད་པར། ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་བཞིན་ནོ། ཞེས་དང་། དབུ་
མ་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ནམས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱང་ཟད་པ་
ན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཉིན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་
སོ། རངས་རྒྱས་བྱང་མེམས་ལས་འཁྱུངས་པར་གསུངས་པ་དེ་ལ་རྩོད་ལན་ནི། རངས་
འཕགས་ནམས་བྱང་མེམས་ལས་འཁྱུངས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱང་མེམས་ནམས་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་སྦྱེས་པས་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་
ཞེན་མ་བྱུང་སྟེ། བྱང་མེམས་ནམས་རྒྱལ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་སྲས་ཡིན་མོད་
ཀྱང་། རྒྱལ་བ་དེ་རང་གི་སྲས་སུ་གྱུར་པའི་བྱང་མེམས་དེ་ལས་འཁྱུངས་པ་མིན་གྱི། རང་
དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་བྱང་མེམས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བྱང་མེམས་
གཞན་ཞིག་གིས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འཁྱུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

བྱང་མེམས་ནམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ནམས་
ཀྱིས་བྱང་མེམས་ལ་བསྐྱེད་པ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། དེའི་དགོས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཕུན་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་གཅིས་པ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་བྱང་མེམས་ལ་མཚོན་པས་
འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ལ་དོན་གྱིས་མཚོན་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྦྱོན་གྱི་ལྷོན་ཤིང་གི་ལྷ་
ལྷ་ལྟར་བྱང་མེམས་ལས་དང་པོ་བ་ལ་ཡང་གཅིས་སྲས་སུ་བྱས་ཏེ་འབད་པ་ཆེན་པོས་
སྦྱོང་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། དུས་དེར་འཁོར་དུ་ཉེ་བའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ཐེག་ཆེན་

ལ་སྐྱར་བར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། བྱེ་སྐྱས་སངས་རྒྱས་ལས་བྱང་སེམས་
ལ་བསྐྱེད་པ་ཆེར་མཛད་པས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་ལན་
བཏབ་ཚུལ་ནམས་རྟོག་གི་འབར་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

སངས་རྒྱས་ལས་བྱང་སེམས་ལ་བསྐྱེད་པ་ཆེ་བར་མཛད་པ་དང་། སངས་
རྒྱས་ནམས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་པར་ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་ནི། དཀོན་བཅེགས་ལས།
འོད་སྤངས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་བ་ཆོས་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ལྟར་ཉ་བ་ལ་མ་ཡིན་
ནོ། །འོད་སྤངས་དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་ང་ལ་རབ་དུ་དད་པ་དེ་དག་གིས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་ཕྱག་བྱའི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་
འབྱུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྟོང་རྗེའི་སེམས་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཅོད་ལན་ནི། ཆོས་གསུམ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་རྒྱར་འདོག་པ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མ་
མཐའ་ལམ་དུ་ཞུགས་མ་ཐག་པའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བ་ལ་བྱེད་ན་སེམས་བསྐྱེད་
དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྟོང་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པ་མི་འཐད་ལ། བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བ་ལ་མི་
བྱེད་ན་རྩ་བ་ཆོས་ལྟ་བུ་དང་སྦྲན་ཀྱི་སྟོན་ཤིང་གི་ལྷ་གུ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་
དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
ཚུགས་གཉིས་པ་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཚུགས་དང་པོ་ཁས་ལེན་ཀྱང་སྤར་བཀོད་པའི་སྟོན་ནི་
མེད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་བཅོས་མ་ཡིན་
ཀྱི། བཅོས་མིན་ཀྱི་ལྗོངས་པོ་ཐོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མཆན་ཉིད་པ་མིན་པ་དང་། བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྟོན་ནི་གཉིས་སྤང་མེད་པའི་སྟོན་མིན་ཀྱི། མཐའ་
གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་པས། དེ་གཉིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འོང་བ་མི་

འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གུར་ཅིང་། ཞེས་པ་ནས། གཡོ་
དང་རང་བཞིན་ཉིད་གྱིས་སྒྲོང་པར་མཐོང་བ་ཡི། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གཉིས་
བྱུང་། མེམས་ཅན་འདི་རྣམས་ནི་དང་པོར་ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྷས་བདག་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་སྟུང་ནས། ང་ཞེས་པའི་དོན་དེ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་
དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྷས་གཟུགས་དང་མིག་ལ་སོགས་པའི་
དངོས་པོ་ལ་འདི་ནི་བདག་གི་འོ་ཞེས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པས།
ཟོ་རྒྱུན་འཕྱལ་འཁོར་འཕྱུག་པ་སྟེ་འཁོར་བ་ལྟར། རང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བའི་འགོ་
བ་ལ་སྟོང་རྗེར་གུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་ནི། མེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
པའི་སྟོང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བའི་དོན་ནོ།

མེམས་ཅན་འདི་རྣམས་ལས་ཉོན་གྱི་ཐག་པས་ཆེས་དམ་ཏུ་བསྐྱེད་ཤིང་། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་སྒྲོར་མཁན་གྱིས། འཁོར་བའི་ཁྱོན་པ་ཆེན་པོར། གྱེན་དང་ཐུར་ཏུ་འགོ་བ་
ལ་འབད་རྩེ་ལ་དགོས་མི་དགོས་པ་དང་། ཀྱུན་ཉོན་གསུམ་གྱི་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་མ་ངེས་
པར། སྟུག་བསྐལ་གསུམ་གྱིས་གཅོག་པ་ནི། ཟོ་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུད་མོ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་
དོ། །འགོ་བ་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བའི་རྒྱུད་ནང་གི་ཁྱོ་བ་ལྟར་གཡོ་བ་སྟེ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་
པར་མཐོང་ནས། དེ་ལ་སྟོང་རྗེར་གུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་དང་སྐྱར་
བ་ནི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བའོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་འགོ་བ་རྒྱུད་ནང་
གི་ཁྱོ་གཟུགས་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་ཡང་དེས་སྟོང་པར་མཐོང་ནས། དེ་
ལ་སྟོང་རྗེར་གུར་པ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་དང་སྐྱར་བ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྟོང་རྗེ་
ལ་ཕྱག་འཆལ་བའོ། ། མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སྤྲ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཏུ་
མ་བྱས་པའི་མེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་དེ། མེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་
རྗེའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཏུ་མ་བྱས་པའི་མེམས་ཅན་ཙམ་ལ་

དམིགས་པའི་དེ་དང་། ཉག་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་དེ་
 དང་། རང་སྐྱེ་བྱུང་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 པའི་དེ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་དེ་
 སོགས་ཡོད་དོ། །ས་མཆོམས་ནི། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་རོ། །མི་རྟག་པ་
 དང་བདག་མེད་རགས་པ་གང་རུང་གིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་འཆོན་ཉིད། ས་མཆོམས་ནི། ལམ་མ་
 ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །བདེན་མེད་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་
 ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་འཆོན་ཉིད།
 ས་མཆོམས་ནི། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུའི་ས་དང་། འབྲས་བྱའི་སའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ས་སོ་
 སའི་རྣམ་བཞག་ས་བཅའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རབ་དགའ་སོགས་
 ས་ལྔ་བཤད་པ་དང་། ས་བྱག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་དང་། རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་
 ས་བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གསུམ། སའི་རོ་བོ་
 མདོར་བསྟན། སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། མཐུག་བསྟུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་
 སྲས་སོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགྲོ་བ་རྣམས། ཞེས་པ་ནས། རབ་ཏུ་གནས་པ་དེ་ནི་དང་
 པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། རྒྱལ་བའི་སྲས་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
 པ་སྒྲིང་རྗེ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་དུ་བཟུང་བ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགྲོ་བ་རྣམས།
 རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། བྱང་
 སེམས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོན་ལམ་གྱིས་དགེ་བ་རྣམས་རབ་ཏུ་བསྟོན་པ། རབ་ཏུ་
 དགའ་བ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་ལ་སོགས་
 པའི་བྱད་པར་བཞིས་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་དམ་
 པའི་སེམས་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

དོན་དམ་པའི་ས་བརྒྱ་ག་ལ་དམིགས་ནམ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་།
ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། ཇི་མ་སྦྱོར་བ་དང་ལམ་བཟོད་པའི་
སྟོབས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། སར་བྱིན་ལྷག་པ་དང་། རྣམ་སྒྲིལ་གྱི་སྟེ་བ་
གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་སྟེ་བྱད་པར་མི་འདྲ་བ་བཞིས་ས་སོ་སོར་འཛོག་པར་བསྟན་
ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་རྒྱུད་མངོས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། གཞན་རྒྱུད་ཟེལ་
གིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དང་སོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་
སོ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བྱེ་བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་
པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་འཕྲོ་བའི་ཡོན་ཏན། རིགས་སུ་སྟེ་བ་
སོགས་བཞིའི་ཡོན་ཏན། ས་གོང་མ་གཞོན་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་སོ་ནི།
དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས། དབྱང་རྒྱུ་མེམས་དཔལ་འཁེས་བྱའི་སྐྱེད་
གིས་བསྟན་དོ། །ཞེས་གསུངས། ས་དང་སོ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དབྱང་རྒྱུ་མེམས་དེ་
ནི་དོན་དམ་པའི་མེམས་དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས། སོ་སྟེའི་ས་ལས་འདས་པའི་སྐྱབས་
སུ་དོན་དམ་པའི་དབྱང་རྒྱུ་མེམས་དཔལ་འཁེས་བྱ་བའི་སྐྱེད་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་
ཡིན་གྱི། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་བཟོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་ཆོ་དེ་བྱང་
མེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་འདྲ་སྟེས་པ་
སྟེ། ཞེས་པ་ནས། འཛོག་ཏེན་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་བྱས་པར་གྱུར་པའང་ཡིན།
ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གཞན་ཡང་ས་དང་སོ་ལ་གནས་པ་འདི་ནི་སོ་སྟེ་དང་
ཉན་རང་གི་ས་ལས་འདས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྗེས་སུ་འགོ་བར་ངེས་པའི་ལམ་
རྒྱུད་ལ་སྟེས་པའི་བྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་འདྲ་སྟེས་པ་སྟེ། རང་གི་ལམ་
དུ་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས།
མཐོང་སྤང་གི་ཕྱ་རྒྱས་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་འདི་ནི། རིགས་ངེས་པ་ལ་ཞུགས་པས། དེའི་ཡོན་ཏན་
 ཐོབ་པ་དང་། སའི་སྤང་བྱའི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགའ་བ་སྦྱེས་
 པས་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་འཆང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་གཅིག་
 པ་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་གྱུར་པའང་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་ནས་སར་གཞོན་
 བྱེད་ཅིང་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གསུམ་བྱུང་། ས་དང་
 བོ་ནས་ས་གཉིས་པར་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོ་བ་ཆེ་ཞིང་། ས་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་
 བར་འགྱུར་རོ། །ས་དང་བོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་འདིའི་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལམ་
 རྣམས་མཐའ་དག་འགག་པ་སྟེ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །བཟོད་པ་ནས་ལས་དབང་གིས་ངན་
 སོང་དུ་མི་སྦྱེ་བ་ནི་རྒྱུན་མ་ཆང་བས་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་ས་བོན་བཅོམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
 ཆེ་བྱང་སེམས་འདིས་སོ་སོ་སྦྱེ་བའི་ས་སྟེ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན། །ཞེས་
 གསུངས། འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ། འཕགས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པ་
 ལས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་
 བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་འདི་ཡང་ས་དང་བོ་ཐོབ་པ་ལས་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 འབྱུང་བ་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྗེགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་། །ཞེས་
 པ་ནས། དེ་ནི་རིང་སུ་སོང་བར་སྒོ་ཡང་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
 བྱུང་། རྗེགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ལྟ་གཉིས་པ་སོགས་སུ་མ་ཟད། སེམས་དང་པོ་
 རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པས་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་གསུང་ལས་སྦྱེས་པ་ཉན་
 ཐོས་དང་བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། ཀུན་རྫོབ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་
 ལྷིང་རྗེའི་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་པམ་པར་བྱས་པ་སྟེ་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས།
 དེ་དག་ལས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་པའི་རྣམ་

ཐར་ལས་རྒྱལ་པོའི་བྱ་སྤྱོད་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་དང་། མཉམ་ལྗོངས་གི་སྤྱུ་གྱ་སྤྱོད་ནས་
རིང་པོ་མ་ལོན་པ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཉིས་པོས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག །འདི་
ནི་ཆ་བར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྤྱོད་པ་ས་དང་པོ་ནས་ཡིན་པར་གསུངས་
པ་དང་དཔེ་སོ་སོ་བ་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཀླང་པ་གསུམ་ནི་བྱམས་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ལུང་དེའི་དོན་བསྟུན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་སོ་སྤྱོད་ཡང་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་ཟིལ་
གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་
གྱིས་གཞོན་པ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་སྦྱོད་པ་དང་བྲལ་ཡང་ཉན་རང་གི་
ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག ས་ཐོབ་པ་ལ་སེམས་
བསྐྱེད་སྦྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་དེ་ནི། ས་རིང་དུ་སོང་བར་སོན་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཉན་རང་རྣམས་ལྷག་པར་ཏེ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འཇུག་ཏེ། ས་
བདུན་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པ་ཡང་དག་
པའི་མཐའ་ལ་འདུག་ལྡང་བྱེད་པ་ས་འདི་ནས་ལྷན་ལ། ས་བྱུག་པ་མན་ཆད་དུ་མི་ལྷན་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་བྱུག་པ་མན་ཆད་དུ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་མི་གཞོན་པར་
གསུངས་པ་འདི་ལས་ནི། ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་
ཡོད་པར་གསལ་བར་ངས་ཏེ། ཉན་རང་ལ་ཤེས་རབ་དེ་མེད་ན། ས་དང་པོ་བས་ཀྱང་
རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འཇུག་ཏེ། ཉན་
རང་རྣམས་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིག་རྟེན་པའི་ལམ་

ཁྱིམ་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱང་སྤྱོད་བཞིན། ཉན་རང་
 དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཁམས་གསུམ་གའི་ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པར་
 མི་འཇུག་ཏེ། སྤྱོད་ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གོམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་གྱི་
 ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན། དེ་དག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཆོན་ཉིད་རྟོགས་པ་མ་རྟོགས་པར་
 འཇུག་ཏེ། སྤང་བོ་བདེན་པར་འདྲིན་པའི་སྤོང་ཞིབ་ལུལ་སུན་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞིས་
 པའི་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་པའོ། །འདིའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱུད་པ་སོགས་
 བ་རེ། ཁམས་གསུམ་གའི་ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤྱོད་བ་ལ་རང་བཞིན་མེད་
 པའི་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་ཏེ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་སྤང་བོ་དང་རོ་
 བོ་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་དང་། དེ་ལས་ཐ་དད་པས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པ་དང་། མཐོང་ཟིན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྐྱོམས་པའི་ལམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་གའི་
 ཉོན་མོངས་ཀྱན་བཏགས་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རིམ་བཞིན་སྤྱོད་རུས་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། རྟགས་མ་བྱུབ་ཤི། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་གཉིས་གྱིས་མངོན་པ་གོང་
 འོག་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་བཏགས་དང་། ལྷན་
 སྐྱེས་མངོན་རྒྱུར་པ་རེ་ཞིག་སྤྱོད་རུས་ཀྱང་། དེ་དག་གི་ས་བོན་སྤྱོད་མི་རུས་ལ། བདེན་
 འདྲིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་
 རྣམས་མངོན་རྒྱུར་ཅམ་ཡང་སྤྱོད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ན་ལམ་དེ་ཅམ་གྱིས་དགྲ་
 བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ལྟ་ཞོག་འཕགས་ལམ་ཅམ་ཡང་ཐོབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་ལམ་དེས་དག་བཅོམ་པ་འཛོལ་པར་བཤད་པ་ནི་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་
པའི་ལྷགས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སེམས་ཙམ་པས་རྩལ་ཆ་མེད་དང་། དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་
དོན་དང་། དེ་ལས་རྣམས་ཐ་དད་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་བཀག་པ་དེ་མཛོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་
པ་དང་། མཐོང་ཟིན་རྒྱན་ལྡན་དུ་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ས་བརྩུ་དང་། ལམ་ཕྱི་མ་གསུམ་
བཞེད་པར་བཤད་པ་རྣམས་དབུ་མ་པས་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་པ་བཞིན་ནོ། །

ལུགས་འདི་ནི་རྒྱལ་སྐྱེས་ཞི་བ་ལྟ་ཡང་བཞེད་དེ། སྦྱོང་འཇུག་ལས། བདེན་པ་
མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། སྦྱོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཞེས་སྐར་བཞིན་ཚིང་པའི་
ལན་དུ། གང་གིས་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ནི། མེད་པར་བྱང་རྩལ་མེད་པར་གསུངས། ཞེས་
ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་མེད་པར་བྱང་རྩལ་གསུམ་
གང་ཡང་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། །

གཞན་ཡང་། བསྟན་ཆ་དག་སྦྱོང་ཉིད་ཡིན་ན། །དག་སྦྱོང་ཉིད་ཀྱང་དཀའ་
བར་གནས། མེམས་ནི་དམིགས་དང་བཅས་རྣམས་གྱིས། རྒྱ་ངན་འདས་པའང་དཀའ་
བར་གནས། ཞེས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ལམ་གྱིས་ཟུང་འདས་
མི་འཐོབ་པར་གསུངས་ཤིང་། ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེར་
འགྱུར་རོ། ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། །ལས་ཀྱི་རྣམས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། ཞེས་སྐར་
བཞེད་པའི་ལམ་གྱིས་མངོན་པ་གོང་འོག་ནས་བཞེད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་རེ་
ཞིག་སྤངས་པས་ཟག་པ་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འཛིག་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཉོན་མོངས་
མངོན་གྱུར་ཙམ་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཟུང་འདས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་
འདྲོད་པར་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་མེད་ཀྱང་།
ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་འཕེན་པའི་རྣམས་པ་ཡོད་པར་མཐོང་བས་སོ། ཞེས་
བཞེད་དོ། །

རེ་ཞིག་ཉེར་ལེན་སྲིད་པ་ནི། མེད་ཅེས་ངས་པ་ཉིད་ཅེ་ན། སྲིད་འདི་ཉོན་
མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། ཀྱུན་ཚུངས་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་མེད། ཁྱོར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་སྲིད་པ་
ཡིན། ཁྱོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད། ཅེས་ཡང་སྲིད་ལེན་པའི་སྲིད་པ་ལམ་དེས་ཟད་
པར་བྱེད་པས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་མི་ལེན་པར་ངས་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན།
གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟས་དངས་པའི་སྲིད་པ་འདི་ནི་
མངོན་པ་ནས་བཞེད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། པ་རོལ་པོས་ཀྱུན་ཚུངས་མ་

རིག་པ་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་
ཡིན་པ་གཉིས་འདོད་པ་བཞིན་དུ། སྲིད་པ་ལ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་
མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཅི་སྟེ་མེད་དེ། བདེན་པར་ཞེན་པའི་
ཆོར་བའི་རྒྱུ་གྱིས་སྲིད་པ་འདྲེན་པ་ཡིན་ལ། བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆོར་བ་ནི་མངོན་
པ་ནས་བཤད་པའི་དག་བཅོམ་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་དག་ལ་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས། །འགའ་
ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། སྟོང་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་སེམས། །འགག་པ་སྤར་ཡང་
སྟེ་འགྱུར་རྟེ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཕྲུག་བཞིན། །དེས་ན་སྟོང་ཉིད་བསྟོམ་པར་
བྱ། །ཞེས་སེམས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་ཤིང་། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་
དང་བྲལ་ན། །ལམ་གཞན་བསྟོམས་པས་ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་སེམས་རེ་ཞིག་
འགགས་ཀྱང་། གཏན་ནས་ལོག་པ་མིན་པས་སྤར་ཡང་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྟེ་བར་
འགྱུར་རྟེ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཕྲུག་བསྟོམས་པ་བཞིན་ནོ། །

དེས་ན་ཉོན་མོངས་གཏན་དུ་སྟོང་བར་འདོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་
སྟོང་པ་ཉིད་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །གང་ཆེ་ཆོར་པོ་འགའ་མེད་ཅིང་། ཆོར་བའང་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པ། །དེ་ཆེ་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས། །སྲིད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ལྡོག་མི་འགྱུར། །ཞེས་
ཆོར་བ་པོ་དང་ཆོར་བ་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་གོམས་
ན་སྲིད་པ་ལྡོག་པར་བསྟན་ནོ། །ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་
པའི་ཁྱེད་པས་སྟན་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་ནི། ལྷག་བསམ་བསྟན་པས་ཁྱེད་
པ་ལས། སྟེ་མའི་བྱེད་མེད་ལ་བྱེད་མེད་དངོས་སུ་བཟུང་ནས། དེ་ལ་མི་སྟུག་པ་དང་། མི་
རྟག་པ་དང་སྟུག་བསྐལ་བ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བགྱིད་པའི་མི་
དེ་ལོག་པར་ཁྱེད་པས་ཡིན་པ་ལྟར། སྟེ་པོ་བདེན་པར་བཟུང་ནས། དེ་ལ་མི་སྟུག་པ་
སོགས་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དེ་ལོག་པར་ཁྱེད་པས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

བདེན་པའི་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མི་སྤྱད་པ་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
ནི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་ལམ་གཏན་ནས་མིན་ལ། བདེན་མེད་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་
གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་པོ་མི་སྤྱད་པ་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལམ་འདི་ནི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་
འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མིན་པས། དེ་ཉིད་གྲོལ་ལམ་དངོས་སུ་བབྱུང་ན་ལོག་
པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

བསམ་གཏན་དཔེ་མཁྱེད་ཀྱི་མདོ་ལས་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་བདེན་ཞེན་དང་
མ་བྲལ་བའི་ལམ་གྱིས་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མདོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་སྤངས་
པ་ན། བདག་ནི་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ་སྟམ་པའི་སྒོ་སྦྲེས་ནས། འཆི་བའི་ཆེ་རང་
སྦྱེ་བ་ལེན་པ་མཐོང་བ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐོས་པའི་ཉེས་པས་དཔྱལ་བར་སྦྱེ་བ་
ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་རྗེ་གཙོད་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་ཀྱི་ཞེན་
ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བའི་དབང་གིས་བདག་གིས་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པོ་སྟམ་དུ་
བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །

བསྟན་བཅོས་དང་ཐེག་དམན་ཀྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་ནི། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་
ལས། ཇི་སྲིད་སྤང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་
ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྦྱེ་བ་ཡིན། །ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་
པ། །འཁོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི། །དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་སན་ཚུན་གྱི། །རྒྱ་ཅན་
འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་དང་། །དུས་གསུམ་ཉིད་དུ་འང་
མ་ཐོབ་བྱིར། །ངར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འགྱུར། །དེ་ལས་ལས་དང་སྦྱེ་བ་ཡང་། །ཞེས་
ཇི་སྲིད་དུ་སྤང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ངར་འཛིན་འཇིག་ལྟ་ཡོད་
པ་དང་། །ངར་འཛིན་འཇིག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་མདོན་སུམ་གྱིས་སུན་མ་བྱིན་པར་ཡོད་ན་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་གསོག་ཡོད་པ་དང་། །དེ་ལས་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྦྱེ་
ཞིང་། །ཀུན་ཉོན་གསུམ་སྤྱིའི་རིམ་པ་མེད་པར་མགལ་མེའི་འཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་འཁོར་

བར་གསུངས་ཤིང་། ཉེན་འབྲེལ་མཐའ་བཞིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཏུས་གསུམ་གར་ཡང་
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཐོབ་པ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་ནས་གོམས་པས་ངར་འཛིན་ཟད་
ནས་འཁོར་བ་ལྷོག་པར་གསུངས་སོ། །

དེའི་འོག་ཏུ་སྤང་ཁམས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་
མཐར། དེ་ལྟར་ཡང་དག་རི་བཞིན་དུ། །འགྲོ་བ་དོན་མེད་ཤེས་ནས་ནི། །རྒྱ་མེད་པ་ཡི་
མེ་བཞིན་དུ། །གནས་མེད་ལེན་མེད་ཟུང་ན་འདུལ། །ཞེས་རང་བཞིན་མེད་པའི་དེ་ཁོན་
ཉིད་མཐོང་ནས་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཉན་རང་གི་དབང་དུ་
མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། །ལུང་དེའི་མཐུག་ཐོགས་སྟུ། །དེ་ལྟར་བྱང་རྩལ་སེམས་
དཔས་ཀྱང་། །མཐོང་ནས་བྱང་རྩལ་ངེས་པར་འདོད། །འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྟོང་རྩེ་ཡིས། །བྱང་
རྩལ་བར་དུ་སྤིང་མཆོམས་སྒྱུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟོ། །ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་
པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། །ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱི་ཉོན་སྤྱིབ་སྤང་བར་བྱ་བའི་བྱིར། །གཟུགས་ནི་
དབུ་བ་བརྟོས་པ་འདྲ། །ཆོར་བ་རྩེ་ཡི་རྩེ་བྱར་འདྲ། །འདུ་ཤེས་སྤྱིག་རྩེ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་
ནམས་ནི་རྩེ་ཤིང་བཞིན། །ནམ་པར་ཤེས་པ་སྦྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་
ཏོ། །ཞེས་དཔེ་ལྡན་འདུས་བྱས་ནམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་སོ། །

ཐེག་དམན་གྱི་སྤེ་སྟོང་དུ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་འདི་ཉིད་སྟོན་
པར་མཛད་པ་ནི། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བསྟན། །གཞན་
གྱིས་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྐྱེ་དོན་དུ་ནི། །གཅིག་པ་དེ་བྱིར་བཟོད་པར་
གྱིས། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྤེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་
པ་དང་། །གཞན་ཏེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ནི། །སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ན། །འདུས་བྱས་
ཟད་པར་བསྟན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་དོན་གཅིག་པས། ཐེག་ཆེན་ལས་སྟོང་ཉིད་
བསྟན་པ་ལ་མི་བཟོད་པར་མ་བྱེད་ཅིས་གསུངས་སོ། །རིགས་པ་དྲུག་རྩེ་བའི་འབྲེལ་པར་
བྱངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས། །གང་སྟུག་བསྐྲུལ་འདི་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ། །ངེས་

པར་སྤངས་པ། བྱང་བར་ཐུར་པ། ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། འགོག་པ། ཉེ་བར་
 ཞི་བ། རྩབ་པ། སྤྱག་བསྐྱེལ་གཞན་གྱི་མཆོམས་མི་སྦྱོར་ཞིང་མི་འབྱུང་། མི་སྦྱེ་བ་འདི་ནི་
 ཞི་བ། འདི་ནི་གྱུ་ལྡོམ་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤང་པོ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་སྤངས་པ། སྤིང་པ་
 ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། འགོག་པ། རྩ་ངན་ལས་འདས་པའོ། ཞེས་གསུངས་
 པ། དེའི་དོན་འབྲེལ་པ་ན། སྤྱག་བསྐྱེལ་འདི་ཞེས་ཉེ་བའི་ཆོག་གིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 ཆོ་འདིའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལམ་སྤང་པོ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། མ་ལུས་པར་སྤངས་
 པ་ནས་རྩབ་པའི་བར་དང་། མ་འོངས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སྤྱག་
 བསྐྱེལ་གཞན་མཆོམས་མི་སྦྱོར་བ་ནས་རྩ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་
 གསུངས་སོ། །དེའི་ཟད་པ་ནི་བདེན་པའི་སྤང་པོ་གཏོད་མ་ནས་ཟད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་
 གྱི། དངོས་སྤྱོད་པ་ལྟར་བདེན་བྱུང་གྱི་སྤང་པོ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་གིས་ཟད་པ་ལ་བྱས་ན།
 རྩང་འདས་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཟག་ཡོད་པ་ན་སྤང་
 པོ་མ་ཟད་པ་དང་། སྤང་པོ་ཟད་པ་ན་གང་ཟག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་ཐེ་
 ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལུན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། མཁུན་པས་ཀ་ཏ་ཡ་ན་ཡི། གདམས་
 ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པར་མཛད། ཅིས་གསུངས་པ་
 འདིས་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་མཐའ་གཉིས་བཀག་པ་གསུངས་པར་བསྟན་ནོ། །

སྐབས་འདིར་རྩོད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས་ལས། འབྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་
 པ་སྤང་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལུན་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྟོད་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་
 དོན་མེད་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྟོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་
 པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

དེ་ལ་ལྷ་བའི་ཞབས་ན་རེ། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ཟེར་རམ།
 ཐེག་ཆེན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི།
 ཐེག་ཆེན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་

ལ་བྱས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་པར་
 ཕྱིན་དང་སྟོན་ལམ་དང་བསྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་བྱིར་དང་། ཐེག་དམན་ལས་དེ་
 ལྟར་མི་སྟོན་པའི་བྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྟོན་ལམ་དང་། སྟོན་པ་ཡོངས་བསྟོན་པ་བཤད་དེས། བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དཔའ་ག་ལ་འབྱུར། བྱང་རྒྱལ་སྟོན་པ་གནས་པའི་དོན། མདོ་སྡེ་ལས་ནི་བཀའ་
 མ་སྟུལ། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྟུལ་པ། དེ་བྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་། ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར། ལུང་འདི་ནི་ཐེག་དམན་ནས་བཤད་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་
 རྒྱས་སུ་བཞུགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གཞན་མི་དགོས་སྟུང་པའི་ལོག་རྟོགས་སེལ་བ་ལ་
 གསུངས་ལ། བྱོད་ལྟར་ན་ཐེག་དམན་ནས་བཤད་པའི་ལམ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི་ ཐེག་
 ཆེན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེས་གསུང་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་
 གསུངས་པར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གཞན་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆན་བཀོད་པའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་། བྱས་པ་མེད་དེ། ཐེག་དམན་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་མདོར་བསྟུན་ཙམ་སྟོན་ལ། ཐེག་ཆེན་ལས་ནི་ཕྱིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་བྱང་
 པར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོན་པ་ལས། མཆན་མ་མེད་པ་
 མ་རྟོགས་པར། བྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། དེ་བྱིར་བྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས།
 དེ་ནི་ཆང་བར་བསྟན་པ་ལགས། ཞེས་མཆན་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་ཐར་
 པ་ཐོབ་པ་མེད་པས་ན། ཐེག་དམན་གྱི་གཞུང་དུ་འང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དགོས་
 ལ། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱང་པར་ཡང་དགོས་པ་དེའི་བྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྟོན་
 ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆང་བར་ཏེ་ཕྱིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་
 པའི་བྱིར་རོ།

འབྲེལ་པར་མ་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་དབུ་མ་རང་
 རྒྱུད་པ་ན་རེ། འཕགས་པ་གསུམ་གས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲུལ་མོ་རྟོགས་པར་བཤད་པ་མི་

འཐད་པར་ཐལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་ལས། གཟུང་དོན་རྟོགས་པ་སྤྱོད་ཕྱིར་དང་། འཛིན་པ་མི་སྤྱོད་ཕྱིར་དང་ནི། ཞེས་སོགས་རང་རྒྱལ་གྱིས་ལམ་གྱིས་གཟུང་དོན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤྱོད་ཀྱས་ལ། འཛིན་པ་སྤྱེ་ཤེས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་མི་ཀྱས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཉེན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱིས། ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་བྱ་དང་། རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། ཁངས་རྒྱས་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ། ཞེས་ཉེན་སྦྱིབ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་དག་དང་། དེ་དང་ཤེས་སྦྱིབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་དང་། དེ་གཉིས་དང་ཤེས་སྦྱིབ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་དག་དང་། རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་རྣམ་དག་དང་། སྦྱིབ་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་བཞི་སོ་སོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་རེ་ཞིག་ཟབ་མོའི་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་མིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། རིགས་ནི་ཐ་དད་བྱང་མ་ཡིན། རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། ཁེས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བདེན་སྤྱོད་རིགས་ཡིན་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་སྟེ་མི་འདྲ་བར་འཛིན་མི་བྱང་བར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྗོད་པའི་ལན་དུ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། རྟེན་པའི་ཆོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རིགས་མཆོག་འབྲིང་དམན་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རིགས་ཅན་གསུམ་གསར་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལམ་གྱིས་འཐོབ་དགོས་པར་གསུངས་པས། ཉན་རང་གཉིས་ལའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། དྲང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། སྦྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་

གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། དེ་ཆེ་དེ་ལ་རྫོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་རྒྱ། ཞེས་པ་ནས།
སྣང་དུ་མི་རུང་དཔོག་པའི་རྒྱ་ཡང་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། ས་རབ་རྒྱ་
དགའ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་དེ་ལ་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་
ཆེས་ལྷག་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྤོང་བ་ལ་བྱིའི་ཡོ་བྱད་ཅམ་དུ་མ་ཟད། རང་གི་
གཉེན་བ་ལའང་ཆེས་ཀྱས་པར་བྱས་པ་ཡིས། གང་ཟག་གཞན་པལ་ཆེ་བ་ལ་སྣང་དུ་མི་
རུང་བའི་ནང་གི་ས་ཐོབ་པ་སོགས་དཔོག་པའི་རྒྱར་ཏེ་གཏན་ཆོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྦྱེ་བོ་འདི་ཀྱན་བདེ་བ་མངོན་འདོད་ཅིང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡི་
རྒྱ་ཅན་ཞི་བར་འགོ་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱང་། སྦྱེ་བོ་འདི་ནམས་
ཀྱན་བགེས་སྒྲིམ་དང་ནད་དང་ཆ་གང་སོགས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་བྱིར་བཅོས་པའི་བདེ་བ་
ཐོབ་པར་མངོན་པར་འདོད་ཅིང་། མི་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་བདེ་བ་དེའང་འདོད་པའི་
ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་བཟའ་བརྟུང་དང་། ནད་གསོ་བའི་ཆས་དང་། གོས་དང་གནས་ཁང་
སོགས་ལ་སྤྱད་པ་མེད་པར་སྦྱེ་བ་མིན་ལ། ལོངས་སྤྱོད་དེ་ནམས་ཀྱང་ནི་སྦྱོན་སྦྱིན་པ་
ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མཁྱེན་ནས། ཐུབ་པའི་དབང་
པོས་ཆེས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏན་ཉིད་མཛད་དེ། ཐབས་དེ་ལ་འཕྲུག་པར་ཡང་སྦྱ་
བའི་བྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་སྦྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐོབ་པ་དེ་ལ།
གཏོང་བ་པོ་རྒྱལ་དང་མཐུན་པ་དགོས་སམ་སྟམ་ན། དེ་ནི་མི་དགོས་ཏེ། བྱང་སེམས་
ནམས་ལྟར་སྦྱིང་རྗེའི་དབང་གིས་མ་བཏང་བར། ཆོང་པ་བཞིན་དུ་ནོར་ཆེས་རྒྱུ་བྱ་
བཏང་བ་ལས། འབྲས་བུ་ནོར་གྱི་སྤང་པོ་ཆེས་ཡངས་པ་འདོད་པའི་གཏོང་བ་པོ་སྦྱིང་རྗེ་
དམན་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་སེམས་ཅན་ལ་གིན་དུ་རྒྱབ་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ། རང་གི་
དོན་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་ཅམ་ལྟར་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་ནམ་སྦྱིན་ཅམ་

ལ་རེ་བའི་སྦྱོར་པ་ལས་ལོངས་སྟོང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་བཀྲེས་སྒོམ་
སོགས་ཀྱི་སྦྱུག་བསྐྱེལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །གཏོང་བ་པོ་དམན་པ་འདི་ཡང་།
སྦྱོར་བདག་གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་དམ་པ་དག་གིས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པས། སྦྱོར་པ་གཏོང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་ནམ་ཞིག་གི་ཆེ་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་ཕྱད་པ་
ལྟར་དུ་འཐོབ་པོ། །དེ་ནས་དམ་པ་དེས་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་འཁོར་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་
པར་རིག་ཅིང་ལམ་ཟག་མེད་མངོན་དུ་བྱས་པས་མ་རིགས་པ་སྤངས་ནས། སྤིང་པའི་
རྒྱུན་ཡང་དག་པར་བཅད་པར་བྱས་ཏེ། དམ་པ་དང་ཕྱད་པ་དེའི་རྒྱ་ཅན་ཏེ་འབྲས་བུ་
ཉན་ཐོས་སམ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཞི་བ་མུང་འདས་སུ་འགོ་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། འགྲོ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་ཡིད་ཅན་ནམས། ཞེས་པ་ནས། དེ་
བཅད་བྱ་བྱིར་ལྟར་དུ་བཙོན་འགྲུས་ཚོམ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བུང་། བྱང་མེམས་
མ་ཡིན་པ་ནམས་ནི་སྦྱོར་པས་སྟོང་བ་པོ་ཆོམ་པར་བྱས་མ་ཐག་དུ་སྦྱོར་པའི་འབྲས་
བུའི་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་
པ་དང་འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་སྦྱབ་པར་དམ་བཅས་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་བྱང་མེམས་ནམས་
སྦྱོར་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར། སྟོང་བ་པོའི་ཆོམ་པར་བྱས་པ་མཐོང་བའི་མཆོག་
ཐོགས་སུ། སྦྱོར་པའི་འབྲས་བུ་དགའ་བ་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་འཐོབ་པས། དུས་ཐམས་ཅད་
དུ་སྦྱོར་པ་གཏོང་བ་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་བྱིར་སྤར་རི་སྐད་བཤད་པའི་
རྩལ་གྱིས་བཅེ་བའི་བདག་ཉིད་བྱང་མེམས་དང་། བཅེ་བའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་ནམས་སྦྱོར་པས་འདྲན་པ་དེའི་
བྱིར་སྦྱོར་པའི་གཏམ་ཉིད་གཙོ་བོ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་མེམས་ཀྱིས་སྦྱོར་པའི་ཆེ་དགའ་བ་རི་འདྲ་བ་ཐོབ་པ་ནི། རི་ལྟར་སྟོང་བ་
པོས་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བའི་སྐྱེ་ཐོས་པའི་དོན་བསམས་པ་ན། རྒྱལ་སྐས་ལ་ཡིད་ལ་
བདེ་བ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་ནི་ཐུབ་པ་དགྲ་བཙའ་པ་ནམས་ལ་ཞི་བའི་དབྱིངས་

སྲ་བྱུགས་པས་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་ན། ཟ෍་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
བཏང་བས། སྒོང་བ་པོ་ཆོམ་པར་བྱེད་པས་ཞི་བ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་
ཞིག་སྒོས་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་སོ། །

བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུས་སྦྱིན་པ་ལ་སྦྱག་བསམ་ལོད་མེད་བསྟན་པ་ནི། བྱང་
 སེམས་ནམས་ནི་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱག་བསམ་དྲག་པོས་ལུས་འདོམས་པ། རང་
 གི་ལུས་གཙོད་པའི་སྦྱག་བསམ་སྟོང་འགྱུར་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པའི་སྦྱག་བསམ་ལ་
 བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་ལྟན་པ་དག་ལ་བཞུགས་པ་ན། སྟོང་བ་པོ་ལ་རང་གི་ལུས་བཅད་
 བས་སྟེར་བའི་བདག་གི་སྦྱག་བསམ་གྱིས་ཏེ་སྦྱག་བསམ་ལ་ཆིས་མེད་པར་བྱས་ནས།
 རང་གིས་སྦྱག་བསམ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ལས། སེམས་ཅན་གཞན་
 དག་ནམས་ཀྱི་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱག་བསམ་དེ་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་རྒྱུར་དུ་
 བཅོན་འགྱུར་ཆོམ་མོ།

འདི་ནི་ནག་ཚེ་འཁྱུར་ལས། ལུས་ནི་བཅད་ནས་བྱིན་པའི་སྐྱག་བསྐལ་
 དེས། །དབྱལ་བ་ལ་སོགས་སྐྱག་བསྐལ་གཞན་དག་ལ། །བལྟས་ནས་རང་གི་ཉམས་སུ
 ཟུང་དེ་ལས། །གཙོད་པའི་དོན་དུ་དེ་ནི་བཙོན་པར་བྱེད། །ཅེས་འབྱུང་བ་དང་པ་ཚབ་གྱི་
 འཁྱུར་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་ཡིན་པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །འདི་
 ཡང་ས་མ་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་
 ལུས་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལ་སེམས་མེད་རྣམས་ལ་བཅད་པ་ལྟར་སྐྱག་བསྐལ་གཏན་མི་
 འབྱུང་བར་མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སྤྱིན་པ་སྤྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་པོས་སྟོང་། ཁེས་པ་ནས། འཛིག་
 རྟེན་པ་ཡི་པ་རོལ་བྱིན་ཅེས་བསྟན། ཁེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གཏོང་བའི་
 སེམས་པའི་སྤྱིན་པ་འདི་ཡང་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་དང་། གཏོང་བ་པོར་
 བདེན་པར་དམིགས་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་རབ་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཟིན་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་

ལས་འདས་པའི་ས་རྩ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱིན་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་དག་ལ་
ཆགས་པ་སྟེ་བདེན་ཞེན་སྦྱེས་པར་གྱུར་པས་བཅིངས་ན་ནི། བྱིན་པ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་
པའི་ས་རྩ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་མདོ་ལས་བསྟན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་
ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་གནས་ཤིང་། ཞེས་པ་ནས། སྦྱོར་པ་སྦྱག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསལ་
ནས་རྒྱལ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
པའི་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་ཤིང་། རང་གང་ལ་གནས་པའི་དམ་པ་སྟེ་
མཆོག་གི་རྟེན་དེའི་ཡིད་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཆགས་པས་མངོས་པ་རྟེན་པར་གྱུར་པ། ས་
རབ་ཏུ་དགའ་བ་འདི་ནི་ནོར་བུ་རྒྱུ་ཤེལ་ལྷ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རང་
གི་མི་མཐུན་ཚུགས་མཐོང་སྤང་གི་སྦྱོར་པ་སྦྱག་པོ་སྟེ་འཕྱག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་
བསལ་ནས་རྒྱལ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་
རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་མེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་སྐབས་སོ། །

མེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བ།

གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ལྟ། ས་འདིར་ཚུལ་སྤྲོས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ། ཚུལ་སྤྲོས་ཀྱི་བསྟགས་པ་བསྟན་པ། ཚུལ་སྤྲོས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་འདྲིས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ། ཚུལ་སྤྲོས་ཀྱི་པར་བྱེན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཚུལ་སྟོན་ཆོགས་ཡོན་ཏན་དག་ལྟན་བྱིར། ཞེས་པ་ནས། གཉིས་སྒྲོའི་རྒྱ་བ་ཡང་དག་བྲལ་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི་ཚུལ་སྤྲོས་རབ་ཏུ་རྒྱར་པའི་སྟོན་སྟུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ནམས་དག་པ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། སད་པར་མ་ཟད་མི་ལམ་དུ་ཡང་རང་གི་འཆལ་བའི་ཚུལ་སྤྲོས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་པ་སྟེ་དེས་མ་གོས་པའོ། །

དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་ནམས་དག་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་བ་སྟེ་ཀུན་སྒྱུད་གསུམ་སད་པ་དང་མི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་ལྷུང་བ་སྤྲོས་ཀྱང་དག་པར་རྒྱར་པས། དམ་པ་སྟེ་མཆོག་གི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་མ་ཆང་བ་མེད་པར་གསོག་པར་བྱེད་པའོ། །ས་དང་པོ་བས་ཀྱང་ལས་ལམ་བཅུར་ཆར་གསོག་པར་བྱེད་མོད་ཀྱང་། དག་བའི་ལས་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བཅུ་ཆར་ཡང་། ས་གཉིས་པ་དེ་ལ་ལྷགས་པ་སྟེ་གིན་ཏུ་ལྷུང་བྱུང་བར་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ས་དང་པོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་ཀའི་ལྷ་བ་ལ་ཆ་གདུང་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། དཀར་བའི་འོད་ཀྱིས་ལམ་མེར་གནས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར། ཉག་ཏུ་ཚུལ་སྤྲོས་ནམས་དག་པར་དག་པར་གནས་པ་དེ་ནི། དབང་པོའི་སྒྲོ་བསྟན་པའི་ཞི་བ་དང་། ལམ་མེར་གསལ་བའི་ལུས་ཅན་གྱི་འོད་ཆགས་པར་དེ་དག་གིས་ནམས་དག་པར་མཛོལ་སོ། །

གང་གི་ཕྱིར་དགེ་སློང་ཁ་ཅིག་སོ་ཐར་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་
ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཀྱང་། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་
ན། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚན་དེས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཞེས་པ་བཤད་
མ་ཐག་པ་ལ་སྟོག་ཏུ་མི་རུང་བས། ཉག་ཆོས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་
པར། །མཐོང་ན་དེས་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཡིན། ཞེས་དེས་དེ་ཞེས་བརྒྱུར་བ་ལེགས་
པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

བདེན་པར་ལྟ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དག་པ་དེའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་ཆར་ལའང་དངོས་དང་དངོས་མེད་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་
ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བའི་གཉིས་སུ་འདྲིན་པའི་སྟོང་རྒྱ་བ་ཡང་དག་
པར་བྲལ་བར་ཏེ་སློང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱིན་པས་ཡོངས་སྟོང་
དག་ནི་འགོ་ངན་ནའང་། ཞེས་པ་ནས། མངོན་མཐོང་རྒྱ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་
མེད། ཅིས་ཆོགས་བཅད་བཞི་བྱུང་། སྤྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལྟ་མིའི་ནང་དུ་ཡོངས་སྟོང་
སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དག་འབྱུང་རྒྱ་དེ་ནི། འགོ་བ་ངན་པ་ནི་ཆོ་བའི་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་
པར་སྤྱོད་པ་ན་འབྱུང་བ་ནི། སྤྱི་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་ཉམས་པ་སྟེ་བྲལ་བ་ལས་
འབྱུང་ངོ་། །

རྟོན་དེ་ལ་སྤར་གྱི་སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་སྟོང་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། སྤྱིན་
སོགས་གསར་དུ་སྤྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིད་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འདུ་བ་སྟེ་རྩ་
བ་ལ་སྤྱད་པས་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན། སྤྱིན་ཆད་གང་ཟག་དེ་ལ་ཡོངས་སྟོང་འབྱུང་
བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེར་མ་ཟད་ངན་འགོ་ནས་ཐོན་པ་ཡང་རྟོན་དཀའ་བ་ནི། གང་གི་
ཆོ་དཔའ་བོ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལྟར། གཞན་ལ་རག་
མ་ལས་པར་རང་གི་འདོད་པས་རང་དབང་དུ་འཇུག་ཅིང་། མཐུན་པའི་ཡུལ་ལྟ་མིའི་
འགོ་བ་ན་གནས་པ་ན། གལ་ཏེ་གང་ཟག་འདི་བདག་གི་དང་ན་འགོར་སྤར་བ་ལས་

འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། དཔའ་པོ་བཅིངས་ནས་རི་སྐལ་ཆེན་པོར་བསྐྱར་བ་ལྟར། ངན་འགྲོའི་གཡང་སར་ལྷུང་བས་རང་ལ་དབང་མེད་པར་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འདུག་པའི་ཆོ། ངན་འགྲོར་སོང་བ་དེ་ལས་བྱི་ནས་ཏེ་ད་གཞོད་གང་གིས་སྤོང་བར་བྱེད་དེ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་དོ།

དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སྐྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཚུད་མི་ཟ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེའི་མཐུག་སོགས་སྐྱུ་ཚུལ་བྲིམས་སྐྱིན་པའི་རྗེས་སྐྱུ་འགྲོ་བ་སྟེ་སྐྱབ་པའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སྐྱིན་སོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་ཚུལ་བྲིམས་གྱི་ཞིང་དེར་ནམ་པར་འཕེལ་ན། རྒྱ་སྐྱིན་སོགས་དང་འབྲས་བུ་ལུས་ལོངས་སྟོན་བཟང་པོ་ལ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་བརྒྱུད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཆད་པ་མེད་པར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་དེ་ལྟར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་འགྲོའི་ལུས་དང་རྟེན་དེ་ལ་སྐྱིན་འབྲས་ཡུན་རིང་དུ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀ་ཚུལ་བྲིམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ངེས་ལེགས་འཕོབ་པ་ལ་ཡང་མེད་དུ་མི་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཚུལ་འདིས་སོ་སོ་སྟེ་བོ་ལམ་མ་ཞུགས་ནམས་གྱི་མངོན་མཐོའི་རྒྱ་དང་། ཐུབ་པའི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པ་ཉན་ཐོས་ནམས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དུ་བདག་ཉིད་ངེས་པ་ནམས་དང་། རྒྱལ་སྐྱེས་བྱང་སེམས་ནམས་གྱི་ངེས་པར་ལེགས་པར་བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ནི། ཚུལ་བྲིམས་ལས་གཞན་མེད་དོ། །དེའི་དོན་ནི་ཚུལ་བྲིམས་ཁོ་ན་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་གཞན་གཙོད་པ་མིན་གྱི། མངོན་མཐོ་བྱད་པར་ཅན་དང་ངེས་ལེགས་འབྲས་པ་ལ་ཚུལ་བྲིམས་དང་མ་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་གཞན་དག་གིས་གཏན་མི་འབྲས་པའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཆོ་རོ་དང་ལྟན་ཅིག་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་འཆལ་བ་དང་ལྟན་ཅིག་གནས་མི་འདོད། ཅིས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ནི་ལྷ་གཙང་སྤྱ་ཅན་གནས་པའི་མཐུས། རོ་གང་ཡིན་རྒྱབས་གྱིས་བྱི་རོལ་ཏུ་འཕེན་པས། རོ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་པའི་ཐུན་

ཆོགས་དང་། རྣ་ནག་མ་སྟེ་བཟ་མི་གིས་པ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ་བཞིན་དུ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པས་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་གཉིས་པ་བ་
དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་མི་འདོད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། གང་གིས་གང་ཞིག་གང་ལ་སྤོང་བྱེད་པ། ཞེས་པ་ནས། གསུམ་
ལ་ཆགས་པས་སྤོང་དེ་འཇིག་རྟེན་འདས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གང་ཟག་
གང་གིས། སྤང་བྱང་གང་ཞིག་སེམས་ཅན་གང་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་
བདེན་པར་དམིགས་པའི་ས་པོན་འགོག་མི་རུས་པ་ཡོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཇིག་རྟེན་པའི་ས་པོས་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བཤད་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཉིད་སྤར་བཤད་པའི་
འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ཆགས་པས་སྤོང་བ་སྟེ་མི་དམིགས་པར་
རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ས་པོས་ཏུ་
བྱིན་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཉིས་ཡོད་དོ། །

ལྔ་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་གི་དམིགས་སྤྱད་པ་ཡི། ཞེས་པ་ནས། འགྲོ་
བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཇི་ལྟར་
སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་ལོ་དེ་དེ་མ་དང་བྲལ་བས་སྟེ་བོའི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཇི་
བཞིན་དུ། རྒྱལ་བའི་སྲས་ས་གཉིས་པ་བའི་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་བའི་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དེ་མ་
དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འོད་དང་ལྡན་པས། ས་གཉིས་པ་དེ་མ་མེད་པ་ཞེས་པའི་
མཆན་དོན་དང་ལྡན་པ་འདི་ཡང་། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་འགྲོ་བའི་
ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ས་གཉིས་པ་བ་འདི་ནི་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པས་སྤྱད་
པ་འཁོར་བ་མིན་ཡང་སྤྱིད་པའི་དཔལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་སུན་ཆོགས་ཐམས་
ཅད་བྱང་སེམས་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བྱིར་དང་། སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་སྟོན་ལམ་ཀྱི་
དབང་གིས་སྤྱིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་བསྐྱར་གྱི་རྒྱ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར་

རོ། །དབུ་མ་ལ་འཕྱག་པའི་ཆོག་འགྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དོན་
དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སོ། །

སེམས་བརྒྱུད་གསུམ་པའི་འབྲེལ་བ།

གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། བྱེད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་ཆོག་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན། བར་བྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་མ་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱེད་ཤིང་མ་ལུས་སྟེག་པའི་མེད། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཆོ་ཉི་ལྟར་ཟངས་འབྲེལ་སྣང་བ་འབྱུང་། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། བྱེད་སེམས་གྱི་ས་གསུམ་པ་འདི་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་དོན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ་ཤེས་བྱའི་བྱེད་ཤིང་མ་ལུས་པ་སྟེག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་གཉིས་སྣང་གི་སྒྲོས་པ་ཀུན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འོད་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །བདེ་བར་གསལ་གསལ་པའི་སྟེང་པོ་དེ་ལ་ས་གསུམ་པ་དེའི་ཆོ་ཉི་མ་འཆར་ལ་ཁད་པའི་རྣམ་སྟེང་ཟངས་འབྲེལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་བ་ལྟར། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འོད་དམར་པོ་འཕྲུ་དམར་མེར་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བྱེད་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི། ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ། བཟོད་པ་གཞན་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ། བཟོད་པའི་བར་བྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན་འཕྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་དེའི་ཞེས་པ་ནས། མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། བྱེད་སེམས་ས་གསུམ་པ་བ་ནི་ཁོང་ཁྱོད་པའི་གནས་མིན་ཡང་། གལ་ཏེ་ཁོང་འཕྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་བྱེད་སེམས་དེའི་ལུས་ལས་ཤ་ནི་རྩས་པ་དང་བཅས་པ་སྲང་རེ་རེ་ནས་ལུན་རིང་པོའི་བར་དུ་གཅད་པར་གྱུར་གྱུང་། གཙོད་པ་པོ་དེ་ལ་སེམས་འཕྲུགས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། གཙོད་བྱེད་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ལྷག་པར་བཟོད་པ་སྟེ་བར་འགྱུར་བའོ། །ས་དང་པོ་གཉིས་སྟེ་ལུས་བཅད་པ་ལ་རྒྱུད་མི་འཕྲུགས་པ་ཡོད་ཀྱང་། བཟོད་པ་ལྷག་པར་སྟེ་བ་མེད་ལ། བཟོད་པ་ལྷག་པ་ནི་ས་གསུམ་པ་ནས་འབྱུང་

བར་གསུངས་སོ། །དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། གང་གི་ཕྱིར་བདག་མེད་མཐོང་བའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་ལ། གང་གིས་གཙོད་པ་དང་། གང་ཞིག་གཙོད་པར་བྱ་བ་
དང་། ཏུས་གང་གི་ཆོ་ཚུལ་རི་ལྟར་གཙོད་པའི་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས། ས་གསུམ་
པ་བ་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་མཛོད་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། བདག་དང་བདག་
གི་བའི་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་དེས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་བཟོད་
པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་རིགས་པ་དང་། བཟོད་པ་བསྟེན་པར་
རིགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཙོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་དེར་བཀོན་ན། ཞེས་པ་ནས། མི་
བཟོད་པ་ཡི་སྦྱར་དུ་ངན་འགྱུར་སྦྱར་བར་བྱེད། ཅེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་དང་ཀྱང་པ་
གསུམ་བྱུང་། འདི་ལ་བཞི་ལས། དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོང་ཁྱོད་བར་
མི་རིགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཙོད་པ་བྱས་པ་ལས་གཙོད་བྱེད་དེར་བཀོན་པ་སྟེ་ཁྱོད་ན། དེ་
ལ་བཀོན་པས་གཙོད་པ་བྱས་ཟིན་པ་ལྟོག་གམ་ཅི་སྟེ་མི་ལྟོག་གོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་བཀོན་
པ་འདིར་ངེས་པར་དོན་མེད་དོ། །དེར་མ་ཟད་འཇིག་རྟེན་ས་རོལ་གྱི་དོན་དང་ཡང་
འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་རྣམ་སྒྲིབ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཕྱིས་ཀྱི་སྦྱུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་དང་གཙོད་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་
བསྟན་པ་ནི། རང་གི་ལུས་ལ་གཙོད་པའི་སྦྱུག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་དགྲ་དག་གིས་བསྐྱབས་
པ་དེ་ནི། སྟོན་བྱས་པའི་སྟོག་གཙོད་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ། ངན་སོང་གསུམ་
དུ་རྣམ་སྒྲིབ་དག་པོ་ཐོང་ཞིང་། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་ལྟག་མར་ལུས་པ་ཅན་རྣམས་
ཀྱི། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་ལུས་པ་ལྟོག་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ། ལས་
ཀྱི་ལྟག་མ་ཟད་པར་བྱེད་པར་བརྟོག་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀོ་སྟེ་དེ་ཉིད་ནི། གཞན་
ལ་གཙོད་པའི་ལན་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུད་ཁོངས་ནས་འབྱུགས་པའི་སྟོ་བས་སྦྱུག་བསྐྱེད་
འདིར་ཐོང་བ་ལས་ཆེས་ལྟག་པའི་སྦྱུག་བསྐྱེད། ཕྱིར་ཏེ་སྐར་ཡང་སྦྱུག་བསྐྱེད་དེའི་ས་

ཐོན་ཏེ་རྒྱ་ཉིད་དུ་རི་ལྟ་བུར་ན་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ།། ལྷན་ཡུན་
རིང་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཛོམས་པས་ཁོང་ཁྱོད་པར་མི་རིགས་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་བྱང་
སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་རྒྱལ་སྐས་སྟོབས་རྒྱུད་བ་ལ་ཁྱོད་པའི་བསམ་པ་སྐྱད་ཅིག་ཙམ་
བསྐྱེད་པས་ཀྱང་། སྤྱིན་པ་དང་རྩལ་སྤྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་
བ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པ་ནམས་འཛོམས་པར་འགྱུར་ན། བྱང་སེམས་སྟོབས་རྒྱུད་
བས་ཆེ་བ་ལ་དང་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་ཁྱོད་པ་བསྐྱེད་ན་ལྟ་ཅི་
སྟོས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་
གཞོད་པ་བྱེད་པའི་སྒྲིག་པ་ནི། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་ལས་གཞན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་སྟོབ་དཔོན་དཔའ་འོ་དང་ཞི་བ་ལྷས། བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་
པ་ཡི། སྤྱིན་དང་བདེ་གསེགས་མཆོད་ལ་སོགས། བཤེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀྱུན་
ཀྱང་། ཁོང་ཁྱོད་གཅིག་གིས་འཛོམས་པར་བྱེད། ཅིས་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་
དགེ་བ་འཛོམས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་བྱང་སེམས་
མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྱོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་
ཤིང་། བསྐལ་པ་བརྒྱུའམ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཛོམས་པའི་ཁོང་ཁྱོད་ལྟལ་ལ་
བྱང་སེམས་དགོས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །

སྤྱད་པ་ལས། ལྷང་བསྟན་མ་ཐོབ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས། ལྷང་
བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྱོས་ཚྩོད་པ་ཚོམ་བྱེད་ན། ཤ་བ་སྟོན་ལྟན་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་
རི་སྟེད་པ། དེ་སྟེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་སོ། ཞེས་ལྷང་བསྟན་མ་
ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལྷང་བསྟན་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཡིད་ཀྱིས་སྤང་བ་ཙམ་
བསྐྱེད་ན་ནི། སེམས་དེ་བསྐྱེད་གངས་རི་ཙམ་པ་དེ་ཙམ་ཀྱི་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་
བགོ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱང་སེམས་

ཀྱི་ཆོག་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཕྱར་པོར་སྦྱར་ལམ་དུ་འཕོ་ཐུབ་པ་གཅིག་གིས། ལུང་བསྟན་
ཐོབ་པ་ལ་ཁྲིམ་ན། ཁྲིམ་མས་ཀྱི་གྲངས་དེ་སྟེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་སྦྱར་ལམ་དུ་འཕོ་མི་རུས་
པར་གཞི་ནས་ལམ་ལ་སློབ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

བྱང་མེས་སྟོབས་རྒྱུད་བས་ཆེ་བ་ལ་ཁྲིམ་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་གྱི་མཆོག་དམན་
ཀྱི་བྱང་པར་དང་། ཡུལ་དང་རྟེན་སྟོབས་མཉམ་པས་མཉམ་པ་ལ་ཁྲིམ་པས་དགེ་རྩ་
འཛོམས་པ་ཡང་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། བྱང་མེས་ཀྱིས་
བྱང་མེས་མིན་པ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་ཁྲིམ་ནས་ངག་གིས་གཤེ་བ་དང་། ལུས་ཀྱིས་བརྟེན་པ་
བསྟན་པ་དེ་ཡང་བྱང་མེས་ལ་མ་ཕྱུང་ཞིང་མས་པ་དང་མི་འདྲ་བར་མདོ་ཀྱན་བརྟུས་
སུ་བྱམས་པ་སེལ་སྒྲིའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་གསུངས་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་གཞི་ནས་གོ་ཆ་
བགོ་མི་དགོས་པར་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། བྱང་མེས་ལ་ཁྲིམ་ན་བསྐལ་པ་མང་
པོར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཛོམས་པར་མ་ཟད་དཔུལ་བར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་
ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྦྱོད་འཕྲུག་ལས། ཀང་ཞིག་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྐྱོན་བདག་
ལ། ཀལ་ཉེ་ངན་མེས་སྦྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ། ཁན་མེས་བསྦྱོད་པའི་གྲངས་བཞིན་
བསྐལ་པར་ནི། དཔུལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས། ཞེས་གསུངས་
པས་སོ། དེའི་སྟེང་དུ་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་མ་ཐོབ་པས་ཁྲིམ་ན་དེ་སྟེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་
གཞི་ནས་ལམ་ལ་སློབ་པ་ཡང་དགོས་སོ།

ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་མེས་མིན་ཀྱང་ཁོང་སྟོབས་ན་ནི་དགེ་རྩ་འཛོམས་
པ་ཡོད་དེ། དབུ་སྒྲ་དང་མེན་མོའི་མཆོད་རྟེན་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་དགེ་སྟོང་གིས་ལུས་
ཀྱི་འོག་ནས་གཞེར་དཀྱིལ་ལ་ཐུག་པའི་བར་ཀྱི་བྱེ་མའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་འཁོར་
བསྐྱར་གྱི་རྒྱལ་སྐྱོད་སྟོང་འགྱུར་དུ་འོངས་སྦྱོད་པའི་དགེ་རྩ་བསགས་པ་དེ་ཆངས་
པ་མཆུངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་མ་ཕྱུང་ཞིང་མས་པར་བྱས་ན་ཟད་པར་ཐམས་ཅད་ཡོད་
སྒྲིའི་གཞུང་བསྐལ་བརྟུས་སུ་དྲངས་པ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ལྷ་བ་སྟོན་མའི་

མདོ་མདོ་བརྟམ་སུ་དངས་པ་ལས་ཀྱང་། བན་ཚུན་གཞི་དཔེ་སེམས་སུ་གང་བྱེད་
པ། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོས་པས་སྒྲིབ་མི་བྱེད། །བསམ་གཏན་དང་ནི་དགོན་གནས་མི་
སྒྲིབ་སྟེ། སྦྱིན་དང་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའང་སྒྲིབ་མི་བྱེད།། ཅེས་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་
དུག་གིས་ཀྱང་གོགས་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་ཁྲོས་པས་དགེ་རྩ་འཛོམས་པ་
འགོག་མི་རུས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

གཞོམ་བྱེད་དགེ་རྩ་ནི། སྦྱིན་དང་ཁྲིམས་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟར། བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཆོགས་ནམས་ཡིན་གྱི། བདག་མེད་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་དགེ་རྩ་ལ་མི་བྱེད་པ་འདྲ་
གསུངས། མདོ་བརྟམ་སུ་མདོ་དངས་པ་ལས་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྡོམས་པའི་དགེ་རྩ་བྱང་
ཚུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་ཟད་པར་གསུངས་པ་ནི། འབྲས་བུ་བྱུང་བས་མི་ཟད་པ་ཡིན་
གྱི་ཁོང་ཁྲོས་མི་མཛད་པ་མིན་ལ། རྩ་ལྷུང་དང་ཆོས་སྤྱོད་དང་རྟེན་བཀྱར་ལ་ལྟག་པར་
ཞེན་པས་བྱིམ་ལ་ལྟ་བ་དང་། མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པས་ཀྱང་དགེ་རྩ་ཟད་
པར་གསུངས་པས་ན། དགེ་བ་འཛོམས་བྱེད་གྱི་ཉེས་པ་ཡིན་ན་ཁོང་ཁྲོ་ཡིན་པས་མ་བྱས་
གསུངས་ཏེ། ཞིབ་ཏུ་མདོ་ཀྱན་བརྟམ་དང་བསྐྱབ་བརྟམ་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ།

བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་པ་དང་བརྟེས་པ་དང་ཀྱན་སྤྱོད་ངན་པས་སྤྲད་པ་ལ་ཉེས་
པ་སུ་མེད་པ་མདོ་བརྟམ་ལས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་བྱང་སེམས་སུ་ངས་མ་ངས་དང་།
ཁྲོ་བའི་རྒྱ་མཆོན་བདེན་མི་བདེན་གཉིས་འདྲ་བར་གསུངས་པས། ཁོང་ཁྲོ་སྦྱི་དང་བྱང་
པར་དུ་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྦྱོད་པ་དང་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་འགོག་
པ་ལ་རུས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྐྱུས་
པ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོས་སྤྱོད་བྱུང་བས་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཉིན་གཅིག་ཅིང་དུས་
གསུམ་དུ་ཉེས་པ་བཤགས་ན་རྣམ་སྤྲིན་དག་ཀྱང་། བསོད་པ་འཐོབ་པ་ལ་ལྟར་ན་འང་
བསྐྱལ་པ་བརྟུ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། སྒོ་དུ་མ་ནས་བཤགས་བསྐྱམས་བྱས་ན།
ལམ་བུ་ལ་དུ་སོང་བ་སོང་མ་རྒྱུད་ཀྱང་རྣམ་སྤྲིན་སྦྱོང་བ་འདག་པར་འཁྱར་བས་འབད་

པར་བྱའོ། ཞེས་ནས་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། མི་བཟོད་པའི་སྒྲིན་མང་པོ་བསམས་ནས་
ཁོང་ཁྱོད་གཤམ་པ་ནི། ལུས་པ་མེད་པས་རང་ཁོ་ན་འཛོམས་ལ། ལུས་པ་ཅན་སྤྱིང་རྩེ་མེད་
པས་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་འཛོམས་པའི་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞིན་མི་སྤྲུག་པའི་
གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་། དམ་པ་མིན་པར་བཀྱི་བར་བྱེད་པ་དང་། བྱ་བའི་ཚུལ་དང་ཚུལ་
མིན་ཤེས་པའི་ནམ་དཔྱིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་
ལྷུང་དུ་ངན་འགྲོར་སྐྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་ནམས་བསམ་ལ། ཅི་ནས་ཀྱང་ཁོང་
ཁྱོད་པ་ལ་སྐྱབས་མི་སྒྲིན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཟོད་པས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་ཡོན་ཏན་ནམས་བྱེད་དོ། ཞེས་
པ་ནས། བསྐྱུགས་པའི་བཟོད་པ་ཏག་ཏུ་ལྷུང་བསྐྱེན་བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་དང་
ཀླང་པ་གཅིག་བྱུང་། འདི་ལ་གཉིས་ལས། བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམས་པ་ནི།
བཟོད་པ་བསྒྲོམས་པས་ནི་སྤར་བཤད་པའི་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིན་དང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་
ནམས་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་བསྒྲོམས་པས་གཟུགས་མངོས་པ་ཐོབ་ཅིང་། སྒྲི་བོ་
དམ་པ་ནམས་ལ་ཡངས་ཤིང་གཅིས་པ་དང་། ལུགས་དང་ལུགས་མིན་ཤེས་པ་ལ་མཁས་
པར་འགྱུར་ཞིང་། ཤི་བ་དེའི་འོག་ཏུ་ལྷུང་དང་མིའི་སྒྲི་བ་ལེན་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་པ་སོགས་
ཀྱིས་བསགས་པའི་སྤྲིག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ནམས་བསམས་ལ་བཟོད་པའི་སྒྲོབས་
བསྐྱེད་དོ། །དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བཟོད་པ་བསྐྱེན་པར་གདམས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་
སོ་སོ་སྒྲི་བོས་ཁྱོད་པའི་སྒྲིན་ཉེས་དམིགས་དང་། རྒྱལ་སྤྲུལ་ནམས་ཀྱིས་བཟོད་པའི་པན་
ཡོན་རིག་པར་བྱས་ཏེ། མི་བཟོད་པ་སྤངས་ནས་འཕགས་པའི་སྒྲི་བོས་བསྐྱུགས་པའི་
བཟོད་པ་ཏག་ཏུ་བསྐྱེན་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་བསྐྱོས་ཀྱང་། ཞེས་པ་ནས།
འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་པ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བསྟན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བསྐྱོ་བར་བྱས་ཀྱང་། བཟོད་པའི་འཁོར་

གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་སྒྲོའི་ཞེན་ཡུལ་མངོན་གསུམ་གྱིས་སུན་མ་ཕྱང་
པར་ཡོད་ན། བཟོད་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། བདེན་པར་
དམིགས་པ་མེད་པ་སྟེ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ན།
བཟོད་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ས་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

བཞི་པ་ནི། ས་དེར་རྒྱལ་སྐས་བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་དང་། ཞེས་པ་ནས།
འདྲོད་པའི་འདྲོད་ཆགས་འཛོམས་པར་རྟུས་པར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
བྱང་། ས་གསུམ་པ་དེར་རྒྱལ་སྐས་དེ་ལ་བཟོད་པའི་སར་ཕྱིན་དག་པ་དེ་བཞིན་དུ།
བསམ་གཏན་བཞི་དང་། དེས་མཆོན་ནས་གཞུགས་མེད་བཞི་དང་། ཚད་མེད་བཞི་
དང་། མངོན་ཤེས་ལྡན་དག་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར་རོ། །ས་འདིར་འདྲོད་ཆགས་ཞེ་སྒྲུང་དང་
གཏི་མུག་ཟད་པར་འགྱུར་བ་འཛོལ་པོ། །འདིའི་ཟད་པའི་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་
གཞུགས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་མཐུས་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་
བྱེད་དོ། །དེར་མ་ཟད་ས་འདིར་སྒྲོམ་སྒྲུང་ཆེན་པོ་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ཀྱང་སྒྲོང་བར་
འགྱུར་རོ། །ས་གསུམ་པ་བ་དེས་ནི་རྟག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདྲོད་
པ་ལ་ཆགས་པའི་འདྲོད་ཆགས་འཛོམས་པར་རྟུས་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཙོ་
བོར་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འདྲོད་པའི་འདམ་ནས་འདྲོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་
ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་སལ་མོ་ཆེར། ཞེས་པ་ནས།
སངས་རྒྱས་གཞུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྤྱི་ཡི་རྒྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། བྱང་
སེམས་བྱིམ་པ་དང་རབ་བྱང་གཉིས་ཀ་སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་མོད་ཀྱང་། སྤྱབ་དཀའ་
སྤྱོད་ལ་སྟོས་ནས་ནི། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ །བདེ་བར་གཤེགས་
པས་བྱང་སེམས་བྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་

བསོད་ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོགས་ཀྱང་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་དོ། ཆོགས་དེ་ནི་སངས་
 རྒྱལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡི་རྒྱ་སྟེ། གཙུག་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །བྱང་
 སེམས་རབ་བྱུང་ནམས་ལ་ནི་པར་བྱིན་ཐ་མ་གསུམ་སྐྱབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་ཤེས་
 རབ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། ཆོས་སྐྱའི་རྒྱའི་གཙུག་པོ་ཡིན་ལ། བཙུག་འབྲུག་ནི་ཆོགས་
 གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཡིན་གསུངས་སོ། །བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་འོད་
 བྱེད་འདི། ཞེས་པ་ནས། ས་འདིར་ཤིན་ཏུ་རྩོལ་བར་གྱུར་ཀྱང་ཁྱོ་མི་འཁྱུར། ཞེས་ཆོགས་
 བཅད་གཅིག་བྱུང་། འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་པ་འདི་
 ནི་རང་གི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་མི་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པའི་ས་འདི་འབྱུང་བའི་
 གེགས་སུ་གྱུར་པ་ནམས། ས་དེ་དང་པོ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཡང་དག་པར་བསལ་
 བར་བྱས་ནས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་འགོ་བ་གཞན་རྣམས་
 གྱིས་ས་གསུམ་པའི་གེགས་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་མངོན་པར་འདོད་
 དོ། །བྱང་སེམས་དེ་ནི་ས་འདིར་ཉེས་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོན་ཏན་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་བཙུག་
 པས་ཉི་མ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྩོལ་བར་གྱུར་ཀྱང་། སྐྱོན་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཁྱོ་བར་མི་འཁྱུར་ཏེ།
 བཟོད་པ་ལ་ཆེས་ལྟག་པར་གོམས་པའི་བྱིར་དང་། སྟོང་རྗེས་རྒྱུད་སྐྱེ་བར་བྱས་པའི་
 བྱིར་རོ། །དབུ་མ་ལ་འཕྲུག་པའི་ཆོག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
 དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའི་སྐྱབས་སོ། །

མེམས་བསྐྱེད་བཞི་བའི་འགྲེལ་བ།

བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ས་འདིར་བཙུན་འགྲུས་ལྷག་པར་
བསྟན་པ། སའི་ངེས་ཆོག་དང་སྤངས་པའི་བྱད་པར་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་
མ་ལུས་བཙུན་འགྲུས་རྗེས་འགྲོ་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། ས་དེ་བཞི་པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བའོ། །
ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་།

དགེ་བ་ལ་མི་སྣོ་བ་ལ་ནི། སྤྱིན་སོགས་ལ་འདུག་པ་མེད་པས་ཡོན་ཏན་གང་
ཡང་འབྱུང་བ་མེད་ལ། དེ་ལ་སྣོ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་ནི། ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་
དང་། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ནི་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ཞིང་། བཙུན་འགྲུས་ནི་བསོད་ནམས་དང་སྣོ་གྲོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གཉིས་ཀའི་
རྒྱ་ཡིན་ནོ། དེ་འདྲ་བའི་བཙུན་འགྲུས་ས་གང་ཏུ་ལྷག་པར་འབར་བ་འཆང་བར་གྱུར་
པ་དེ་ནི་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ས་གསུམ་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབས་པའི་
ཆེས་སུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པས། དེ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པ་ལེ་ལོ་གཏན་ནས་
སེལ་བར་བྱེད་པ་བྱད་པར་ཅན་ས་འདིར་ཐོབ་པའི་བྱིར་ན་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་སར་བྱིན་
ལྷག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེར་ནི་བདེ་གཤེགས་སྤྲས་ལ་རྫོགས་པ་ཡི། ཞེས་པ་ནས། རང་
ཏུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། ཁེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། ས་འདི་ལ་ཅིའི་
བྱིའི་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། ས་བཞི་པ་དེར་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲས་པོ་
ལ། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་སྤར་ལས་ཆེས་ལྷག་པར་བསྐྱོམས་
པ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱང་བ། ས་གསུམ་པར་བཤད་པའི་ཟངས་ཀྱི་འོད་དང་འདྲ་
བ་ལས་ལྷག་པར་བྱུང་སྟེ། དེའི་བྱིར་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེའི་འོད་ལྷག་པ་འབྱུང་

བས། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །རང་སྟེ་སྤྱ་བའི་འཇིག་ལྟའི་བདག་
ཏུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་བདག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་རང་སྐྱེ་
བའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཇིན་པར་རགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཇིན་
པ་དང་། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཇིན་ནམས་
ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །ཟད་པའི་དོན་ཡང་ས་དེའི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདག་
འཇིན་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ཟད་པ་མིན་ནོ། །དེས་ནི་རང་སྐྱེ་
བའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཇིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་
པའི་ཆོག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས་དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
པ་བཞི་པའི་སྐབས་སོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྡེ་བའི་འབྲེལ་བ།

ལྡེ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ས་ལྡེ་པའི་ངེས་ཆིག་བཤད་པ་
དང་། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་
ཉིད་ཆེ་དེ་བདུད་རྣམས་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་། སྦྱང་དཀའི་ས་ལ་པམ་པར་རྟུས་མ་ཡིན། །ཞེས་
བྱུང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་ལྡེ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་
ལམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་ལྷའི་བྱའི་བདུད་རྣམས་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་པམ་པར་བྱ་
བར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་ན། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་བཀའ་ཉན་པ་བྲན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ལྷ་ཅི་སྟོན། དེའི་ཕྱིར་ས་འདིའི་མིང་སྦྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་སྟོབ་བཟང་བདེན་རང་བཞིན། །ཞིབ་མོ་
རྟོགས་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཐོབ། །ཅིས་བྱུང་། ས་ལྡེ་པ་འདིར་པར་བྱིན་ལྷག་མ་དུག་
གི་ནང་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་པར་བྱིན་ཉིད་ཆེས་ལྷག་པར་འཇུག་རྟོ། ། བསམ་གཏན་
ལྷག་པར་མ་ཟད་སྟོབ་བཟང་སྟེ་འཕགས་པའི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་
ཤེས་པ་ཞིབ་མོས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དགོས་པ་སྤྲོ་མོ་རྟོགས་པ་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་འཕྲོ་
བས། འདིར་བདེན་པ་སྤྲ་རགས་ལ་མཁས་པའི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་འཇུག་རྟོ། །ས་
བརྩུ་པ་ལས་ས་ལྡེ་པ་བ་དེས། སྦྱག་ཀྱན་དང་འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་
དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་སོགས་ཀྱི་
བདེན་པའི་མིང་འདོགས་མང་དུ་འབྱུང་ཡང་། དེ་དག་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སྟེ་མི་
འདུ་བ་མིན་ལ། བདེན་པ་བཞི་ལས་འགོག་བདེན་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གཞན་
གསུམ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་སོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཆིག་འབྲེལ་ལེགས་
བཤད་རྗེ་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྡེ་པའི་སྐབས་སོ། །

སེམས་བསྐྱེད་རྒྱག་པའི་འབྲེལ་བ།

གཉིས་པ་ས་རྒྱག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། སའི་ངེས་ཆོག་དང་
ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་བསྟན་པ། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་
གཟིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཇུག་བསྟུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་དུ་སྟོན་པར་མཉམ་གཞག་སེམས་གནས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས།
ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

ས་ལྡ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས། ས་རྒྱག་
པ་མངོན་དུ་སྟོན་པ་སྟེ་གྱུར་པར་མཉམ་བཞག་གི་སེམས་སྤུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་གནས་
ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་སེམས་ས་རྒྱག་པ་ལ་
གནས་པས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་གནས་པས་འགོག་པ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དེའི་སྤུལ་རྩལ་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་སྒྲོ་ནས་བདེན་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་
དང་། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཞི་པར་བྱང་ཆུབ་སྟོན་པ་མཐུན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་
རབ་དང་། ས་ལྡ་པར་བདེན་བཞི་སྤྲ་རགས་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ས་རྒྱག་པར་
བརྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལྡན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་འཐོབ་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་
ལྟར་ན་ས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟན་པ་གསུམ་རྟོགས་པའོ། །

འདིར་ཤེས་རབ་སྤུལ་ཏུ་བྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་
སྟོམས་འཇུག་འདི་ནས་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཡོང་བའི་ཆོགས་ཀྱུན་
བདེ་ལྷག་ཏུ། ཞེས་པ་ནས། བྱིན་ཉམས་ཡོན་ཏན་སྤངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགོ། ཞེས་ཆོགས་

བཅད་གཅིག་བྱང་། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སྒྲིལ་བུ་མིག་དང་ལྡན་པ་གཅིག་གིས་ལོང་བའི་ཆོག་ལ་ཀྱན་ཏེ་མཐའ་དག་འགྲོ་བར་འདོད་པའི་ཡུལ་དུ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལམ་གྱི་སྐྱབས་འདིར་ཡང་སྒྲོ་སྟེ་ཤེར་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟ་བུའི་མིག་ཉམས་པའི་སྒྱིན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་སྒྲངས་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་སྟེ། རྒྱལ་བ་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱི་གོ་འཕང་དུ་འགྲོ་སྟེ། ཤེར་བྱིན་ནི་ལམ་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ལ་ལྟ་། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྟོང་ངོས་བརྒྱུད་པ། དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ། སྟོང་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཉན་པར་བསྐྱལ་བ། ཉན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་ཆོས་རྟོགས་པ། ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་གནས་པའི་ལྷགས་བཞིན་བརྗོད་པར་བྱ། ཞེས་ཆོག་པའི་བཅད་གཅིག་བྱང་།

ས་བྱུག་པ་བ་དེ་ཡིས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་འཕགས་པ་སྐྱབས་ཀྱིས་ལུང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོན་ནས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་མདོ་སྟེའི་ལུང་དང་། དེར་མ་ཟད་ལུང་ལས་གཞན་ཡང་རིགས་པ་དག་གིས་ཆོས་ནམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ན། དེའི་བྱིར་འཕགས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་སྐྱབས་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ལྷགས་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱལོ། །འཕགས་པ་སྐྱབས་ལ་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་གི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ལུང་ལས་ཤེས་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། ལྟོ་སྟོགས་པེ་དའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སྦྱོང་དཔལ་ལྡན་ཞེས་གྲགས་པ། །དེ་མིང་སྐྱབས་འབོད་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ངེས་དོན་གྱི་ཐེག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བལ་བ་སྐྱབས་ཀྱིས་འབྲེལ་པར་གསུངས་ཤིང་། སྒྲིན་ཆེན་ལས་ལི་ཙ་བྱི་གཞོན་ནུ་མཐོང་ན་དགའ་བ་དེ་སྟོན་པ་འདས་

ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། ལྷ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་དུ་ལྷུར་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་
བྱེད་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱད་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་དུས་དང་
མཚན་སྤྱི་ཆེན་དང་འདྲ་ལ། ལོ་དྲུག་བརྒྱ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ། །

བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས། སྤྱི་ཆེན་ལས་ལྷ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་ཞེས་མི་འབྱུང་
གི། །ངའི་མིང་འཆང་བའི་དགེ་སློང་ཞེས་གསུངས་པས་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་གསལ་ཁ་མེད་མོད།
ཁ་ཅིག་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་མཚན་ཤྲུབ་བཤེས་གཉེན་དུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་བརྟག་གསུངས་ཀྱང་།
བོད་དུ་འཁྱུར་བའི་སྤྱི་ཆེན་ལས་ལྷ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་ཞེས་མི་འབྱུང་ཡང་། སྤྱི་
ཆེན་པོ་སློང་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་པ་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་བྱངས་པ་
ཡིན་པས་དོགས་པ་མེད་པར་དབྱ་མའི་ཡིག་ཆར་གསུངས་སོ། །རྩ་བོ་ཆེའི་མདོ་ལས་ལི་
ཙ་བྱི་མཐོང་ན་དགའ་བ་འདི། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་ལ་བསྟན་པ་ཉམས་
པའི་ཆོ། སྟོན་པའི་མཚན་འཆང་བའི་དགེ་སློང་དུ་ལྷུར་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་
པར་གསུངས་པ་དེ། ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་ལུང་བསྟན་དུ་མ་བྱངས་ཀྱང་། གནས་
བརྟན་བྱང་བཟང་དང་རྩོ་བོ་ཆེན་པོ་བཞེད་དེ་ལི་ཙ་བྱི་མཐོང་ན་དགའ་བ་ལྷ་སྦྱབ་དང་
རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟན་པའོ་ཞེས་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྩ་བོ་ཆེ་ལས་ལུང་བསྟན་པ་དེ་འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་དང་
རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་ནི་སྟོན་པ་དང་མཚན་
མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཚན་དཔལ་ལྷན་སྟོ་འཆང་། དངོས་
གྲུབ་བརྟེས་པའི་མཚན་ལྷ་སྦྱབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། མཚན་གཞན་མི་
སྣང་བའི་བྱིར་བེར་ན་མ་བྲུབ་སྟམ་སྟེ། དེ་ལ་པ་མ་དང་ཉེ་དུ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པའི་
མཚན་དང་མཐུན་པའི་མིང་བཏགས་པའི་བྱིར་རོ། སྤྱི་ཆེན་ལས། འཇིག་རྟེན་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་བྱང་རྒྱུ་མེས་དཔལ་མི་མཚོག་དེ་དེར་རིགས་ཆེན་པོར་
སྦྱོར་བར་འཁྱུར་ཏེ། དེའི་པ་མ་དང་གཉེན་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་ངའི་མིང་དེའི་མིང་དུ་འདོགས་

པར་འགྱུར་རྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རྟེ། འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་སྟོན་
པ་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན་བྱོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ར་བོ་ཆེ་ལས་ལོ་བརྒྱད་
ཅུ་པ་ན་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། ར་བོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པ་དེ་མིའི་
ཆེ་ཆད་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྐབས་པ་ན་མས་ཀྱིས་བཤད་
དོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རྟེ། འོ་ན་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ལྷག་
འདས་པའི་དེང་སང་གི་དུས་སུ་མིའི་ཆེ་ཆད་བཞི་བརྒྱ་ཁ་རལ་དུ་འགྱུར་པར་ཐལ། སྟོན་
པ་འདས་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལོན་པའི་དུས་སུ་མིའི་ཆེ་ཆད་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བར་སོང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་སྟོན་ཕྱགས་སུ་ལན་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཐ་མའི་དུས་སུ་མིའི་
ཆེ་ཆད་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བར་སོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དབྱད་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རྟེ། ཚ་
ཤེད་རྒྱུ་ཆེན་ལས། ར་བོ་ཆེ་ལས་དེ་ལྟར་ལུང་བསྟན་པ་དེ་སྟོན་ཕྱགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཐ་
མ་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་པས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ན་བྱོན་པ་ནི་སྟོན་ཕྱགས་ནས་འབྱུང་བའི་
ཚུལ་གཉིས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཐ་མ་དེ་སྟོན་ཕྱགས་སུ་ལན་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཐ་
མ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཟང་སྟོང་དང་ཕྱག་སྦས་ལ་སོགས་པ་སྟོན་ཕྱགས་ཀྱི་
བྱང་མེམས་ལྷ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་པ་ཡང་། ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དམ་
པའི་ཆོས་རྒྱལ་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལོན་པ་དང་། ལོ་བརྒྱད་པ་ཉིད་ལ། སྟོན་ཕྱགས་ཀྱི་བྱང་
ཚུབ་མེམས་དཔའ་བཟང་སྟོང་དང་། ཕྱག་སྦས་ལ་སོགས་ཏེ་བྱང་ཚུབ་མེམས་དཔའ་ལྷ་
བརྒྱ་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་མ་ཤོས་དེས་འབྱེན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
པས་རེ་ཞིག་དེ་ཆོ་ལ་ཅིག་གསོལ་བ། ལགས་སོ། །བཅའ་ལགས་ཏེ། ལི་ཙ་བྱི་གཞོན་རྒྱ་
འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་འདི་ཉིད་ལགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་དབྱད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དྲུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། ཞེས་པ་ནས། དེ་
ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་དང་རྒྱུ་ལ་
གསུམ་བྱུང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དང་པོ་བའི་དྲུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་ཐོས་པ་ན། དེ་ཐོས་པ་ནས་ནང་དུ་གཏམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་
དུ་འབྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཆི་མས་མིག་བརྒྱན་པ་དང་།
ལུས་ཀྱི་བ་སྒྱུ་ལྡང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ། རྗེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒོ་
རྒྱུ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ས་བོན་ཞེས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་སྒོ་བ་དཔོན་མཁས་པས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྟོན་ནི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་དེ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་
བསྟན་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་དེ་ཡི་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། ཞེས་པ་ནས།
 རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གྲས་པར་བྱེད། ཅིས་ཚིགས་བཅད་མེད་
 དང་གཉིས་བྱང་། རྩེར་བཤད་པའི་ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་
 བར་མ་ཟད། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་པ་དེའི་རྩེས་སུ་འགྲོ་བ་སྟེ་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །འབྱུང་ཆུལ་ངི་ལྟར་ཞེ་ན་སྟོང་ལྟར་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་
 པ་ལ་གཏིར་རྟེན་པ་དང་འབྲས་བུ་སེམས་ཤིང་། ལྟ་བ་དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་མི་ཉམས་
 པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟག་དུ་ཆུལ་བེད་སེམས་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ།
 དན་འགྲོར་སྐྱུང་ན་ལྟ་བ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་སྟམ་པའོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་ནི་སྟོན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བྲངས་བ་མི་དགོས་ཀྱི། རང་
བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ནམས་ཀྱང་ཚུལ་འཆལ་ཡིན་པས་སོ། །བདེ་འགོར་སྐྱེས་ཀྱང་
ཡོ་བྱད་གིས་ཐོངས་ན། དེ་འཆོལ་བ་ལྟར་ལེན་ནས་ལྟ་བ་དེ་ཉན་པ་སོགས་རྒྱུ་ཆད་
པར་འགྱུར་སྐྱམ་ནས་སྐྱིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཁིང་། ལྟ་བ་དེ་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོས་ཟིན་

ན་སངས་རྒྱལ་ཉིད་འདྲིན་པར་བྱེད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན་ནོ་སྟུང་ནས་ཚ་བ་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་
པོ་ལ་གོམས་པ་སྟེན་པར་བྱེད་དོ། །ཁྲོ་བས་ནི་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་དགེ་བ་འཛོམས་
ལ། མདོག་གིན་དུ་མི་སྦྱུག་པ་འཕྲོ་བ་པར་བྱེད་པས། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་འཕགས་པ་ནུམས་
མཉེས་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྟུང་ནས་བཟོད་པ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ། །རྫོགས་བྱང་དུ་ཡང་ཡང་
མ་བསྐྱོས་པའི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ལུས་ལ་
སོགས་པ་ལུན་སྒྲུལ་ཆོགས་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས། ཚུལ་བྱིམས་
ལ་སོགས་པ་དེའི་དགེ་བ་ཡང་འགྲོ་བ་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་རྒྱལ་
དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོ་བར་བྱེད་དོ། །ཉན་རང་སོགས་གྱིས་ཉེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་བྱང་སེམས་
བཞིན་དུ་སྟོན་མི་རྒྱས་པར་མཐོང་ནས། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ནུམས་ལ་
གིན་དུ་གྲུས་པར་བྱེད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་ནི། །ཞེས་སོགས་
ཀླང་པ་གསུམ་བུང་། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་ནི། ཡུན་རིང་
དུ་བར་མ་ཆད་པར་ཟབ་རྒྱས་གྱི་དགེ་ཆོགས་ངེས་པར་བསགས་ནས་རིམ་གྱིས་རབ་དུ་
དགའ་བའི་ས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། ས་རབ་དགའ་དེ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བས་འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་ཟབ་མོའི་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས་གིག་ཅིས་ཉན་པར་བསྐྱུལ་བའོ། །

༥ ཉེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ནི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ།

ལྷ་པ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ། ལུང་གི་དོན་
དེ་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ། དེས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དགོད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་
ཚྭགས་ངོས་བབྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས། ས་ལྷ་པ་བ་དེས་དུག་པ་ལ་

འཇུག་པ་ན། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུས་འཇུག་གོ། ཞེས་སོགས་འཇུག་འབྲེལ་དུ་བྲངས་
པ་དེ་ཡིན་ནོ། མཉམ་ཉིད་བཅུའི་ངོས་འཛིན་ལ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་འབྲེལ་དང་། བྱང་
ས་དང་། ལུགས་འདིས་ངེ་ལྟར་བཤད་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ནི་ཡིག་ཆ་རྒྱས་
པར་བལྟ་བར་བྱའོ། གསུམ་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་
ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་མཆོན་མ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་ནམས་འཕགས་པའི་
མཉམ་བཞག་གི་ངོར་མེད་པའོ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་
རུང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའོ། དེ་གཉིས་ནི་སྒྱིར་བསྟན་པ་དང་། གཞན་
བརྒྱད་ནི་སྒྱིར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལྷད་པར་དུ་བྱེ་ནས་བསྟན་པའོ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྒྱེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་མ་འོངས་པ་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྱེ་བ་མེད་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྒྱེས་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་
གང་ཡིན་ཡང་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་རང་མཆོན་གྱིས་མ་སྒྱེས་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
དཔེན་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ཡང་རང་མཆོན་གྱིས་སྒྱེ་འཁྱར་དང་སྒྱེས་པས་
དཔེན་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་དག་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ཡང་
གདོད་མ་ནས་རང་མཆོན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པའོ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོས་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ཡང་འཕགས་
པའི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་གཉིས་སྣང་གི་སྒྲོས་པ་མེད་པའམ། དོན་དམ་པར་སྒྲུ་རྟོག་
གིས་སྒྲོ་བར་མི་རྒྱས་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤང་དོར་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་
གང་ཡང་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་སྤང་དོར་མེད་པའམ། དོན་དམ་པར་སྤང་
དོར་མེད་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེ་བདུན་ལྟར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ཡང་སྒྱུ་མ་
ལ་སོགས་པའི་དཔེ་བདུན་ལྟ་བུར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་
པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ལ་ཡང་དངོས་པོ་

དང་དངོས་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚེས་རྒྱུ་མེད་ན་
མེད་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདི་ལ། བདེན་པར་གྲུབ་ཚུལ་དང་། བདེན་པར་འཛིན་
ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱི་སྒོ་ལ་མ་ཤར་ན་བདེན་མེད་རྟོགས་མི་རུས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་བཟུང་
བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་དངོས་བཟུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཁུངས་ཐུབ་གཞན་ལས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་
གསལ་བར་མི་འབྱུང་ལ། དབུ་མ་སྤང་བ་ལས། དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་
དངོས་པོ་བརྟུན་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པས།
དེའི་བརྒྱུག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲིའི་
དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྤྲོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ནི། དོན་དམ་པར་རམ་
བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་པར་འཛིན་ཚུལ་ཡིན་འོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། སྤང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ཡང་དག་
པའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་མ་གྲུབ་པ་དེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་
ཏུ་གསུངས་པའི་ལུགས་ཀྱིས། དེ་འདྲ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པ་ནི་དོན་དམ་
པར་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ནི་དོན་དམ་པར་
ཡོད་ཚུལ་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་
བའི་དོན་དམ་ལ་གཉིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཤེས་རྟོག་
བཅས་ལ་དོན་དམ་ཏུ་བྱས་ནས། དེའི་དབྱེད་ཚུལ་ལྟར་ཏུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པར་
ཡོད་མེད་ཏུ་བཞག་པ་དང་། སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྤྲོད་ལུགས་སུ་

ཡོད་མེད་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཏུ་བཞག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་དོན་
དམ་པ་དང་དེའི་ངོར་གྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་ལ། ཕྱི་མའི་དོན་དམ་དང་དེར་ཡོད་པ་གཉིས་
ཀ་མི་སྲིད་དོ། ཕྱི་མའི་དོན་དམ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་སྔ་མའི་དོན་དམ་ཏུ་ཡོད་པས་བྱས་ཀྱང་།
སྔ་མའི་ཡོད་འཛིན་ནི་ལྟན་སྒྲིལ་གྱི་བདེན་འཛིན་མིན་པས། དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་པའི་
སྐབས་འདིར་ཕྱི་མའི་ཡོད་འཛིན་ཤེས་པ་གནད་ཆེའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔ་མའི་ཡོད་འཛིན་
ངོས་བཟུང་བས་ལྟན་སྒྲིལ་གྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་བཟུང་བའི་གོ་མི་ཆོད་པས། དབུ་མ་
སྤང་བ་མ་གཏོགས་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཁྲུངས་ཐུབ་གཞན་ལས་དགག་བྱ་ངོས་
འཛིན་གསལ་བར་མི་འབྱུང་བར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་ཀྱི། སྔ་མའི་ཡོད་འཛིན་ནི་
རྟོག་གི་འབར་བ་སོགས་གཞུང་ཏུ་མར་བཤད་དོ། །

འཛོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི།
རིགས་ཤེས་གྱི་ངོར་ཡོད་མེད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཏུ་འཛོག་པ་གཏན་མ་ཡིན་
ཏེ། གཞན་ཏུ་ན། རྟོང་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་
སྐོར་རྒྱས་པ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་དང་པར་ཕྱིན་སྟེ་དོན་གྱི་ཟུར་མཆན་ཁོ་བོས་
བྲིས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པར་འཛིན་ཚུལ་
རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེར་ན་སྟུ་མ་མཁན་གྱིས་རྟེན་ཤིང་སོགས་རྟ་སྤང་ཏུ་སྟུལ་པ་ན།
མིག་བསྐྱད་པའི་ལྟ་མོ་བ་ལ་ནི་སྟུལ་གཞི་རྟ་སྤང་ཏུ་སྤང་བ་དེ་ནང་གི་སྟོའི་དབང་
གིས་བཞག་པར་མི་འཆར་གྱི། གཞི་དེར་རྟ་སྤང་མཆན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་འཛིན་ནོ། །

སྟུ་མ་མཁན་ལྟར་ན་རྟ་སྤང་ཏུ་སྤང་བ་དེ་སྟོ་འབྲུལ་བ་ལ་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་
དབང་གིས་འཛོག་གི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་སྟུལ་གཞིར་རང་གི་སྟོད་ལུགས་གྱི་དབང་
གིས་འཛོག་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་
ཡོད་པར་སྤང་བ་ན། སྟོ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཆོས་དེ་རྣམས་
གྱི་སྟོད་ལུགས་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། སྟོ་ལྟན་སྒྲིལ་གྱིས་བདེན་པར་འཛིན་ཚུལ་

ལོ། །ནམ་ཞིག་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན་སྒྲུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཆོས་ནམས་
སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་
རེ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། ཆོས་ནམས་སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་ངོས་ནས་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ནམས་སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ནམས་སྒྲོ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པར་ཡིག་ཆར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེར་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་། ཅ་འདུག་གི་ནམ་བཤད་དང་
ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་སོགས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་ནམས་སུ་རང་རྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་ཙམ་
སྒྲ་མ་སྒྱུར་ཞིང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་ཙམ་སྒྲ་སྒྱུར་བ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཅིག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ཚུལ་ལ་
སྤྲ་རགས་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་ཆོས་ནམས་སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་
པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀས་ཆོས་ནམས་སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་
པར་འདོད་པ་མཐུན་ཀྱང་། བཞག་ཙམ་ཡིན་མིན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། སྒྲིའི་དབང་གིས་
བཞག་ཅེས་པའི་སྒོ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་
ནམས་མིང་གི་ཐ་སྟད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་དུ་བཞེད་ལ། རང་རྒྱུད་པས། ཐ་སྟད་
འདོགས་པའི་སྒྲིའི་དབང་གིས་ཆོས་ནམས་འདོག་མི་རུས་ཤིང་། སྣང་ཞེན་གྱི་ཡུལ་གྱི་
རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པའི་སྒོ་ལ་སྣང་བའི་
དབང་གིས་བཞག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ནམས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འདོད་
ཚུལ་ལ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་དཔྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དབྱུང་བཟོད་དུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མཐུན་

པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། དེ་ཙམ་མཐུན་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པར་སོང་མ་སོང་གི་མཚམས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས། ཆོས་ནམས་ལ་དེ་དང་དེའོ་ཞེས་ཐ་སྟད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆོས་པར་རང་རང་གི་ཐ་སྟད་བཏགས་པའི་གདགས་གཞི་དེ་རི་ལྟར་ཡིན་དཔུང་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པར་འགྲོ་བར་བཞེད་ལ། རང་རྒྱུད་པས། དཔུང་ལུགས་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པར་འགྲོ་བར་མི་འདོད་ཀྱི། སྒར་བཤད་པ་ལྟར་གཞོན་པ་མེད་པའི་སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་རང་གིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་མེད་སོགས་དབྱེད་པ་ནས་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་པར་འགྲོ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་སྣ་བས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ནམས་སྒྲིའི་དབང་གིས་བཞག་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་ཆད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཛོག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། ཆད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཛོག་ཅེས་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་སྟོད་ལུགས་ཆད་མས་སྒྲུབ་དགོས་པས། ཆད་མ་མེད་པར་གཞལ་བྱ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་རུང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྒྲུ་མའི་རྟ་དེ་སྟོ་འབྲུལ་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ལྟར། གཟུགས་སོགས་ཆོས་ནམས་སྟོ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པར་དངོས་སྣ་བས་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། སྟོ་ལྟན་སྟེས་གྱིས་ཆོས་ནམས་བདེན་པར་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ནམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ནམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཐག་ཁྲ་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཆོ། ཐག་པའི་ངོས་ནས་སྒྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱ་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེའི་སྒྲུལ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། སུང་པོ་ལ་བཞེན་ནས་ངའོ་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཆོ། སུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྒྲུ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཆོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཆོགས་པ་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་

ངའི་མཆན་གཞིར་འཛིན་ཏུ་མི་རུང་བས། དེའི་ང་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་
ནོ། གང་ཟག་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་ན། ཆོས་གཞན་ནམས་ཀྱང་
དེ་དང་འདྲ་སྟེ། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། ཤེས་པ་དེ་བཞིན་
ཀུན་ལ་སྒྲོས་སྒྱུར་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི།
བདེན་པར་དང་དོན་དམ་པར་དང་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་དང་། རང་གི་ངོ་སོས་དང་
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེས་བརྒྱང་
བའི་ཞེན་ལུལ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བརྒྱང་གི་བདེན་ཆད་དོ། །རང་རྒྱུད་པས་བདེན་པ་
སོགས་གསུམ་དུ་བྱུང་བ་མེད་ཀྱང་། གཞན་ནམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་
ནམས་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་
གསུངས་པས། བདག་མེད་གཉིས་སྟོང་གཞི་དང་བདག་འཛིན་གཉིས་དམིགས་ལུལ་
གྱིས་འབྲེད་དགོས་ཀྱི། དགག་བྱ་དང་འཛིན་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མི་འབྲེད་དོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་དམིགས་
ནམ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དམིགས་པའི་ལུལ་ཡིན་ན་གང་ཟག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ།
མིག་ན་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྟེས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྟེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ང་ཡིར་
འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་ང་ཡི་བཞིན་ཡིན་གྱི་རང་གི་མིག་
སོགས་དམིགས་པར་མི་བརྒྱང་ངོ་། ཞེས་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚ་
ཤེད་རྒྱུ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ནས་ནམ་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
བྱུང་བར་འཛིན་པ་ནི། ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྟེས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་
གི་བ་ལ་རྣོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་གཏོ། །ང་ཡི་བའི་གཞི་མིག་ན་སོགས་ལ་དམིགས་

ནས་དེ་ལྟར་འདྲིན་པ་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་ཡིན་པས། ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ཞེས་པ་
ནི་དེ་དག་ལ་དམིགས་པ་མིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

རྗེའི་གསུང་འདི་ལ་རྗེས་འཕྲུག་རྣམས་ཀྱིས་སྣ་ཚོགས་བཤད་པར་སྤང་སྟེ། ལྟོང་
ཐུན་ལས། རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་མིག་ན་སོགས་ནི་ང་ཡི་བའི་མཚན་གཞི་དང་
གང་ཟག་དང་ཚོས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གུལ་གྱི་ཚོས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ།
དེ་དག་སྟོ་སྟན་སྟེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ང་ཡི་བར་སྤང་ཞིང་། དེ་འདྲ་
བའི་ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཞེན་པ་ནི་ང་ཡི་བར་
འདྲིན་པ་སྟན་སྟེས་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། མིག་ན་སོགས་ང་ཡི་བ་ཡིན་ཀྱང་
གང་ཟག་མིན་ལ། མིག་ན་སོགས་ང་ཡི་བར་སྤང་བའི་ང་ཡི་བ་ནི་ང་ཡི་བ་དང་གང་
ཟག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ངོ་།

རྣམ་བཤད་ལས། བདག་གི་འདི་ཞེས་ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་
བདག་གི་འོ་སྟམ་ཏུ་རང་འདྲིན་པའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་
པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ལོ། ཞེས་མིག་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ནི་
བདག་གི་ཡིན་ལོ་སྟམ་ཏུ་ཞེན་པ་བདག་གིར་འདྲིན་པར་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་སྟམ་ན།
དེ་ནི་མིག་སོགས་རྣམས་བདག་གི་བར་མཐོང་ནས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་མངོན་
པར་ཞེན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདག་གི་བའི་མཚན་གཞི་མིག་སོགས་དམིགས་པར་སྟོན་
པ་མིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ང་ཡིར་འདྲིན་པའི་འདྲིག་ལྟས། རང་འདྲིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་
ལས་གཞན་པ་སྟེ་དེ་མིན་པའི་གཟུགས་དང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་འདི་ནི་
བདག་གི་འོ་ཞེས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པས། ཞེས་གསུངས་ཏེ།
སྟོང་ཐུན་གྱི་ལུང་དེ་འདི་ལ་བརྟེན་པར་སྤང་ངོ་། །དབུ་མའི་ཡིག་ཆར། མིག་ན་སོགས་
ང་ཡི་བའི་གདགས་གཞི་ཡིན་གྱི་ང་ཡི་བ་མིན་ལ། ང་ཡི་བ་ཡིན་ན་གང་ཟག་ཡིན་པས་
བྱུང་སྟེ། མིག་ན་སོགས་ནི་ངའི་ཡིན་རྒྱུའི་གཞི་དང་། མིག་ན་སོགས་བདག་དེའི་ཡིན་པ་

ལ་བཞེན་ནས་བདག་གི་བཤམ། བདག་གི་ཅན་ཞེས་གང་ཟག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་ནོར་ཅན་ལ་ནོར་བ་དང་རྟ་ཅན་ལ་རྟ་བ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ་གསུངས། བཤད་ཚུལ་འདི་
ནི་དབྱུང་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། མིག་ན་སོགས་ང་ཡི་བའི་མཆན་གཞིར་ནམ་བཤད་དང་
སྟོང་ཐུན་གཉིས་ཀར་གསུངས་པ་སྤར་བྱངས་པ་དེའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་
དང་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་ནམས་སུ་གཟུགས་སོགས་དང་མིག་ན་སོགས་
ང་ཡི་བར་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཤེས་བྱེད་ནམས་མངས་དོགས་
ནས་མ་བྱིས་ཏེ། ཁོ་བོས་བྱིས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་ཏུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །པཎ་
ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱིས། ང་ཡི་བ་གང་ཟག་མིན་ལ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་སུ་བྱེ་
བའི་ཆོས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞིང་། ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟས་ང་དང་ང་ཡི་བ་གཉིས་ཀ་
ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཀྱང་མིག་ན་སོགས་ལ་དམིགས་པ་མིན་པར་བཤད་དོ། །

སྤྱན་པོ་ཁོ་བོའི་སྟོར་ཤར་ཆོད་ལྟར་ན། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་ལ། ས་རོལ་
དེར་བྱིན་པ་ཞེས་ལས་ལ་སྦྱར་བ་དང་། འདིས་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱེད་པ་
ལ་སྦྱར་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་གི་བ་ཞེས་པ་ཡང་། བདག་གིར་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་
བྱེད་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། བདག་གིར་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཞེས་ལས་ལ་སྦྱར་བ་གཉིས་ཀ་འཐད་
པས། སྐབས་འདིའི་འཛིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་བ་ནི་བདག་གིར་
བྱེད་པ་པོ་ལ་བདག་གི་བ་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ན་སོགས་བདག་གི་བ་མིན་ཞེས་པ་
དང་། བདག་གི་བ་ཡིན་ན་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱབ་པར་བཤད་པ་མིན་ནོ། །

མཛན་པ་བའི་ལུགས་ལ། བདག་གི་བ་ནམས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དེའི་དབང་
བསྐྱར་བྱར་འཛིན་པ་ནི། བདག་གིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པར་ནམ་བཤད་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར། ལུགས་འདིར་ཡང་མིག་ན་སོགས་བདག་གི་བ་ནམས་རང་གི་ངོ་བོས་
གྲུབ་པའི་གང་ཟག་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱར་འཛིན་པ་ནི། ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་
ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། ནམ་བཤད་ཀྱི་ལུང་སྤར་བྱངས་པ་དང་། ཚམས་ཀྱི་ཆེན་

ལས་ཀྱང་། རྩོམ་པ་ལྟེན་པའི་ངས་ནམ་མཁུ་འདས་འཕྲོ་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་ང་
དེའི་བདག་གི་བར་མུང་འདས་ནམ་ཞིག་ན་འགྱུར་སྒྲུབ་དུ་འཛིན་ན་དེ་འཛིག་ལྟ་ཡིན་
པས། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མུང་འདས་འཕྲོ་སྒྲུབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། རྩོམ་པ་ལྟེན་པའི་ང་དེའི་བདག་གི་བར་མུང་འདས་ནམ་ཞིག་ན་
འགྱུར་སྒྲུབ་དུ་འཛིན་པ་དེ་འཛིག་ལྟ་ཡིན་ན། མིག་ན་འདི་རྩོམ་པ་ལྟེན་པའི་ང་དེའི་
དབང་བསྐྱར་བྱར་འཛིན་པ་དེ་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པར་གིན་ཏུ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེས་ན་མིག་ན་སོགས་གང་ཟག་གི་བདག་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱར་འཛིན་པ་
དེ། དགག་བྱ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་བྱེད་པར་མ་གཏོགས་པར་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་
ཡིན་པར་འཛིག་པ་ལ་གོང་འོག་མཐུན་ཀྱང་། མི་མཐུན་པའི་ཆ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དེ།
མཛོན་པ་བས། འཛིག་ལྟ་དེའི་དམིགས་པ་ལ་མིག་ན་སོགས་འཛིག་པས། ཟག་བཅས་
མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་འཛིག་ལྟའི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་པས་བྱེད་པར་འདོད་ལ། ལྷགས་
འདིས་འཛིག་ལྟ་དེའི་དམིགས་པ་ལ་བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་འཛིག་གི། ལས་སུ་བྱ་བ་
སྤང་པོ་དང་མིག་ན་སོགས་མི་འཛིག་པས། འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་
ན་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱེད་པར་བཞེད་དོ།

བྱས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བཤད་ཚུལ་འདི་མི་འཐད་པར་ཐལ། ང་ཡིར་འཛིན་
པའི་འཛིག་ལྟའི་དམིགས་ལུལ་ལ་སྤང་པོ་ནམས་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུཤེ་ལས། བདག་
དང་བདག་གི་ཞི་བའི་ཕྱིར། ཁར་འཛིན་ང་ཡིར་འཛིན་མེད་འགྱུར། ཞེས་པའི་རྒྱུ་
ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ང་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་རྩོམ་པ་ལྟེན་པར་གཏོན་ལ་ཐབ་པའི་ལྟ་བ་
རྟེན་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྒྲོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བདག་སྟེ་ངར་འཛིན་པའི་ལུལ་
གང་ཟག་དང་། བདག་གི་བ་སྟེ་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་ལུལ་སྤང་པོ་ནམས་ཀྱིས་མཆོན་མ་
ཞི་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་འཛིག་ལྟས་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་
ལུལ་ཡིན་ཀྱང་། དམིགས་ལུལ་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱོང་ཆོག་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་

དཀའ་གནས་ཡིན་པས་ཐད་གཙོད་མི་སྡེ་བར་དཔྱད་ཅིག

ཡང་ཁ་ཅིག །འཇིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་ན་གང་ཟག་ཡིན་པས་མ་བྱས་སྟེ།
དཀའ་གནད་བརྒྱད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ལས། །འཇིག་ལྟ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཇིན་ཡིན་
མིན་ལ་སྡུ་བཞི་བྱེ་ནས། །འཇིག་ལྟ་ཡིན་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཇིན་མ་ཡིན་པའི་སྡུ་དེ་
ལ་ང་ཡིར་འཇིན་པའི་འཇིག་ལྟ་བཞག་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱས་སྟེ། །རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་
ལྷགས་བཤད་སྡུལ་པའི་ཆོ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་དམ་སྟུང་ཡང་བྱི་ཚྭ་མ་ལ་ཆར་
མཐུན་པར་ང་ཡིར་འཇིན་པའི་འཇིག་ལྟ་གང་ཟག་གི་བདག་འཇིན་ཡིན་པར་གསུངས་
པའི་བྱིར་རོ། །འཇིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་མི་མཐུན་པ་ནི། །ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ངོས་འཇིན་ལ་མི་མཐུན་པའི་
གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནམ་སྟུང་ཏེ། །འོག་ནས་ཅུང་ཟད་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་དང་། །གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། །མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་
གཉིས་ཀར་དགག་པ། །དེ་ལྟར་དགག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ། །རྟེན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་མཐར་འཇིན་ཀྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ། །རིགས་པས་དབྱུད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་
ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་
པ། །དེ་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ། །མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་གྲུབ་
པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། །སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
མཉམ་ཉིད་གཞན་ནམས་བསྟན་པ་སྤྲོ་བར་དགོངས་ཏེ། །དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་
པོར། །བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་
པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ཉེ་བར་བཀོད་དོ། །ཀླང་
པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ། །ཅི་ཞིག་མ་ཡིན་
ཞེས་ངོས་པའི་ལན་དུ། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན་ཞེས་སྦྱར་རོ། །བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་

གང་དག་ཡུལ་དུས་ཟུབ་མཐའ་གང་ན་ཡང་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་
མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་པའོ། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན་
ཞེས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་སུ་བསྟན་
པ་མིན་ཏེ། འབྲུག་འབྲེལ་ལས། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་
རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་འབྲུག་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་རྒྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཅིང་།
རྒྱ་ཡོད་ལ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་རེ་རེ་བ་གཉིས་དང་། གཉིས་
ཀ་ཆོགས་པ་གསུམ་དུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་
ཡང་བཞིས་ཆོག་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་འདིར་བཀོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་
འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་པར་ནི་
ག་ལ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་ཏེ། འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་མིན་པ་
དང་། རྒྱ་གཞན་དག་ལས་འབྱུང་བ་ག་ལ་ཞིག་སྟེ་དེ་མེད་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་
ཀ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །

༥ བདག་སྐྱེ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། བདག་སྐྱེ་དགག་པ། གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་
བ་དགག་པ། རྒྱ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་པ་མཛད་པའི་
རིགས་པས་དགག་པ། རྩ་ཤེད་རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཟུབ་མཐའ་
མཁན་གྱི་ལུགས་དགག་པ། ཟུབ་མཐའ་སྟོ་མ་བསྐྱར་བའི་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་མེད་པར་
བསྟན་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ནམས་ཀྱི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་དང་ངོ་

ངོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་
ནས། ཇི་ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམས་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་
བྱེད་དང་གཉིས་བྱུང་།

འདི་ལ་གསུམ་ལས། ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་ན་ནི་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི།
སྒྲེ་བཞིན་པ་སྒྲེ་བའི་བྱ་བའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གྲུ་དེ་ནི། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་འབྱུང་ན། དེ་
ལྟར་འབྱུང་བ་ལ་འབྱུང་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་
གྲུའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་སྤར་རྒྱུའི་དུས་ན་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་གྲངས་
ཅན་པ་རྣམས་རྒྱ་རྒྱུན་དང་རྒྱ་འབྲས་སོགས་རྣམས་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་
གཅིག་པའི་གཙོ་བོ་གཅིག་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་ན་རྒྱ་རྒྱུན་སོ་སོ་བ་རྣམས་ལ་འབྲས་བུ་
ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར། རྒྱ་ནས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། རྒྱུན་རྒྱ་ལུད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་གྲུའི་རང་བཞིན་དང་། དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཀྱི་རང་བཞིན་
རྣམས་པར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ལྷ་གྲུ་ལས་སྒྲེ་བར་མི་འདོད་
ཀྱང་། ལྷ་གྲུ་དེ་ས་བོན་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། རང་གི་རང་བཞིན་ལས་ཀྱང་
སྒྲེ་སྟེ། ས་ལྷག་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་པས་སོ། །

དེས་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་ལས་སྒྲེ་བ་དང་རང་གི་རྒྱུའི་
དུས་ན་མི་གསལ་བར་ཡོད་པ་གསལ་བར་སྒྲེ་བ་ནི་བདག་སྒྲེའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །གྲངས་
ཅན་པ་ཁ་ཅིག་སྒྲེ་བར་མི་སྤྲོ་བར་གསལ་བར་འདོད་མོད་ཀྱང་། དོན་འབྲའོ། །འདིས་སྒྲེ་
གསལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་པས་སྒྲེ་དང་བྱེ་བྲག་
ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་གཏན་མི་འབྲའོ། །ས་བོན་ཀྱི་དུས་སུ་ལྷ་གྲུའི་ངོ་བོ་ཡོད་
ན། ལྷ་གྲུའི་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ལྷ་གྲུའི་གསལ་བ་མི་སྲིད་པས་ས་བོན་ཀྱི་དུས་
སུ་ལྷ་གྲུའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལྷ་གྲུ་ཡང་ཡོད་དགོས་པས། དེའི་ཆོ་དེ་ཐུབ་

པའི་འོག་ཏུ་སྐྱར་ཡང་སྟེ་བ་ལ་དོན་ནམ་དགོས་པ་གཏན་མེད་དོ། གཤམ་ཏེ་གསལ་བའི་
 རྩོགས་འཛིན་ནའང་། གསལ་བ་རྒྱའི་དུས་སུ་ཡོད་ན་ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་ལ། མེད་ན་
 རྩི་གསལ་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་དཔུང་ལ་དགག་གོ། རོ་སོ་གཅིག་པ་ལས་སྟེ་ན་
 རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། རྩིས་ཟིན་པར་གྱུར་པ་སྐྱར་ཡང་ལྷབས་ནས་སྟེ་བར་རིགས་
 པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ཁང་གི་སྐྱས་ནི་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་མ་ཟད་པའོ། རྩིས་ཟིན་
 སྐྱར་ཡང་སྟེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་འདོད་ན་ནི། ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་ཀྱི་སྟེ་བ་འཛིག་ཏེན་འདིར་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ས་སོན་དེ་ཉིད་བར་མ་
 ཆད་པར་གྱིད་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་རབ་ཏུ་སྟེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། རྟེན་ལྷ་གྲུ་
 སོགས་འབྲས་བུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་གཏན་ནས་མི་སྟེ་བ་དང་། ས་སོན་སོགས་རྒྱའི་
 རིགས་འདྲ་རྣམས་བར་མ་ཆད་པར་སྟེ་བར་ཐལ། རྩིས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་སྐྱར་ཡང་སྟེ་
 དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ།

དེ་དག་གི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ལྷ་གྲུ་སྟེ་བ་ལ་ཐན་འདོགས་
 པར་རྒྱུན་ངོད་གཤེར་སོགས་ཀྱིས། ས་སོན་སྤང་ངོ་ལྟ་བུར་རྣམ་པར་འགྱུར་པར་བྱེད་
 ཅིང་། ལྷ་གྲུ་སྟེད་པར་བྱེད་ལ། ལྷ་གྲུ་ཡང་རང་སྟེད་པ་སོ་ས་སོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
 གནས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ས་སོན་འགག་པར་བྱེད་ཅིང་འབྱུང་བས། སྐྱར་བཤད་པའི་
 རྩོན་གཉིས་མི་འཇུག་ལ། ས་ལྷག་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པས་བདག་ལས་མི་སྟེ་བ་
 ཡང་མིན་ལོ་སྟེ་མ་ན། འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ས་སྟུག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་
 ཡིན་པས། རི་ལྟར་ན་ལྷ་གྲུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ས་སོན་རྣམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་
 ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་གྲུས་ལྷ་གྲུ་འཛིག་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ལོ་སྟེ་མ་དུ་བསམས་སོ།

འདི་ལ་ས་སོན་སྟུགས་ས་སོན་འཛིག་པ་ནི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྟེང་ནས་ཡིན་
 པས། རང་གིས་རང་འཛིག་པ་དང་ག་ན་འདྲ་སྟེ་མོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་
 བར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་སོང་ན་རྣམ་འགྱུར་སོ་སོ་བ་ཡང་མི་འགྱུར་པས་གཞིན་པ་སྤང་

མི་རྒྱུ་སོ། གཉིས་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ས་བོན་གྱི་ལས་ཐ་དད་ལྷ་གཉིས་དབྱིབས་དང་ནི། ཞེས་
པ་ནས། དེ་ཡང་གཟུང་དུ་ཡོད་འགྱུར་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ལས་མི་སྤང་། ཞེས་ཆོགས་བཅད་
གཉིས་བྱུང་།

འདི་ལ་གསུམ་ལས། ས་ལྷ་གཉིས་ལ་དབྱིབས་སོགས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་
བས་དགག་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། རང་སྤྱེད་པར་བྱེད་པའི་ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་དང་ཁ་
དོག་སོགས་ལས་ཐ་དད་པའི་རིང་ཐུང་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་། སྤྱོད་སེར་སོགས་ཀྱི་ཁ་
དོག་དང་། མངར་སྤྱུར་སོགས་ཀྱི་རོ་དང་། ཉན་སེལ་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་མཐུ་དང་། རྒྱུན་
མི་འདྲ་བ་ལས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུང་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་ཐ་དད་པ་ཁྱོད་ལ་མེད་
པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ས་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་པར་
མེད་པའི་ཕྱིར། ས་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་པར་མེད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་པར་མེད་ན་དེ་གཉིས་ལ་དབྱིབས་དང་
ཁ་དོག་དང་རོ་དང་རྒྱས་མཐུ་སོགས་བྱུང་པར་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བསྐྱོག་པ་འཕེན་པར་མཛད་དོ། །

དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ས་བོན་གྱི་གནས་སྐབས་གཏང་ནས་
ལྷ་གྲུའི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བས། ས་ལྷ་གཉིས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་
ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ས་བོན་དེ་ཉིད་ལྷ་གྲུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་སྤྱར་གྱི་ས་
བོན་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན་ལྷ་གྲུའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་ས་བོན་དེའི་རང་བཞིན་ཉིད་ལྷ་
གྲུའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ངེ་ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དེའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་
པའི་དེའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། གནས་སྐབས་གཉིས་ཀྱི་རེ་རེར་གཉིས་ཀ་འཛིན་
མི་འཛིན་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ས་བོན་དང་ལྷ་

གུའི་ངོ་བོ་གཉིས་ལ་འཇིག་རྟེན་འདིར་ངོ་བོ་གཞན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་ལྷ་གུའི་གནས་སྐབས་སུ་ས་བོན་གཟུང་དུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་གུ་ཡང་གཟུང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་ཇི་ལྟར་ལྷ་གུའི་གནས་སྐབས་སུ་ལྷ་གུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ས་བོན་དེ་ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ལས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་དེ་དག་སྤང་བར་འདོད་པས། ས་ལྷ་གུ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞན་མེད་པ་འདི་ནི་ཁས་སྒྲུང་བར་མི་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རྒྱ་ཞིག་ན་ཡང་དེའི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱ་ས་བོན་ཞིག་ནའང་ས་བོན་དེའི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ས་ལྷ་གུ་དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི། །དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི་དེ་ཉིད་དེ་དོན་དམ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་དང་གང་ཞིག་བྱ་བའི་ལས་དང་། གང་གིས་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། དེ་དག་ནི་གཅིག་མ་ཡིན་པས་ན། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་བཅོས་འདི་དང་རྩ་ཤེས་ལས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བཀག་པ་ན་རྒྱ་དང་

འབྲས་བུ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་ན་འདོད་ལ།
སྦྱིར་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་པོ་ཞེས་སྒྲ་མོད་ཀྱང་། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རང་
བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན། རྣམ་འགྱུར་ཡང་གཅིག་ཏུ་འབྲལ་བྱས་པའི་རིགས་པས་སྤོང་
མི་བྱས་པར་གསུངས་སོ། །སྐྱབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
ཀྱིས་བདག་སྦྱེ་བཀག་ཚུལ། དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྦྱོན་བརྗོད་ཚུལ། སྦྱོན་དེ་སངས་
རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་མི་འདུག་པར་ཟླ་བས་བཤད་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་ཉིད་
ལས་སྦྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྦྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱེ་བ་
ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་
བདག་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་ཅེས་དམ་བཅའ་བཞག་ནས། བདག་ལས་སྦྱེ་ན་སྦྱོན་ཅི་ཡོད་ཅི་
ན། ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤར་ཡང་སྦྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ།
རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བཅ་ཡང་སྤར་མི་
སྦྱེ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གུབ་ཟིན་ཀྱང་ཡང་སྦྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་འགལ་
བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་བཀག་གོ།

དེ་ལ་གངས་ཅན་གྱིས། ཐལ་འགྱུར་སྤར་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། རྣམ་པའི་ངོ་བོར་
མི་གསལ་བར་ཡོད་པ་གསལ་བར་སྦྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་གྱི་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་
དེ། གསལ་ཟིན་ནས་སྤར་སྦྱེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འོ་ན་མངོན་གསལ་གྱི་བྱམ་
པ་རང་གི་རྩ་བུས་ན་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་གི་རྩ་བུས་ན་ཡོད་པའི་མངོན་
གསལ་གྱི་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། སྤར་ཡང་སྦྱེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། གསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། མངོན་གསལ་གྱི་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྩ་བུས་ན་ཡོད་པར་ཐལ།
སྦྱེ་ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྤངས་ཀྱིས་གུབ་པོ། ཞེས་འགོག་པར་
མངོད་དོ། །ཆ་ཤེད་རྒྱུ་ཆེན་ལས། དེ་ལ་པ་རོལ་པོས་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་མི་གསལ་བར་

ཡོད་པ་གསལ་བར་སྐྱེ་དགོས་པ་དང་། གསལ་ཟིན་ནས་སྐྱེ་མི་དགོས་པས་ཐལ་བ་སྔ་
 ཕྱི་གཉིས་ལ་བྱུང་བ་མེད་ཅེས་སྒྲ་མོད་ཀྱང་སྐྱོན་སྤོང་མི་ཅུས་ཏེ། གསལ་བ་སྔ་ནས་ཡོད་
 བ་དེར་སྐྱེ་མི་དགོས་ལ། སྔ་ནས་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ཐུག་མེད་སོ་ན་གནས་ཤིང་། གསལ་
 བ་སྔར་མེད་ན་རྒྱ་ལ་སྔར་ཡོད་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ཉམས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ལེགས་ལུག་གིས། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཏན་ཆོག་གས་དང་དཔེ་
 མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་སྒྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། སྐྱགས་
 ཡོད་པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཡང་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་སྐྱོན་གསུམ་བཟོད་དོ། །

སྐྱོན་དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། དེས་བདག་སྐྱེ་འགོག་
 ཅུས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་དང་དཔེ་གང་ཡང་མ་བཟོད་པས་དམ་བཅའ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་
 ཕྱིར་ཞེས་པའོ། ། སྐྱོན་གཉིས་པ་ནི། བྱངས་ཅན་གྱིས། བདག་ལས་ཞེས་པའི་དོན་དེ་
 གང་ཡིན། འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ལས་སམ། རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན། གལ་ཏེ་འབྲས་
 བུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་ན་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ།
 ཁོ་པོ་ཅག་ཀྱང་འབྲས་བུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འོན་
 ཏེ་རྒྱ་མི་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་ན་གཏན་ཆོག་འགལ་བའི་སྐྱོན་
 དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་ལུག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མི་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
 དམ་བཅའ་ལ་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བཟོད་པ་མ་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

སྐྱོན་གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་འགྲེལ་ངག་དེ་ལ་ལྟན་ཀའི་སྐྱགས་
 ཡོད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། འགྲེལ་ངག་དེའི་དངོས་ཟིན་ལ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་
 བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 བཀོད་འདུག་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ནི་སྦྱོར་བ་དེའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་སྟེ།
 གཏན་ཆོག་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་ཀྱང་
 དེའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ཙམ་གཞིའི་སྟེང་དུ་རྟོགས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་འགྱུར་

བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཇུག་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་ལས། བརྒྱུག་དོན་གཉིས་
 རྟགས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་བ་དོན་མེད་དུ་འཇུག་དགོས་པ་ལས་དོན་བཅས་དང་། སྤྱག་མེད་
 དུ་འཇུག་དགོས་པ་ལས་སྤྱག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ས་ཀྱི་
 འདོད་པར་མངོན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་དངོས་ཟིན་གྱི་དམ་བཅའ་ཡང་བརྒྱུག་དགོས་ཏེ། རྟགས་
 བརྒྱུག་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱང་བརྒྱུག་དགོས་པ་ནི་རིགས་སྐྱ་སྤྱིའི་ལུགས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དོན་མེད་སྤྱག་མེད་བརྒྱུག་ནས་དོན་བཅས་སྤྱག་བཅས་སུ་འཇུག་བ་
 ལྟར། བདག་སྐྱེ་མེད་པ་བརྒྱུག་ནས་བདག་སྐྱེ་ཡོད་དེ་ཞེས་པའམ། བདག་སྐྱེ་མེད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ་ཞེས་བརྒྱུག་པར་བྱར་མི་བྱུང་ཞྏ། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པ་བརྒྱུག་དོན་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པའི་དགོངས་ཆོད་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཚུངས་པ་གཤམ་བཤམ་གྱི་མེད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པ་འཇམ། བདག་སྐྱེ་བཀག་ཙམ་མ་ཡིན་པ་འཇམ། བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས། འོན་མེད་ཐུག་མེད་རྟགས་སུ་བཞེད་པར་མངོན་པས། དམ་བཅའ་དེ་གཞན་སྐྱེ་བྱགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པ་དེ་གཞན་སྐྱེ་བྱགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པ་ལ་དོགས་པ་མེད་ལ། དེ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན་འཕེན་རྒྱུའི་ཆོས་ནི་གཞན་སྐྱེ་ལས་གཞན་དུ་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྐྱབ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུ་གྱེ་གྱུ་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པ་ནི་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཏིང་རྩྭགས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱུས་བསྐྱངས་ཀྱི་དགོངས་ཆོད་སྒངས་
པའི་སྒྱུར་བ་བཤད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་བརྒྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ། རྩེ་བ་གཞིར་

བྱས་ལ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་འགོད་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། འོན་དེ་ལྟར་སྟོང་ཐུན་
དང་དབུ་མའི་ཡིག་ཆར་བཤད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་སུ་དེ་ལྟར་བཤད་
ཀྱང་། དེ་ཉིད་བདག་སྐྱེ་མེད་པའི་བསྐྱོད་དོན་མ་ཡིན་པས་ན་ནམ་བཤད་ཀྱི་ཆོག་ཟེན་
ལྟར་ལེགས་པའི་བྱིར་རྟོག་སྟེ། སྟོང་ཐུན་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་
ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཡེ་ཤེས་འོད་ཟེར་བའི་དྲིས་ལན་ལས།
དངོས་ཟེན་ལ་བདག་སྐྱེ་ནམ་པར་བཅད་ཅམ་ཆོས་སུ་སོང་ལ། དེ་བསྐྱོད་པ་ནི་བདག་
སྐྱེ་ནམ་པར་བཅད་ཅམ་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། དངོས་པོ་གཞིར་བྱས་ལ་བདག་སྐྱེ་ནམ་
པར་བཅད་ཅམ་མིན་ན། གཞན་སྐྱེར་འགྱུར་ཏེ། བདག་གཞན་གང་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་
དངོས་པོ་སྤང་གསུམ་པ་མེད་པའི་བྱིར་རྟོག་། དེས་ན་ཅམ་ཀྱི་ནུས་པ་གོ་བར་བྱའོ། ཞེས་
ཀྱང་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟོག་།

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། སྐྱོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་ངོ་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་གཉིས། སྐྱོན་
གསུམ་མི་འཕྲུག་པའི་ཚུལ། ལེགས་ལྡན་ཀྱི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱོན་
དང་པོ་གཉིས་མི་འཕྲུག་པའི་ཚུལ། གསུམ་པ་མི་འཕྲུག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐྱོན་མེད་ཚུལ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
སྐྱོན་མེད་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། མངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་མ་
བཟོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་བཟོད་མི་དགོས་པའི་
བྱིར་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་དཔེ་མ་བཟོད་ཀྱང་། སྤར་བཤད་པའི་འགལ་བཟོད་ཀྱི་ཐལ་
འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དེ་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་
གི་ཁས་སྤངས་དང་འགལ་བ་ཡིན་པར་སྐྱོན་ཐུབ་པ་གང་ཞིག དེའི་ཆེ་ས་རོལ་པོས་
བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དེ་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་གི་ཁས་སྤངས་དང་

འགལ་བར་མཐོང་ཡང་མི་ལྟོག་པར་བསྟོན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་བརྗོད་ཀྱང་མི་
ལྟོག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁོ་བོས་ནི་བསྟོན་པ་ཚོལ་བའི་འོས་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་ཚོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་ནི་ཚོལ་བའི་གནས་མ་ཡིན་
པ་དེ་ལྟ་བུར་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་འཆངས་ཀ་བྱེད་པ་ནི་གཏན་ཆིགས་སྟེ་བ་
ལ་དགའ་བ་ཅམ་ཏུ་ཟད་ཀྱི། དགོས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། ཉེས་མ་ཟད་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་
རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་
གཞན་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཉེས་ན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་སྟོར་བ་ལ་གཞན་གྱིས་སྟེས་པའི་ཉེས་པ་སེལ་མི་དགོས་ཏེ། ཉེས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་
ཁས་མ་སྦངས་ཤིང་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་སྟོར་བ་ཁས་སྦངས་
པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་ལྷན་གྱིས་བདག་སྟེ་འགོག་པའི་
སྟོར་བ་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མའི་ཡིག་ཆར་ལེགས་ལྷན་བྱེད་
རང་ལྟར། མིག་སོགས་ནང་གི་སྟེ་མཆེད་ནམས་ཆོས་ཅན། འོན་དམ་པར་བདག་ལས་
སྟེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་བཀོད་ན་དེ་འདྲའི་དབྱེད་པ་འཇུག་པ་བདེན་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། རྒྱ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་མ་ངེས་པའི་
སྟོན་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་ནི། ལེགས་ལྷན་བྱེད་རང་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་འགོད་པར་འདོད་པས། དེ་འདྲ་བའི་སྟོར་བ་བཀོད་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་
བསྐྱེད་ཀྱིས་མ་བཀོད་པའི་དོན་དང་། གཉིས་པ་ནི་དེ་འདྲ་བའི་སྟོར་བ་ནམས་ལེགས་
ལྷན་གྱི་བསམ་ཆོད་ལྟར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་ཡིན་ན་དེ་འདྲ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷ་གྲུ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྒྱ་སྟེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐལ་བའི་
སྟོན་ཡོད་ཅེས་པ་བཞིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་སྦྱོར་བ་ཁས་མི་ལེན་པས་
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་མ་བཟོད་དུ་རྒྱག་ཀྱང་། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་དང་
དཔེ་བཟོད་དགོས་པ་ལ་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་སྤྲོས་པའི་ཉེས་པ་
མ་བསལ་བའི་ཕྱིར།

སྤར་གྱི་སྦྱོར་སོ་ན་གནས་སོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་
གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་མ་བཟོད་པའི་སྦྱོར་ཡང་མེད་དེ་ཆོལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞན་
གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ངས་པར་བཟོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མ་
བཟོད་ཀྱང་། སྤར་བཤད་པའི་འགལ་བཟོད་ཐལ་འབྱུར་གཉིས་ཀྱིས་བདག་སྦྱེ་འགོག་
ཐུབ་པའི་ཕྱིར་དང་ཆོལ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་བཟོད་དགོས་ན་
ཡང་། སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱིས་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་
ཉིད་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་མདོར་བསྟན་དང་། དངོས་སོ་བདག་གི་བདག་
ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཞེས་སོགས་རྒྱལ་བཤད་གཉིས་ཀྱིས། རྒྱ་དུས་ན་མངོན་
པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། སྤར་ཡང་སྦྱེ་བ་
དོན་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་གསལ་གྱི་བྱམ་པ་
བཞིན། ཞེས་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟན་བཤད་ཀྱི་གཞུང་
དེས་སྦྱབ་ངག་ཡན་ལག་ལྷན་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་དངོས་སོ་རྣམས་སྤར་
ཡང་སྦྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ནི་སྤར་ཡང་སྦྱེ་བ་དོན་མེད་པའི་
ཕྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་ན་སྤར་ཡང་སྦྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བྱམ་པར་མཐོང་སྟེ་
མངོན་གསལ་གྱི་བྱམ་པ་བཞིན། མངོན་གསལ་གྱི་བྱམ་པ་བཞིན་དུ་དེ་འདྲ་བའི་དངོས་
སོ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

དཔེ་ཕྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་འདྲ་བའི་དངོས་སོ་
རྣམས་སྤར་ཡང་སྦྱེ་བ་དོན་མེད་ཡིན་ནོ། ཞེས་དམ་བཅའ་དང་། རྟགས་དང་། དཔེ་ལ་

ཁྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དཔེ་དོན་ཉིད་སྒྲིབ་དང་། མཐུག་སྐྱེད་དེ་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་གི་
སྐྱེད་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།

སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པའི་གཏན་ཆེགས་དང་དཔེ་བཟོད་པར་མ་ཟད། གཞན་
གིས་སྐྱེད་པའི་ཉེས་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་གསལ་གི་བྱམ་པ་མཐུན་དཔེར་
བཀོད་པས་གཏན་ཆེགས་འགལ་བའི་སྒྲིབ་བསལ། རྒྱ་དུས་ན་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གིས་
ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལྷ་གྲ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་བསྐྱེད་བྱས་བཀོད་པས་བྱུ་
ཟིན་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་བསལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུ་སྐྱེ་མེད་པར་སྐྱེད་བྱས་བཀོད་པས་བྱུ་
དཔེར་བཀོད་པས་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྐྱེད་པའི་
འགལ་ཉེས་ཡིན་ནམ་སྐྱེ་མེད་པའི་དོགས་པ་སྐྱ་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། མངོན་གསལ་གི་བྱམ་པ་ནི་སྐྱ་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་ཉེས་
ཆོས་གཉིས་ལྔ་གི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུ་སྐྱེ། གངས་ཅན་གིས་རྒྱ་
དུས་ན་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལྷ་གྲ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་
ལ། དེ་འདྲ་བའི་ལྷ་གྲ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་སྐྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་བྱུ་ཟིན་སྐྱེད་
བམ་སྐྱེ་མེད་པའི་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་སྐྱེད་དུ་ཆེག་གསལ་ལས། གཞན་གིས་
སྐྱེད་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།

ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། གངས་ཅན་པ་དག་མཐུན་ན་གནས་པའི་བྱམ་པ་མངོན་པར་
གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ཡང་མངོན་པར་གསལ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་
འདིར་དཔེ་ཉིད་དུ་བྱུ་སྐྱེ་བའི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། ལྷ་སྐྱེ་མེད་པའི་རོ་བོར་བྱུ་སྐྱེ་མེད་པར་
གསལ་བའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་བྱུ་སྐྱེ་མེད་པར་དུ་བྱུ་སྐྱེ་མེད་པ་ནི་བསྐྱེད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བྱུ་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཉིད་དུ་དོགས་པ་འཕྲུ་
གཏན་ཆེགས་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་དོགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅས་དང་། རྒྱ་མཚོ་ལྷོ་ཀྱི་
ཆེན་ལས་ཀྱང་། མངོན་གསལ་གི་བྱམ་པ་སྐྱར་ཡང་གསལ་བར་མི་འདོད་པ་དཔེ་ཡིན་

ལ། རྒྱལ་པའི་ངོ་བོ་མི་གསལ་བ་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས། རྟགས་གྲུབ་པ་ལ་
སྐྱབ་པ་དང་འགལ་བར་དོགས་པ་ཡང་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ཡང་ན་
འགྲེལ་ཆོག་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་ལས་གཞན་དུ་
བྱས་ཀྱང་བྱུང་སྟེ། རང་ལས་སྐྱེ་བར་སྐྱ་བའི་དོན་ནམས་ཆོས་ཅན། བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་
བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེས་བྱ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་
ན་ཡང་ཆོག་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། ཡང་ན་སྦྱོར་བ་འདི་ནི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་
ཏེ། རང་ལས་སྐྱེ་བར་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བྱ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་ནམས་ནི་བདག་ཉིད་ལས་
སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྐྱེས་བྱ་བཞིན་ཞེས་དཔེར་བརྗོད་
པ་དེ་ཉིད་དཔེར་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྦྱོར་ངག་འདིས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཉེས་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། བ་རོལ་
པོས་རང་ལས་སྐྱེ་བར་སྐྱ་བའི་དོན་ནམས་ཚོད་གཞིར་བབྱང་བས་གྲུབ་ཟིན་སྐྱབ་པའི་
སྦྱོན་བསལ། སྐྱེས་བྱ་མཐུན་དཔེར་བབྱང་བས་གཏན་ཆོགས་འགལ་བའི་སྦྱོན་བསལ་
པའི་བྱིར། སྦྱོར་བ་དེའི་ཚོད་གཞི་ལ་ཆོག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ལས་སྐྱེ་
བར་སྐྱ་བའི་བྱུང་པར་སྦྱོར་དགོས་ཏེ། དེ་མ་སྦྱར་ན་སྦྱོར་ངག་དེས་གཞན་གྱིས་སྐྱས་
པའི་ཉེས་པ་མེལ་ཚུལ་དཀའ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། སྐྱེས་བྱ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་
ནམས་ཚོད་གཞིར་བབྱང་ན་སྦྱི་གཙོ་བོ་ལ་སྟོས་ཏེ་གྲུབ་ཟིན་སྐྱབ་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་
ཞེས་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཚོད་པའི་གཞིར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱལ་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆོག་དེས་སྐྱབ་ངག་ཡན་
ལག་ལྷ་ལྷན་སོགས་དོན་མང་པོ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་ཟིན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་
ཆོག་མེད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱས་སྟེ། དངོས་ཟིན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོག་མེད་ཀྱང་དོན་དེ་དག་
བསྐྱས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པས། དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་མང་པོ་ཐོན་
པར་འགྱུར་བར་ཆོག་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། གཉིས་པ་ནི། ཆོག་གསལ་ལས།

ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བསྒྲིག་པའི་དོན་དང་ཡང་པ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་པོ་
ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་པོ་ཅག་ལ་
གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །བདག་སྟེ་འགོག་པའི་ཐལ་
འགྱུར་གཉིས་ཀྱི་ཐལ་ཆོས་དེ་བསྒྲིག་པའི་དོན་སྤར་ཡང་སྟེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་
བཅས་ནི་གྲངས་ཅན་ཁོ་ན་འདོད་ཀྱི། རང་ལ་དེའི་ཁས་ལེན་མེད་པས་དེས་ཁས་སྤངས་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྟོན་ག་ལ་ཡོད། གཞན་མི་འདོད་པའི་
ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ན་འཕེན་མཁན་གྱིས་ཐལ་ཆོས་བསྒྲིག་དོན་ངེས་པར་ཁས་སྤང་
མི་དགོས་ཏེ། སྤྱི་དོན་སྟོན་པ་ནི་སྤྱི་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་མི་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་བ་པོའི་
བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤར་ཡང་
སྟེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་དགག་པ་ཙམ་ཞིག་འདོད་ནས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་རྒྱུད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། རིགས་པ་དེ་པ་རོལ་
པོས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཁས་སྤང་ཚུལ་དང་། སྟོན་བརྗོད་དེ་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལ་མི་མཚུངས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་དམ་པའི་བྱུང་པར་སྦྱར་བ་དོན་མེད་པར་
བཤད་པ། ཆོས་ཅན་སྟེ་ཙམ་འདྲིན་པའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལེགས་ལུན་གྱིས། དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྟེ་མཆེད་རྣམས་བདག་
ལས་སྟེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་
པ་ལ། ཟླ་བའི་ཞབས་གྱིས། དེ་ལ་དོན་དམ་པའི་བྱུང་པར་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ།
ཆོས་ལ་སྦྱར་ན་ཡང་དགོས་པ་མེད། ཆོས་ཅན་ལ་སྦྱར་ན་ཡང་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱི་ཆོལ་ལ་སྟོན་ན་ཡང་དགོས་པ་མེད། ཕྱི་ཆོལ་ལ་སྟོན་ནས་ཀྱང་དགོས་
པ་མེད། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་སྟོན་ནས་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱི་
ཆོལ་དབུ་མ་པས་བདག་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།

བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཉམས་པའི་མུ་སྟེགས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་འགོག་པར་རིགས་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པས་ནི་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་ཙམ་ཞིག་
 འདོད་ཀྱི། བདག་དང་གཞན་གང་ལས་སྟེ་ཞེས་མི་དཔྱད་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་
 པ་གྲུབ་སྟེ། རྟོན་དམ་པའི་བྱང་པར་ཆོས་ཅན་ལ་སྦྱོར་ན། སྤྲོས་ལ་སྟོས་ཏེ་ཆོས་ཅན་
 མ་གྲུབ་པའི་སྦྱོར་བུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་སྟགས་རྩྭ་གཞིར་
 བབྱང་ནས་དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་འགོག་པས་སྦྱོར་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།
 དེ་སྐད་དུ་མ་སྦྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱས་ནའང་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྦྱོར་
 བུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གངས་ཅན་གྱིས་མིག་སྟགས་དབུ་མ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་
 དམ་དུ་འདོད་ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། ལེགས་ལྡན་ན་རེ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྦྲེལ་
 རྟག་པར་སྦྱབ་པ་ན། འབྲུང་འཇུག་གི་སྦྲེལ་ཆོས་ཅན་དུ་བབྱང་ན་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མི་འབྲུག།
 བཅ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྦྲེལ་ཆོས་ཅན་དུ་བབྱང་ན་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མི་འབྲུག་པོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པས་གསལ་བྱེད་པ་ལ་སྦྲེལ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན། བྲས་པའི་སྦྲེལ་
 ཆོས་ཅན་དུ་བབྱང་ན་གསལ་བྱེད་པ་ལ་མི་འབྲུག། སྤར་ཡོད་རྟེན་གྱིས་གསལ་བའི་སྦྲེལ་
 ཆོས་ཅན་དུ་བབྱང་ན་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མི་འབྲུག་པོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་
 པ་ལ་སྦྲེལ་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པ་ན། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྲུང་གི་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་མི་སྟོས་པའི་
 མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བབྱང་ན་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མི་འབྲུག། དེ་ལ་སྟོས་པའི་མི་རྟག་པ་ཆོས་
 ཅན་དུ་བབྱང་ན་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མི་འབྲུག་པོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་སྟོས་སྟོས་འདོད་པ་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པས་བྱང་པར་དུ་མ་བྲས་པར། སྤྲོས་ཕྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་
 གྲུབ་པའི་སྦྱི་ཙམ་ཞིག་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དང་དཔེར་བབྱང་དགོས་སོ།

དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་པས་མིག་སྟགས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྟེ་བ་མེད་པར་
 གངས་ཅན་པ་དང་དངོས་སྦྱབ་པ་སྦྱབ་པ་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མིག་སྟགས་ཆོས་

ཅན་དུ་བཟུང་ན་དབུ་མ་པ་ལ་མི་འབྱུག་པ་བརྟུན་པར་གྱུ་བའི་མིག་སྟགས་ཆོས་ཅན་དུ་
བཟུང་ན་དངོས་སྣ་བ་ལ་མི་འབྱུག་པས་ན། བདེན་བརྟུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་
བྱས་པར་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྣ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུ་བའི་མིག་སྟགས་
ཅམ་པོ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་དགོས་ཏེ། དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྣ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་
གི་ཆོས་དཔྱད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་གཉིས་ཀའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཟེར་རོ། །མཐུན་སྣང་དུ་གྱུ་བའི་དོན་ཡང་ཕྱི་ཚོལ་ལ་ཆད་མ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་
གྱུ་བའི་ཆད་མ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་སྔ་ཚོལ་ལ་ཡང་གྱུ་བ་པའོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དོན་མི་འཐད་པ་དང་། དཔེ་བཀོད་པ་དང་མི་འདྲའོ།
དང་པོ་ནི། སྐབས་འདིར་སྔ་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་
བཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། ཆོས་ཅན་མིག་སྟགས་དེ་ཕྱི་ཚོལ་དངོས་སྣ་བའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་གྱི་
རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མའི་རྟེན་དོན་དང་། སྔ་ཚོལ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་
ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མའི་རྟེན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་སྟེ། སྔ་ཚོལ་
ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་བ་ཡིན་ན། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ལུགས་ལ་ཆད་མ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞིག་
གིས་གྱུ་བའི་ཆད་མ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་སྔ་ཚོལ་གྱི་ལུགས་ལ་ཡང་གྱུ་བ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མཐུན་སྣང་བའི་དོན་དེ་ལྟར་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོར་
བའི་མིག་སྟགས་སྟེ་ཅམ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་མིག་སྟགས་སྟེ་ཅམ་སྟོས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྔ་ཚོལ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་མིག་སྟགས་
སྟེ་ཅམ་སྟོས་གཟུང་དུ་རུང་ཡང་། ཕྱི་ཚོལ་དངོས་སྣ་བའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་དོར་བའི་མིག་སྟགས་སྟེ་ཅམ་སྟོས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཉགས་ཕྱི་
མ་གྱུ་བ་སྟེ། དངོས་སྣ་བའི་ལུགས་ལ། དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་མིག་སྟགས་

སྤྱི་ཙམ་སློས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་ལུགས་ལ་རང་མཚན་གྱི་བྱང་པར་
 འོར་བའི་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་སློས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་ལུགས་ལ་མིག་
 སོགས་ལ་ཆད་མར་སོང་ན་མིག་སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་ལ་ཆད་མར་སོང་བས་བྱུང་བའི་
 ཕྱིར་རོ། ། གཞན་ཡང་ཆོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་
 མེད་དེ། ཆོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་
 ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཆོས་ཅན་སྤྱི་བྱེད་ཆད་མ་དེ་སྤྱི་ཆོལ་དབུ་མ་པས་ཡུལ་གྱི་
 རང་བཞིན་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མར་འདོད། ཕྱི་ཆོལ་དངོས་སྤྱི་བས་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་
 ཆད་མར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་དོན་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པའོ། །

ཆོག་གསལ་ལས། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་རྟེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཆེ་འདིར་སྤྱི་བ་
 བཀའ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དེའི་ཆེ། དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟོན་ཆོས་ཅན་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་རྟོན་པ་ནི་ཉམས་པར་གྱུར་པར་འདིས་རང་ཉིད་
 ཀྱི་ཁས་སྲུངས་པ་ཉིད་དོ། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོགས་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་
 ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པ་ནས། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོགས་པ་
 དག་ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། གང་ཞིག་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་མིག་ཀྱང་རྫོབ་པ་ག་ལ་ཡོད།

དེའི་ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱོན་དང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་
 ཆོགས་ཀྱི་སྦྱོན་ལྡན་པ་མེད་པས་འདི་ལན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཆོག་
 འོན་ནི། ལེགས་བཤད་སྤྱི་བོ་ལྟར་ན། ཆོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
 བྱང་པར་འོར་བའི་མིག་སོགས་ཙམ་པོ་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་སྟེ། ལེགས་ལྡན་
 བྱེད་རང་ལྟར་ན་དོན་དམ་པའི་བྱང་པར་འོར་ནས་མིག་སོགས་ཙམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
 ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མིག་སོགས་དེ་རང་བཞིན་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མའི་རྟོན་དོན་
 མ་ཡིན་པར་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྲུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡུལ་གྱི་

རང་བཞིན་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་དང་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་
དོན་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་ན་མིག་སོགས་དེ་ཡུལ་གྱི་རང་མཆོན་ལ་མ་འཁྲུལ་
བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་དུ་འགྱུར་ལ། མིག་སོགས་གྱི་རང་མཆོན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་
འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་ནི་མིག་སོགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཇལ་དགོས་གྱིས། དོན་
དམ་པའི་བྱད་པར་དོར་བའི་མིག་སོགས་ཅམ་པོ་འཇལ་མི་རུང་བའི་བྱིར། ཉགས་སྡ་
མ་ལེགས་ལྡན་རང་གི་ཁས་སྤངས་གྱིས་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཡོད་པ་
གང་ཡིན་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་རང་མཆོན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་
ཏེ་འཁྲུལ་བར་སོང་ན། དེས་རང་གིས་གཞལ་བྱ་རྟེན་པར་འཛོག་མི་རུས་པས། ཉྱག་པ་
དང་ཉྱག་མེད་གྱི་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཚད་མར་སོང་ས་སྣང་ཡུལ་དང་ཞེན་ཡུལ་རང་
མཆོན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །

དེའི་ཆེ་ཐ་སྟངས་དུ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པའི་དོན་རང་གི་གནས་ཚུལ་
གྱི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ལ་ཚད་མར་འགོ་དགོས་ཤིང་རང་གིས་ཁས་ལེན་པ་ཡང་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་འབྲེལ་བའི་ཚད་མས་
རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་འགལ་བས་ཉྱགས་བྱི་མ་འགྲུབ་
པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་བྱིན་ཅི་ལོག་ནི་རང་མཆོན་སྣང་བ་ལ་
ལྟོས་ཏེ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀར་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མེད་པས་རང་
རྒྱུད་གྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྦྱོན་ལྡན་ཏུ་མེད་དོ། །ལྟག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལྟར་
ན། གཞུང་དེའི་ཆོག་དོན་ནི། ཚོལ་བ་གཉིས་ཀར་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་
མེད་དེ། ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་དེ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་
གྱིས་ཁས་སྤངས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་མིག་སོགས་དེ་དོན་དམ་པར་སྦྱེ་བ་མེད་
པར་སྦྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བཀོད་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མོད་དེས་ཅིར་

འཇུར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་མིག་སོགས་ནི་མ་འཇུར་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་མ་ཡིན་པར་
 འཇུར་ཏེ། དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་ཅིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་
 འཇུར་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། འཇུར་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་
 དོན་དང་མ་འཇུར་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པར་འཇུར་ཏེ། ཕྱི་རྒྱལ་དངོས་སྤྱོད་བས་མིག་སོགས་
 འཇུར་བའི་ཆད་མ་དེ་མིག་སོགས་ཀྱི་རང་མཆོན་ལ་མ་འཇུར་བར་འདོད། སྤྱི་རྒྱལ་དབྱེ་
 མ་པས་མིག་སོགས་འཇུར་བའི་ཆད་མ་དེ་མིག་སོགས་ཀྱི་རང་མཆོན་ལ་འཇུར་བར་
 འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། མཐུན་སྣང་བའི་དོན་སྤྲུང་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་སྤྱོད་
 བའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཆད་མ་མེད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་
 རྒྱུན་མེད་གཞག་ཏུ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་གཞུང་དེའི་ཆོག་དོན་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 གཉིས་འབྱུང་ཡང་མཐར་རང་རྒྱུད་འགོག་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་དེ། ལེགས་བཤད་སྟེང་
 བོ་ལས། རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་ཉམས་པར་ཁས་སྐྱེས་པའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་
 གཞན་དུ་བཤད་པ་དང་བཤད་ཚུལ་འདི་གཉིས་མི་མཐུན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་འགོག་པའི་
 གྲུབ་མཐའ་མི་མཐུན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐབས་འདིར་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཉིས་དང་།
 ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ལས། རང་བཞིན་ལ་
 འཇུར་བའི་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་ལ་མ་འཇུར་བའི་ཤེས་
 པ་ནི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་ལ་འཇུར་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་
 ནི་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་སྣང་ཚུལ་གནས་
 ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་དོན་གཅིག་ རང་བཞིན་ལ་མ་འཇུར་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་
 ནི། ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། སྣང་ཚུལ་

གནས་ཚུལ་མཐུན་པའི་ཆོས་དོན་གཅིག་གོ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྐྱབ་ནམས་ཀྱིས། མིག་སོགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་མིག་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་མིག་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཆད་མར་སོང་བར་འདོད་པས། ཐལ་འཁྲུར་བའི་རིགས་པས་འཕུལ་ན། མིག་སོགས་དེ་དོན་དམ་པར་འཁྲུར་བ་དང་། མིག་སོགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་དོན་དམ་པ་ལ་ཆད་མར་སོང་བར་འཁྲུར་ཏེ། མིག་སོགས་དེ་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མིག་སོགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་དེ་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་རེ་རེ་ནས་ཁས་སྒངས་ཀྱིས་གྲུབ་པོ། འདོད་ན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོར་ནས་མིག་སོགས་སྤྱི་ཅམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་མེད་པར་ཐལ། མིག་སོགས་ལ་ཆད་མར་སོང་ན་དོན་དམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མིག་སོགས་ཅམ་པོ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷར་གྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དེའི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། ཆོག་གསལ་ལས། དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། འབྱུང་འཁྲུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྐྱབ་ཅམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཡོད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་མིག་སོགས་ཅམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་སྒོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པར་སྐྱབ་བ་དང་མི་སྤོང་སྐྱབ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ།

ལེགས་ལྡན་སོགས་རང་རྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་མིག་སོགས་ཅམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་མེད་

ཀྱང་། འོན་པའང་ཡོད་མེད་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་མིག་སོགས་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ཡོད་ཅེས་སྒྲ་མོད་ཀྱང་སྒྲོན་སྒྲོང་མི་བྱས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མེད་ཀྱང་། དེ་འབྲས་བའི་ཚད་མ་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་དོ། །དེ་འབྲས་བའི་ཚད་མ་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཉིས་མི་བྱེད་པ་ལྟར། ཡོད་པར་འདྲིན་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདྲིན་པ་གཉིས་ཀྱང་མི་བྱེད་པས། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ཚད་མར་སོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ་འདིས། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་སྤྱི་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཚུལ་སྐྱར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་འདི་ནི་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་གི་སྤྱི་མཆེད་ནམས་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་དེ། དཔེར་ན་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གཞན་གྱིས་བཀོད་པ་ལ། ལེགས་ལྡན་གྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་དེ་བདེན་གཉིས་གང་ཡིན། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ནི། རྟགས་ཀྱི་དོན་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་བྱེད་རང་ལ་མ་གྲུབ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ནི། རྟགས་ཀྱི་དོན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་ངེད་ལ་མ་གྲུབ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བདེན་གཉིས་ལ་བརྟགས་ནས་སྒྲོན་

བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྒྲེ། འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་རྟེན་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་རྟེན་པ་དེ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་གང་ཡིན་ཞེས་པ་དེ། འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་རྟེན་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ན་ཉགས་དེ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་དགོས་པ་དང་། ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཀྱང་མ་རྟེན་ན་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐབས་འདིར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཉགས་སུ་འགོད་དམ། དོན་དམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཉགས་སུ་འགོད་ཅེས་བརྟག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡེ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཕྱོགས་སྤར་བསྐྱང་བ་ལྟར། ཆོས་ཅན་བདེན་བརྟན་གང་གིས་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པ་བཞག་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་ཆོལ་བྱི་ཆོལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པས། རགས་པ་དེ་འདྲ་བའི་ལྷག་ཆོད་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་པར་ཉ་འདི་འཁྲུལ་བ་ག་ལ་སྲིད། ཅེས་གསུངས་ཀྱང་། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཉགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བརྟག་པ་གཉིས་ལས་མ་མཛད་པ་ལྟར་ན་ཉགས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཅམ་པོ་དང་བཅས་པའི་བརྟག་པ་གསུམ་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཉགས་སུ་གང་འགོད་ཅེས་དྲི་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པས། སྤར་མ་ནི་བརྟག་པ་གཉིས་ལས་མ་མཛད་པ་ལ་དགོངས་སམ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

བརྟག་པ་གསུམ་བྱེད་ལུགས་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། དེས་དོན་དམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་གསུམ་ལས་གང་ཉགས་སུ་འགོད། དང་པོ་ལྟར་

ན་ཁྱེད་རང་ལ་གཏན་ཆོག་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ངེད་ལ་མ་གྲུབ་པར་
འགྱུར། གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་བས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་སྒྲུབ་མི་
ནུས་ཞེས་པའོ།

བརྟག་པ་གཉིས་བྱེད་ལུགས་ཀྱང་སྒར་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་ཀྱི། རྟགས་ཀྱི་
དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ན་རང་ལ་མ་གྲུབ། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་ངེད་ལ་མ་གྲུབ་པས།
གཏན་ཆོག་སྟོན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་ཡོད་ཅེས་པ་གཏན་ནས་མ་ཡིན་
ཏེ། གཏན་ཆོག་སྒྲུབ་གོང་པའི་དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པ་གང་རུང་ཡིན་ན་གཏན་ཆོག་དེ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་ཡོད་ཅེས་
བརྗོད་པའི་མཁས་པ་སྤྱི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་དེ་ནི། རྟགས་སྒྲུབ་གོང་
པའི་དོན་དེ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་གཏན་ཆོག་དེ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་ཡོད་
ཅེས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། རྟགས་ཀྱི་དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ན་དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་གྲུབ་
ཅེས་བརྟག་པ་བྱེད་པའང་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་གང་ཡིན་ངེས་ནས་དོན་དམ་ཡིན་ན་རང་ལ་མ་
གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་ཅེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པའི་ནང་གི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་སྟོན་དེ་དག་གིས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ལེགས་ལྟན་གྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་མ་
གྲུབ་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་གཏན་ཆོག་
དེ་རྒྱ་རྒྱུན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་པའི་
སྒྲིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། འོན་
དམ་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཆིགས་
མ་གྲུབ་པའི་འོན་ཉིད་དང་འགལ་བའི་འོན་ཉིད་དོ། ཞེས་དང་། ཆིག་གསལ་ལས་
ཀྱང་། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱབས་
པ་དེའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་ཆོས་གཏན་ཆིགས་སུ་བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཐམས་ཅད་
ལ་གཏན་ཆིགས་ལ་སོགས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་
ནམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉགས་ཀྱི་འོན་
དེ་འོན་དམ་ཏུ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་འགྱུར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ན་འགལ་
བའི་གཏན་ཆིགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་མཐའ་གཞན་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། གཏན་ཆིགས་དེ་མ་
གྲུབ་པ་དང་འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་དང་འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་འགལ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གཉིས་པ་ནི། ཉགས་ཀྱི་འོན་དེ་འོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་རང་ལ་
མ་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱབས་པ་ལྟར། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཉགས་ཀྱི་འོན་དེ་མ་འཁུལ་
བའི་ཤེས་པའི་རྗེད་འོན་ཡིན་ན་ལེགས་ལྡན་རང་ལ་མ་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱབས་དགོས་ཏེ།
ཉགས་ཀྱི་འོན་དེ་མ་འཁུལ་བའི་ཤེས་པའི་རྗེད་འོན་ཡིན་ན་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཉགས་ཀྱི་འོན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མ་གྲུབ་
པར་འགྱུར་བས་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །དངོས་པོའི་ཆོས་
ཞེས་པ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཁུལ་བའི་ཤེས་པས་རྗེད་པ་ལ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བ་རོལ་པོས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཆོས་ཅན་དང་གཏན་ཆེགས་
མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་བརྗོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྗོད་
པའི་སྦྱོན་དེ་དག་ཁྱེད་རང་གིས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སྦྱོན་དེ་དག་འཇུག་གི་ཁོ་བོའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་
སྦྱོར་བ་ལ་མི་འཇུག་ཤེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་དང་ཉགས་དང་དཔེ་རྣམས་ཕྱི་
ཆོལ་ལ་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཇུག་པའི་ཆད་མས་གྲུབ་པར་གྲགས་པ་ལྟར། ལྷ་
ཆོལ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་འདོད་
པས་སྦྱོན་དེ་དག་འབྱུང་ལ། ཁོ་བོའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཕྱི་ཆོལ་དངོས་སྤྲོ་བ་ལ་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཇུག་པའི་ཆད་མས་གྲུབ་
པར་གྲགས་པ་དེས་ཆོག་གི། ལྷ་ཆོལ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཆད་མས་གྲུབ་
པར་མི་འདོད་པས་སྦྱོན་དེ་དག་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་ཤེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་
མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཇུག་པའི་ཆད་མས་གྲུབ་ན་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་དགོས།
རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས། ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདེན་
པར་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་
གྲུབ་ཤེ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལྷ་ཆོལ་དབུ་མ་པའི་
ལུགས་ལ་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཇུག་པའི་ཆད་མས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པས་
དེ་དག་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

བཀྲག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་གོ་དོན་
ནི། ཆོལ་བ་གཉིས་ཀར་རང་མཆན་ལ་མ་འཇུག་པའི་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་
གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ཡིན་ལ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དོན་ནི། དེ་འདྲ་
བའི་ཆད་མས་མི་འགྱུར་པར་ཕྱི་ཆོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་

སྐྱབ་པའི་སྦྱོར་ངག་དེ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། སྤར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཚད་མས་ཚོལ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་། དེས་
མི་འགྲུབ་པར་བྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་
ཐལ་འཁྱུར་བར་འཛོག་པ་འདི་ནི་སྦོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་སྐྱབ་བཤད་ནི། སྐབས་འདིའི་རང་རྒྱུད་དང་རང་དབང་
དང་བདག་དབང་དང་། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་རྣམས་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ། བྱི་ཚོལ་
གྱིས་ཁས་སྦངས་ལ་རག་མ་ལས་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པའི་
ཚུལ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་སྦྱོར་ངག་ཡིན་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་
བཤད་དེ། ལེགས་བཤད་སྟངས་ལས། བྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་སྦངས་ལ་མ་འཁྲིལ་པར་ཚད་མས་
དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་རང་དབང་དུ་ཆོས་ཅན་གཉིས་དང་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་གྲུབ་
ཚུལ་ངེས་པར་བྱས་ནས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྦྱེད་པ་ཞིག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། དཔེར་ན་རྩ་མེད་རབ་བྱེད་གསུམ་པ་ལས། ལྟ་དེ་
རང་གི་བདག་ཉིད་ནི། དེ་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཉིད། གང་ཞིག་བདག་ལ་མི་ལྟ་བུ་དེ་གཞན་
དག་ལ་རི་ལྟར་ལྟ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བློ་ཆོས་ཅན། གཞུགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
མི་ལྟ་སྟེ། རང་ལ་མི་ལྟ་བའི་བྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་པའི་སྦྱོར་ངག་ལྟ་བུ་ལ་
མཚོན་ན། དེའི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ཆོས་དང་དཔེ་རྣམས་སྤྲ་ཚོལ་གྱིས་ཁས་མི་ལེན་
ཞིང་། བྱི་ཚོལ་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་ཅམ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་ལ་
གྲུབ་པ་ཞེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྤྲ་ཚོལ་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དག་རང་
མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྟེན་པ་ནི་བྱི་ཚོལ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ཚོལ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྤང་དུ་མ་གྲུབ་པས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་ལ་གྲགས་

པ་ལམ་གཞན་ལ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་
 གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན་མིག་དང་དཔེ་བྱམ་པ་དང་རྟགས་རང་ལ་མི་བལྟ་བ་དང་
 བརྒྱབ་བྱའི་ཆོས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྟ་བ་ནམས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་
 ཞིང་། གཞན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་ཡིན་པས་རྟགས་དང་བྱུབ་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་
 པོ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །

འོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟེ་དག་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་མིན་གྱི་དུང་། དེ་
དག་སྐབས་པའི་ཚད་མ་རང་གི་ངོ་བོས་སྐབས་པའི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་ནི་རང་ལུགས་ལ་ཐ་
སྟོན་དུ་ཡང་མེད་ལ། རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དེ་དག་སྐབས་པ་ནི་ཚད་མ་དེ་འགྲུབ་
པ་ལ་ངེས་པར་སྟོས་པས། གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་སྐབས་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་སྐབས་
པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐབས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་གཞན་ལ་གྲགས་
པའམ་གཞན་ལ་སྐབས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དེ་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་བླངས་
ལ་བརྟེན་པ་དང་ཕྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་
བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་གྲུབ་ན་ནི་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀ་
ལ་འགྲུབ་དགོས་པས་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་གཞན་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་
པ་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་ལ། ཆད་མས་མ་གྲུབ་ན་ནི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཆན་
ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་མི་རུང་བས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཉུགས་དང་པོ་
མ་གྲུབ་སྟེ། སྒར་བཤད་པ་སྒར་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་
མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྒ་ཚོལ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་དེ་དག་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་ཚེ། ཕྱི་
ཚོལ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་དེ་དག་ཆད་མས་གྲུབ་ན་རང་མཆན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མས་
འགྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་དགོས་ཀྱི། དེ་དག་
ཆད་མས་གྲུབ་ན་རང་མཆན་སྒྲུབ་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མས་འགྲུབ་དགོས་

པའི་ཚུལ་ངེས་སུ་བརྟག་ནས་སྐྱབ་མི་རུང་བས་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་སྒྲངས་ལ་བརྟེན་པ་དང་
གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡོན་ལ་རང་མཚན་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་
མ་གྲུབ་པའི་འཁྲལ་བའི་ཚད་མས་འགྲུབ་དགོས་ཚུལ་ངེས་སུ་བརྟག་ནས་སྐྱབ་ན་ནི།
དེའི་ཆེ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྟེན་ཟིན་པས་རང་ལ་མི་ལྟ་བའི་རྟགས་
ཀྱིས་མིག་དེ་གཟུགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྟ་བར་སྐྱབ་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ཚོལ་དུ་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། རང་ལ་མི་ལྟ་ན་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་
རང་བཞིན་ཡོད་པར་འགལ་བ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཁས་སྒྲངས་ཅམ་གྱིས་མི་འཛོག་
གོ།

འོ་ན་ཚད་མ་དེ་ས་རོལ་སོལ་བ་སྟན་ནས་འགལ་བ་ངེས་པར་བྱས་པས་ཆོག་
མོད། ཁོའི་ཁས་སྒྲངས་ལ་བརྟེན་པ་ཅི་དགོས་སྟུམ་ན། དངོས་སྐྱབ་པའི་ངོར་འགལ་བ་
སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མར་འགྲུབ་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་གྲུབ་པ་
ལ་ལྟོས་ཤིང་། དེ་ཡང་མེད་ན་རང་གིས་དེ་ཁས་སྒྲངས་ན་ངེ་ལྟར་འགལ་བ་སྐྱབ་ཀྱི་གཞལ་
བྱ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཚད་མར་འཛོག་པ་མི་འགལ་བ་ཁོ་
ལ་གྲུབ་ཟིན་ནས་དེ་འདྲ་བའི་ཚད་མས་སྐྱབ་ན་ནི། ཆོས་རྒྱུས་རང་བཞིན་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྟེན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་རང་ལ་མི་ལྟ་བ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་
པའི་ལྟ་བ་ཡོད་པར་འགལ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྐྱབ་ཅི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

སྦྱོར་བ་དེའི་ཆོས་ཅན་མིག་དང་རྟགས་རང་ལ་མི་ལྟ་བ་དང་། དཔེ་བྱམ་པ་
རྒྱུས་པ་རོལ་སོས་ཁས་ལེན་པས་དབུ་མ་པས་དེ་དག་བསྐྱབ་མི་དགོས་ཤིང་། རང་ལ་
མི་ལྟ་བ་དང་སྡོ་སོགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བ་གཉིས་འགལ་བར་སྐྱབ་དགོས་ལ། དེ་
ཡང་ཕྱིར་ཚོལ་རང་ལ་གྲགས་པའི་འཐད་པས་སྐྱབ་པར་ཆོག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་
ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཕྱི་ཚོལ་རང་ལ་གྲགས་པའི་འཐད་པས་སྐྱབ་
པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། རང་ལ་མི་ལྟ་བ་དང་སྡོ་སོགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བ་

གཉིས་འགལ་བར་དངོས་སྤྱོད་པ་ལ་མ་གཤམ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། རང་ལ་མི་ལྟ་བུ་
 ཡིན་ན་གཞན་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྟ་བུ་བས་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་
 བ་རང་ལ་ཡང་ལྟ་བུ་བས་བྱུང་བ་གཉིས་ནི་དངོས་སྤྱོད་པ་ལ་མ་གཤམ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་
 གཉིས་སྐབས་འདིརི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི་འཐད་པ་མ་ཡིན་པས་སྒྲོན་མེད་ལ། འཐད་པ་ནི།
 ལྷ་མའི་མེ་རྟོག་དང་ལྷན་པའི་གོས་ལ་རྩི་ཞེས་པ་དམིགས་པ་ནི་སྤྱོད་མའི་མེ་རྟོག་ལ་རྩི་
 ཞེས་པ་དམིགས་པ་ལ་སྒྲོས་དགོས་པ་ལྟར། དངོས་པོ་ནམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་བྱུང་བའི་
 རང་བཞིན་ཡོད་ན། རང་བཞིན་དེ་ཐོག་མར་རང་ལ་དམིགས། དེ་ནས་དེ་དང་ལྷན་པའི་
 ཆོས་གཞན་ལ་དམིགས་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་དེ་རང་ལ་མ་དམིགས་ན་དེ་དང་
 ལྷན་པའི་ཆོས་གཞན་ལ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རྟེ། དཔེར་ན་སྤྱོད་མའི་མེ་རྟོག་ལ་རྩི་བ་
 བ་མ་དམིགས་ན་དེ་དང་ལྷན་པའི་གོས་ལ་ཡང་རྩི་བ་བ་མི་དམིགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
 ཕྱི་ཆོལ་རང་ལ་གཤམ་པའི་འཐད་པས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་ངེས་སུ་བརྟག་ནས། དེ་ནས་
 སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྱུར་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་མིག་ལ་ཡང་ལྟ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ཐོག་
 མར་རང་ལ་ལྟ་བ་དམིགས་ནས། དེ་ནས་གཟུགས་སོགས་དང་ཆོགས་པ་ན་དེ་དག་ལ་
 ལྟ་བ་ཡང་དམིགས་པར་འཐད་པ་ཞིག་ན། མིག་ལ་རང་ལ་ལྟ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་
 ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲོན་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དངོས་པོ་
 ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་ནི། ཐོག་མར་བདག་ལ་སྤྱང་འགྱུར་ན། མིག་ཉིད་ལ་ཡང་མིག་གིས་
 བློ་ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་འདྲིན་མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱས་པར་ལྟག་མཐོང་
 ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །ཆོག་གསལ་ལས་གཞན་ལ་གཤམ་པ་རྟགས་སུ་བྱུང་བར་
 འདྲིན་ཉིན་པའི་རྩོད་པ་དཔེར་བྱས་ནས་གསུངས་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་སོགས་ཆོལ་
 པ་གཉིས་ཀར་མཐུན་སྤྱང་བྱ་བྱུང་དགོས་པར་འདོད་པའི་རྟོག་གི་བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་
 ཚུལ་དེ་ཉིད་ཁས་ལེན་དགོས་རྟེ། ལུང་གིས་གཞོད་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་བྱུང་མི་དགོས་པ་
 དང་། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་རང་ལ་བྱུང་བ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོག་གའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པ་ཡིན་

ཏེ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་རི་ལྟར་གྲགས་པའི་འཐད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཤེས་
པའི་གདུལ་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཐན་བདགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༥ གཞན་སྤྱོད་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྤྲ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རང་སྤྱོད་དངོས་སྤྱོད་པ་རྣམས་ན་རེ། མཐའ་གཞན་གསུམ་ལས་སྤྱོད་པ་དགག་པར་
རིགས་མོད་ཀྱང་། གཞན་སྤྱོད་འགོག་པ་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་
གྱུར་པའི་རྒྱལ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ལ་ལྟོས་
ནས། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གཞན་ལས་སྤྱོད་པ་ཁས་སྤང་བར་བྱའོ། །རྒྱལ་བའི་པོ་དེ་
གང་ལ་འཛིག་པ་ལ། རྩེ་བ་ཁ་ཅིག་ནི་མཛོད་ལས། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ལྡེ་ཡིན། ཞེས་
དང་ཞེས་བྱུང་སྤྱོད་པ་རྣམས། ཐ་མ་མིན་ཚུངས་དེ་མ་ཐག །དམིགས་པ་ཚོས་རྣམས་
ཐམས་ཅད་དོ། །བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པོར་བཤད། ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ལ། རྩེ་
བ་ཁ་ཅིག་ནི། གང་ཞེས་གང་གི་སྤྱོད་བྱེད་ས་པོན་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་རྒྱ་
རྒྱལ་ལོ། །ཁན་པོ་ལྟར་བ་ལྟར་ཞེས་ཞེས་བྱུང་སྤྱོད་པ་རྣམས་རྟེན་འཁར་བ་དང་
འདྲ་བའི་དམིགས་པ་གང་གིས་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་དེའི་དམིགས་རྒྱལ་ལོ། །

རྒྱ་འགགས་མ་ཐག་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱལ་ཏེ། ས་པོན་འགགས་
མ་ཐག་པ་ལྷ་གྲ་འབྱུང་བའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱལ་ཡིན་པ་བཞིན་ལོ། །གང་ཞེས་ཡོད་ན་གང་
འབྱུང་བ་འདི་ནི་དེའི་བདག་རྒྱལ་ལོ་ཞེས་འདོད་དོ། །ཆོག་གསལ་གྱི་འཇུག་ལས། སྤྲ་
སྤྱོད་པ་དང་ལྟན་ཅིག་སྤྱོད་པ་དང་ཕྱིས་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། ཤེས་
རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། མདུན་དུ་སྤྱོད་པ་དང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་རྣམས། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་
དོན་གཅིག་ལ་འཇུག་ཡང་ཕྱི་མ་བཟང་བར་གསུངས་ཤིང་། དེའི་མདུན་དུ་སྤྱོད་པའི་

ཁྱེན་ནི་དབང་མངོན་གྱི་དམིགས་ཁྱེན་དང་། ཡོད་པའི་ཁྱེན་ནི་རྩ་ཁྱེན་དང་བདག་ཁྱེན།
མེད་པའི་ཁྱེན་ནི་དེ་མ་ཐག་ཁྱེན་ཏེ། འདི་ནི་གནས་བརྟན་སྡེ་བས་ཐ་སྟོད་བདགས་པ་
ཡིན་པར་འགྲེལ་བཤད་ལས་བཤད་དོ། །དེ་དག་གྲང་ཁྱེན་བཞིར་འདུ་བས་ཁྱེན་ལྔ་པ་
ཡོད་པ་མིན་ཏེ། མངོན་ལས། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱང་ནམས། །གསུམ་གྱིས་
སྟོམས་པར་འཕྲུག་ནམ་གཉིས། །གཞན་ནི་གཉིས་སོ་དག་ལས་སྟེ། །དབང་བྱུག་སོགས་
མིན་རིམ་སོགས་བྱིར། །ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྟེ་འདོད་པའི་ཚྭ་གས་སྦྱར་དགག་པ། སེམས་ཅམ་
པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་སོ་ལ་ལྔ། གཞན་སྟེ་དགག་པ་དངོས། བཀག་
པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བ། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། རང་
བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟེ་བ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། གཞན་སྟེ་སྦྱར་དགག་
པ། གཞན་སྟེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ། འབྲས་བུ་ལ་སྦྱ་བཞིར་དབྱེད་ནས་གཞན་སྟེ་འགོག་
པའོ། །

དང་སོ་ལ་གཉིས། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པ། སྦྱོན་སྦྱོང་གི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་སོ་ནི། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་
ནི། །ཞེས་པ་ནས། སྟེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས། །ཞེས་
ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། གཞན་སྟེ་འདི་ནི་གཞན་པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དང་
རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །དང་སོ་ནི་ས་ལུ་ལྡང་བའི་མདོ་ལས། མིང་དང་
གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་གུ་དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་བྱས་གཞན་གྱིས་མ་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་
མང་སོ་དང་འགལ་བའོ། །རིགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རྩ་གཞན་ལ་
བརྟེན་ནས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་
ལྟ་ཡིན་པ་འོན་ཏེ་སེལ་བྱེད་མེ་བྱེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལས་གྲང་བསལ་བྱ་ཐུན་པ་འཕྲུག་སོ་

འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཡིན་
མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
པ་མ་ལུས་པ་ལའང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་གཉིས་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་གཞན་ཉིད་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གཞན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་
གཏན་ཆེགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་སོ། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀ་ལ་བསྐྱོག་པ་
འཕེན་པ་འགྲེལ་བར་བཤད་དོ། །

ཐལ་འགྱུར་དེ་གཉིས་འགོད་ཚུལ་ནི། མེ་ལྗེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་འཕྲུག་
པོ་འབྱུང་བར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་
འབྲས་བུ་གཞན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་
ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཉགས་སྒྲ་མ་དེའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྟུ་ན། རྒྱ་འབྲས་
སོ་སོར་ངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། ཐལ་
འགྱུར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཉགས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་
ཉིད་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་
ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སོ་སོ་བ་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་
གཞན་ཉིད་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་དཔུད་པར་བྱའོ། ཉགས་
ཕྱི་མའི་དོན་ནི། ས་བོན་ལྷ་གྲུ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པའི་དད་ཚུལ་དང་སོལ་བ་
ལས་ཐ་དད་པའི་དད་ཚུལ་མཚུངས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་མཚུངས་ན་ས་བོན་
དང་སོལ་བ་ལས་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ཡང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

གཞན་སྐྱེ་འདོད་པ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། གཞན་སྐྱེའི་
གཞན་ནི་དངོས་མིང་ཐ་དད་ཀྱིས་སོ་སོར་གོ་བའི་ཐ་དད་ཅམ་མིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་
གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ལ། དེར་གྲུབ་ན་ལྷ་གྲུ་དེ་ས་བོན་ལ་སྟོས་པར་འགལ་བས་འགྲེལ་

བ་འགོག་ནུས་ལ། ལྷ་གུ་དེ་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་གྱི་ས་བོན་གཅིག་ལས་སྐྱེ་ན་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་མཚུངས་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་མེན་དབྱེ་བར་མི་ནུས་བའི་ཕྱིར་རོ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ཡོད་ཕྱིར་ཏེ། འབྲུག་འབྲེལ་ལས། རང་ལུགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནམ་བཞག་གིས་མདོ་འབྲེལ་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོར་རྒྱས་པར་བཀལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཆ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་སྐྱེ་འདི་དོན་དང་ཐ་སྟངས་འདོད་པ་ནི། འབྲས་བུ་རང་ངམ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་སྟུམ་དུ་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བས་བརྟགས་ནས་བྱེད་ལ། དེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་རང་དང་ཐ་དད་ཅམ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་འདི་དཔྱད་པ་བྱེད་པ་མེན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པ་ཡིན་མེན་དཔྱད་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་གཞན་སྐྱེ་འདི་ཐ་སྟངས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དབང་གི་ཐ་སྟངས་ནི་འབྲས་བུ་རང་དབང་དུ་འབྱུང་ངམ་སྟུམ་པ་བསྒྲིག་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཅམ་ལ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དེ་ལྟར་ཅེ་ཤེའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས་གསུངས་སོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྟངས་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཐ་སྟངས་དུ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་གཞན་ལོ་ཞེས་བཞེད་པའི་གཞན་དེ་ནི་སྟོས་གྲུབ་ཀྱི་གཞན་ཡིན་ལ། གཞན་སྐྱེ་འདི་གཞན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་བུ་ལས་གཞན་ཡིན་པ་དེ་འབྲས་བུ་ལ་སྟོས་ནས་གཞན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་སྟེ། གང་ཞིག་གང་ལ་སྟོས་ཏེ་གཞན་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོས་པ་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཞིང་གང་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་ཡོད་ན་ནི་གཞན་པ་དེ་ལ་སྟོས་

པ་མེད་པར་རང་ཉིད་གཅིག་བྱ་ལ་ཡང་གཞན་ནི་ཞེས་ཐ་སྟད་འདོགས་པ་ཡོད་པར་
འགྱུར་དགོས་པ་ལས་དེ་ནི་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། རྩ་ཉག་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གང་
ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཅམ་བཏབ་ནས། །བདག་གིས་བྱ་འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྟེ་བྱེད་
ཅིང་། ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྟམ་དུ་རྟོག་དེས་ན། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་
ཀྱང་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ས་ལྷུག་ལྷ་བྱའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་ལ་འཇིག་
རྟེན་པའི་སྟོ་ལྷན་སྐྱེས་གྱིས་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པས་ན། ལྷ་གྱ་
བདག་ལས་སྐྱེའམ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་དཔྱད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྟད་པའི་དབྱེད་པ་
མ་ཡིན་གྱི། རོན་དམ་ལ་དཔྱད་པར་མངོན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དཔྱད་ཚུལ་དེས་དབྱེད་པའི་
མཐར་ཉིད་པའི་གཞན་སྐྱེ་ནི་རོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་གཏོགས་ཐ་སྟད་པའི་
སྐྱེ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་སྐྱེ་འདོད་པ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཁེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། བོད་ཁ་ཅིག་རྒྱ་
འབྲས་ལ་སྟེ་བས་བྱུང་ཅིང་། གཞན་ལ་དུས་མཉམ་དགོས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ཟེར་
བ་དང་། ཡང་བོད་མང་བོས། རྩ་ལ་ཨ་ནུས་རང་རྒྱད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལྟར་སྟངས་
གི་རྒྱུ་ལྟ་འབྲས་ཉེ་ལྷོག་པ་གཅིག་པའི་དབྱེད་འབྲུལ་འདོད་པ་སོགས་འགོག་ཚུལ་
ནི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་དང་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ལྷོག་པ་གཅིག་
པའི་དབྱེད་འབྲུལ་ཞེས་པ་ནི། ས་བོན་དང་སོལ་བ་ནི་ལྷ་གྱ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ལྷོག་
པ་གཅིག་པས་ན། ལྷ་གྱ་དེ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་ན་སོལ་བ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་དགོས་ཞེས་མཐུ་
དབྱེད་གིས་འབྲུལ་བ་མ་གཏོགས་རིགས་པས་འབྲུལ་བ་མིན་པས་དེ་ལྟར་བཞིན་དམ་
སྟམ་སྟེ། རྩ་བཤད་ལས། འདི་ནི་དབྱེད་འབྲུལ་ཞེས་པའི་མིང་ཉིད་གྱིས་རིགས་པ་མི་
ཤེས་པའི་སྟན་འབྱེད་དུ་གསལ་བར་བྱས་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོན་སྤོང་གི་ལན། ལན་དེ་དགག་པའོ། དང་པོ་ནི། རབ་རྩ་
བྱ་བར་ནུས་པ་དེ་ཕྱིར་འབྲས་བྱར་ངེས་བཞིན་ཅིང་། ཞེས་པ་ནས། ས་ལུའི་ལྷ་གྱ་ནས་ལ་

སོགས་ལས་དེ་ལྟ་མིན་ཞེ་ན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། ས་རོལ་སོས། རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
བ་མིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་
ཕྱིར་འབྲས་བྱ་གང་ཞིག་རྒྱ་གང་གིས་རབ་ཏུ་བྱ་བར་ནུས་པ་དེ་ཉིད་དེ་ཡི་འབྲས་བྱར་
ངེས་པར་བརྟུན་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་གང་ཞིག་འབྲས་བྱ་དེ་སྐྱེད་པར་ནུས་པ་དེ་ནི་རོ་སོས་
གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ནའང་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་སོ། །དེ་ཕྱིར་
ཞེས་པ་འབྲེལ་བ་དང་མི་མཐུན་པར་ནུས་པ་འདྲ་ལས་གསུངས་པས། རབ་ཏུ་བྱ་བར་
ནུས་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བྱར་ངེས་བརྟུན་ཅིང་། ཞེས་འདོན་དགོས་སོ། །

གཞན་ཡང་ས་ལུའི་རྒྱ་གུ་ནི་རང་དང་རྒྱ་གཅིག་གཏོགས་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་
ལས་སྐྱེད། རྒྱ་མི་གཅིག་པ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་སོགས་ལས་མི་སྐྱེད། རྒྱ་གཅིག་ཡིན་
ཀྱང་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པ་སྐྱད་ཅིག་ཕྱི་མས་སྡུ་མ་མ་སྐྱེད་པས། རྒྱ་གཅིག་པའི་སྡུ་མས་ཕྱི་
མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར། ས་ལུའི་རྒྱ་གུ་ནི་ནས་ཀྱི་ས་བོན་སོགས་ལས་
ནས་ཀྱི་རྒྱ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་མིན་པས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེད་
ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་ཀེང་ཤུ་ཀ་ལ་སོགས། ཞེས་པ་ནས།
ས་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ན་དེ་ཡི་མིན་ཏེ་གཞན་ཉིད་ཕྱིར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་།

འདིས་རང་མཆོན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་མཐོང་བ་
མི་འགལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་མ་བཟུན་པས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མིན་ལ། སོ་སོ་བ་ནམས་རང་
མཆོན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན་རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པར་མི་འཇུག་རོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི།
ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ནས་དང་པར་ལ་སོགས་པའི་ཟེའུ་འབྲུ་གེ་སར་དང་ཀེང་ཤུ་ཀའི་
མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་ནམས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་ལུའི་རྒྱ་གུའི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་
འདོད་པ་མིན་པ་དང་། དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་མིན་པ་དང་། དེ་དང་རྒྱ་
གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་དང་། དེའི་རིགས་འདྲ་བའི་སྡུ་མ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ།

ས་ལུང་ས་བོན་ཡང་ས་ལུང་ལྷ་གུ་དེ་ལ་སྟོན་པའི་བྱང་པར་བཞི་དང་ལྷན་པ་མིན་ཏེ།
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྟེ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་
དུ་མཚུངས་པ་ལ་བྱང་པར་བཞི་ཡོད་མེད་ཀྱང་གཞག་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་
པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བ་ལ་གཞན་སྟེ་དགག་པ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་
གཞན་སྟེ་དགག་པའོ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། དང་པོ་
ནི། ལྷ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལས་སྟེ་བ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་བཏང་བར་བྱས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། དེ་ལྟར་
རེ་ཞིག་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྲུབ་ལྟར་བརྗོད་
ནས་སུན་འབྱིན་བྱས་སོ། ད་ནི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མི་སྲིད་པར་
བཤད་པ། འདི་ན་བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྤངས་ཡོད་བཞིན་པ་དག་ཁོ་ན་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་
འདི་ནི་འདི་ལས་ཞེས་གཞན་ཉིད་དུ་མཐོང་གི་ལྷ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་རྣམ་པར་མ་འགྱུར་བར་ལྷ་གུ་སྟེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ས་བོན་ལ་
ལྷ་གུ་ལས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་ལ། དེ་མེད་པར་ས་བོན་ལྷ་གུ་ལས་གཞན་
པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། རང་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་པ་དེས་ན་ལྷ་
གུ་ས་བོན་ལས་སྟེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མིན་པས། དངོས་སོ་རྣམས་
གཞན་ལས་སྟེས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏང་བར་བྱས་ཤིག །

འདི་ནི་ས་བོན་ལྷ་གུ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་ལྷོག་པ་མེད་པས། ས་བོན་གྱི་དུས་ནམ་ལྷ་གུ་
ལས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་ལས་དེ་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི།
རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ། གཉིས་པ་ནི། ཇི་

ལྟར་སྤང་གི་མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག་ཅེས་པ་ནས། རྒྱུ་བ་འདི་ནི་
བྱེད་པོ་མེད་པར་རིག་པའི་ངོ་བོ་འདྲ་མིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་རིགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སྤང་གི་མདའ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་མཐོ་བ་དང་གཅིག་མོས་
དམའ་བ་དག་དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པར་མིན་པ་སྟེ་དུས་མཉམ་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་
དུ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལྷ་གྲུ་དང་སྐྱེད་བྱེད་ས་བོན་དག་གི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་
འགག་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། ས་ལྷ་གྲུ་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་
པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་བྱིར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྤང་གི་དཔེས་ས་
ལྷ་གྲུ་གཉིས་སྐྱེ་འཇིག་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་རྟོག་ན་
དེ་ནི་མི་རུང་སྟེ། གལ་ཏེ་སྤང་གི་དཔེར་མགོ་མཐུག་གཉིས་དུས་གཅིག་ཡིན་པས་མཐོ་
དམན་གྱི་བྱ་བ་གཉིས་གཅིག་ཆེ་སྟེ་དུས་གཅིག་ཡིན་ན་ཡང་། དཔེས་མཆོན་པའི་དོན་
དངོས་འདིར་ནི་ས་ལྷ་གྲུ་དུས་གཅིག་པ་མེད་པས་ན་བྱ་བ་གཉིས་པོ་དེ་དུས་གཅིག་ཏུ་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །

ས་ལྷ་གྲུ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཇི་ལྟར་མེད་ཅེ་ན། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི་
ད་ལྟར་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པས། ལྷ་གྲུའི་ངོ་བོར་མ་འོངས་པའི་བྱིར་ད་
ལྟར་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་
གྱུར་པའི་བྱིར་ད་ལྟར་ཡོད་པའོ། །གང་གི་ཆེ་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་
སྐབས་བོན་ད་ལྟར་བ་དང་ལྷ་གྲུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། ས་ལྷ་གྲུ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་
ཇི་ལྟར་བྱུར་ན་སྤང་གི་མཐོ་དམན་གཉིས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་མིན་ནོ། །སྤང་གི་མགོ་
མཐུག་གཉིས་ནི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་མཐོ་དམན་གྱི་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་དུས་
གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། ས་ལྷ་གྲུ་གཉིས་ལ་ནི་དུས་གཅིག་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །སྐྱོན་གཞན་
ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱུ་བའི་བྱ་བ་ལ་སྟོས་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གྲུ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སྐབས་

མ་འོངས་པ་ཡིན་པས་དུས་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དུས་དེར་དེ་མེད་ན་རྟེན་བྱེད་པ་
པོ་ལྷ་གུ་མེད་པར་བརྟེན་པ་སྦྱེ་བའི་བྱ་བ་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་རིགས་པའི་
ངོ་བོ་འང་མིན་པས་འགག་པའི་བྱ་བ་དང་དུས་གཅིག་པར་མེད་པའི་བྱིར། རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པར་མི་རིགས་སོ། །

གལ་ཏེ་ས་ལུ་ལྷང་བའི་མདོ་ལས། སྒང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྐད་ཅིག་
གང་ཁོ་ན་ལ་ས་བོན་འགག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ལྷ་གུ་སྦྱེའོ། ཞེས་ས་ལྷ་གུ་གི་སྦྱེ་འཛིག་གི་བྱ་
བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པར་གསུངས་པས་ན་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པ་འགོག་པར་
མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་
ལ། སྐབས་འདིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པ་འགོག་པ་ཡིན་
པས་སྦྱོན་མེད་དོ། ཁི་སྐད་དུ་ནམ་བཤད་ལས། དེ་ལ་སྦྱེ་བ་འདོད་བྱིན་ཆད་རྒྱ་འགག་
པ་དང་འབྲས་བུ་སྦྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཚྭ་གས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཞིག་དགོས་སོ། ཁི་
ནི་སྦྱེ་བ་ཅམ་དང་ཐ་སྙད་དུ་སྦྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་རིགས་པ་མེད་ཀྱང་། འོན་དམ་
པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སྦྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡེ་མ་ལ་ནི་
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྦྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་མི་
དགོས་ལ། བྱི་མ་ལ་ནི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་དུས་མཉམ་དགོས་པའི་བྱིར་
རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱི་མ་ལ་བྱ་བ་དུས་མཉམ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་དུས་མཉམ་དགོས་པ་ནི། རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྦྱེ་བའི་བྱ་བ་
ནི་འདི་སྦྱེ་ཞེས་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་སོགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་
པའོ། རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་ནི་རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་
པས། དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་ཡང་བྱ་བ་བརྟེན་དགོས་པས་ལྷ་གུ་སོགས་སྦྱེ་བ་ལ་ཚྭ་གས་པའི་

དུས་སུ་ཡང་། རྒྱུ་བའི་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་ལྷན་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་
མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོན་པས་མི་འཐད་དོ། །ཐ་སྟད་པའི་རྒྱུ་བ་ལ་ལན་
གཅིག་རྟེན་བརྟེན་པར་སོང་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པས་མི་མཚུངས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷན་པ་རྟེན་དང་ལྷན་པ་རྒྱུ་ལ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་བརྟེན་
པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ལྷན་པ་རྒྱུ་ལ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་དེ་ལྷན་པའི་རྒྱུ་དང་། ལྷན་པ་
བྱ་བ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱུ་རྟེན་
དང་འབྲས་བུ་བརྟེན་པར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ནི་བྱ་
བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་བའི་བྱིར་རྟེ། ཅེས་ཤིང་རྟེན་
ཆེན་ལས། རྒྱུ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་བའི་བྱ་བ་འབྲས་བུའི་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་།
སྤྱིར་རྒྱུ་བའི་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་བརྟེན་པར་བཤད་པ་མི་འགལ་རྟེ། དུང་
གི་མི་རྟག་པས་དུང་སྤྱིར་ཀྱང་། དུང་སྤྱིར་དང་མི་རྟག་པ་རྟེན་བརྟེན་པར་མི་འགལ་བ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །འདོད་མི་ལུས་རྟེ། རྟེན་བཤད་ལས། ས་སོན་དང་
དུས་མཉམ་པའི་ལྷན་པ་རྒྱུ་བའི་བྱ་བ་ནི་ལྷན་པ་ལ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དང་
ལྷན་པ་གཉིས་སྤྱིར་རྟེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་དེའི་དུས་སུ་ལྷན་པ་མེད་ཀྱང་བྱ་བ་
ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་ནི། དཔེར་ན་སྤྱིར་འབྲེལ་ཡུལ་ཁེགས་ན་འབྲེལ་བོ་ལྷན་པ་དང་།
ས་སོན་འབྲེལ་ཡུལ་དང་ལྷན་པ་འབྲེལ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ལྷན་པའི་དུས་ན་ས་སོན་ལོག་ཀྱང་
ལྷན་པ་མི་ལྷན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོལ་རང་གི་སྤྱིར་བྱེད་དུས་གཅིག་ལ། ཞེས་
པ་ནས། ཅི་རྟེ་དེ་མེད་ཅེ་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
བྱུང་། འདིར་སྤྱིར་པ། ས་ལྷན་དུས་མཉམ་པ་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཉིད་མེད་
པའི་བྱིར་གཞན་ལས་རྒྱུ་བ་མི་རིགས་ན། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པ་དེར་གཞན་

ཉིད་ཡོད་པས་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མིག་གི་ནམ་ཤེས་དང་དེ་དང་དུས་མཉམ་
 པའི་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་པའི་ཚུན་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒོ་
 རྟེན་ནམ་ཤེས་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་རང་དང་དུས་གཅིག་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྟན་
 ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ནམས་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་ན། དེའི་ཆོ་འདུ་ཤེས་
 སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་ཉིད་ཡོད་དུ་རྒྱུག་ཀྱང་། རྒྱ་དུས་ནས་ཡོད་པ་ལ་སྤྲར་ཡང་
 འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། ཅི་སྟེ་སྐྱེ་
 བ་མེད་པའི་སྐྱོན་སྤང་བར་འདོད་ནས་རྒྱ་དུས་སུ་འབྲས་བུ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཆོ་སྤྲ་
 ཕྱི་བ་འདི་ལ་ངོ་ཐོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་པའི་ཉེས་པ་སྤྲར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་
 རིགས་པ་འདིས་ནི་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་ལ་གཞན་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་
 སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པས་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་དང་། རིགས་པ་སྤྲ་མས་ནི་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་
 ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པས་གཞན་སྐྱེ་མེད་པར་སྟོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་ན། ཞེས་པ་
 བསམ། གཉིས་ཉིད་ལ་དེས་ཅི་བྱ་གཉིས་དང་བྲལ་ལའང་དེས་ཅི་བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་
 གཅིག་བྱུང་། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་རང་ལས་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་ན། རྒྱ་དེས་
 འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའམ། འོན་ཏེ་མེད་པ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་།
 ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་ཀྱང་སྟེ་བརྟག་གོ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་འབྲས་བུ་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ཏེ། རང་
 བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་སྐྱེ་ན་སྐྱེས་ཟིན་སྤང་སྤྲ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་
 མེད་པ་ལའང་རྒྱུ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། བོང་བུའི་རྩ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་
 གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཆོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལའང་རྒྱུ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་
 ཀ་དང་མིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རྒྱུད་པས་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྟད་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པར་ཐལ། དེས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ་སྟེ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཐའ་བཞིའི་ནང་གི་གཞན་སྐྱེ་ནི་ལུ་སྟེགས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་གཞན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །དབུ་མ་སྤང་བ་ལས། ཐ་སྟད་ཏུ་ནི་གཞན་ཉིད་ཅམ་གྱལ་བའི་ཕྱིར་གཏན་ཆོགས་མ་གྱལ་བ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པས། ཞེས་པ་ནས། ལུ་སྟེགས་ཅན་ནམས་རྒྱ་གཞན་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་སུ་གཞན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས། དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། རྒྱུན་ལ་སོགས་པར་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སུན་དབྱུང་བ་བཤད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་ཉིད་མ་གྱལ་པས་གཞན་ལས་མི་སྐྱེའོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཐ་སྟད་ཏུ་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་དང་། ལུ་སྟེགས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་གཞན་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྱུབ་པ་ཡིན་པར་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བྱམ་པ་དེ་ཀ་བ་ལས་གཞན་ལོ་སྟམ་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་སྤང་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པ་བྱམ་པའི་ཆོས་བྱམ་པ་ལས་རྣམས་གཞན་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ལུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་འདོད་པ་དེའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་སྤངས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་ཏུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པའི་རྩོད་པ་དང་། དེས་མི་གཞོད་པའི་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཇིག་རྟེན་ཆད་མར་འདོད་པས་ན། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་

དགོས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གང་གིས་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་
ལྟ་བུ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཐོང་བ་ཚད་མར་འདོད་པས་ན་ཤིན་ཏུ་
སྟོབས་དང་ལྡན་ཞིང་། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་འབྲས་བྱ་གཞན་འབྱུང་
བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་ནམས་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པའི་
འཐད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ལས་གཉིས་པ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ལ།
དང་པོ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་འཐད་པ་འགོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

དེའི་ཕྱིར་འདིར་ནི་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་གཞན་སྐྱས་པ་
ཉིད་གྱིས་ལྟ་གོ་ཅི་ཞིག་བྱ། དེས་ན་གཞན་སྐྱེ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་འཐད་པ་གཞན་མེད་པར་
ཡང་དངོས་པོ་ནམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འབྱུབ་པས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འདིར་ནི་
རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་གསུང་རབ་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་
རྟོགས་ཤིང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ། འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་
ཐབས་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྩལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཐོས་པ་དང་བྲལ་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་
གཞོད་པའི་རྒྱབ་རྩལ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱིས་བྱུང་རྩལ་མང་པོ་ཅིག་མ་
བཤད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པའི་རྒྱབ་རྩལ་ལས་བསྐྱོད་པར་མི་རུས་པས། ཡུལ་
འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་དོ་ཞེས་དེའི་གཞོད་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་
དང་། ཡུལ་འདི་འདྲ་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་དོ་ཞེས་མི་གཞོད་པའི་ཡུལ་ཁྱད་
པར་ཅན་བསྟན་དགོས་སོ།

༥ བདེན་གཉིས།

དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་དགོས་པ་ལ་ལྷ།
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་རྣམ་གཞག །སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་
ངོ་བོ་བཤད་པ། བཀའ་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བསྟན་པ། འཇིག་
རྟེན་གྱིས་གཞོན་པའི་གཞོན་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་
གཉིས་ཡོད་པར་བརྗོད་པ། འཇིག་རྟེན་ལ་སྟོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ཞེན་
ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དངོས་ཀུན་ཡང་
དག་བརྒྱན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། ཞེས་པ་ནས། མཐོང་བ་བརྒྱན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་
གསུངས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱི་ནང་གི་དངོས་
པོ་ཀུན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་འཇིན་པར་འགྱུར་བར་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ། ཡང་
དག་པའི་དོན་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རི་ལྗ་བ་འཇལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་
ཉིད་ཀྱིས་བདག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོག་པ་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་
ལིང་ཏྲོག་གིས་སློང་མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་
ལས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་རྟོག་པའོ། །དངོས་དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་། ཡང་དག་པའི་དོན་
མཐོང་བ་སྟེ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྟོག་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་བརྒྱན་པ་མཐོང་བ་ཐ་སྟོན་པའི་ཆད་མས་རྟོག་པ་
ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་སོ། །ཤེས་བྱ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་
དང་། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་དབྱེ་བའི་ངོ་
བོའོ། བྱི་བའི་དོན་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་སྟོན་པ་ཐ་དད་དེ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། བྱི་
བ་སོ་སོའི་ངོས་འཇིན་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་པ་དང་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་རོ། །སྟོན་
འཕྲུག་ལས། དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྟོན་ཡུལ་མིན། སྟོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅིས་

པའི་དོན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་སྒྲིའི་མངོན་སུམ་གྱི་
སྒྲིད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་སྒྲིའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིད་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་
རོ། །འདི་ཡང་ཡབ་སྲས་མཇུག་པའི་མདོ་བསྐྱེད་བརྟུས་སུ་དངས་པ་ལས་དེ་ལ་ཀུན་
རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲིད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་སོ། །དོན་དམ་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
དོན་སྒྲིད་འཇུག་ཏུ་བཀོད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་
པར་བཤད་པའི་དོན་ནི་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱིས་སྒྲིའི་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བ་བརྟུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། ཞེས་པ་ནས།
འཇིག་རྟེན་ནི་ད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་གཞག་ ཁྱེད་ཆོག་གས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། ཤེས་
བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བར་མ་ཟད་བརྟུན་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ལའང་འཇིག་
རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། དབང་པོ་
གསལ་བ་སྟེ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
ཤེས་པ་དང་། དབང་པོ་སྒྲོན་ལྡན་ཏེ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གཉིས་
སོ། །དེ་ལ་སྒྲོན་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི། དབང་
པོ་ལེགས་པར་གྱུར་བ་སྟེ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་
ལོག་པའི་ཤེས་པར་འདོད་ཅིང་། སྡེ་མ་ནི་ཡུལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཇིན་པར་འདོད་
དོ། །འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱུའི་གཞོད་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དུག་གི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་པ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་ནི་དེ།
ཁོ་ན་ལས་བདེན་པ་སྟེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་གྱི། དབྱ་མའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་དེ་དག་བདེན་པ་
དང་ཡང་དག་པར་འཇོག་པ་ནི་མིན་ནོ། །ལྷག་མ་སྟེ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་གང་

ཞིག་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གཞི་དཔ་ཡོད་པ་ན་ཡུལ་དུ་སྤང་བ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་
 ལྟོས་ནས་ལོག་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་འབྲུལ་བར་
 འཇོག་པ་ལ་ནི། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་གི་རིགས་ཤེས་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྟོན་
 པའོ། །དེ་ལ་དབང་པོ་ལ་གཞི་དཔའི་རྒྱུ་ནང་ན་ཡོད་པ་ནི་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་ལ་
 སོགས་པ་དང་ད་དུ་ར་ཟོས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁྱི་ན་ཡོད་པ་ནི་མེ་ལོང་དང་བྲག་སྐྱག་
 ལ་སོགས་པ་ནས་སྐྱ་བཟོ་དཔ་དང་། སོས་ཀའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བྱེ་མ་སྐྱ་བོའི་ཡུལ་དང་
 ཉི་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་འབྲུལ་མཁན་ལ་སོགས་པས་སྐྱར་
 བའི་སྐྱགས་དང་སྒྲན་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་གཞི་དཔ་ནི་
 སྐྱགས་དང་སྒྲན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དང་གྲུབ་མཐའ་ལོག་པ་དང་གཏན་ཆོགས་ལྟར་
 སྤང་དང་གཉིད་ཀྱི་གཞི་དཔ་སོགས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ག་བྲག་པ་སྟག་པ་སྟག་དོན་ལྡོག་ཅན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་
པའི་ངོར་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོན་ཏེ་ཡང་
དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བྱུང་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་
ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པའི་ངོར་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་
ངོར་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་པའི་ངོར་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བྱུང་།
རྟགས་བྱུང་སྟེ། རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ངོར་ཡང་དག་
པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། མཐོང་བ་བརྟུན་
པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། ཞེས་དང་། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཤེས་བྱ་ཡང་
དག་པ་མཐོང་བ་དང་ཤེས་བྱ་བརྟུན་པ་སྟེ་ལོག་པ་མཐོང་བའི་ཤེས་པས་རྟོག་པ་གཉིས་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པའི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། རྩ་བར་འདོད་མི་
བྱས་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་བདེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། ཡང་དག་པ་
དང་བདེན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག ལོག་པ་དང་བརྟུན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

མ་ཁྲལ་མཆམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་བདེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞུགས་འདྲིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་རིགས་ཤེས་ལ་སྟོས་ཏེ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པ་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་རིགས་ཤེས་ལ་སྟོས་ཏེ་འབྲུལ་ཤེས་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་འབྲུལ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ནམས་ཐ་སྙད་ཏུ་གཞུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ནམས་ནམ་པར་འཇོག་པའི་ཆད་མར་མི་འཐད་པ་མེད་དེ། དེ་ནམས་འབྲུལ་བར་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཆན་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་མེད་པ་ནི། རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དུའདྲ་པའི་རིགས་པའི་ཤེས་པས་འབྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་གཏོན་མི་འབྲུབ་པས་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་འབྲུལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཅ་བར་འདྲིན་མི་བྱས་ཏེ། གཞུགས་འདྲིན་དབང་མངོན་དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མའི་ངོར་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅེས་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ཐ་སྙད་པ་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པ་ནམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་ཡང་དག་མེད་པར་བཤད་

པ་མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་བདེན་པར་འཇིན་པའི་སྒྲིའི་ངོར་གཟུགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཟུགས། འོན་ཀྱང་རང་ལ། ལོག་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཡོད་ན་ཤེས་པའི་ངོར་ཡོད་པས་ཟུབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལོག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ན་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཟུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་བོང་རྩ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲིའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིས་པ་གཏན་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་གྲོང་གི་མི་གཉིས་ལྟ་ཁང་གི་རི་མོ་ལ་བལྟས་ནས། གཅིག་ན་རེ། ལག་ན་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པའི་ལྟ་ནི་དབང་ཕྱུག་དང་། ལག་ན་ཆེ་གསུམ་ཐོགས་པའི་ལྟ་ནི་ཟུབ་འཕྲུག་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་ན་རེ། འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་ནི་ཟུབ་འཕྲུག་དང་། ཆེ་གསུམ་ཐོགས་པ་ནི་དབང་ཕྱུག་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་ཏེ་ཕན་ཚུན་བཅད་ནས། ཉེ་འཁོར་ན་གནས་པའི་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དྲིས་པ་ན། ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་དེས། འདི་ན་ལྟ་དེ་གཉིས་མེད། འདི་དག་རི་མོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པར། དྲི་བ་པོའི་བསམ་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་དང་པོས་སྒྲུས་པ་ལྟར་མི་བདེན་ལ་གཉིས་པས་སྒྲུས་པ་ལྟར་བདེན་ནོ་ཞེས་བདེན་བརྒྱན་བྱས་པར་བྱེ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། དྲི་ལན་བྱེད་པ་པོའི་བསམ་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་དེ་གཉིས་ལ་བདེན་བརྒྱན་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། དྲི་ལན་བྱེད་པ་པོའི་ཤེས་ངོར་དེ་གཉིས་ལ་བདེན་བརྒྱན་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་དྲི་ལན་བྱེད་པ་པོའི་ཤེས་པའི་ངོར་ལྟ་དངོས་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྟོང་ཐུན་ལས་བཤད་པ་ལྟར་དབུ་མའི་ཡིག་ཆར་ཡང་

བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱེད། ཉུག་སྒྲིབ་སྒྲིབ། རྟོང་ཐུན་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ན་
ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ན་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་དེ་
ཐལ་འཁྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཞེས་དང་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོར་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་པ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོ་
ལྟན་སྒྲིབ་རང་དགའ་བས་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འཇིག་
རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ།
ཚད་མས་སྒྲིབ་པའི་དོན་དུ་ཁས་སྒྲུབ་ནས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་སྒྲིབ་
ནི་རིགས་པ་སྒྲིབ་པའི་ཚུལ་ལས་འདས་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
ནམས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོ་གང་གི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པར་སྒྲིབ་པའི་སྒོ་ནི་
བདེན་འཇིག་ཡིན་པས་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་།

འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་དག་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ་
ཞེས་གསུངས་གྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་
གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་དཔལ་ལྷན་སྒྲིབ་བས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་ལ། བདག་
གི་སྒྲིབ་མ་ཡང་མི་བཞེད་ཅིང་། གཏན་ནས་ཁས་སྒྲུབ་དུ་མི་རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོ་
རང་དགའ་བའི་དོན་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱན་རྫོབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒོ་གང་གི་ངོ་ལ་
སྟོན་ནས་བདེན་པར་འཇིག་པའི་སྒོ་དེའི་ངོ་ལ་སྟོན་ནས་བརྟུན་པར་འཇིག་པ་ཏ་ཅང་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡིག་ཆར་ཡང་ཐལ་ཆེར་འདི་
དང་འདྲ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུང་དེ་དག་ནི་པརྟེན་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཆོག་ལ་དབྱེད་པ་བྱེད་
དགོས་པར་གསེར་འབྲེང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་བཤད་པའི་རྣམ་
གྲངས་ལ་དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་དུ་རུང་ངམ་སྟམ་པ་མ་གཏོགས། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་
ལེགས་བཤད་རྣམས་དང་སྒྲིབ་བྱེད་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཆོག་གསལ་

དང་ཆ་འབྲུག་གི་ནམ་བཤད་ཆེན་མོ་གཉིས་དང་། ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དང་ལེགས་བཤད་
སྟེང་པོ་ནམས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་
པ་མ་གཏོགས། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོ་ན་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་ཟུར་ཙམ་
ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་པ་གང་ལ་སྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་ལ་ཡང་
ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཡིན་ཚུལ་ལ་ངེ་ལྟར་ཡིན་མི་དཔྱད་པའི་ཐ་
སྟོད་པའི་ཆད་མ་ཡིན་གྱི། ཆད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་
ཤེས་པ་གང་ལ་སྟོས་ནས་གཟུགས་སོགས་ཡང་དག་དང་གཟུགས་བརྟན་སོགས་ལོག་
པར་འཇོག་པའི་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མ་ཡིན་གྱི། གང་ལ་སྟོས་ནས་
གཟུགས་སོགས་ཡང་དག་པར་འཇོག་པའི་ཤེས་པ་དེ་བདེན་འཇིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མ་ལ་སྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་
པར་མ་ཟད། དེ་ལ་སྟོས་ནས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་ཡང་
དབྱེར་ཡོད་པར་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་དང་པོ་ཐུབ་སྟེ། ལམ་རིམ་ཆུང་ཏུ་ལས། ཐལ་འཇུག་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི།
འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་བྱུག་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་ཤེས་པ་བྱུག་
དང་། ཤེས་པ་སྤྲུལ་གྱི་བཟུང་བའི་ཡུལ་བྱུག་དང་། ཕྱི་མ་བྱུག་གིས་བཟུང་བའི་
ཡུལ་བྱུག་ཏེ། ལོག་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བྱུག་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། མ་ལོག་པའི་ཡུལ་
ཡུལ་ཅན་བྱུག་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་ལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟོད་པའི་
ཆད་མ་ཉིད་ལ་སྟོས་ནས་ཡང་དག་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་གི། འཕགས་པའི་
གཟིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རིགས་ཤེས་ལ་སྟོས་ནས་མིན་པས། དབྱེ་མ་པ་རང་
གི་ལུགས་ལ་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་གཟུགས་བརྟན་སོགས་དང་སྡོ་སོགས་སྤང་བ་
གཉིས་ལ་སྤང་ཡུལ་སྟོས་ཏེ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་དང་ལོག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་མི་བྱེད་དེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞུང་གཞན་ནམས་
སུ་ཡང་ཆོག་མི་འདྲ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་དགོངས་དོན་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་རྩལ་ལྡན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་མ་གསུངས་
པ་ནི་གཞུང་དེ་རྣམས་སུ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཚ་རྟགས་གཉིས་པ་
གྲུབ་སྟེ། གང་ལ་སྟོས་ནས་གཟུགས་འདྲིན་མིག་ཤེས་ལྷུལ་ཅན་ཡང་དག་དང་། གཟུགས་
བརྟན་འདྲིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྷུལ་ཅན་ལོག་པར་འཛིག་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་
ཆད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །གང་ལ་སྟོས་ནས་གཟུགས་ལྷུལ་ཡང་དག་དང་། གཟུགས་
བརྟན་ལྷུལ་ལོག་པར་འཛིག་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་འདྲིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་
དོན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེ་གང་ལ་སྟོས་ནས་གཟུགས་འདྲིན་མིག་ཤེས་ལྷུལ་
ཅན་ཡང་དག་པར་འཛིག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་བརྟན་འདྲིན་པའི་མིག་
ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེ། གང་ལ་
སྟོས་ནས་གཟུགས་བརྟན་འདྲིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྷུལ་ཅན་ལོག་པར་འཛིག་པའི་ཤེས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་ཡོད་
མེད་ནི་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་ལྷུལ་ཅན་ཡང་ལོག་
ཏུ་འཛིག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དབང་ཤེས་རྣམས་
སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་བར་འདྲ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པའི་རྩལ་སྣང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་
དོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་སྟོན་ནས། གཟུགས་བརྟན་སོགས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་རྣམས་
ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་ཤེས་གཞོད་མེད་རྣམས་ཡང་
དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་
ཏུ་ཆད་མ་དེ་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་ལྷུལ་ཡང་ལོག་ཏུ་འཛིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་སྙད་
པའི་ཤེས་པ་རྣམས་རིགས་ཤེས་ལ་སྟོས་ཏེ་འཁྲུལ་བར་འཛིག་ན་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་རིགས་
ཤེས་ལ་སྟོས་ཏེ་ལྷུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིག་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལམ་

འཇིག་རྟེན་པ་འཕམ་ཐ་སྟོད་པའི་ཚད་མ་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་
དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་གི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། འདི་ནི་ཡང་
དག་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ལོག་པ་ཐ་སྟོད་པའི་ཚད་མ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་ཅེས་སོ་སོར་
སྦྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སོ་སོར་སྦྱར་ནའཕམ་ཞེས་འདམ་ཀ་ཅན་གྱི་ཆོག་སྟོས་
པ་དོན་མེད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཅ་བའི་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་
ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེས་པ་ནི་བདེན་འཇིག་གི་དོན་ཡང་དག་ཡིན་ཞེས་པ་
གཏན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཅེས་པའི་
ཡང་དག་ནི་བདེན་གྲུབ་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་
ལོག་པ་ཞེས་པ་ནི་བརྟན་པ་སྤྲོ་ལ་མི་བྱེད་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་
བརྟན་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོད་ཐོབ་རུང་གི་དོན་ལ་བྱེད་པ་ལྟར། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་ཅེས་
པ་ཡང་བདེན་གྲུབ་ལ་མི་བྱེད་པར་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདེན་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོད་ཐོབ་རུང་གི་
དོན་ལ་བྱེད་པར་གིན་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཡང་དག་
ཅེས་པ་ནི་རང་འཇིག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་ཏུ་གྲུབ་པ་ལ་ཐ་སྟོད་པའི་
ཚད་མས་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་དང་། །དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུགས་བརྟན་
སོགས་ལོག་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་འཇིག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་ཏུ་གྲུབ་པ་ལ་
ཐ་སྟོད་པའི་ཚད་མས་གཞོན་པ་ཡོད་པའི་དོན་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་འཕྲུག་གི་རྣམ་
བཤད་གཉིས་ཀ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དྲུག་གིས་བཟུང་བའི་ཀུན་
རྫོབ་པའི་དོན་དང་དེ་ལས་བསྐྱོད་པའི་དོན་ལ་ཡང་དག་དང་ལོག་པར་འཇོག་པ་ནི་
འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་
ཏུ་ཡོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་གཞོན་པ་མེད་པ་དང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཅུ་པའི་རྟགས་བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའམ་ཐ་སྣང་པའི་ཚད་མ་ལ་སྟོས་
ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་པར་ལམ་རིམ་
རྒྱུ་རྩུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་སྤར་བྲངས་པ་དེའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་
པ་ལ་སྟོས་ན་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་
དབྱེར་ཡོད་པ་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་མེད་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་
དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
དང་། དེ་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཡོད་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་
ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་དག་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་
ཟླ་བའི་ཞབས་དང་རྩེ་སྒྲ་མས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

སྐབས་འདིར་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་མཁས་གྲུབ་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་
མི་འདྲ་བར་འབྱུང་བ་ལ། དབུ་མའི་ཡིག་ཆར་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་ནས་བཀོད་པས་དེང་
སང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་པའི་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་འཛིག་མཚམས་དཀའ་
བར་གྱུར་བས། རྩིངས་རྒྱལ་ཁོ་བོས་རྩུང་ཟད་དབྱུང་པ་འདི་ལ་དབྱེད་ལྡན་ནམས་ཀྱིས་
ཆར་གཅོད་རྩེས་འཇིག་རྟེན་ལོས་པ་མཛོད་ཅིག །

ལ་ཅིག་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་ཡང་དག་ཅས་པའི་ཡང་
དག་ནི་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། འཇུག་འབྲེལ་ལས། དེ་ལ་སོ་སོ་སྟེ་བོ་ནམས་ཀྱི་
དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན་
ནམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། ཅུ་ཤེད་རྒྱུ་ཆེན་ལས། སོ་སོ་སྟེ་བོ་ནམས་
ཀྱིས་ནི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་འཇིག་ལ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་
འཇིག་པ་ཡང་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་ཤེས་ངོ་དེ་ལ་སྟོས་ཏེ་བྱམ་སོགས་ནམས་དོན་དམ་
པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ངོར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་

པའི་གཞི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྣང་བ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་གཟིགས་པ་ལ་སྒྲོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། འདི་ནི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ་སྟེའི་རྒྱད་ཀྱི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོའི་ངོར་བདེན་གྲུབ་དང་། འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བདེན་སྟོང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཙམ་ནི་གཟུགས་བརྟན་དང་སྦྱ་མའི་རྟ་སོགས་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིའི་ཡང་དག་དང་ལོག་པའི་དོན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲོས་ནས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ། །འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་པ་རང་དགའ་བ་ལ་སྒྲོས་ནས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། རྟགས་གྲུབ་ཅིང་འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། བདག་འཛིན་ལྟན་སྟེས་གཉིས་ཀྱིས་བབྱང་བའི་དོན་ལྟ་བུ་ནི། གཞོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོས་བབྱང་བ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་པ་རང་དགའ་བ་ལ་སྒྲོས་ནས་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡ་ཆོས་ཅན། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོག་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མི་འདོད་པས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་བྱེད་ཀྱང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཛིག་ཅེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་འཛིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་ན་ཡང་དེ་ལ་སྒྲོས་ནས་འཛིག་དགོས་ན། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ནི་འབྲུལ་བར་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། འོན་ཀྱང་གཞུང་འདིའི་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ལ་སྟོས་
 ཉེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མིན་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཡིག་ཆར་གསུངས་ཤིང་། གཞུང་གི་
 དགོངས་པ་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ལ། གང་ལྟར་ཡང་
 དབྱད་གཞི་ཆེ་བར་སྤང་ངོ་། གཞུགས་སོགས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཛོག་ན་ལོག་པའི་
 དོན་ནི་བརྟུན་པ་རགས་པ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བས་བརྟུན་པ་སྤོ་མོ་ལ་བཤད་དགོས་ལ།
 དེ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལ་བྱེད་དགོས་པས། བརྟུན་པའི་བརྟུན་པ་འམ་ཀུན་
 རྫོབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་བར་དགོངས་སམ་དབྱད་པར་བྱའོ། གསུམ་པ་
 བློ་མེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱེད་མུ་སྟེགས་ཅན། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་འཇིག་རྟེན་
 ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

ད་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་གནོད་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བ་སྦྱིར་བསྟན་
 པའི་དོན་དེ་ཉིད་མཆོད་གཞི་བྱེ་བྲག་ལ་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
 བཤད་པ། མེས་པའི་གཉིད་ཀྱིས་ཡིད་རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་དེ་གནག་རྩི་
 ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་སྦྱེ་འཇིག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་བརྩུང་བར། འཇིག་
 རྟེན་པ་ནམས་ལས་སུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་བར་འདོད་པས། ཤིང་ལ་འཛོག་པས་ཡལ་
 ག་བྱི་མ་མ་བརྩུང་བར་སྤང་མ་བཏང་བ་ལྟར། ལྟ་བུ་ཀྱི་རི་སུལ་དུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་བ་
 ནམས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གང་བཏགས་
 པ་དང་། དེ་བཞེན་དུ་སྦྱུ་མ་དང་སྦྱིག་རྩུ་དང་གཞུགས་བརྟུན་སོགས་ལ། ཉ་སྤང་དང་
 རྩུ་དང་བྱད་བཞེན་སོགས་སུ་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་
 རྫོབ་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། ཞེས་པ་ནས། ཇི་
 མེད་སྟོ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
 དོན་ཐ་སྟོད་པའི་ཤེས་པས་མི་འཛོག་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་སྦྱེ་འགོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་

པའི་ལྷ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་མི་བྱེད་ཀྱི། འཕགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་པ་
ལས་སྒངས་ནས་དོན་དམ་པར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། གང་གི་ཆེ་གཞན་སྟེ་དགག་པ་འདི་
ལ་དོན་དམ་ཀྱི་བྱུང་པར་སྒྱུར་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། ཇི་ལྟར་མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་
པས་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པས་རབ་རིབ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྐྱེ་ཤད་སོགས་མི་
སྣང་བ་ལ་གཞོད་པ་མིན་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ། ཇི་མ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
སྒངས་པ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་སོ་སྟེའི་སྟོ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པས། མ་རིག་པས་མ་
བསྐྱད་པའི་ཇི་མ་མེད་པའི་སྟོ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་གཞན་
སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངོར་གཞན་སྟེ་བྱབ་ཏུ་ཚུག་ཀྱང་མི་གཞོད་དོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏི་ཐུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་བྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས།
བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། འདིས་
སེམས་ཅན་རྣམས་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་རང་བཞིན་ལྷ་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་སྟེ་སྟོངས་
པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ན་གཏི་ཐུག་སྟེ་མ་རིག་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྟོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ། ཡིན་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་སྒྲིབ་བྱེད་དོ།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་འཇིན་དེའི་མཐུས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱབ་པ་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བར་བཅོས་པའི་བཅོས་མ་སེམས་ཅན་རྣམས་
ལ་བདེན་པར་སྣང་བ་དེ་ནི། སྣང་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱིར་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་ཀུན་
རྫོབ་པ་དེའི་ངོར་བདེན་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱབ་པ་དེས་
གསུངས་ཏེ། གསུངས་ཚུལ་ནི་ལང་གཤེགས་ལས། དངོས་རྣམས་སྟེ་བ་ཀུན་རྫོབ་དུ། །དམ་
པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྲུལ་བ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་
རྫོབ་འདོད། །ཅིས་པའི་མདོ་དེར་གསུངས་པའོ། །ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་དང་དག་སའི་

བྱང་མེས་ཏེ་གང་ཟག་གསུམ་པོ་གང་གི་ངོར་མི་བདེན་པའི་རྟོག་པས་བཅས་པའི་
བཅས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ནི་དེའི་སྒྲིག་རྒྱུ་ལྟར་པའི་ངོར་མི་བདེན་པས་གྱུན་རྒྱུ་
ཅམ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་གཞུགས་སོགས་ནམས་གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེའི་སྒྲིའི་ངོར་མི་
བདེན་པས་གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི། དེ་དག་གི་སྒྲིའི་ངོར་གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་གྱི་བདེན་པ་
མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་མིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་འབྲེལ་པ་ལས། གང་ཞིག་གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་ཏུ་
ཡང་བརྒྱན་པ་དེ་ནི་གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་དེ།
གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་འདིག་ཉེན་པའི་སྒྲི་རང་དགའ་བའི་ངོར་བརྒྱན་པ་དེ་ནི་སྒྲི་གྱུན་
རྒྱུ་ཅམ་པ་དེའི་ངོར་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་གྱུན་
རྒྱུ་ཅམ་གྱི་བདེན་པ་ལྟར་གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །

རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་ནམས་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་
སྣང་ངོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཡིན་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་
པའི་ཤེས་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་སྟེ་དང་སྒྲོབ་པ་རྗེས་
ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྟོག་པ་ནི་མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་
བསྐྱེད་པས་སྒྲིང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་སྣང་ཡང་སྣང་བར་འདོད་དགོས་སོ། །ཁྲིད་པའི་
ཡན་ལག་གི་བསྐྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིགས་པའི་དབང་གིས་གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་གྱི་
བདེན་པ་ནམ་པར་གཞག་གོ་ཞེས་པ་ནི། གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་
བདེན་པ་ནི། དོན་ལ་བདེན་པར་འཇོག་མི་རུང་བས་མ་རིག་པ་དེའི་ངོར་བདེན་པར་
འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གྱུན་རྒྱུ་ཅམ་པའི་ཆོས་ནམས་མ་རིག་པ་དེས་འཇོག་པར་སྟོན་པ་
མིན་ནོ། །

སྐབས་འདིར་ནམ་བཤད་ལས་ཆོས་དང་གང་ཟག་བདེན་པར་འཇོག་པའི་སྒྲི་
གཉིས་ཀ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ང་དང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྱུབ་པར་འཇོག་པ་གཉིས་འདིག་ལྟ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་

གཞན་ནམས་ཀྱང་བདེན་འདྲིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འཇུག་གི་དེ་དང་
བྲལ་བར་མི་འཇུག་པ་སོགས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོས་འདྲིན་གསུངས་
པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ན་བདེན་འདྲིན་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ཀྱི་གསུངས་ཚུལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤྱོད་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་ལ་འདྲིན་ཚུལ་མེད་པའི་ཚུངས་ཅམ་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ཐེ་
ཚོམ་དང་། མཐར་ལྟའི་ཆད་ལྟ་དང་། སྐར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་དེ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། དེ་དག་ཀྱང་བདེན་འདྲིན་ཡིན་ཟེར་རམ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལྟ་བུ་
ནི་བདེན་འདྲིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་གྱི། སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉོན་
མོངས་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཟེར་རམ་དཔྱད་པར་བྱའོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་སོགས་
 གྲང་བདེན་འདྲིན་གྱིས་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྟོང་འདོགས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གྱིས་བྲངས་
 པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་འདོད་པ་རྒྱབ་གྱིས་ཕྱོགས་པའི་རྣམ་པ་
 ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་གཉིས་རིམ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་དུ་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས། ཉོན་མོངས་དེ་གཉིས་བདེན་འདྲིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གསུངས་
 པ་གང་ཞིག་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉིས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བའི་
 ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གྱིས་བྲངས་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
 གྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདོད་
 ཆགས་ལ་སོགས་པ་དག་གྲང་གཏི་ཟུག་གིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོའི་རང་
 བཞིན་ཁོ་ན་ལ་སྟུག་པ་དང་མི་སྟུག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་སྟོང་འདོགས་པར་འཇུག་
 པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཏི་ཟུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པར་འཇུག་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཆགས་སོགས་རྣམས་གཏི་ཟུག་ལས་ཐ་མི་དད་

པར་འཇུག་པ་ནི། གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འཇུག་གི་དེ་དང་བཅས་པར་མི་འཇུག་
 པའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཆགས་སོགས་ནས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ལ་ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་བྱད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ཆགས་སྣང་གཉིས་སྒྲེ་
 བའི་རྒྱ་རྒྱུ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཆགས་སྣང་གཉིས་ཀྱི་འདྲིལ་སྒྲུངས་སྟོན་པ་མིན་
 ནོ། །དེས་ན་གཏི་མུག་གིས་ཀྱན་བཏགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་སོགས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྣང་གཉིས་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་མིན་ཡིད་བྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་
 ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་འདོད་པ་རྒྱུ་གྱིས་ཐྱོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
 ནི་ཆགས་པ་དང་སྣང་བར་འཇུག་བས། གང་ཟག་རང་སྒྲུ་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འདྲིལ་
 པས་བྲངས་པའི་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཅམ་ཞིག་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྣང་དུ་
 འདྲིལ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཆགས་སྣང་གཉིས་ཀྱང་འདྲིལ་རྒྱུ་མི་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར།

ཏགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆགས་སྣང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་
 མིན་ཡིད་བྱེད་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྒྲོ་འདོགས་པ་
 ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་བའི་ཆགས་སྣང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་མིན་ཡིད་བྱེད་ནི་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པས་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྒྲེ་ཅམ་གྱི་བྱད་པར་བཟུང་
 བས་འཇུག་ཅེས་པའི་བྱད་པར་དབྱེ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་དང་། ལམ་རིམ་རྒྱུ་དུ་ལས། སྤར་
 བཤད་པའི་མ་རིག་པ་ལྟན་སྒྲིལ་གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་ལྟན་སྒྲིལ་དང་
 ཀྱན་བཏགས་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་རེ་རེ་བཟུང་
 བས་འཇུག་པས། ཞེས་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱད་པར་མ་བྱེ་བར་སྦྱར་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་ཡུལ་སྒྲུག་
 པ་སྦྱི་ཅམ་ལ་རྣམས་སྒྲུ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ཡོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་འདོད་ཆགས་དེ་
 མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་དབྱ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞི་མ་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སློབ་གྲོས་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་དཀའ་གནས་ཡིན་མིན་མི་
ཤེས་ཀྱང་། བདག་ལྟ་བུ་ལ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་འགྱུར་བས་སློབ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་ལྟན་
རིགས་པའི་ལན་སྟོལ་པར་བྱ། ལུགས་འདིས་ཤེས་སློབ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། ཉོན་མོངས་
ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་ས་བོན་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས། ས་བོན་མ་ཡིན་པའི་བག་ཆགས་
ནི་ཤེས་སློབ་ཡིན་ལ། དེའི་འབྲས་སུ་གཉིས་སྣང་འབྲས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེར་
བསྟུན། ཁངས་མ་རྒྱས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་ཤེས་སློབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པས།
རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྣང་བཅས་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྣང་མེད་ཏུ་འགྱུར་བའི་རེས་
འཛིག་ཡོད་ལ། ཁངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་སློབ་གཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་
ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ཅིང་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཏན་འཁེབས་པས། མཉམ་བཞག་རྗེས་
ཐོབ་ཀྱི་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་རེས་འཛིག་པ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །

རྗེས་ལེགས་བཤད་རྣམས་སུ་ཤེས་སློབ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་སུ་བྱེ་
བ་མི་སྣང་ལ། རྟོང་ཐུན་ཏུ་ཤེས་སློབ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས། གཉིས་སྣང་འབྲས་པའི་ཆ་
དེ་ཤེས་སློབ་མངོན་གྱུར་པར་བཤད་ཅིང་། ཤེས་བྱའི་གནས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ལ་སློ་
མི་གསལ་བའི་ཆ་ཡང་ཤེས་སློབ་ཏུ་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །དབུ་མའི་ཡིག་ཆར། ཤེས་སློབ་
ལ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས། ཤེས་སློབ་གང་ཞིག་འཕྲིན་ལྡན་རྣམས་འཛིན་
པའི་སློབ་དེ། ཤེས་སློབ་མངོན་གྱུར་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། དབྱ་བཅོམ་པ་དང་
དག་ས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པ་དང་། བདེན་སྣང་གི་ཆ་ལྟ་བུ་ ཞེས་བཤད་དོ། །བདེན་
སྣང་གི་ཆ་ནི་དམིགས་རྣམས་འཛིན་པའི་སློབ་མ་ཡིན་པས། ཤེས་སློབ་མངོན་གྱུར་པའི་
མཆོན་གཞིར་ངེས་ལྟན་འགྱུར་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

མཁས་པ་གཞན་དག་གིས། ཤེས་སློབ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་། འཕྲུག་
རྟེན་ལས་ཤེས་སློབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་གསུངས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་མ་རིག་
པའི་མིང་གི་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་དག་ལས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་

དགོངས་པར་གང་སྒང་བ་དེ་ཁས་སྒྲངས་བར་བྱའོ། ལྷག་ཆང་ལོ་རྩ་བས། ཉོན་མོངས་ཅན་
མིན་མ་རིག་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མེད་པ་འགལ། ཞེས་པ་ལ།
གོང་གི་བཤད་ཚུལ་གསུམ་ལས་གང་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་མཐུན་པའི་ལན་གདབ་པར་
བྱའོ། གཉིས་པ་ནི། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྱབས་ཤད་ལ་སོགས་པའི། ཞེས་པ་ནས། མཐོང་
དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་ཀྱིས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་།

དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་འཕགས་པས་གཟིགས་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་
པར་མི་རྒྱས་པས། དེའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སོ་སྐྱེ་རང་གིས་སྦྱང་བའི་
དཔེ་བཤད་པ་ནི། མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་
གི་ལག་ན་ཐོགས་པའི་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེཤད་དང་ལ་སོགས་པས་སྒྲངས་མ་ལ་སོགས་
པ་མཐོང་པ་ན། སྐྱེཤད་དང་སྒྲངས་མ་སོགས་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་ནམ་
པར་བརྟགས་པ་ན། མིག་དག་པའི་རབ་རིབ་མེད་པས་སྐྱེཤད་སོགས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་
བདག་ཉིད་གཞི་གང་དུ་མཐོང་བ་དེར་མིག་གཏད་ཀྱང་སྐྱབས་ཤད་ཀྱི་ནམ་པ་དེ་དག་མ་
དམིགས་ཤིང་། སྐྱེཤད་དེའི་བྱང་པར་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དོ། མིག་དག་
པ་དེས་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ནམ་རྟོག་གསལ་བར་འདོད་པས་འདི་ན་སྐྱེཤད་མེད་དོ་ཞེས་
སྐྱེ་མོད་ཀྱང་། སྐྱེཤད་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་མེད་དོ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བའི་
སྐྱེཤད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་གྱི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་
མཐོང་བ་དེ་མིན་ནོ།

དཔེ་གཉིས་པོ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཤེས་པར་
བྱེད་ཚུལ་ནི་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྐྱོ་བསྐྱེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་ནམས་
ཀྱིས། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་ནི་སྤང་སོགས་དེ་དག་
གི་ངོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་པ་སྟེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱེཤད་དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། སྤང་བོ་ལ་
སོགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བས་དམིགས་པ་དེ་དག་ཉིད་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་

སྤངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མིག་མིག་སྤྲུག་མ་
མཐོང་བ་ལྟར་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་གཟིགས་
པའི་ཡུལ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ལ་ཚུད་པ་སྤོང་བ་ནི། ལ་
ཅིག་ན་རེ། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་སྒྲོ་ལ་སྤྲང་བའི་སྤང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་བ་ནམས་
མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤང་སོགས་དེ་དག་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
གྱིས་རི་ལྟ་བ་གཟིགས་ངོར་གཉིས་སྤང་བྱུང་པས་སྤང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་བའི་ཆོས་ནམས་
མ་གཟིགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དེས་རི་སྟེང་པ་གཟུགས་ངོར་སྤང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་བ་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུན་པའི་
ཕྱིར་སྟོན་མེད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་སྐབས་
སུ་འཇིག་རྟེན་གཞོད་པ་མེད། ཅིས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གཉིས་བྱུང་། གལ་ཏེ་འཇིག་
རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་ཡིན་པས་མ་རིག་པ་སྤངས་པར་ཁས་སྲུང་དགོས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པ་ལ་འཕགས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ལ། འཕགས་པའི་ལམ་
ཆོལ་བས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་མེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་སྒྲུབ་པོ་ནི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆད་མར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་
པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ནམ་པ་ཀྱི་ཏེ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་
ཆད་མ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་མེད་དོ། །

ལྔ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས། གལ་ཏེ་སེལ་
ན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་འཇུག། ཞེས་བྱུང་། འོ་ན་རི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་

པར་འགྱུར་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གལ་ཏེ་སེལ་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་དཔེར་ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་རྩལ་འཕྲོགས་སོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་དང་། གང་ཟག་གཞན་ཅིག་གིས་དེ་ལ་དྲིས་པ་རྩལ་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་བུམ་པའོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ལ། གཞན་དེས། བུམ་པ་ནི་རྩལ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སུན་འབྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་ཀྱི། གང་གི་ཆེ་འཕགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་དོན་དམ་ལ་མཁས་པ་ཆད་མར་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་པ་དེའི་ཆེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཅམ་བཏབ་ནས། ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅིས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། རྩ་མཆན་གང་གི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་ནམས་བུའི་ལུས་ཀྱི་རྩ་མི་གཙང་བ་དང་ཤིང་སྤོང་པོའི་ས་བོན་བཏབ་ནས། དེ་གཉིས་ལས་བྱ་དང་ཤིང་སྤོང་སྐྱེས་པ་ན་དེ་གཉིས་བསྟན་ནས། བདག་གིས་བྱ་འདི་བསྐྱེད་ཅིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཤིང་སྤོང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྟམ་བྱ་རྟོག་པ་དེས་ན། ས་བོན་གྱི་མི་གཙང་བ་དང་བྱ་གཉིས་དང་། ཤིང་སྤོང་པོའི་ས་བོན་དང་ཤིང་སྤོང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འཇིག་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད་དོ། །བཏབ་པའི་ས་བོན་གཉིས་ཤིང་སྤོང་དང་བྱ་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་སྤོང་དང་བྱ་སྐྱེས་པ་ན། དེ་གཉིས་བསྟན་ནས་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་ཅིས་འཇོག་ལུས་ཏེ། བ་དང་སོས་པའི་ལག་པ་གང་ཟག་དེ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ལག་པ་ན་བ་དང་སོས་པས་གང་ཟག་དེ་ན་བ་དང་སོས་པར་འཇོག་ལུས་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་ལས་གཞན་མིན། ཞེས་པ་ནས། །ལྷ་གྲུ་ཆོ་

ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་མི་བྱ། ཞེས་ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གལ་ཏེ་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་
ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ནི། ས་ལྷ་གྲུ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར། ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་ལྷ་གྲུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཡང་ས་བོན་རྒྱུ་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་
ནི་ས་ལྷ་གྲུ་འབྲེལ་མེད་དུ་སོང་བས། ལྷ་གྲུ་ཡོད་ཀྱང་ས་བོན་གྱི་རིགས་རྒྱུད་མ་ཆད་པ་
ལ་མི་པན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བ་མིན་ཡོད་པས་བ་ལང་གི་ནས་རིགས་རྒྱུད་ཆད་པ་
མིན་ལ་མི་པན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཆན་གང་གི་ཕྱིར་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་
ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མིན་པའི་ཚུགས་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་
འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་ལྷ་གྲུ་ཡོད་པའི་ཆོ་ས་བོན་ཞིག་པ་སྟེ་དེའི་རིགས་རྒྱུད་ཆད་པ་མེད་
པས་ཆད་པ་སྤངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་ས་ལྷ་གྲུ་གཉིས་གཅིག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པས་
ས་བོན་དེ་ཉིད་ལྷ་གྲུར་འཕོས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་གྲུའི་དུས་ན་ས་བོན་མི་འཇིག་པ་
བཀག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་། ལྷ་གྲུའི་ཆོ་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བས་རྟག་པ་
ཡང་བཀག་པར་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་
པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཕགས་པའི་མཉམ་
བཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བས་དགག་པ། ཐ་སྙད་བདེན་པར་རིག་པས་དབྱད་
བཅོད་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ། རོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཞིགས་པར་ཐལ་བས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་མཆན་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་
རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན། ཞེས་ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

གལ་ཏེ་གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་མཆན་ཉིད་དེ་རང་གི་
ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི།
རྣལ་འབྱོར་པས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཆོ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་

པར་འགྱུར་ཏེ། མཉམ་བཞག་གིས་གཟུགས་སོགས་ནམས་མ་དམིགས་པ་དགོས་ལ། དེ་
ནམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་མཉམ་བཞག་གིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་དངོས་པོ་དེ་ནམས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་མེད་ན་ནི་
དངོས་པོ་དེ་ནམས་མཉམ་བཞག་གི་སྒར་ཡོད་པ་ཕྱིས་མེད་པའི་འཇིག་པ་སྟེ་ཞིག་པར་
འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་སྐར་འཇིག་པ་ལ་མཉམ་བཞག་ཉིད་རྒྱུར་འགྲོ་དགོས་བས། ཐོ་
བ་ལ་སོགས་པ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོང་ཉིད་མཐོང་
བ་ཡང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཇིག་པ་དང་དེ་ལ་སྐར་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་
ནི་རིགས་པ་ཡང་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་ཁས་སྒྲང་བར་མི་
བྱུང་། །

སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པར། དཀོན་བཅེགས་ལས་གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་
ནམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་ནམས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
བྲངས་ཏེ། ཆོས་ནམས་ལ་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་ན། ཆོས་དེ་ནམས་
རང་ངོས་ནས་སྟོང་པར་མ་སོང་བས་ཆོས་ནམས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་དང་
འགལ་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་བཀག་པར་གཞན་ཞིག་གིས་སྟོང་པའི་སྟོ་
ནས་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ནམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་ཅེས་
པ་དང་འགལ་བར་གསུངས་ཤིང་། མདོ་འདིས་ནམ་རིག་པས་གཞན་དབང་རང་མཆན་
གྱིས་མི་སྟོང་པ་དང་། དེ་གཟུང་འཇིན་ཇས་ཐ་དད་མེད་པས་སྟོང་ཞེས་པ་ཡང་བཀག་
པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་ནམ་དཔུང་ན། ཞེས་པ་ནས། ཐ་
སྟོང་བདེན་ལ་ནམ་པར་དཔུང་མི་བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པ་ནམས་ན་རེ། དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྟེ་བ་

འགྲོག་པར་རིགས་མོད། གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་སྟད་
 དུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་
 སོགས་པའི་དངོས་པོ་འདི་དག་ནི། ཅི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་གམ། ཅི་ག་གཞན་ལས་
 སྐྱེ་བ་ཞིག་ཅེས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདག་
 ཉིད་ཅན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ལས་ཚུ་རོལ་ཏེ་གཞན་དུ་
 གྱུར་པའི་ཆ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅན་ལ་གནས་པ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཇིག་
 རྟེན་ཐ་སྟད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་
 རྣམ་པར་དབྱེད་པར་མི་བྱ་བར། འཇིག་རྟེན་པས་མཐོང་བ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་རོ་
 ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གཞན་འཇིག་རྟེན་ལ་རག་ལས་པའི་ཐ་སྟད་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་
 བས་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྟས། ཇི་ལྟར་ལྟ་སྟེ་སྐད་གཞན་གྱིས། བཟུང་བར་
 མི་རུས་དེ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་མ་གཏོགས་པར། འཇིག་རྟེན་གཟུང་བར་རུས་
 མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། འདིར་དབྱེད་མ་དབྱེད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་མ་དབྱེད་
 ཡིན་ལ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་མཚམས་མི་འདྲ་བས་ཐ་སྟད་དུ་
 གཞན་སྐྱེ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། ཞེས་པ་ནས། བྱོད་
 ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཡང་རང་རྒྱུད་པ་
 བ་རེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་ཀུན་བྱང་གཉིས་ཀྱི་འཆིང་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ།
 རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཅིག་ངེས་པར་
 འདོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་པ་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་
 སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས་གཞུགས་སོགས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་
 བ་རིགས་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཐ་སྟད་དུ་ཡང་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མིན་པས། བྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཆད་མ་གང་གིས་
 འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་སྦང་བར་བྱའོ། །སྐབས་འདིའི་ཚུགས་སྐྱ་སྐྱ་བ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་འདྲ་བ་དེ་འགོག་པའི་ཆེ་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་ཚུགས་སྐྱར་བྱས་པ་ནི་སྐྱར་བཤད་པ་དང་། ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་སྦང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་འཐད་པ་དང་མི་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་དབུད་པ་བྱས་ནས་ཐ་སྙད་པའི་དོན་འཛོག་པ་བཀག་པ་ན། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་བ། གཞུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་གཞུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་བྱུང་བར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པར་འཛོག་པ་ཅིག་ལ་འཕེན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་སོར་སྐྱ་བ་ལ་མེད་པས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པར་གྱིན་དུ་གསལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དཔེ་མལ་ཆེར་ལས་ཀུན་རྫོབ་འཐད་པ་དང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། འཐད་པ་དང་མི་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་ནི་ཡི་གེ་དག་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱུད་པའི་རིགས་པས་དབུད་མི་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་ནི། དངོས་སོ་སྟོང་པ་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ། ཞེས་པ་ནས། སྟོང་ཉིད་དག་ལས་རབ་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གཉིས་བྱུང་།

གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་མེད་ན་གཞུགས་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞུགས་སོགས་མིག་ཤེས་སོགས་ལ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རི་སོང་གི་རུ་སོགས་ཀྱང་མིག་ཤེས་སོགས་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་མཆུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བཤད་པ། དངོས་སོ་སྟོང་པ་

སྟེ་བརྟུན་པ་གཞུགས་བརྟུན་དང་ལ་སོགས་པས་སྐྱ་བརྟུན་ལ་སོགས་པ་ནམས། མེ་ལོང་
 དང་བྱང་བཞིན་དང་། བྲག་ཕྱག་དང་སྐྱ་ཕྱང་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་ཆོགས་པ་ལ་
 རྟོས་པ་སྟེ་བརྟུན་ནས་སྟེ་བ་འཛིག་རྟུན་ན་ཡང་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན་པ་སྟེ་གྲགས་
 མོ། །རི་ལྷར་འཛིག་རྟུན་ལ་གྲགས་པ་དེར་ནི་གཞུགས་བརྟུན་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་སྟེ་
 བརྟུན་པ་ལས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་གཞུགས་བརྟུན་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་ཡི་རྣམ་
 པ་ཅན་སྟེ་བར་འཁྱར་བ་ལྟར། བརྟུན་པའི་གཞུགས་བརྟུན་ལས་བརྟུན་པའི་རྣམ་པ་
 ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྟེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
 པས་སྟོང་ན་ཡང་། དེས་སྟོང་པའི་རྒྱ་དག་ལས་དེས་སྟོང་པའི་འབྲས་བྱ་རབ་ཏུ་སྟེ་བར་
 འཁྱར་རོ། །

འདིར་གཞུགས་བརྟུན་ལས་དེ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྟེ་བར་གསུངས་པས།
 གཞུགས་བརྟུན་གྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་གཞུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། ཟླ་
 གཉིས་སུ་སྤང་བ་དང་སྤྲོད་དུ་སྤང་བ་དང་སྤྲོད་མའི་རྟ་སྤང་སོགས་གཞུགས་ཀྱི་སྟེ་
 མཆེད་དང་། སྐྱ་བརྟུན་སྤྲོད་སྟེ་མཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལྷགས་དམ་པ་འདིའི་རྣམ་
 གཞག་ཐུན་མོང་མིན་པར་གསུངས་སོ། །ལྷ་པ་ལ་གཉིས། རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྷ་བ་སྤང་སྤྲོད་
 བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་རོ། །དང་སོ་ནི།
 བདེན་པ་གཉིས་སུ་འང་རང་བཞིན་མེད་པའི་བྱིར། །དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པའང་
 མིན། ཞེས་བྱུང་། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་འང་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། གཞུགས་སོགས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟག་པ་
 མ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་རྒྱན་ཆད་པར་འཁྱར་བའི་ཆད་པའང་མིན་ཏེ། གང་
 ཕྱིར་ཕྱུ་གུ་ས་སོན་ལས་གཞན་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དུ་བཀག་ཁྱད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་
 བཀག་ན། ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བར་འཁྱར་ལ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་

པ་ཁེགས་ན་དོན་དམ་ལ་སྟོས་པའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བར་མི་ལྟང་བར་མ་ཟད། ཀྱན་རྫོབ་
ལ་སྟོས་ནས་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བའི་ངི་མས་མི་གོས་པས་ན། རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤོང་སྤོང་
བའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པ་ལ་ཀྱན་གཞི་སོགས་
ལས་སྤང་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ། ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བའི་དཔེ་
བསྟན་པ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་
དེ་མི་འགག་པ། ཞེས་པ་ནས། འབྲས་བྱ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས། ཞེས་
ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། སྐབས་འདིའི་མཆམས་སྒྱུར་གྱི་གཞུང་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཐལ་
འབྱུར་བའི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་པ་ནི། ཆོགས་རྒྱལ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་
པའི་ཀྱན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་། རང་རིག་འགོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་
རྒྱུད་ལས་མི་ལེན་པ་དང་། ཤེས་པ་བཞིན་དུ་བྱི་དོན་ཡང་ལས་སྤང་དགོས་པ་དང་། ཉན་
རང་གིས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་
སྲིབ་ཡིན་པ་དང་། ཞེག་པ་དངོས་པོར་འཛིག་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དུས་གསུམ་
འཛིག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡིན་པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་ཤིང་། དཀའ་
གནད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ལས་འདིའི་ཐ་མ་གཉིས་མ་བཟང་བར། རང་མཆན་ལས་མི་
ལེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་སྟེང་པ་མཁུན་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ནས་
བརྒྱུད་དུ་བཤད་དོ། །

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ། ཀྱན་གཞི་སོགས་
ལས་མ་སྤངས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤར་
བསགས་པའི་དགེ་མི་དགའི་ལས་ཀྱིས་རིང་དུ་ཡོན་ནས་བདེ་སྤྱད་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་
སྟེང་པ་ནི་རང་སྤེལ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་འདོད་ལ། དེ་ལ་རྩ་ཤེལ་ས། གལ་ཏེ་སྟོན་པའི་
དུས་བར་དུ། གནས་ན་ལས་དེ་རྟག་པར་འབྱུར། གལ་ཏེ་འགགས་ན་འགགས་འབྱུར་

བས། འབྲས་བུ་རི་ལྟར་སྐྱེད་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ལྟར། ལས་དེ་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་སྣ་
ལོག་བར་དུ་གནས་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། རྟག་པས་དོན་བྱེད་པར་མི་རུས་པས་ལས་
ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་དོ། །ལས་དེ་བྱས་པའི་སྐྱེད་ཅིག་གཉིས་
པར་ཞིག་ན་ནི། མཚམས་དེ་ནས་ལས་དེ་མེད་ལ། ལས་ཞིག་པ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་
པས་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་རི་ལྟར་སྐྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྟན་པའི་ལན་དུ། འགག་ཁ་
མའི་ལས་ཀྱི་རུས་པ་གཞག་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པ་ཁ་ཅིག་ཀྱན་གཞི་ནམ་ཤེས་
དང་། ཁ་ཆེ་བ་ལས་གཞན་པའི་བྱེ་སྐྱེའ་ཁ་ཅིག་བྱ་ལོན་གྱི་དཔང་རྒྱ་དང་འདྲ་བའི་ཆུད་
མི་བ་བ་དང་། བྱེ་སྐྱེའི་ནང་ཚན་ཁ་ཅིག་ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་། མདོ་སྤེལ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་
སྐྱེས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱོས་པའི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་རྟག་པར་བྱེད་དོ། །

ཐལ་འཇུར་བ་གང་གི་ལྟར་ན། ལས་རང་གི་བདག་ཉིད་གིས་མ་སྐྱེས་པ་དེའི་
 ལྟར་ན་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ལས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 འགགས་པ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་
 མ་སྐྱངས་ཀྱང་། ལས་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བར་རྣམ་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་
 ལ་ལར་ལས་གཉིས་བྱས་པ་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་པོ་ལོན་པ་ལས་ཀྱང་། ལས་ལས་
 འབྲས་བུ་ཡང་དག་པ་སྟེ་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འཁྲུལ་བར་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས་
 ཞིག །འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མི་འགག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལས་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་
 ལས་ཕྱིས་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་
 རྟོགས་ལ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ། །

རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་མཁན་གྱིས། ལྷ་གྲ་ཞིག་པ་དེ་དངོས་པོ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་
དེའི་མཆོད་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས། ཞིག་པ་ནི་ཞིག་རྒྱུའི་
དངོས་པོ་དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མིན་ཀྱང་། ཞིག་

རྒྱུ་འདྲེ་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉེར་སྤྲོད་ཀྱི་
སྤང་པོ་ལྷ་རེ་རེ་བ་དང་། དེ་དག་ཚོགས་པ་དང་། དེ་དག་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་དངོས་
པོ་གཞན་གང་ཡང་ཉེར་སྤྲོད་ཀྱི་མཚན་གཞིར་མི་བྱུང་ཡང་། རང་གི་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཉེར་སྤྲོད་སྐྱེས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་
དོ། །འདིར་ཞིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་གསལ་ལས་འབྱུང་བ་
དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལས་འབྱུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། གང་ཞིག་འཇིག་པ་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་
ནས་འདུས་བྱས་ནམས་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉིད་དུ་སྤྲོ་བ་དེའི་ལྟར་ན། བཅས་མཁའ་མི་ཉོག་ལྟར་
རྒྱ་མེད་པས་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ནམས་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉིད་དང་འཇིག་པ་
དང་བྲལ་བ་ནམས་འདུས་བྱས་ཉིད་དུ་འང་གྲུབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་དེའི་མཐའ་
ཅད་མི་འགྲིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཕྱོགས་སྤྲོ་བ་ནི། དངོས་པོ་
འཇིག་པ་ནི་དངོས་པོ་དེའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བས་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་ཕྱིས་འབྱུང་གི་
རྒྱ་མེད་པར་འདོད་ལ། དངོས་པོ་ཞིག་པ་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རྒྱ་གཏན་མེད་དུ་སྤྲོ་
ཞིང་། ཞིག་འཇིག་འགལ་བར་འདོད་དོ། །

ལྷགས་འདིར་ཞིག་པ་ཡང་འཇིག་པ་ཡིན་པས་ཞིག་འཇིག་མི་འགལ་བར་
འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཚིག་གསལ་ལས་འཇིག་པ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། ཞིག་པ་རྒྱ་
མེད་དུ་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། འགོག་ཚུལ་ནི། དངོས་པོ་ནམས་ཚོས་ཅན། སྐྱད་
ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུད་སྐྱད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་
འཇིག་པ་ལ་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཞིག་པ་ལ་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱས་སྤྲོ་
གཉིས་པར་མ་བསྐྱད་པ་ལ་རྒྱ་མེད་ན་དུས་གཉིས་པར་མི་སྤོང་པ་ལ་ཡང་རྒྱ་མེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཞིག་མ་ཞིག་གཉིས་རྒྱས་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཉུགས་སྐྱབ་ཚུལ་འཆད་བར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་

བོ་ནམས་ཆོས་ཅན། འདུས་བྱས་སུ་མི་འབྲུག་པ་འཇམ། འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲ་བ་
 མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ནི་རིགས་པས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། ལྷང་གིས་
 འགོག་པ་ནི། དངོས་པོ་ཞིག་པ་ལ་རྩུ་ཡོད་དེ། རྩེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱ་གྲི་ཞེས་སེམས་ཅན་
 གྲི་བ་རྩུས་བརྩེད་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྲི་བ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་
 ཞིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། སྡོན་པོ་ཞིག་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ། སྡོན་པོའི་འཛིག་པའི་བྱ་བ་
ལ་རྒྱ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་སྡོན་པོའི་འཛིག་པའི་བྱ་བ་ལ་ནི་རང་གི་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་
པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྡོན་པོའི་སྟེ་འཛིག་གནས་ཀྱི་བྱ་བ་བཞི་ལ་རྒྱ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་བཞི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོའི་ནང་དུ་འདུ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་སྟེ། འདུ་བྱས་
ཀྱི་མཆན་ཉིད་བཞི་ནི་བྱེ་སྐྱས་བྱེད་པ་པོ་ལ་སྦྱར་ཁིང་། མཆན་གཞི་ལས་རྩས་ལོགས་སུ་
གྲུབ་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྟེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བྱ་བ་ལ་སྦྱར་ཁིང་། མཆན་གཞི་འདུས་
བྱས་ལས་བརྟགས་པའི་བརྟགས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་
ཤེས་པར་འདོད་ན་མཛོད་གནས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་དང་། ཁོ་བོས་
བྲིས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཟུར་མཆན་དུ་བརྟུ་བར་བྱའོ།

ཅ་ཉགས་གཉིས་པ་བྱབ་སྟེ། སྟོན་པོ་ཞིག་པ་ནི་སྟོན་པོ་འཇིག་པའི་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་མེད་རྟོག་ཆེན་ལས། སྟོན་པོ་འཇིག་པའི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཞིག་པ་
བཞག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སྟོན་པོ་རང་དྲུས་ཀྱི་མ་ཞིག་པ་དང་དྲུས་གཉིས་པར་
ཞིག་པ་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་སྟོན་པས་དེ་ལྟར་དེའི་ཞིག་པ་ཡང་
དེའི་མི་རྟག་པར་འགྱུར་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། སྟོན་པོ་འཇིག་པ་
དངོས་པོ་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་སྟོན་པོ་འཇིག་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། སྟོན་པོ་འཇིག་པ་
དང་སྟོན་པོ་འཇིག་པ་ཞེས་པ་དོན་ལ་བྱད་པར་མེད་ཅིང་། སྟོན་པོ་འཇིག་པ་ཞེས་

པ་ནི་དེའི་འཇིག་པའི་བྱ་བ་ལ་བྱེད་པར་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་འདོད་པ་མཐུན་པར་
སྡར་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར་རོ། །འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བཞི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཐུང་པོར་
འདུ་བར་གསུངས་པ་དེ། ཡིག་ཆར་ཞིག་པ་དངོས་པོར་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་སྐབས་
སུ་བཤད་ཀྱང་། ཅེས་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས་ཞིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་འདོད་པ་ལུང་གིས་འགོག་པ་
ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི་ཆོག་གསལ་གྱི་དགོངས་པའོ། །

དངོས་པོ་ནམས་དུས་གཉིས་པར་མ་བསྐྱད་པའི་ཞིག་པ་རྒྱ་ལ་རག་མ་ལས་ན།
དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་འཇིག་པ་རྒྱ་ལ་རག་ལས་པ་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་མི་འགལ་
ཞིག་ཐག་རིང་བར་ཐུར་དུ་འགོ་བ་ནི་རྟ་ལ་རག་ལས་ན། ཐག་རིང་པོ་དེར་ཐུར་དུ་བྱིན་
པ་ནི་རྟ་ལ་རག་མ་ལས་པ་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞིག་པ་རྒྱ་ལ་མི་སྟོས་ན་འཇིག་པ་རྒྱ་
ལ་སྟོས་པ་འགལ་བས། རྟོགས་སྡེ་མའི་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་ནམས་སྐད་ཅིག་མར་ཡང་
སྦྱབ་དཀའ་ཞིང་། ལུགས་འདིར་ཞིག་པ་དེ་ཞིག་རྒྱའི་དངོས་པོ་སྦྱོར་པ་ཅམ་ལ་སྟོས་ཀྱི་
གཞན་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པས། དངོས་པོ་ནམས་འཇིག་པ་ཡིན་པར་ཡང་སྦྱབ་སྦྲ་བ་ཡིན་
ཏེ། ཅེས་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཆ་ནི་ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པས་དུས་
གཉིས་པར་ཞིག་པ་དེ་དུས་དང་པོར་སྦྱོར་པ་ཅམ་ལ་སྟོས་ཀྱི་གཞན་ལ་སྟོས་མི་དགོས་
པས། དངོས་པོ་ནམས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མར་འཇིག་པ་ཡང་སྦྱབ་
སྦྲ་སྟེ། དེས་ན་རྟོགས་འདི་ལ་དེ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞིག་མ་ཞིག་གཉིས་རྒྱས་སྦྱོར་མི་སྦྱོར་མཚུངས་པར་སྦྱབ་པའི་
རིགས་པ་ནི། རྟོགས་སྡེ་སྦྲ་བ་ན་རེ། ལྷ་གྲུ་ཞིག་པ་ནི་རྒྱས་མི་བསྦྱོར་དེ། དངོས་མེད་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཟེར། འོ་ན་ལྷ་གྲུ་ཡང་རྒྱས་མི་བསྦྱོར་པར་ཐལ། རྒྱས་ཟིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱས་
ཟིན་སྐར་ཡང་བསྦྱོར་དུ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

ཁོ་ན་རེ། ལྷ་གྲུ་རྒྱས་ཟིན་པས་ད་གཞོད་རྒྱས་མི་བསྦྱོར་ཀྱང་། ལྷ་གྲུ་རྒྱས་པ་ནི་
རྒྱས་བསྦྱོར་པས་ལྷ་གྲུ་ལ་རྒྱ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཁོ་པོ་ཅག་ཀྱང་ལྷ་གྲུ་ཞིག་ཟིན་པ་ད་གཞོད་

རྒྱ་བསྐྱེད་པར་མི་འདོད་ཀྱི། ལྷ་གྲ་ཞིག་པ་ནི་རྒྱ་བསྐྱེད་པས་ཞིག་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་
དོ། །ཁོ་ན་རེ། ལྷ་གྲ་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་སོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་སྟོས་ནས་དངོས་སོ་ཡིན་ལ་ལྷ་གྲ་ལ་སྟོས་
ནས་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

[illegible]

དེ་བཞིན་དུ་མུ་གུང་ཞིག་པ་ནི་མུ་གུང་དུས་སུ་མེད་པ་ཕྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་
བ་ནི། སྤང་བའི་དུས་སུ་ཕྱི་དྲོའི་ནམ་མཁའ་མེད་པ་ཕྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་དུ་སྤང་
མེད་ཕྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་མུ་གུང་མེད་པ་ཕྱིས་ཡོད་
པར་འགྱུར་བ་ལྟར་དུ་སྤང་མེད་ཕྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་དང་བཅས་
པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རྗེའི་གསུང་དེ་ནི་དཀའ་གནས་སུ་སྤང་ཡང་། རྗེས་འཇུག་ནམས་
ཀྱིས་གསལ་དུ་བཏང་མེད་པས། ཁོ་བོས་རྩེ་ཟུང་དཔྱད་པ་འདི་སྤང་གི་ཚེད་པའི་ལན་
དུ་མ་སོང་ན་སྤོ་ལྷན་ནམས་ཀྱིས་ཞིབ་དུ་དཔྱད་ནས་ལན་གཞན་གང་བ་པར་བྱའོ། །

གཞན་ཡང་ཞིག་པ་རྒྱ་དང་བཅས་ཏེ། ཞིག་པས་འབྲས་བྱ་བ་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། ས་བརྩ་པ་ལས། འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདྲ་བྱེད་
 འཇིག་པར་ཡང་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་ཡང་འབྱིན་
 པའོ། ཞེས་ཞིག་པས་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རིག་པ་
 རྒྱག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་མར་དང་སྟིང་པོ་ཟད་པ་དེ་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱར་གསུངས་
 པས། རྒྱན་གྱི་ཞིག་པ་ལ་ཡང་རྒྱ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལ་ས་འོལ་པོས། མར་དང་སྤྲོང་བ་ཟད་པ་དེ་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་
 གྱི། མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ས་མ་དེའི་རིགས་འདྲ་སྟེ་བའི་རྒྱུ་མ་ཆང་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
 བ། འོ་ན་མར་དང་སྤྲོང་བ་ཟད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ས་མ་དེའི་རིགས་
 འདྲ་མ་འོངས་པའི་རྒྱུ་འདོད་རིགས་པར་སལ། དེའི་རིགས་འདྲ་མི་སྟེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་
 པའི་ཕྱར་ཏེ། དེའི་རིགས་འདྲ་མི་སྟེ་བ་ནི་མར་དང་སྤྲོང་བ་ཟད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་
 པའི་ཕྱར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་མར་དང་སྤྲོང་བ་ཟད་པ་ནི་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱ་ཡིན་པར་མ་ཟད།
 མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ས་མ་དེའི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་
 དུ་ལྷ་གྲ་སྟེ་འགྱུར་རེ་ཞིག་མ་སྟེས་པའི་རྒྱ་ཡང་དགུན་དུས་ཀྱི་ཞིང་ལྟ་བུ་ལ་ལྷ་གྲ་སྟེ་
 བའི་རྒྱུ་ལྷ་ལྟ་བུ་ཟད་ནས་མ་ཆང་བ་ལ་བཞེད་དོ། །ས་འོལ་པོ་ན་རེ། མར་དང་སྤྲོང་

བྱ་ཟད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མར་དང་སྤོང་བྱ་ཟད་ནས་མེད་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ན་མ་བྱ། འོན་མར་དང་སྤོང་བྱ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་འབྲས་
 བུའི་དྲུས་ན་འགག་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། རྒྱ་ནི་ནམ་པར་འཁྱུར་
 བ་ན། །གཞན་གྱི་རྒྱ་ཅུ་འཁྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་འབྲས་བུའི་དྲུས་ན་རྒྱ་མེད་པར་འཁྱུར་བར་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཇི་སྐད་དུ་རྟེན་ཆེན་ལས། མར་དང་སྤོང་བྱ་ཟད་པ་རྒྱར་མི་རུང་
 བར་བརྟན་པའི་ལན་དུ། དེ་དག་མ་ཟད་པའི་ཡོད་པ་ཡང་རྒྱར་མི་འཐད་དོ་ཞེས་མགོ་
 མཚུངས་མཛད་ནས། ས་བོན་ནི་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ཁོ་ནར་རྒྱ་གུའི་རྒྱར་མི་རྟོགས་
 ཞེས་སོགས་བཤད་པའི་དོན་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ཞེས་དང་། སྤར་བཤད་ཚུལ་ནི་དེ་
 ཉིད་ལས། འབྲས་བུའི་དྲུས་ན་རྒྱའི་གནས་སྐབས་མ་བཏང་ན་རྒྱར་འདོད་པ་དེ་འབྲས་
 བུ་དེའི་རྒྱར་མི་འཁྱུར་བ་ལ་ས་བོན་དང་ནམ་ཤེས་སྤར་མ་མེད་པར་མ་སོང་བར་རྒྱར་མི་
 འཁྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་དངོས་པོ་སྤར་ཡོད་ཟད་པ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ནི་འཛིག་
 ཉིན་པས་མཐོང་བ་ལྟར་གཞག་དགོས་པ་གང་ཞིག །འཛིག་ཉིན་ན་རྒྱ་ཟད་པས་ངའི་
 འབྲས་ཉེས་སོ། །ཟས་ཟད་པས་ངའི་བུ་ཤིའོ་ཞེས་བྱི་མ་བཞུག་པ་སྤྲ་མ་ཟད་པས་བྱས་པར་
 བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟས་དང་རྒྱ་མ་ཟད་པ་བྱ་འཆོ་བ་དང་འབྲས་བུ་ལེགས་པའི་རྒྱར་
 བྱེད་པ་བཞིན་དུ། ཟས་དང་རྒྱ་ཟད་པ་ཡང་བུ་ཤི་བ་དང་འབྲས་བུ་ཟད་པའི་རྒྱར་འཛོག་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དེ་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་
 བེས་ལས། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན། ཞེས་སྒྲུ་གུ་མོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་
 དང་། དེ་ཞིག་པ་དེའི་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་
 དང་། རིག་པ་རྒྱལ་ཅུ་པ་ལས། རྒྱ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི། ཟད་ཅིས་བྱ་བར་དམིགས་
 པ་སྟེ། ཞེས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཟད་པ་ནི་མར་མེ་ལྟ་བུའི་འབས་བྱ་ཟད་པའི་རྒྱར་གསུངས་

པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། འབྲས་བུ་ཡིས་ནི་རྒྱ་བཞིག་པ། ་དེས་ན་མེད་པ་སྐྱེ་མི་
འཇུག། ་ཞེས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བཞིན་པ་རྒྱ་དང་རྒྱ་འགག་པ་འབྲས་བུར་གསུངས་པའི་བྱིར་
རྟོ།

མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མར་མེད་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་དེའི་
རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པའི་རྒྱ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། མར་མེད་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་
དེའི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་དེ་འདུས་བྱས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མར་མེད་སྐྱད་ཅིག་ཐ་
མ་དེའི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་མེད་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། མེད་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་
མ་འོངས་པ་འདུས་བྱས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་ཏེ། མེད་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་མ་འོངས་པ་
མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། ཉགས་མ་གྲུབ་སྟེ། མར་མེ་རྒྱུ་ཆད་པ་
ལས་བྱི་མའི་རིགས་འདྲ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་གང་ཞིག ་ཉོན་
མོངས་རྒྱུ་ཆད་པ་ལས་བྱི་མའི་རིགས་འདྲ་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མ་འོངས་པ་ཡིན་པར་
བཤད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རབ་བྱེད་བདུན་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། འདི་ལ་པ་རོལ་
པོས་མར་དང་སྤོང་བུ་ཟད་པ་མར་མེ་གི་བའི་རྒྱ་མིན་གྱི། མར་དང་སྤོང་བུ་ཟད་པ་ནི་
མར་མེད་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མས་དེའི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མ་ཆང་བ་ཡིན་
ལ། མ་འོངས་པ་ཡང་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མ་ཆང་བས་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྒྱུ་
མ་ཆང་བ་མ་ཡིན་ན་དེ་ངེས་པར་སྐྱེ་བས། རྒྱུ་མ་ཆང་བ་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་
ཁས་སྦངས་ལ། དེའི་བྱིར་གནས་པའི་རྒྱ་ཟད་པས་འབྲས་བུ་གནས་པ་ཟད་པར་ཁས་
སྦངས་པར་འཇུག་སོ་ཞེས་བཤད་དོ། ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རབ་
བྱེད་ལྔ་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། ཉོན་མོངས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆད་པ་ལས་བྱི་མའི་
རིགས་འདྲ་མ་སྐྱེ་པ་ནི་མུང་འདས་སུ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་རྒྱ་སྒྲ་མ་ཟད་པས་བསྐྱེད་པའི་མ་
འོངས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར་རོ། ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། གོང་དུ་བཤད་པ་
ཡང་དངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་སྒྲ་མ་དེར་བཤད་པ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མེད་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་མ་འོངས་པ་དེ་མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་
པས་བྱས་པར་ཐལ། མ་འོངས་པ་ཡིན་ན་གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་དེའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་
རྒྱུ་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རབ་བྱེད་
བརྒྱ་དགུ་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། ད་ལྟར་བར་མ་ཕྱིན་པ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་རི་བོང་རྩ་ལ་
སོགས་པའང་ཡིན་པས་དེ་བཅད་པའི་ཕྱིར། མངོན་པ་ལས་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་དང་
ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷ་གུའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་ད་དུང་ལྷ་གུར་མ་སྐྱེས་པའམ་མ་ཕྱིན་
པ་ནི་མ་འོངས་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཞིག་མ་འོངས་པའི་གཞི་དེ་ནམ་ཡང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
མེད་པས་མ་ཕྱིན་པ་ནི་མ་འོངས་པ་མིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱས་སྟེ།

ལྷ་ཡོད་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་དེའི་རྒྱ་
 ཡོད་ཀྱང་ཞེས་སྒྲུར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་འོངས་པ་ལ་གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་དེ་
 གཏན་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་མ་འོངས་པ་དང་། རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་མ་འོངས་གཉིས་ཡོད་
 པ་ལས། དང་པོ་ནི་རྒྱ་འཆད་ཁ་མའི་ཉོན་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
 གཉིས་པ་ནི་དགུན་དུས་ཀྱི་ཞིང་སར་རྒྱ་གུ་མ་འོངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་དང་པོ་ལ་
 ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་སྤར་ཡོད་ཀྱང་ཟད་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་སྒྲུར་དགོས་ཤིང་། གཉིས་
 པ་ལ་ནི་གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་རྒྱ་གུ་དེའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་སྒྲུར་
 དགོས་པའི་བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱ་ཆེན་གྱི་ལུང་སྤར་དངས་པ་
 དག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་རི་བོང་གི་རྩ་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མ་འོངས་པ་ཡིན་པར་
 ཐལ། རྒྱན་འཆད་ཁ་མའི་མར་མའི་རྒྱན་ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཅིན་གྱི་བྱ་པར་འཛོག་ལུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་དེའི་རྒྱ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་མི་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱ་སྟེ། དེ་
 གཉིས་ཀྱི་གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་ལ་རྒྱ་མེད་པར་འདྲ་ཡང་། དེ་གཉིས་ཁོ་རང་ལ་རྒྱ་

ཡོད་མེད་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རི་བོང་གི་རྩ་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་མེད་ལ། རྒྱུན་འཆད་
ཁ་མའི་མར་མེད་རྒྱུན་གྱི་མ་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རི་བོང་གི་རྩ་ནི་དང་པོ་
ཉིད་ནས་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མར་མེ་དེའི་རྒྱུན་གྱི་མ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་ཟད་
ནས་མེད་པས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། དང་པོ་ཉིད་ནས་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པ་དེ་རྒྱ་
མ་ཡིན་ལ། རྒྱ་རྒྱུན་ཟད་ནས་མེད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཟས་མེད་
པ་དེ་རྒྱ་མ་ཡིན་ལ། ཟས་ཟད་ནས་མེད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྟེན་ཆེན་ལས། ཟས་
དང་རྒྱ་མ་ཟད་པ་བྱུ་འཆོ་བ་དང་འབྲས་ལེགས་པའི་རྒྱར་བྱེད་པ་བཞིན་བྱུ་དེ་དག་ཟད་
པ་ཡང་དེ་ནམས་ཟད་པའི་རྒྱར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཟད་པ་མིན་པའི་དེ་དག་མེད་པ་དང་
མི་འབྲས་སྟེ། དེས་འབྲས་བྱའི་ཕྱོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་
བྱའི་ཕྱོགས་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། དང་པོ་ཉིད་ནས་བྱུ་དང་འབྲས་མེད་པ་ནི་འབྲས་
བྱུ་མ་ཡིན་ལ། བྱུ་ཤི་ནས་མེད་པ་དང་འབྲས་བརྒྱུག་ནས་མེད་པ་ནི་འབྲས་བྱུ་ཡིན་པའི་
ཁྱད་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མ་འོངས་པ་ཡིན་ན་གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་དེ་དངོས་པོ་
ཡིན་པས་བྱལ་པར་ཐལ། དབྱ་མའི་ཡིག་ཆར། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུན་མ་ཆང་བས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ། མ་འོངས་པའི་མཆན་ཉིད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་མ་བྱལ་སྟེ། དེ་ནི་རྟེན་ཆེན་གྱི་གཞུང་གོང་འོག་བསྐྱེགས་ནས་ཞིབ་ཏུ་
དབྱད་པ་མ་མཛད་པར་རབ་བྱེད་བརྒྱ་དགུ་པའི་རྟེན་ཆེན་ཅམ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟས་མེད་པ་དང་རྒྱ་མེད་པ་དག་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིག་
ཆར་དེ་སྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། ཟས་དང་རྒྱ་ཟད་ནས་མེད་པ་ལ་དགོངས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་སྟེ། ཟས་དང་རྒྱ་ཟད་པ་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་ཟས་དང་རྒྱ་མེད་པ་རྒྱ་
མ་ཡིན་པར་རྟེན་ཆེན་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དེ་སྟར་བྱངས་པ་དེའི་ཕྱིར་

དང་། བུ་མ་པ་ཞིག་པ་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་བུ་མ་པ་མེད་པ་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྟོག་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདས་རྒྱུ་དངོས་པོ་དེ་རྒྱ་མཆད་པའི་ཞིག་པ་འདས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཡིག་ཆར་འདས་མ་འོངས་སུ་འཛོག་པ་ལ་གཏན་མེད་དང་གཏན་བསྐྱེད་མ་
ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཡིག་ཆར་དེ་ལྟར་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་བཅའ་བར་བྱ་དགོས་ཀྱི། ཆོག་ཟེན་ལྟར་འདོད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
མར་མེ་ཤི་བ་འདས་པ་ཡིན་པར་རིག་པ་བྱུག་རྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་རབ་བྱེད་བདུན་
པའི་རྒྱུ་ཆེན་གཉིས་ཀར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ཆེན་ལས། རྒྱ་ཀྱི་ཞིག་པའི་རྒྱ་ནི་
རིག་པ་བྱུག་རྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་མར་དང་སྟོང་པོ་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱར་བཤད་
པ་ལྟ་བུ་ནམས་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་སྐྱིབ་རྒྱ་མཆད་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། འདས་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། རྒྱ་ཀྱི་ཞིག་པ་འདས་པ་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྐྱིབ་འདས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདས་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་
འདས་རྒྱུ་དངོས་པོ་ལ་ཤེས་སྐྱིབ་ལས་གཞན་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཤེས་སྐྱིབ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་སྐྱིབ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། བྱང་མེམས་རྒྱ་མཐའ་པའི་རྒྱ་ལ་ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་སྐྱིབ་ཞིག་པ་ཤེས་སྐྱིབ་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་ཞིག་པ་དེ་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་སྐྱོན་མ་ཟད་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཞིག་པ་དགེ་བ་དང་། རྒྱ་
སྐྱོན་མ་ཟད་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཞིག་པ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཞིག་
པའི་སྟོང་ནས་དགེ་སོགས་གསུམ་འཛོག་ལུགས་ཡོད་པར་ཡིག་ཆར་བཤད་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། བཤད་ཚུལ་དེ་ནི་དབྱེད་གཞི་ཆེ་སྟེ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་མི་སྤང་ལ། སྤྱབ་བྱེད་
ཀྱི་རིགས་པ་འང་མ་བཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལས་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ལས་
དེ་རྒྱ་མཆད་པའི་ངེས་པ་མེད་པས། མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ་ལ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་

ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱན་ཐ་དད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་སྟེ་བར་འཁྱར་བའི་ཕྱིར་
 དང་། ལུས་ཀྱི་ལས་ཞིག་པ་ལུས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན་གཟུགས་སུ་འཁྱར་ལ། མིན་ན་ལས་
 གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ལས་སུ་འཁྱར་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལུས་ཀྱི་ལས་
 ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། བརྩ་པ་སྲིད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལུས་ཀྱི་
 ལས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །བརྩ་པ་སྲིད་པ་བག་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཉགས་ཕྱི་
 མ་མ་གྲུབ་སྟེ། བརྩ་པ་སྲིད་པ་སྤང་པོ་ལྷ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་ཤེས་ལས། སྲིད་
 པ་དེ་ཡང་སྤང་པོ་ལྷ། ཞེས་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། ལེན་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འབྱུང་བའི་སྲིད་
 པ་དེ་ཡང་སྤང་པོ་ལྷའི་རང་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་ལུས་དང་ངག་
 གི་ལས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ནི་སྤང་པོ་བཞིའི་རང་བཞིན་
 རོ། ཞེས་པ་ནས། ཡིད་ཀྱི་ལས་ནི་སེམས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་སེམས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་
 གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པས་ཡིད་ལས་སྤང་པོ་བཞིའི་
 རང་བཞིན་དུ་བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བརྩ་པ་སྲིད་པ་བག་ཆགས་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་ཆེན་ལས། ཇི་
 ལྟར་འབྱུབ་པར་བྱེད་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་བསྐྱོས་པའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་
 རྣམ་པ་མཐུ་ཅན་དུ་བྱས་པ་ལས་ཀྱི་སྲིད་པར་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལུས་ངག་གི་ལས་ནི་བརྩ་པ་སྲིད་པའི་བར་དུ་གཟུགས་ཡིན་བཞིན་
 པར་འགྲོ་བ་དང་བར་སྐབས་སུ་བག་ཆགས་སུ་འཁྱར་བ་གཉིས་ཡོད་ཟེར་རམ། ཡང་ན་
 ལུས་ངག་གི་ལས་ནི་གཟུགས་ཡིན་བཞིན་པར་འགྲོ་ལ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ནི་བག་ཆགས་སུ་
 འཁྱར་བ་ཡོད་ཟེར་རམ་དཔྱད་པར་བྱའོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་
 ཡིག་ཆར་བཞག་པ་ལྟར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞི་གཞན་ཞིག་རྒྱ་རྒྱུན་སྤར་
 ཡོད་ཟད་ནས་མ་ཆང་བའི་དབང་གིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་རྒྱུན་སྤར་ཡོད་པའང་གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་སྤར་
 ཡོད་པ་ལ་བྱེད་མི་དགོས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་གྲུ་མ་འོངས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་
 གང་མ་འོངས་པའི་གཞི་ལྷ་གྲུ་དེ་རྒྱུན་སྤར་ཡོད་ཟད་ནས་མ་ཆང་བའི་དབང་གིས་ལྷ་
 ཏུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ཆེན་ལས། ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་འབྱུར་
 ད་ལྟ་མ་སྐྱེས་པའི་མ་འོངས་པའི་རྒྱ་ཡང་རྒྱུན་སྤར་ཡོད་ཟད་ནས་མ་ཆང་བ་ལ་བཞེད་
 དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དང་པོ་ནས་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཆང་བའི་དབང་གིས་མ་སྐྱེས་
 པ་ནི་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པའང་ཡིན་པས་དེ་བཅད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུན་སྤར་ཡོད་ཟད་
 ནས་མ་ཆང་བ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་ནས་རྒྱ་རྒྱུན་མ་
 ཆང་བ་དེ་རྒྱ་མིན་ལ། རྒྱ་རྒྱུན་སྤར་ཡོད་ཟད་ནས་མ་ཆང་བ་དེ་རྒྱ་ཡིན་པར་བཞེད་པར་
 མཛོན་ནོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། ཏུས་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་
 བ་ཏུས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར། དེ་ལ་སྒྲིན་འཕེན་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པ་འདས་པ་ཆོས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཏུས་ཏེ། ཉག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། ཏུས་ནི་
 འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཏུས་
 ཉག་པར་འདོད་པ་ནི་སྤྲུལ་གསུམ་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདི་ལ་ཞིབ་ཆ་
 གདོན་པར་བྱའོ། །ཏུས་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་རྣམས་ཡིག་ཆར་གསལ་བར་
 བཤད་འདུག་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །གོང་ཏུ་ཡིག་ཆ་དང་མི་མཐུན་པའི་བཤད་པ་
 བཀོད་པ་ནི། སྒྲོགས་ལ་བ་རྣམས་དབྱད་པ་འཕྲུག་ཆེད་ཏུ་དོགས་སྒྲོང་ཅམ་བྱས་པ་
 ཡིན་གྱི། མཁས་གྲུབ་དམ་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྩེའི་བཤད་ཚུལ་དེ་མཐའ་
 གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་ཅེས་པ་ག་ལ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོས་བཤད་པ་ལྟར་མི་རུང་བ་ཡིན་
 བ། ཡལ་བར་མི་འདོར་བར་ལུང་རིགས་ངེ་མ་མེད་པས་ཆར་གཙོད་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་
 གཟུར་གནས་སྒོ་ལྡན་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་ལམ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི། ཞེས་པ་ནས།
ལས་ལས་ཀྱང་ནི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། སྤར་ལས་
འགགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་
པ། མི་ལམ་ན་བྱད་མེད་བཟང་མོ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི། དེ་ནས་
གཉིད་སད་ཀྱང་སྟེ་སད་པའི་ཆོ་ན་ཡང་སྟེ་པོ་སྒྲུན་པོ་ལ་ད་ལྟ་འགགས་ཤིང་མེད་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ཆགས་པ་བྱག་པོ་སྟེ་བར་འཁྱར་བ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
མིན་པའི་ལས་འགགས་པ་ལས་ཀྱང་། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་སྤྲིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱིན་པའི་ཚྭ་པ་སྤང་བ་དང་།
ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་ཚྭ་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་
ལྟར་ཡུལ་ནི་ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་ཀྱང་། ཞེས་པ་ནས། ལས་འབྲས་རྣམས་ལ་སེམས་
པའང་དགག་པ་མཛད། ཆོས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

གལ་ཏེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པ་མེད་པས་རྣམ་སྤྲིན་འབྱུང་བར་འདོད་
ན། རྣམ་པར་སྤྲིན་ཟེན་པ་ལས་ཀྱང་ཡང་རྣམ་སྤྲིན་འབྱུང་བར་འཁྱར་བས་ཐུག་མེད་
དུ་འཁྱར་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་ཐུང་ཟེན་མ་ཟེན་པའི་ལས་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པ་
མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ཡུལ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་པར་
མཚུངས་བཞིན་དུ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྒྲུབ་པ་སོགས་པའི་
རྣམ་པར་ནི་མཐོང་གི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་བོང་བུའི་རྒྱ་དང་། མོ་
གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་ལས་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པར་མཚུངས་བཞིན་དུ། སྤྲིན་མ་ཟེན་པ་ལས་སྤྲིན་པ་དང་སྤྲིན་
ཟེན་པ་ལས་སྤྲིན་པ་ལས་སྤྲིན་པ་མིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དཔེ་འདིས་ལས་རྣམས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ངེས་པར་འཁྱུབ་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། དགེ་མི་དགའི་ལས་ལས་ཡིད་

དུ་འོང་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཡང་སོ་སོར་ངེས་སོ་ཞེས་བཤད་པ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་སྒྲ་ཤད་སོགས་མཐོང་བ་དང་། བོང་བུའི་རུ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐོང་བའི་ངེས་པ་དེའི་ཕྱིར་ནམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་མི་དགེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་ལ། ནམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི་དགེ་བ་ལས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་སྤྲིན་མི་དགེ་བ་སྟེ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི་ནག་པོའི་ལས་ལས་ཡིན་ལ། ནམ་སྤྲིན་དགེ་བ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་དགེ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་མཐོང་ཞིང་། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཅན་ནི་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སོ་སོ་སྟེ་བོ་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པས་ཞིབ་པར་ངེས་པར་དཔྱད་པར་བྱེད་པ་ནམས་ལ། ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་སྒྱུར་བ་བཏབ་པ་ལས་ཀྱན་རྫོབ་འཇིག་པར་འགྱུར་དུ་འོང་སྟུང་སྟེ། ལས་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནམ་པར་སྤྲིན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པོ། ཞེས་ལས་དང་འབྲས་བུ་ནམས་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་པ་སྟེ་དབྱེད་པའང་དགག་པར་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུང་འགལ་སྔོང་བའི་ཆོག་དོན་དངོས། དགོས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། ཞེས་པ་ནས། རིག་པར་མི་འགྱུར་གང་ཡིན་དེ་ལའོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་ནམ་ཤེས་མེད་པར་འདོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་གཞན་ལས་ཆོགས་བྱུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ནམ་ཤེས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཀུན་གཞི་ནམ་ཤེས་ཡོད་ཅིང་། གང་ཟག་ཉིད་རྫས་སྒྲ་ཡོད་ལ། ལུང་པོ་འདི་དག་འབའའཞིག་སྟེ་དེ་ཙམ་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་འདི་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་ཟབ་པའི་དོན་རེ་ཞིག་རིག་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་གདུལ་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་བཞིན་པ་མིན་པས་འགལ་སྒྱུན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་དང་བྲལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། ཞེས་པ་ནས།
ཡོད་ཅེས་ངང་དོན་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གདུལ་བྱ་
གཞུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་
ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ཇི་ལྟར་དེ་དཔེར་ན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
དང་བྲལ་བས། ང་དང་ང་ཡིར་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་། ང་དང་ང་
ཡི་ཞེས་བསྟན་པ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སངས་རྒྱས་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་ཏུ།
དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་མོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་
ངང་དོན་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་པའི་
ཐབས་ཡིན་ནོ། །བསྟར་ན་ང་དང་ང་ཡིའོ་ཞེས་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་། རྟོག་པ་
མེད་པ་ངས་དོན་ཡིན་པ་བཞིན་ཏུ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་
ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ནི་ངས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་པའོ། །

༥ མེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

གཉིས་པ་མེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་མེད་
པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་དགག་པ། མེམས་ཙམ་ཏུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་དོན་འགོག་
པ་མིན་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གཟུང་བ་མེད་པར་འཇིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། ཡོད་དང་སྟོས་ཀུན་
ལུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། ཅེས་ཚོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། མེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། ཤེས་

རབ་ཁྱི་པ་རྩོལ་དུ་བྱིན་པ་ལྷག་པ་ལ་གནས་པ་སྟེ་ཞུགས་ནས་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་པར་བྱེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དུག་པ་བ་དེས། རིགས་པ་གང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། གཞུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་ལྷག་པར་སྒྲོམ་བཏགས་པར་རྟོགས་པ་
དང་མཐོང་བ་དང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་རྣམ་པར་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡང་བྱི་རྩོལ་གྱི་གཞུགས་མེད་
པས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་བྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྟོན་འབྱུང་གི་དངོས་
པོ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ཡང་རི་ལྟར་བྱང་སེམས་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་
ན། གང་གི་བྱིར་བྱང་སེམས་འདིས་ནང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས་གཞུགས་སོགས་
འབྱུང་བར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་སེམས་ལ་རང་ལས་རྣམས་གཞན་གྱི་
གཞུང་བ་མེད་པར་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། སྲིད་
པ་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་རབ་དུ་རྟོགས་ནས། གཉིས་སྟོང་གི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པར་བྱེད་ལ། དེ་གོམས་པ་ལས་ཀྱང་སྦྲས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་བརྟེན་དུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་གཉིས་སྟོང་གི་དོ་བོ་ཙམ་ཞིག་དང་རིག་པས་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ། དེའི་བྱིར་སྟོན་དུ་གོམས་པའི་རིམ་པ་འདིས་ས་དུག་པ་བས་
རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

གལ་ཏེ་འདི་དག་བྱི་རྩོལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡིན་ན། འོ་ན་འདིར་
བྱི་རྩོལ་མེད་པར་དེའི་རྣམ་པ་ཙན་གྱི་སེམས་ཙམ་རི་ལྟར་སྟེ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྦྲས་
པ་རི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱང་གིས་བསྐྱལ་བ་སྟེ་བསྟོད་པ་ལས། སྤར་
གཉིད་ལོག་པ་ལྷ་སུའི་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ལས་རྒྱའི་རྒྱབས་རྣམས་འབྲན་པའི་སྒོ་
ནས། བདག་གི་ལུས་རྟེན་པ་ལྟར་ཡོངས་སུ་རྒྱུག་པར་རྟོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། བྱི་ནང་གི་
དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཆགས་སོགས་དང་དང་

སོགས་འགག་བཞིན་པས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་གཞག་
པའི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་ནམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་
དེ་ཉིད་ལ། བྱིས་པ་ནམས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་བྱིན་རྒྱུངས་ཆད་པར་འཛིན་པའི་
ཚུལ་གྱིས་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་ལས་རྣམས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་བ་ནི་རྩུང་ཟད་ཀྱང་
ཡོད་པ་མིན་ནོ།

འདི་ནི་སྤྱི་སྤྱོད་གསུམ་པས། བ་ནི་བ་སྤྱི་ནམས་ཀྱི་རྒྱ། ཚུཤེལ་ཚུ་ནམས་ཀྱི་བཞིན་
དང་། སྤྱོད་ཤ་ཡལ་ག་ནམས་ཀྱི་ལྟར། རྟེན་ལུས་ཅན་ཀུན་ཀྱི་རྒྱ། ཞེས་དབང་ཕྱག་
སོགས་འགོ་བའི་བྱེད་པ་པོར་སྤྱི་བ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་ནམ་ཤེས་སྤྱི་བ་ནམས་ཀྱང་ནམ་
ཤེས་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གི་རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་ས་པོན་ཐམས་ཅད་པ་སྤྱི་བར་
བྱེད་དོ། གང་དབང་ཕྱག་རྟག་ལ་ཀུན་གཞི་ནམ་ཤེས་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཁྱད་
པར་རོ། རྟེན་གྱི་རྩེ་ཆོ་རབས་གཞན་མང་པོར་སྤྱི་སྤྱོད་གསུམ་པའི་ལྟ་བ་གོམས་པ་ནམས་ནི་
ཀུན་གཞི་བཤད་པས་འདུལ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། གང་གི་བྱིར་གསུང་རབ་ཀྱི་ནམ་
པར་གཞག་པ་ནི་སྤྱི་བཤད་པ་འདི་ཡིན་པར་གྲགས་པ་དེའི་བྱིར་གཞན་ཀྱི་དབང་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་མོག་ཡིན་པ་འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་སྐྱེད་བར་བྱ་
སྟེ། གང་གི་བྱིར་གཟུང་འཛིན་ཀྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་སྟེ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་
པར་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་བྱ་བ་མ་ལུས་པའི་རྒྱ་སྟེ་གཞིར་འཇུག་བར་འདོད་
པའི་བྱིར་རོ།

ཐག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཀྱི་སྤྱུལ་དུ་འཁྱུལ་བ་ནི་ཐག་པ་མེད་པའི་གཞིར་མི་སྤྱི་
བ་བཞིན་དུ། བྱིར་རོལ་ཀྱི་དོན་མེད་ན་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱིར་རོལ་དུ་འཁྱུལ་པའི་རྟོག་
པ་འཁྱུལ་གཞི་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཅན་དུ་འཇུག། དེའི་བྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་བྱིར་རོལ་དུ་
འཁྱུལ་པའི་རྟོག་པའི་རྒྱ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་སྤྱང་བའི་མ་དག་གཞན་
དབང་ཁས་སྐྱེད་དགོས་ཏེ། སྤྱང་གཞི་དེ་ཉིད་ཀུན་བྱང་གི་འཆིང་གྲོལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། གོང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་ཞེས་པ་ནི་གཞི་གཞན་དབང་མེད་
ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་། འཇུག་འགྲེལ་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་ཞེས་འབྲུང་བའི་དཔེ་དག་མ་དག་དཔུང་པར་བྱ་སྟེ། ལེམས་ཅམ་
པའི་ལུགས་ལ། ཕྱི་དོན་མེད་ན་འཇུག་པའི་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲིན་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཞན་དབང་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རང་གི་བག་ཆགས་ཁོ་ན་
ལས་འབྲུང་བར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། འདིའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་
པར་སྒྲ་རྟོག་གི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ཡོད་དེ། ཕྱི་
ནང་གི་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ནི་དངོས་སུ་ན་བརྟགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། དེས་ན་གཞན་དབང་ནི་སྤར་བཤད་པའི་བྱུང་པར་གསུམ་ལྡན་ཏེ། བརྟགས་པར་
ཡོད་པའི་རྒྱ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། གང་ན་
གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ་དང་། འདི་ལ་ལྟག་མ་ཡོད་པ་ནི་འདིར་ཡོད་པའོ་ཞེས་
ཡོད་མེད་ཡང་དག་པ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཤེས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་། གཞན་དབང་གང་ན་གཟུང་འཛིན་རྩིས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་
བརྟགས་གང་མེད་པ་འདི་ནི་གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེས་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་གཞི་དང་སྟོང་
ཉིད་གང་ལྟག་མར་ལུས་པ་ནི་འདིར་བདེན་པར་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པར་བྱང་ས་དང་
དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་རྣམས་འཇུག་འགྲེལ་དུ་སྒྲིགས་སྤར་བཀོད་ལ། དེའི་
དོན་དབུ་མའི་ལུགས་སུ་འགྲེལ་ཚུལ་ནི་རྒྱུད་སྒྲ་ཐོགས་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་དགོས་
སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་
དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་དཔེ་དགག་པ། བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་

དོན་དགག་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་དང་མི་སྦྱག་པ་སྒྲོམ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག་པ། སྐྱེད་མཐོང་བའི་དཔེ་དགག་
པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་འབྱུང་
པ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སང་དུས་སུ་བྱི་རོལ་མེད་པ་མི་འབྱུང་པ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་བརྟན་པར་འབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱི་རོལ་མེད་སེམས་དཔེ་ནི་གང་དུ་
ཡོད། ཅིས་པ་ནས། དེ་འདྲ་བྱི་རོལ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན། ཁྱེད་ཆོག་ས་བཅད་གཉིས་
བྱུང་། སེམས་ཅམ་པ་བྱེད་བྱི་རོལ་མེད་ལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་
ཡོད་པར་འདོད་ན། འདིའི་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སེམས་ཅམ་པས་སྒྲས་པ། དཔེར་
ན་ཁང་མིག་ཚུང་དུར་ཉལ་ཁིང་གཉིད་ལོག་པས་སྒྲང་པོ་ཆེ་མྱོས་པའི་བྱ་མིས་པའི་སྒྲང་
པོ་ཆེ་ནི་ཁང་མིག་དེར་རི་ལྟར་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་བྱར་མི་ལམ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་མེད་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འདི་ངས་པར་ཁས་
སྒྲང་བར་བྱའོ་ཞེ་ན། དཔེ་དེ་ཉིད་འདིར་བསམ་པ་སྟེ་དབྱད་པར་བྱའོ། །

གང་གི་ཆེ་མི་ལམ་ན་ཡང་བ་ལང་མྱོས་པའི་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་རང་
གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཡུལ་སྒྲང་པོ་ཆེ་མེད་པ་ལྟར་ངའི་ལྷགས་ལ་ཡོད་པ་
མིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་བྱར་རོ། སེམས་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན། དེའི་ཆེ་ཆོལ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་བྱེད་བྱི་དཔེ་ཡོད་པ་མིན་པས། བྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། ཅི་སྟེ་མི་ལམ་ན་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་སང་
པའི་ཆེ་མི་ལམ་གྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། འདི་ནི་ཤེས་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཡེ་མེད་པར་བསམས་པའི་རྩོད་པའོ། རྩོད་པ་འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ།
གལ་ཏེ་གཉིད་སང་པའི་ཆེ་མི་ལམ་གྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དྲན་པ་ལས། མི་ལམ་གྱི་ཡིད་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། མི་ལམ་གྱི་སྒྲང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་བྱི་རོལ་དུ་སྒྲང་བའི་ཡུལ་

ཡང་ཡིད་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་གྱི་སང་པའི་ཆོ་
ངས་མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་མཐོང་སྟམ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྲན་པ་ཡོད་པ་ལས་ཡིད་ཡོད་པ་
དེ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཡུལ་འདི་མཐོང་སྟམ་པའི་ཡུལ་ཁྱོད་དེ་འབྲ་བ་བྱི་རོལ་
ཏེ་ཡུལ་ལ་ཡང་བྲན་པ་ཡོད་པས། ཡུལ་ཡང་ཡོད་པའམ་ཡང་ན་ནམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་པ་
མིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྐྱེད་བར་བྱའོ། འོ་ན་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བྲན་པ་གཉིས་ཀ་
ཡོད་ན། དེ་གཉིས་གྱི་ཡུལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་བྲན་པའི་སྟོང་ཡུལ་ནི་
མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་བྲན་པའི་སྟོང་ཡུལ་ནི་མི་ལམ་ན་སྐྱང་པོ་ཆེར་སྐྱང་
བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་དོ། མི་ལམ་ན་སྐྱང་པོ་ཆེ་མེད་ཀྱང་། སྐྱང་པོ་ཆེར་སྐྱང་བ་ཡོད་ལ་དེ་ནི་
ཀུན་བརྟགས་པའི་གཞུགས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

སྐབས་འདིར་ནམ་བཤད་ལས། དམིགས་ཁྱོད་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ནི་སྐབས་
འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་འདི་འབྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལ་མི་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་གཉིས་སྐྱང་བྱུང་པའི་སྟོང་སྟོང་ཉིད་སྐྱང་བ་ནི་
སྟོང་དེའི་ཡུལ་དུ་མི་འཛོག་པ་མ་གཏོགས་པ། གཉིས་སྐྱང་ཅན་གྱི་སྟོང་ཐམས་ཅད་གྱིས་
རང་ཡུལ་སྐྱང་བ་དེ་སྟོང་དེའི་ཡུལ་དུ་འཛོག་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟམ་ཡང་དབྱེད་པར་
བྱའོ། དེ་ལྟར་ན་བྱི་རོལ་གྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛོག་
མི་བྱས་ཏེ། དངོས་གྱི་དཔེ་ཡང་མེད་ལ། རྒྱེ་བ་སྐྱ་བྱི་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་
གྱི་དཔེ་མེད་ཀྱང་། མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྐྱར་མ་ཐག་པའི་རྒྱུད་གྱི་རིག་པ་ཆོས་
ཅན། རིག་པ་སྐྱ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ད་ལྟའི་
རིག་བཞིན། ཞེས་སྦྱར་བའི་འགོད་ཚུལ་གྱིས་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུའི་དཔེ་ཡང་འདི་
ལ་མེད་པས། སེམས་ཅམ་པ་འགོག་པ་ནི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཉིད་ན་མིག་སྟོ་མི་སྲིད་པས། ཞེས་པ་ནས། ན་སོགས་
ལྟག་མ་གསུམ་སོའང་རྒྱེ་བ་མེད། ཅས་རྒྱུད་པས་ལྟག་པའི་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

གལ་ཏེ་གཉིད་ལོག་པ་ན་མིག་གི་སྒོ་སྟེ་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡོད་པ་མིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་བྱི་རོལ་དེའི་ནམ་པ་སྤང་བ་ཙམ་ལ་བྱི་རོལ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་བསྒྲིག་ཏུ་མེད་པར་འབྱུང་ངོ་། །

མི་ལམ་དུ་བྱི་རོལ་མེད་པར་ནམ་ཤེས་ཙམ་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། སད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སད་པའི་སྐབས་སུ་བྱི་རོལ་མེད་པའི་ནམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འབྱུང་པོ་སྟམ་པའོ། །དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དེ་དོན་མི་ལམ་དུ་མ་སྟེས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །མི་ལམ་གྱི་མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་གཟུགས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་མིག་གི་ནམ་ཤེས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བརྟུན་པ་ཡིན་ནོ། །ན་བ་དང་སོགས་སྐྱས་ཡིད་ཀྱི་བར་ལྷག་མའི་ཡུལ་དབང་ནམ་ཤེས་གསུམ་པོ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་དོ། །མིག་གི་དབང་ཡུལ་ནམ་ཤེས་གསུམ་ནས་ལུས་ཀྱི་དབང་ཡུལ་ནམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་བར་སུམ་ཚན་ལྔ་ནི། མི་ལམ་ན་དེ་དག་མེད་ཀྱང་དེ་དག་གི་ནམ་པར་སྤང་བས་བརྟུན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་ཡུལ་ནམ་ཤེས་གསུམ་ནི་མི་ལམ་ན་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྤང་བས་བརྟུན་པའོ། །མི་ལམ་གྱི་དབང་ཤེས་ཡོད་ཀྱང་དེ་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་བྱམ་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །མི་ལམ་ན་དབང་ཤེས་མེད་པས་ཡུལ་ལྔར་སྤང་བ་ནམས་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྤང་བས་ན། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔར་གཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཚོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལའི་ནང་ནས་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་སུ་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། མི་ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་སད་འདིར་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། གཉི་སྟག་གཉིས་སད་ལས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་དང་རྐང་པ་གསུམ་བྱུང་། ཇི་ལྟར་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་ནམ་ཤེས་ནམས་བརྟུན་པ་ཡིན་པ་དེ་

བཞིན་དུ། སད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་དངོས་པོ་ནམས་བརྟན་པ་ཡིན་པས། སེམས་
དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་སྒྱུད་ལུས་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་། དབང་པོ་ནམས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་
བ་མེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་རི་ལྟར་ཐ་མལ་བའི་གཉིད་སད་པ་འགའ་ཞིག་ལ་མ་
རིག་པའི་གཉིད་གྱིས་མི་ལམ་མི་བཞིན་པས་དམིགས་པའི་ངོར་ལུས་དབང་ནམ་ཤེས་
གསུམ་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རི་སྲིད་དུ་ཐ་མལ་བའི་གཉིད་མ་སད་པ་ནམས་
ལ་ཡང་དེ་སྲིད་དུ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ངོར་ལུས་དབང་ནམ་ཤེས་གསུམ་པོ་ཡང་ཡོད་ལ།
གཉིད་སད་པར་གྱུར་པ་ན་མི་ལམ་གྱི་ལུས་དབང་ནམ་ཤེས་གསུམ་ཆར་ཡོད་པ་མིན་པ་
ལྟར། གཏི་ཐུག་གི་གཉིད་སད་པའི་སངས་རྒྱས་ནམས་གྱིས་རི་ལྟ་བུ་གཟིགས་པའི་ངོར་
གསུམ་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་བྱི་རོལ་མེད་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པ་སྟོ་གང་གིས། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་དེ་བྱིར་དེ་ཡོད་མིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། འོ་ན་རབ་རིབ་ཅན་
གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་བྱིར། བྱི་རོལ་མེད་པའི་
ནམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། མིག་གི་
དབང་པོ་རབ་རིབ་དང་བཅས་པ་ལ་སྟོ་གང་གིས་རབ་རིབ་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེ་ཤད་ནམས་
གང་མཐོང་བ་ན། གང་ཟག་དེའི་སྟོའི་མཐོང་བ་ལ་སྟོས་ན་ནི། མིག་ཤེས་དང་སྐྱེ་ཤད་གྱི་
ནམ་པ་སྟེ་སྐྱེ་ཤད་དུ་སྤང་བའི་ལུས་གཉིས་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། རོན་གསལ་མཐོང་
བ་སྟེ་རབ་རིབ་མེད་པའི་མིག་གི་མཐོང་བ་ལ་སྟོས་ན་ནི་སྐྱེ་ཤད་དུ་སྤང་བ་དང་དེ་སྤང་
བའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའང་བརྟན་པ་སྟེ་མ་སྒྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་ཙམ་གྱི་ལུས་ཡང་
མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ངེས་པར་དཀའ་བའི་བྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་རབ་རིབ་ཅན་ལ་ཤེས་བྱ་སྐྱེ་ཤད་མེད་པར་སྐྱེ་ཤད་གྱི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྟོ་སྒྲེ་བ་ཡོད་ན། གང་དུ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཤད་དེ་

མཐོང་བའི་ཡུལ་དེར་མིག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་གཏད་པའི་རབ་རིབ་མེད་པ་ལའང་
རབ་རིབ་ཅན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེད་མཐོང་བའི་སྟོ་སྟེ་བར་འཁྱར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པར་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱེད་མཐོང་བའི་སྟོ་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟེ་ན། དེ་རབ་རིབ་ལ་སྟོས་པ་མི་རུང་བས་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ཡང་སྟེ་བར་འཁྱར་པའི་
རིགས་པའོ། །རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྱེད་ཏུ་སྤང་བའི་སྟོ་སྟེ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་དེའི་
ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བག་ཆགས་སློན་མ་སློན་ཉིད་ལས་དོན་སྤང་གི་ནམ་ཤེས་
སྟེ་བ་དང་མི་སྟེ་བ་དགག་པ། སྤང་ཡང་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ནམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་
པ་དགག་པ། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་བཀག་པ་ལ་ལུང་གི་གཞི་དཔེ་མེད་པར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། གང་ཕྱིར་མཐོང་བ་དག་ལ་སྟོ་རུས་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་གསུམ་བྱུང་། གང་ཟག་
གང་ལ་སྤྲི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་གཞན་གྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སློན་པ་
ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེད་ཀྱི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་འབྱུང་ལ། གང་གི་ཕྱིར་རབ་རིབ་
མེད་པར་ཡུལ་མཐོང་བ་དག་ལ་སྐྱེད་ཏུ་སྤང་བའི་སྟོ་རུས་པ་བག་ཆགས་ནི་སློན་
པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པ་དེ་ལ་སྐྱེད་མཐོང་བའི་སྟོ་སྟེ་བར་མི་འཁྱར་བ་
ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱ་སྐྱེད་ཏུ་ཡོད་པའི་དངོས་སོ་དང་བྲལ་བས་སྟོ་དེ་མི་སྟེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་
ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ད་ལྟར་བ་ལ་རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ། མ་
འོངས་པའི་རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ། འདས་པ་ལ་རུས་པ་རང་བཞིན་
གྱི་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རུས་དེ་མེད་པས་འདི་ནི་འབྲུབ་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་
གསུམ་བྱུང་། རུས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པས། རུས་པ་སློན་མ་སློན་ལས་
ནམ་ཤེས་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་ཕྱོགས་འདི་ནི་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་མི་འབྲུབ་ཅེ་

ན། རྣམ་ཤེས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་གསུམ་ལས། དེ་ཞིག་སྐྱེས་པ་སྟེ་རྣམ་ཤེས་ད་
ལྟར་བ་ལ་རྣམ་པ་རྩོམ་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ་ད་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། མ་སྐྱེས་པ་མ་
འོངས་པའི་རྩོམ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བ་
ལ་དེའི་རྒྱུ་རྣམ་པ་ཡོད་ན། དེ་གཉིས་དྲུག་མཉམ་དུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆོ་རྣམ་པའི་རྣམ་
ཤེས་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་ནི། དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་མི་རིགས་པས་
རྣམ་ཤེས་ནི་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས། རྣམ་ཤེས་དེ་རང་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་
པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་ལྔ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་ནི། རྣམ་ཤེས་དེ་དྲུག་མཉམ་པའི་
རྣམ་པ་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས། རྒྱུ་རྣམ་པ་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་
ན་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བ་ལ་དེའི་རྒྱུ་རྣམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱད་པར་མེད་པར་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་མིན། ཞེས་པ་ནས། གྲུབ་
མིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གཉིས་བྱུང་།
རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཡོད་ན་ནི། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་སྦྱར་བ་ན། རྣམ་པ་
བྱད་གཞི་དང་རྣམ་ཤེས་བྱད་ཆོས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་རྣམ་ཤེས་མེད་
པར་དེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་མོ་
གཤམ་གྱི་བྱ་ལའང་དེའི་རྣམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ན་
འབྱུང་འགྱུར་གྱི་འབྲས་ཆན་ལ་བསམ་ནས་འབྲས་ཆན་ཆོས་ཤིག་ཅེས་སྒྲས་པ་དང་།
བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། མངལ་དུ་འཕྲུག་པ་གསུམ་དག་སྟེ། འཁོར་ལོ་སྦྱར་དང་རང་
བྱུང་གཉིས། ཞེས་འཁོར་སྦྱར་སོགས་སུ་འགྱུར་རྒྱུ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་
ལྟར། འབྱུང་བར་འགྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་བསྟན་
པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྟོང་པོ་མེད་དེ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
རྣམ་ཤེས་འདི་ཡི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ད་ལྟ་མེད་ན་དུས་ནམ་ཡང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་
བས། གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། གཞན་ཡང་ནམ་ཤེས་འབྱུང་
འགྱུར་ལ་སྟོས་ནས་དེའི་རྣམ་པ་འཛོག་ལ། རྒྱ་རྣམ་པ་ལ་སྟོས་ནས་ནམ་ཤེས་འཛོག་ན།
ཕན་ཚུན་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། ཉེ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་
ནམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་མཁྱེན་རབ་མངའ་བ་ནམས་
གྱིས་གསུངས་སོ། ཉེ་ལྟར་ན་ནམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་འགགས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་ལས་འགྱུར་ན། ཞེས་པ་ནས། དེ་
དག་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པར་རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། གལ་
ཏེ་ནམ་ཤེས་སྣ་མ་འགགས་པའི་རྣམ་པ་སྤྲིན་པ་ལས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ནམ་ཤེས་འབྱུང་
བར་འགྱུར་ན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་འབྲས་བུའི་ནམ་
ཤེས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱན་ཅན་རྒྱུད་ཅིག་
མ་ནམས་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་དེར། ཁྱད་ལྟར་ན་སྣ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཐ་
དད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གལ་ཏེ་དེ་ནི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རྒྱན་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དེའི་
ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་
རོ། གལ་ཏེ་དེར་ནི་རྒྱན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཅིག་མ་ནམས་ཕན་ཚུལ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ཐ་དད་དེ་གཞན་ཉིད་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་འདྲ་རྒྱུད་ཅིག་སྣ་ཕྱི་བ་དེ་དག་ལ་རྒྱན་
ནི་ཐ་དད་པ་མེད་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་
སྟེ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྣ་ཕྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་ལ་རྒྱུད་
གཅིག་པ་འདི་མ་གྲུབ་པས་རྒྱུད་གཅིག་པ་འདི་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཞིག་གོ།

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྣ་ཕྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ནམས་ལ་ཐ་མི་དད་
པའི་རྒྱན་ཏེ་རྒྱུད་གཅིག་པའི་གོ་སྐབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམས་པ་དང་
ཉེར་སྤྲས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི་གང་ཟག་སོ་སོའི་གཞན་ཉིད་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རྒྱུ་གཅིག་གཏོགས་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྤྱི་བ་གང་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་སྐྱོད་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱུ་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཉིད་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ།

རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་རྒྱུ་ཆགས་པར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བར་འབྲུག་པ་ན། སྤྱི་བ་རྒྱུ་པས་བར་སྟོང་མེད་པར་ནམ་པར་མ་ཆད་པར་གནས་པ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་དུས་གསུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་ལ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱད་ཅིག་མ་ནམས་གང་གི་ཆ་ཅན་ཡིན་གྱི། སྤྱི་བར་མ་ཆད་པ་ཙམ་མིན་ནོ། །དེ་ནི་རྒྱུ་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་ནམས་ལ་ཡོད་པས་ན། རྒྱུ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་ནམས་ལ་རྒྱུ་ཅན་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྒྱུ་གྱི་ཆ་ཤས་དང་ཡན་ལག་ནམས་ཆ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་དེའི་ཡིན་པས་རྒྱུ་ལ་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ནི་བུམ་པའི་མཚུ་དང་མཁྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དག་གི་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་སྒྲོ་སྟེ་བ་རང་རྣམས་གང་ཞིག་ལས། ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཡིད་ནི་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བུང་། སྤྱི་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་སྤྱི་བ་མིག་གི་སྒྲོ་སྟེ་ནམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་བའི་རང་གི་རྣམས་པ་བག་ཆགས་གང་ཞིག་ཀྱང་གཞི་ལ་ནམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རང་འགག་བཞིན་པ་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཛོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་སྤྱི་བ་པ་ལས་དུས་ཕྱིས་སྤྱི་མ་དེའི་ནམ་པར་རྣམས་སུ་བྱེད་པའི་མིག་གི་ནམ་ཤེས་སྟེ་བར་འབྱུར་ཞིང་། རང་གི་སྟེ་མིག་གི་ནམ་ཤེས་དེ་གང་ལས་སྟེ་བའི་རྣམས་པ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལ། གཏི་མུག་གིས་འཛིག་རྟེན་པ་ནམས་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་མིག་ཡིན་ནོ། །སྟམ་དུ་རྟོགས་ཀྱི། ནམ་ཤེས་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་མིག་དབང་ནི་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལྟག་མ་ལ་ཡང་སྤྱི་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་མིག་ཤེས་སྟེ་

བདེ་ཆུ་བག་ཆགས་ནི་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡིན་ལ། མིག་དབང་ནི་བདག་སྐྱོན་ནོ། ཤེས་པ་
ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དུ་སྒྲུབ་བ་ནམས་མིག་དབང་སོགས་སུ་འདྲིན་པ་ལྟར། ཡུལ་
ནམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་དབང་པོ་ལྷ་ལས་བྱུང་བའི་ནམ་པར་
རིག་པ་ལྟ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་ནམ་ཤེས་རང་གི་ས་བོན་ཀྱན་གཞི་ལ་བཞག་
པ་སྒྲིན་པ་ལས་སྔོ་སོགས་སུ་སྒྲུབ་བ་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས། རྒྱུ་བོས་སེམས་སྔོ་
སོགས་སུ་སྒྲུབ་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ་མངོན་པར་ཞེན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར་ནམ་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་དོ། །ནམ་པ་གཅིག་ཏུ་
ན། མི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་དོན་གཞན་དུ་སྒྱུར་བ་མེད་པར་རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་སྒྲིན་པ་ལས་གཟུགས་སྐྱེ་སོགས་དེའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་འབྱུང་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་
བཞིན་དུ། སད་པའི་སྐྱབས་ལའང་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཡིད་ནི་ཡོད་དོ་ཞེ་
ན། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་མིག་མེད་པར་ནི་མི་ལམ་དུ། ཞེས་པ་ནས། ཚུད་འདི་སེལ་བྱེད་
ཅེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་དང་རྒྱུད་པ་བྱེད་དང་གསུམ་བྱུང་། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རི་
ལྟར་མིག་དབང་མེད་པར་མི་ལམ་དུ་སྔོ་སོགས་སྒྲུབ་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སེམས་འབྱུང་བ་
དེ་ལྟར་དུ། མིག་དབང་མེད་པར་ནམ་ཤེས་རང་གིས་བོན་བག་ཆགས་ནི་སྒྲིན་པ་ལས་
སད་པའི་ལོང་བ་ལ་ཡང་མ་ལོང་བ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་བ་སོགས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་
སྟེ། སད་མི་གཉིས་ཀར་ཡང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་མིག་དབང་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
ནོ། །

འདི་ཡང་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ནམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་ན་དེ་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་ལྟོས་
མི་རུང་བས། སད་མི་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ལ་སྐྱེ་ལ་གཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་
མེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་དེ་གཉིས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཡིད་ཤེས་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ནི་
མིག་དབང་ཡོད་མེད་ཀྱིས་མ་ཡིན་གྱི། དེ་འདྲ་བའི་ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་སྒྲིན་མ་
སྒྲིན་གྱིས་ཡིན་ནོ་སྟེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་མི་ལམ་ན་དུག་པ་ཡིད་

ཤེས་ཀྱིས་པ་སྒྲིན་པ་ཡོད་ལ་སང་པ་ལ་མེད་པར་གྱུར་ན། རྒྱལ་པ་ཡིད་ཤེས་གཞུགས་
སོགས་སུ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཀྱས་པ་སྒྲིན་པ་སང་པའི་སྐབས་འདིར་ཡོང་བ་ལ་མེད་
པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་ཆོ་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་རིགས་ཏེ་རིགས་སོ། །

འདི་ཡང་ཀྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་རྒྱས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་རྒྱས་ཉག་
ཏུ་མེད་དགོས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་ལྡན་མཐོང་བ་ལ་ནི་སང་པའི་ཡོང་བ་ལྟར་
ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་མིག་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀྱས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་མིག་དབང་དེ་ལ་
ནམ་ཤེས་བརྟེན་པའི་ནམ་པའི་རྒྱུ་ལྡན་སུ་བྱེད་པ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཀྱས་པ་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ཡིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མིག་མེད་པ་སང་པའི་ཡོང་བ་
འདི་ལ་དོན་སྤང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པའི་རྒྱུ་ལྡན་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་རྒྱུ་ལྡན་པ་ལྟར་
གཉིད་ནི་དོན་སྤང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པའི་རྒྱུ་ལྡན་པ་ཏེ། བྱི་རོལ་མེད་པར་ཤེས་པ་
རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་ན་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་བག་
ཆགས་བརྟེན་པ་ལས་རྒྱུ་ལྡན་ཀྱི་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་བརྟེན་པ་སྒྲེ་བ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལྡན་
ཏུ་ཡང་སང་པའི་སྐབས་དེ་ལྟར་བྱུང་གི་དཔྱད་པོ་གཞུགས་སོགས་སུ་སྤང་བའི་ནམ་
ཤེས་བརྟེན་པ་དང་། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་མིག་རྟོགས་པ་སྟེ་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་སྟེ་རྟེན་ཏུ་གྱུར་
པ་ལས་སྤང་བར་བྱའོ། །

འདི་ནི་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་མིག་དང་། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་གཞུགས་
གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་ཀྱི། དེ་གསུམ་མིག་སོགས་སུ་འདོད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅམ་པ་འདི་ཡིས་དབུ་མ་པ་ལ་ལན་གང་དང་གང་བཏབ་པ་དེ་དང་
དེ་ནི། དམ་བཅའ་སྟེ་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་བས། རྒྱུ་ལྡན་ཤེས་
ནམ་པར་རིག་པ་ཅམ་ཏུ་སྐྱབ་པ་འདི་སེལ་བ་སྟེ་སྒྲོག་པར་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན་དབུ་མ་བས།
སང་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་དབང་ནམ་ཤེས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་
ཏེ། དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལྡན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ན། སེམས་ཅམ་པས།

སང་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྤོང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་རྣམ་
ཤེས་བཞིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། སྦྱོར་བ་འདི་ནི་དཔེ་མ་གྲུབ་པས་བསྟུབ་བྱ་
དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་ན་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་
ཀྱི་གཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་
མ་བསྟན་ཏོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ལྟར་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་བཀག་པ་ལ་རིགས་པས་མི་
གཞོད་པར་མ་ཟད། ལུང་གིས་གཞོད་པ་བྱིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རང་གི་ལྷགས་ལ་གསུང་རབ་འགར་ཡང་དངོས་
པོ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་སླ་མའི་མན་ངག་ལས། ཞེས་པ་ནས། རྩ་
འབབ་ཀྱང་ལ་ཡི་དྲུགས་རྣམས་སྤོང་ཡང་། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གསུམ་བུང་། གལ་
ཏེ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དེ། རྣལ་འབྱོར་པས་ས་གཞི་ཀེང་རུས་
གྱིས་གང་བར་མཐོང་བའི་ཆོ། ཀེང་རུས་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་
ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་ན། མི་སྤྲུག་པ་སྟོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་སླ་མའི་མན་ངག་
ལས། ཀེང་རུས་གྱིས་ས་གཞི་གང་བར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ཡང་ཡུལ་དབང་རྣམ་
ཤེས་གསུམ་ཆར་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་ལོག་
པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་སྟེ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་དེའི་སྤང་བ་ཡང་དེ་ལྟར་འཇུག་བས་ཡིད་
བྱེད་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འཇུག་རོ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོས་གར་གྱི་
ལྟ་མོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ན་ཡུལ་དེར་མིག་གཏད་པ་རྣམས་ལས། ཇི་ལྟར་གང་ཟག་
གཅིག་ལ་དབང་པོའི་སྒྲོ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་སྦྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་
དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལྟ་མོ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་དུ། མི་

ལྷུག་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་ལྟར། གཅིག་ཤོས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་ཡིན་པས་
 ཡུལ་དེར་སློབ་གཏང་པ་སྟེ་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་ལྷ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་
 ཀེང་རུས་རྟོགས་པ་སྟེ་མཐོང་བ་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྟོན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་
 འོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་བརྟུན་པར་ཏེ་ལོག་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་
 རོ། །འགྲེལ་པ་དང་བརྟུན་ན། བྱོད་ཀྱི་དབང་སློབ་ཡུལ་གཏང་ངེ་ལྟ་བུ། །དེ་ལྟར་མི་སྟུག་
 ཡིད་ཅན་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་དེར་སློབ་གཏང་གཅིག་ཤོས་རྣམས་ལ་ཡང་། །སྟེ་འགྱུར་
 དེ་ནི་བརྟུན་པར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་འགྱུར་ཅིག་ཐོབ་པར་སྣང་ངོ། །ཞེས་རྣམ་
 བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིན་མིན་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ཡང་། ཤེས་
 པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཀེང་རུས་ཀྱི་མན་ངག་སྟོམ་པ་ལ་སྟོས་པའི་འགོག་རུས་པའི་
 གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་དང་མཚུངས་
 པའི་སྟུ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་སོགས་དཔེར་འགོད་པ་ལ་ཡང་ལན་གདབ་ཚུལ་ཤེས་
 པར་བྱ་ལ། རྒྱ་འབབ་པའི་སྤྱང་ལ་ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་རྟག་ཁྲག་གི་སློབ་སྟེ་བ་ལ་ཡང་སྟེ་
 མ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་ལན་གདབ་ཚུལ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་
 ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་སྣང་བའི་ཆེ་ཡང་། དེའི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
 ཆར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དཔེར་མ་གྲུབ་པ་
 དང་། དེའི་ཆེ་ཀེང་རུས་མེད་ཀྱང་ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་དུ་
 གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་དཔེར་མ་གྲུབ་ཅེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
 སྟུ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་སོགས་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་
 དབང་ཤེས་རྣམས་ལ་ངེ་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་
 ལྟ་ཡོད་དེ། བརྟུས་པ་ལས་གྱུར་པ་ནི་རྩལ་སྤྱ་རབ་དང་། །མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ་ནི་
 ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་གྱི་སྣང་བ་སྟེ་སང་སང་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དང་། ཡང་དག་པར་
 སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་སྟོམ་པ་སྟོམ་མིན་བར་མས་བརྟུས་པའི་རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་
 གཟུགས་དང་། ཀྱན་བཅུགས་པ་ནི་མི་སྟུག་པ་བསྟོམ་པའི་ཡིད་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་

ཀེང་རུས་ཀྱི་གཞུགས་སྟན་དང་མི་ལམ་ཀྱི་གཞུགས་སོགས་དང་། དབང་འཕྱར་པ་ནི་
ཟད་པར་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཚུའི་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རུལ་ཕྱ་རབ་ཆོས་ཅན། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
གཞུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། ཁམས་
བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་གཞུགས་ཁམས་ནི་བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་དང་། གཞུགས་
ཅན་གྱི་ཁམས་ལྟག་མ་དགུ་ནི་བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་དང་། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་
དང་ཆོས་ཁམས་ཉེ་བརྒྱད་ནི་བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཡིན་པར་མཛོད་ལས་བཤད་
པ་གང་ཞིག ཀུན་བརྟུས་དར་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཞུགས་དང་།
མིང་གཞིའི་ཕུང་པོ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ནམས་ཐོགས་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཐོགས་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱས་
ཟེར་རམ་དབྱད་པར་བྱའོ། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་
ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
ལ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་
ཀྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་
མིག་ཤེས་ཀྱིས་པ་རིའི་གཞུགས་མཐོང་བ་ལ་ངས་པར་དགོས་པའི་བར་གྱི་སྤང་བ་ལྟ་བུ་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
མེད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བྱར་ཀྱུར་པའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་དེ་ཉིད་
ཡིད་ཤེས་ལ་ཡང་སྤང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱས་སྟེ། ཡིད་ཤེས་ལ་སྤང་བའི་མངོན་པར་སྐབས་
ཡོད་པའི་གཞུགས་དེ་ལ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་ཀྱང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྤང་བའི་
མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། འོན་ཀྱང་

ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྤང་བའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་དེའི་མཆན་གཞིར་གང་འཛིག་པ་ནི་སློ་གྲོས་དང་ལུན་པ་ནམས་ལ་དཀའ་གནས་ཡིན་མིན་མི་ཤེས་ཀྱང་། བདག་ལྟ་བུ་སློ་དམན་པ་ནམས་ལ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་སྤང་བས་དབྱད་པར་བྱའོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེའི་མཆན་གཞི་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བྱར་གྱུར་བའི་བར་སྤང་དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཆ་སོ་སོར་བྱེ་བའི་མཐར་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་སྤྲ་བ་ཞིག་ལུས་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་སུ་འཛིག་པའི་བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རགས་པའི་གཞུགས་ལ་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་མཐར་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་སྤྲ་བ་ལུས་པ་དེ་ལ་རྩལ་སྤྲ་རབ་དང་བསྐྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་གཞུགས་སུ་འཛིག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། དེ་ཡང་དབྱད་གཞི་ཆ་སྟེ། དེ་ནི་སྤང་བའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཡིན་པས་བསྐྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་གཞུགས་སུ་འགྱུར་གྱི་དེ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པའི་བྱིར་རོ།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ནི་རྩལ་སྤྲ་རབ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེ་བའི་ཆ་སྤྲ་བ་ལ་བྱེད་ལ། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་ནི་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུགས་སུ་གྱུར་པའི་བར་སྤང་འདི་ལ་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་ཆ་སྤྲ་བ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་བདུས་དར་རྒྱུ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཞུགས་ལྡར་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་ཐོགས་བཅས་ལ་གཞིག་པ་དང་། ཐོགས་མེད་ལ་གཞིག་པ་དང་། གཞུགས་སུ་བདུགས་པ་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་སློམ་པ་དང་། རྣམ་ཐར་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྤང་བའི་གཞུགས་བརྟན་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ནི་ཐོགས་བཅས་ལ་གཞིག་པ་དང་། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་ནི་ཐོགས་མེད་ལ་གཞིག་པ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་པའི་བར་སྤང་ཆོས་ཅན། ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་

མི་ནུས་ཏེ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་
གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེའི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱར་གྱུར་
པའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་རྟོགས་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་
པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ཀྱི། དེ་ནི་རྟོག་པའི་
ཡུལ་ཀྱི་སྐྱོ་བཏགས་ཏེ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་ཀྱང་གཞན་ལས་
བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ཡང་དབྱེད་པའི་གཞི་ཆེ་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་
རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ལ་བྱེད་ན་ནི་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འགྱུར་
པའི་སྐྱོ་བཏགས་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་སྣང་ཡུལ་ལ་བྱེད་
ན་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་མི་རུང་ཞིང་། ཆོས་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་
ཞེན་ཡུལ་ལ་བྱེད་ན་ནི་སྤར་ཀྱི་དོགས་པ་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བར་སྣང་ཆོས་ཅན། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་གི་གོ་སར་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་འབྱུང་བ་ལ་པར་མི་
སྐྱིབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱས་སྟེ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་པར་མི་སྐྱིབ་ཀྱང་ཚུར་སྐྱིབ་པ་དང་། རང་
གི་གོ་སར་སྟན་པ་འབྱུང་བ་ལ་པན་ཚུན་སྐྱིབ་པས་ན་ཐོགས་བཅས་སུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཐོབ་པ་ལ་ཁས་སྦངས་པའི་སྐོ་
ནས་ཐོབ་དགོས་པར་ཐལ། རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དེ་ཡང་དག་པར་སྦངས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱས་སྟེ། རྟོགས་གཅིག་གི་མིང་རྟོགས་ཅན་
ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ བཤེས་པ་དང་གི་གཟུགས་བརྟན་དང་
སྤུལ་འཛོག་སྣང་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དང་སྐྱེ་གཞིས་སུ་སྣང་བ་རྣམས་རེ་རེ་

ནས་ཆོས་ཅན། གུན་བཏགས་པའི་གཞུགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་གུན་བཏགས་པའི་
གཞུགས་ཡིན་པར་མདོ་སྡེ་སྟོན་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྲལ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བེག་ཤེས་ལ་སྤང་
བའི་གཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །མདོ་ཞེ་སྟོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པའི་ལུགས་ལ། སྐྱུ་མའི་རྟ་
 མང་དེ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཞུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་
 པའི་ཕྱར་ཏེ། འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་སྐྱུ་མའི་སྤང་བ་ནི་ནལ་འབྱོར་སྟོད་
 པའི་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་མདོན་སུམ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱད་པ་
 ལྟར་ནས་སྟོགས་སམ་བར་སྤང་ལྟ་བུའི་གཞི་འདྲིན་པའི་དབང་མདོན་གྱིས་འབྲུབ་ལ།
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། དེ་ནི་གཞི་འདྲིན་པའི་དབང་མདོན་གྱིས་ཤུགས་
 ལ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེས་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་མདོན་
 དེ་ལ་སྐྱུ་མའི་རྟ་སྤང་ན་འཕལ་གྱི་འཁྲལ་རྒྱས་བསྐྱད་པར་འགྱུར་བས་དབང་མདོན་དུ་
 མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་ཟེ་སྟོད་པའི་
དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པ་ལྟར་ན། སྐྱ་མའི་རྟ་སྒང་དེ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཡིན་པར་དབྱ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ཆེན་མོར་བཤད་ལ། དབྱ་མ་ལྷང་རིགས་སྟོན་
མེར་དེ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷང་དེ་དག་
གི་དགོངས་པ་བཅའ་བར་བྱ་དགོས་ཀྱིས། དེའི་ལྷགས་ལ་སྐྱ་མའི་རྟ་སྒང་གཞུགས་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདོད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་མའི་རྟ་སྒང་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་
འདོད་པ་ནི་ཐལ་འཇུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་
བཤད་ལས། གཞུགས་བརྟན་ཡང་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་
གཞུགས་བརྟན་གྱིས་དེ་སྒྲུང་བའི་དབང་ཤེས་སྟེད་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཚུལ་དེ་དག་

ནི་མིག་ལ་རྟ་སྒང་དུ་སྒང་བའི་སྒྲིམ་དང་བྲག་ཆ་སོགས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལྷགས་
དམ་པ་འདིའི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡང་ཁ་
ཅིག བྲག་ཆ་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་ཡིན་པར་ཐལ། བྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དེའི་ཕྱིར་
ན་མ་བྲལ་སྟེ། གཞུགས་བརྟན་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་དུ་བཞེད་པའི་རིགས་པ་དེས་བྲག་
ཆ་སྒྲིའི་སྒྲིམ་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་ཀྱི་གཞུགས་ཆོས་ཅན། འབྱུང་འཁྱུར་ཡིན་
པར་ཐལ། མཛོད་ལས། རེག་བྱ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། ལྷག་མ་གཞུགས་ཅན་དགུ་པོ་ནི།
འབྱུང་འཁྱུར་ཆོས་ཁམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱང་། ཞེས་དང་། ཀུན་བདྱུས་ལས་ཀྱང་། རྒྱུར་
བྱས་པའི་གཞུགས་གང་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་དང་། ཞེས་པ་ནས། རེག་བྱའི་ཕྱོགས་
གཅིག་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་པའི་གཞུགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ་སྟེ།
དེ་ནི་མཛོད་ལྷགས་ལ་འབྱུང་འཁྱུར་དངོས་ཡིན་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་མི་འདོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིམ་ལྡན་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདིར་སྦྱོད་བསྐྱུས་ལས་གཞུགས་སྤང་ལ་སོགས་
པ་འབྱུང་འཁྱུར་དུ་བཤད་པ་ནི། འབྱུང་བ་བཞེད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་ཀྱི་གཞུགས་མ་
གཏོགས་པའི་གཞུགས་སྤང་ནི་འབྱུང་འཁྱུར་དངོས་ཡིན་ལ། མིང་བཞེད་ལུང་པོ་ནི་
འབྱུང་བའི་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་ཅོམ་ལ་འབྱུང་འཁྱུར་དུ་བདྱགས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག རྣལ་འབྱོར་པས་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་བྲལ་པར་སྤང་བ་ལྟ་བུ་
ཀུན་བདྱགས་པའི་གཞུགས་དང་། དག་བཅོམ་པ་གཉིས་དང་དག་སའི་བྱང་སེམས་
ཀྱིས་དངོས་སུ་དེ་ལྟར་སྒྲུལ་པའི་གཞུགས་ནི་དབང་འབྱོར་པའི་གཞུགས་ཡིན་པར་ཐལ།
དགུ་མའི་ཡིག་ཆར་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་པས་ས་ཆུ་དངོས་
གནས་པར་སྒྲུལ་པའི་གཞུགས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་
ཀྱི་གཞུགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་ཡིན་ན་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་གཞལ་

བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་བྱིར་རྟེ། མཛོད་ལས། གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བྱི་ཡི་ལྔ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་འཕྱོར་པའི་གཞུགས་ནི་ཟད་པར་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྤང་བའི་ས་རྒྱའི་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་ཀྱི། དེས་སྤྱུལ་པའི་ས་རྒྱ་དངོས་ལ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རྟེ། ཀུན་བཅུས་དར་རྟེག་ལས། དབང་འཕྱོར་པ་ནི། ཟད་པར་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ས་རྒྱའི་གཞུགས་བརྟན་རྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་དོགས་སྤོང་ཅམ་ཡིན་གྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་པ་མིན་ནོ། ལྷག་ལོས། སྐྱེད་མེད་དང་རྣལ་ཁྱུང་ཡོད་པ་འགལ། ཞེས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་འགལ་བ་བཟོད་པ་མི་འཐད་དེ། འཕྲལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་དབང་ཤེས་དང་ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་སུ་བྱུང་བའི་རྣལ་ཁྱུང་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་གཉིས་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་བྱིར་དང་། དེ་གཉིས་ལ་ཁྲོད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པར་བྱུང་མཐའ་བཞི་ཀས་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབུ་མའི་ཡིག་ཆར་ཟད་པར་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ས་གཞི་གཏང་བྱས་ཀྱིས་བྱུང་པར་སྤང་བ་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ས་གཞི་གཏང་བྱས་ཀྱིས་བྱུང་པར་སྤང་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་མི་སྤྱུག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་གྱི། ཟད་པར་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་དཔེ་དག་མ་དག་དབྱུད་པར་བྱུང་། ཡང་ཁ་ཅིག་སྐྱེད་མེད་དང་སྤྱིག་རྒྱ་གཉིས་ཀ་མེད་པར་ཐལ། ཡིག་ཆར་སྐྱེད་མེད་དང་སྤྱིག་རྒྱ་སོགས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སྤྱིག་རྒྱ་རྒྱ་ཡིན་པ་མེད་པའི་དོན་པའི་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱེད་སྤང་བ་མེད་པར་ཐལ། རབ་རིབ་ཅན་སྐྱེད་སྤང་བ་ནི་དབང་པོ་འབྲུལ་བའི་སྤང་བ་ཡིན་པས་དོན་དངོས་གནས་ལ་མེད་ཀྱང་ཞེས་ཡིག་ཆར་བཤད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་སྤང་བའི་སྐྱེད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་རྒྱུད་རང་ལ། དབང་པོ་འབྲུལ་བའི་སྤང་བ་

ཡིན་ན་མེད་པས་བྱང་པར་ཐལ། ཡིག་ཆའི་གཞུང་བླངས་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་ན་དབང་པོ་འབྱུང་བའི་སྣང་བ་ཡིན་
པས་བྱང་པ་དང་། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་
ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱང་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལས་ཅན་གྱི་ལྷ་མི་ཡི་དྲུགས་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཚུ་ཁྱུང་
རྟོགས་པའི་མིག་ཤེས་ཆད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚུ་ཁྱུང་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཆད་མ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། རྟོགས་བྱུང་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཚུ་ཁྱུང་གི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་
མཐོང་བ་ལ་ཚུ་ཁྱུང་མཐོང་བར་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྟོན་བཏགས་པ་ལྟར་འཇོག་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་ཐ་སྟོན་དུ། ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་
བཞོན། །ཚུ་མེ་ཡང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཚུ་ཁྱུང་དེ་རེག་བྱའི་
སྟེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ །ཚུ་ཁྱུང་ཆོས་ཅན། རེག་བྱའི་སྟེ་མཆེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཡི་དྲུགས་ལ་ཚུ་ཁྱུང་ནག་
ཁག་ཏུ་སྣང་བ་ནི་དེའི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དུ་གཞག་
དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། མིག་ཤེས་ལ་ཚུ་ཁྱུང་ནག་ཁག་ཏུ་སྣང་
བ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཡིན་ན་ཚུ་ཁྱུང་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མིག་ཤེས་ལ་ཚུ་ཁྱུང་སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཡིན་ན་ཚུ་ཁྱུང་གཟུགས་ཀྱི་
སྟེ་མཆེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྐྱེད་སྣང་བ་
གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཡིན་ཀྱང་སྐྱེད་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱབས་འདིར་རོང་སྟོན་ཆོས་རྒྱའི་བཤེས་སྤྱིངས་རྣམ་བཤད་ལས། གལ་
ཏེ་ལས་ཀྱིས་ཐན་ཚུན་བསྐྱབས་པས་མི་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། སྟེས་བྱ་གཅིག་ལ་དབྱ་གཉིན་
གཉིས་ཀྱིས་བཏྲ་བའི་དུས་སུ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གཉིས་ཆ་གཉིས་སུ་གནས་ཀྱང་

གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་མི་མཐོང་སྟེ། བན་རྩྭ་ལས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྒྲ་
བ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རིགས་པས་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྲུང་བ། མཁས་བྱུང་རྗེས།
རོང་སྟོན་གྱིས་སྒྲས་པ་འདིས། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དགག་ལུལ་གྱི་
འདོད་པ་གཉིས་ཀའི་རྒྱས་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་པར་གསུངས་སོ། །

རོང་སྟོན་གྱི་གཞུང་འདིས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་བཀག་པ་ཡིན་
ན། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། མི་དང་ཡི་དྲུགས་ཀྱིས་རྒྱུང་གཅིག་ལ་བལྟ་བའི་ཆོ་
སྟོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡི་དྲུགས་རྣམས་ལ་རྣག་ཁྲག་དང་། ཆ་
ཤས་གཞན་ཞིག་མི་ལ་བུང་བ་དང་ཁྲུས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལོད་པར་གསུངས་ཀྱི། མིས་
རྣག་ཁྲག་དང་ཡི་དྲུགས་ཀྱིས་རྒྱུང་ས་བསེལ་མ་མཐོང་བ་ནི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱབས་
པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དགག་ལུལ་གྱི་འདོད་པའི་རྒྱས་
མེད་པར་གསལ་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱས་མེད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་
གསུངས་ཏེ། སྤྱི་སྟོན་གྱི་བྲག་པས། རྒྱུས་བྱ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་
གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་། སྟོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གང་རུང་
རེ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་དགའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། གཉེན་གྱི་མིག་ཤེས་
ཀྱིས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པར།
ལས་སྒྲངས་ན་ཡང་གཉིས་པོ་དག །ཐ་དད་པར་ནི་མྱོང་མི་འགྱུར། །མ་མཐོང་བསྐྱབས་
ཕྱིར་མིན་ཞེ་ན། །དོན་གྱི་དབང་གིས་རྟོགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དགག་པ་
མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་དག་རྒྱུང་ཟད་ཕྱི་སྟེ་བཤད་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །རི་ལྟར་
ཉམས་སུ་མྱོང་ཉིད་དེ། །ངེས་པའི་བདག་ཉིད་རང་ངོ་བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་
སྟོན་ཕྱིར། །ཞེས་སེམས་ཅམ་པས། བདེ་སྟེ་པ་ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྟོན་པོ་སོགས་
ནི་གཞལ་བྱར་ཡོད་ན་ཡང་། །རི་ལྟར་སྟོ་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་

ལ། སྡོ་སོགས་འདོད་མི་འདོད་སོགས་སུ་སྣང་བ་ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་འདོད་
 མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི། སྡོ་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་
 འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྡོ་སོགས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་
 མི་འོང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྡོ་ནས་མི་མཐུན་པ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པར་
 ཐལ་བའི་སྡོ་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། སྡོ་སོ་གཅིག་ཉིད་ལྟས་བྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་
 དུ་འོང་བ་དང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་
 ཞེས་བཤད་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཡིན་
 པར་ཁས་སྒྲངས་ན་ཡང་སྡོ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྡོ་སུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དག་གཉིན་
 གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བལྟ་བའི་ཆེ་འདོད་མི་འདོད་སོ་སོར་མི་སྣང་བར་གཉིས་ཀས་
 གཉིས་ཀ་སྣང་བར་ཐལ། གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་
 པ་གང་ཞིག་འདོད་རང་གི་ངོ་བོས་སྡོ་ལ་སྣང་བའི་བྱིར་རོ། གཤམ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ལས་ཀྱི་
 དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་གང་རུང་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་། གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་མཐོང་
 བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དོན་གྱི་དབང་གིས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལས་དབང་
 གིས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར་ཏེ། འདོད་མི་འདོད་
 དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་མ་མཐོང་བར་
 གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་བྱེད་པ་ནི། དོན་གྱི་གནས་ལུགས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
 དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་མིན་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་འཆད་པར། ཁས་སྒྲངས་ན་ཡང་གཉིས་
 པོ་དག་ཁ་དང་པར་ན་མྱོང་མི་འགྱུར། མ་མཐོང་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་མིན་ཞེ་ན། འདོད་ཀྱི་
 དབང་གི་རྟོགས་མི་འགྱུར། དུ་མའི་བདག་ཉིད་དངོས་དེ་ལ། གཅིག་གི་བདག་ཏུ་
 མཐོང་བྱེད་པ། མ་མཐོང་བ་དེ་ཅི་ལྟར་ན། འདོད་མཐོང་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ཞེས་
 གསུངས་སོ། འདོད་ལ་ཁ་ཅིག་འདོད་སྡོ་པས། སྡོ་སུ་གཅིག་གི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་
 གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་ཀྱང་། དག་གཉིན་གཅིག་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱོགས་
 རེ་རེ་ལས་གཞན་མ་མཐོང་བ་ནི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་ཡིན་ཞེས་པའི་འདོད་པ་

དེ། ཁས་སྒངས་ན་ཡང་གཉིས་པོ་དག ཁེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ན་
 གློན་མེད་ཀྱང་། གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ། བརྟེན་ནས་གཞུགས་གཞན་འབྱུང་
 འཇུག་ན། ཁེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པ་ཡིན་པར་བཤད་པས་ན། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
 གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པའི་གློན་དུ་འཇུག་ཏེ། གཞུང་གི་མ་དེ་ནི། སྤར་གྱི་འདོད་
 པ་དེ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་གཞུགས་ལ་བལྟ་བའི་ཆེ་དབང་གཞུགས་
 ཀྱི་བར་དུ་ལས་གཞུགས་གསལ་མི་གསལ་སྟེ་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་གཞུགས་གསལ་མི་
 གསལ་སྤང་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དཔྱད་པར་བྱ་
 གྱེ། རོང་གློན་གྱི་གཞུང་ཡིག་ཆར་དངས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ལ། དེའི་བཤེས་སྤྱིངས་
 ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཡུལ་འདིར་མ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ། ཁེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ཕྱི་
 དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། ཡུལ་
 གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྤང་ཚུལ་བྱད་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་།
 དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། ཐག་ཉེ་རིང་ལས་
 ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་བྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། གཞུང་དོན་སྤྲད་ཅིག་མ་
 དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་བཞི་ལས། རིགས་པ་
 གསུམ་པ་ནི། ཉེ་རིང་ལ་སོགས་བྱད་པར་གྱིས། གསལ་དང་མི་གསལ་མི་རུང་རོ། ཁེས་
 ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཐག་ཉེ་རིང་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་གྱིས་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་
 བར་སྤང་བ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཤེས་པས་ཡུལ་རྣམ་མེད་ཐུག་པས་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་
 ཁེས་བཀག་པ་ལ། ས་རོལ་སོས། གསལ་མི་གསལ་སྤང་བ་ནི་རྣམ་པའི་བྱད་པར་ལས་
 འཇུག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྤང་བའི་བྱད་པར་ལས་འཇུག་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
 སྤང་བས་ཡུལ་དེ་བར་དུ་ཆོད་ཅིང་བསྐྱིབས་པ་ཡིན་ནམ། མ་ཆོད་ཅིང་མ་བསྐྱིབས་པ་
 ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་ཀ་ནས་གསལ་བར་མཐོང་བར་ཐལ། སྐྱིབ་བྱེད་
 མེད་ཅིང་རྣམ་མེད་དུ་མཐོང་བར་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། སྤར་མ་ལྟར་ན་ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་

ཀ་ནས་མི་མཐོང་བར་ཐལ། བར་དུ་སླིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱིབས་ཤིང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་པར། གལ་ཏེ་སྣང་བྱུང་ལས་དེར་འགྱུར། །དེ་ནི་ཆོད་དང་མ་ཆོད་དག །མཐོང་ངམ་མི་མཐོང་མཚུངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། གལ་ཏེ་སྣང་བ་མི་གསལ་བས། །དེ་ཆ་སྤྲོ་མོ་འགའ་ཞིག་ནི། །མ་མཐོང་དེ་བྱིར་ཐ་དད་ན། །ཞེས་ཚུགས་སྤྲོ་སྤྲོ་བས། །སྣང་བ་ནི་སླིབ་བྱེད་མིན་གྱི་ཡུལ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པ་ལ། ཡུལ་ཐག་རིང་བའི་ཆེ་སྣང་བ་དེ་མི་གསལ་བས་ཡུལ་དེའི་ཆ་སྤྲོ་མོ་མ་མཐོང་ལ། ཐག་ཉེ་བའི་ཆེ་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དེའི་བྱིར། ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། །འོ་ན་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་ཆ་ཅན་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་གསལ་བར་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བའི་བྱུང་པར་གང་ལས་ཡིན། བྱམ་པ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་སྤྲུལ་དུ་མ་ཐ་དད་དུ་མཐོང་མི་མཐོང་གི་བྱུང་པར་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མེད་པར་ཐལ། །དེ་གཉིས་ཀའི་ཆེ་རྣམ་མེད་ཐུག་སྤང་དུ་འཛིན་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་པར། བྱི་རོལ་དོན་གཅིག་མཐོང་བ་དང་། །མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །སྤྲུལ་དུ་མ་ཐ་དད་མཐོང་། །མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གལ་ཏེ་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ། །བྱུང་པར་གྱིས་སློ་ཐ་དད་ན། །ཞེས་ཚུགས་སྤྲོ་སྤྲོ་བས། ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་བྱུང་པར་གྱིས་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་སྣང་བའི་སློ་ཐ་དད་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བར་གྱིས་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་ལས་བྱམ་པ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་པར་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །སྣང་བ་དང་དབྱུ་མ་པ་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། །བྱམ་སྤྱེ། །འབྲེལ་མེད་གྱི་ཆོས་གཞན་ཐ་དད་པས་གཞན་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་པར། གཞན་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་མེད། །གང་ལས་ཐ་དད་པར་སྣང་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། ཐག་རིང་བའི་ཆེ་སྣང་བ་དེ་ཡང་རྒྱ་མཚན་ཅིས་མི་གསལ་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས། དུ་བ་དང་ཐུག་སྤྲོ་ལ་སོགས་པའི་རྩལ་གྱིས་སྣང་བའི་རྩལ་བསྐྱིབས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། །འོ་ན་དེ་དག་ཐག་ཉེ་བ་འདིར་སླིབ་བྱེད་ཅིས་མ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས། །སླིབ་རྩལ་སྤྲུལ་པའི་

ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཐག་ཉེ་བའི་ཆོ་སྣང་བའི་རྩལ་ཡང་སྲབ་པ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཐལ། དེའི་
 ཆོ་སྒྲིབ་རྩལ་སྲབ་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐག་ཉེ་བ་ནས་
 གཞུགས་ལ་བལྟ་བ་ན་མི་གསལ་བར་ཐལ། གསལ་བར་སྣང་བའི་རྒྱ་ཤས་རྒྱང་བའི་ཕྱིར།
 ཐག་ཉེ་བ་ལས་གཞན་དུ་ཐག་རིང་པོའི་གཞུགས་ལ་བལྟ་བ་ན་སྣང་བའི་རྩལ་སྲབ་
 མིན་ཏེ་འཕྲག་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། དེའི་ཆོ་སྒྲིབ་རྩལ་འཕྲག་པོ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚན་
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐག་ཉེ་བ་ནི་སྣང་བ་གསལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་ལ་སྣང་བ་ནི་ཆེས་
 ཆེར་གསལ་བར་འཇུར་བས་ནི་རྩི་མ་དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་སྣང་
 བར་འཇུར་རོ། ཞེས་འཆད་པར། སྣང་བ་དེ་ཡང་ཅིས་མི་གསལ། །བསྐྱབས་ཕྱིར་དེ་
 འདིར་ཅིས་མ་ཡིན། །སྲབ་ཕྱིར་སྣང་བའང་དེ་ལྟ་ཉིད། །གཞན་དུ་སྲབ་མིན་ཡོད་པ་
 ཉིད། ཤིན་ཏུ་ཉེ་ལ་སྣང་བ་ནི། ཆེར་གསལ་དེ་ཡང་སྣང་བར་འཇུར། ཞེས་གསུངས། དེ་
 ལ་སྐྱེགས་བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། ཐག་ཉེ་རིང་དེར་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་དགེ་མི་དགའི་
 ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་གཞུགས་གསལ་མི་གསལ་གཞན་འབྱུང་
 བར་འཇུར་བ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་འདོད་རྩལ་འཆད་པར། གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་
 མེད་ལ། །བརྟེན་ནས་གཞུགས་གཞན་འབྱུང་འཇུར་ན། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་
 སྡོན་པོ་དང་ལས་གཞུགས་དེ་དག་ནམས་ནི་པན་རྒྱུ་བསྐྱབས་བྱ་སྐྱབས་བྱེད་དུ་འཇུར་
 དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། སྡོན་པོ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ནི་ལས་གཞུགས་ཀྱིས་སྐྱབས་པར་བྱེད་
 པས། སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ལ་ལས་གཞུགས་གཅིག་བྱ་སྣང་བར་ཐལ་བར་འཇུར་
 རོ། །གལ་ཏེ་ལས་གཞུགས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་ཀྱང་སྡོན་པོ་དེ་མ་བསྐྱབས་པོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་
 ན་ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཆོ་ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ལས་གཞུགས་
 དང་སྡོན་པོ་གཉིས་ཀ་སོ་སོར་མཐོང་བ་དང་། ཐག་རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཆོ་ཅིག་ཅར་
 དུ་མི་གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ལས་གཞུགས་དང་སྡོན་པོ་གཉིས་ཀ་སོ་སོར་མཐོང་
 བར་འཇུར་དགོས་པ་དེ་ལྟར་སོ་སོར་སྣང་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ། ཞེས་

འཆད་པར། དེ་དག་ནམས་ནི་སྐྱེ་ཆུང་དུ། བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ནི། སྐྱེ་བ་
 བྱེད་དེ་ལ་གཅིག་སྐྱེ་བ་འགྱུར། དེ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅན་ནི། གསལ་དང་མི་གསལ་
 རང་བཞིན་དག་མཐོང་འགྱུར། ཞེས་གསུངས། གཤམ་ཏེ་ལས་གཟུགས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི།
 མཐོང་བ་མེད་པ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཁོ་རང་གིས། ཐག་ཉེ་བའི་ཆེ་གཅིག་སྐྱེ་མི་གསལ་
 བ་བསྐྱེད་པ། ཐག་རིང་བའི་ཆེ་གཅིག་སྐྱེ་གསལ་བ་བསྐྱེད་པ་ནས་སྡོད་པོ་གསལ་མི་
 གསལ་སྐྱེ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ནི་བྱེད་པ་གང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་
 ཡུལ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་གང་ལ་ཡང་དོན་དང་དོན་མིན་ཏེ་སྐྱེ་གཞོད་བྱེད་
 པའི་རྣམས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དབང་ཤེས་དེ་ལ་མ་མཐོང་བ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱིས་
 ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྐྱེ་བར་ཅི་ཞིག་བྱེད་དེ་བྱེད་པར་མི་རིགས་སོ། ཞེས་འཆད་
 པར། མཐོང་མེད་ཀྱིས་གཅིག་བསྐྱེད་པ། གང་གིས་དོན་དང་དོན་མིན་མེད། ཏེ་ལ་མ་
 མཐོང་བས་ཅི་བྱེད། ཅིས་གསུངས།

དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱེད་པ་ནི། ཇི་སྐྱེད་བཤད་པ་དེ་དག་གི་བྱིར་དོན་ལ་བརྟེན་
 བས་སྐྱེས་བྱུར་བྱུར་པའི་ཐྱོང་བ་དབང་ཤེས་ནམས་ཐག་ཉེ་རིང་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་
 པའི་རྒྱ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ནམ་པ་ཐ་དད་འཇིན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལས་
 ལྷག་མ་ཤེས་པ་ནམ་མེད་དུ་འདོད་པ་དེ་དག་སློ་གྲོས་ངན་པས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱེད་པ་
 པའི་ལུགས་ངན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་པར། དེ་བྱིར་དོན་རྟེན་སྐྱེས་བྱུར་པའི། ཐྱོང་
 བ་ཇི་ལྟར་རྒྱ་བཞིན་དུ། ནམ་པ་ཐ་དད་འཇིན་བྱེད་དེ། ལྷག་མ་སློ་ངན་ལུགས་ངན་
 ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། ཏེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་བྱུར་གཅིག་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བཏུ་བའི་
 ཆེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཆ་གཉིས་སུ་གནས་ཀྱང་སྐྱེ་ཆུང་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་
 གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་མི་མཐོང་ཞེས་པའི་འདོད་པ་དེ། གཤམ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་
 ལམ། བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཞན་འབྱུང་འགྱུར་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བས་སུ་བཀག་
 པ་མ་ཡིན་པར་གསལ་ཡང་། དེ་འདྲ་བའི་འདོད་པ་དེ་ནི། ལས་སྐྱེད་པ་ལ་དང་གཉིས་སོ་
 དག་ཐ་དད་པར་ནི་ཐྱོང་མི་འགྱུར། མ་མཐོང་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་མིན་ཞེ་ན། ཏེ་ལ་གྱི་དབང་

གིས་རྟོགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཀའ་པ་ཡིན་པ་ལ་སྲུང་ཁྱད་བསྟོན་
 ཏུ་མེད་པས་ན། རྟོང་ཐུན་དང་ཡིག་ཆར་ལས་ཅན་གྱི་ལྷ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་གྱིས་
 བརྒན་གཤེར་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་ཏུ་བལྟ་བའི་ཆེ་ཆུ་ནག་བདུད་ཅི་གསུམ་
 དངོས་གནས་པར་སྐྱེས་ཀྱང་། དེ་དག་རང་རང་གི་ལས་ཀྱིས་ཆ་གཞན་མི་མཐོང་བར་
 གསུངས་པ་དེ། རྣམ་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་དང་འགལ་བར་འགྱུར་སྐྱེས་པའི་དོགས་པ་ད་
 ཏུང་གཅོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཞིབ་ཆ་གདོན་པར་བྱའོ།

དེའི་ཆེ་བརྒན་གཤེར་ཕོར་གང་གཅིག་གི་གོ་སར་ཆུ་ནག་བདུད་ཅི་ཕོར་གང་
 གསུམ་ཡོད་པར་ཏུས་འཁོར་རྒྱུ་ཆེན་ལས་བཤད་ལ། དེའི་གོ་སར་ཆུ་ནག་བདུད་ཅི་
 ཕོར་གང་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། ཆུ་རྩལ་གཅིག་གི་གོ་སར་ནག་དང་བདུད་ཅིའི་རྩལ་
 ཡོད་པ་སོགས་ནི་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་གཏན་མིན་པར་རྟོང་ཐུན་ལས་
 བཤད་པ་དང་། ཡིག་ཆར་ཆ་ཅན་བརྒན་གཤེར་ཕོར་གང་གཅིག་གི་གོ་སར་དེ་དང་
 ཆོད་མཚུངས་པའི་ནག་ཁྲག་ཕོར་གང་དང་བདུད་ཅི་ཕོར་གང་སོགས་མེད་པ་ནི་རྟོང་
 ཐུན་གྱི་ལུང་གི་དོན་ཏུ་བཤད་ནས། ཆ་ཅན་བརྒན་གཤེར་ཕོར་གང་གཅིག་གི་གོ་སར་
 ཆུ་ནག་བདུད་ཅི་ཕོར་གང་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་གསུམ་སན་ཚུན་གོ་ས་ཐ་དད་ཡིན་པར་
 བཤད་དོ།

བཤད་ཚུལ་འདི་ལ་དོགས་སྟོང་ཅུང་ཟད་འགོད་ན། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་
 ཏུག་སྲུལ་གསུམ་ཤོང་བའི་བརྒན་གཤེར་ཕོར་གང་ལ་མིས་བལྟ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་
 ལྟ་དང་ཡི་དྲགས་གཉིས་འོངས་ཏེ་བལྟས་པའི་ཆེ་སྒར་གྱི་ཆུ་རྩལ་གསུམ་ལས་ཏུག་
 སྲུལ་གཉིས་བཀའ་ནས་ནག་ཁྲག་ཏུག་སྲུལ་གཅིག་དང་བདུད་ཅི་ཏུག་སྲུལ་གཅིག་སྐྱེ་
 བ་དང་། ཆུ་རྩལ་གཅིག་ཙམ་ལུས་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཆ་ཅན་བརྒན་གཤེར་ཕོར་
 གང་དང་ཆོད་མཉམ་པའི་ནག་ཁྲག་ཕོར་གང་སོགས་མི་སྐྱེ་བར། ཆ་ཅན་བརྒན་གཤེར་
 ཕོར་གང་དེ་ཆ་གསུམ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ནི་ནག་ཁྲག་དང་། ཆ་གཅིག་ནི་བདུད་ཅི་

དང་། ཆ་གཅིག་ནི་རྒྱ་དང་ས་ཤིང་བསིལ་བར་སྐྱེ་བར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཉུག་ཁ་ལས། འདོད་ན། ལྷ་དང་ཡི་དྲུགས་འོངས་པའི་ཆོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆ་ཅན་རྒྱ་དང་ས་བསིལ་ཐོར་གང་ལས་སྐྱུ་ཆ་གཉིས་བྱི་བ་དང་དེ་གཉིས་གཞན་དུ་སོང་བའི་ཆོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སྐྱུ་ཆ་གཉིས་འཕེལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་དང་ས་བསིལ་ཐོར་གང་དེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་བྱི་ཞིང་འཕེལ་བ་དེ་དང་པོ་ནས་བལྟ་བཞིན་པའི་མི་དེས་མཐོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། རྒྱ་དང་ས་བསིལ་ཐོར་གང་དེའི་ཆད་ཆེ་རྒྱུ་ནི་མི་དེའི་སྒྱུད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཁྲབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐོར་གང་དེའི་ཆད་ནི་སལ་པའི་སྒྱུད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལ། བསྐྱེད་བྱུག་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་དང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་གཉིས་ཀྱང་ཆ་ཅན་རི་རབ་གཅིག་གི་གོ་སར་ཡོད་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གོ་ས་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་ཐལ། ལྷ་དང་ལྷ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དུ་ཆེ་ཐོར་གང་གསུམ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྐྱེད་བྱུག་ནས་བཤད་པའི་མི་མཛེད་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་དང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་མི་མཛེད་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གོ་ས་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་འཛམ་གླིང་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གོ་ས་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། གོ་ས་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་འོག་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན། ཐད་ཀར་གནས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། དེ་དག་ལ་ཞིབ་ཆ་གདོན་པར་བྱའོ།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དུ་ཆེ་གསུམ་གོ་ས་གཅིག་དུ་གནས་པ་ཡོད་དེ། དེ་དག་རིགས་མི་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་བདག་འབྲས་ཡིན་པས་རྒྱ་དང་ས་བསིལ་ཐོར་གང་གཅིག་གི་གོ་སར་རྒྱ་དང་ས་བསིལ་ཐོར་གང་གཞན་མི་

ཚུད་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་འབྲས་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་
 ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་ཅན་གཅིག་གི་གོ་སར་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་ཅན་གཞན་
 འབྱུང་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷགས་གོང་མེས་བསྐྱེད་པའི་དམར་འབར་བ་དེའི་
 ལྷགས་དང་མེ་གཉིས་གོ་ས་གཅིག་དུ་གནས་པར་འདྲོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་
 བྱ་ལྷགས་གོང་མེས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་བོང་ཆད་ཆེ་བར་འགྱུར་བའམ། ལྷགས་དེ་མེར་
 འགྱུར་བར་འདྲོད་དགོས་ན་དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷགས་གོང་མེ་འབར་བའི་ཆོ་
 མེའི་ངོ་བོར་སོང་ཡང་མེ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་ཡིན་ན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་
 གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པས་བྱུང་བ་མེད་དེ། མདོའི་ལྷགས་འདིར་བར་དོ་བའི་
 ལུས་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་། དེས་ལྷགས་ཀྱི་གོང་བྱ་དང་རྡོ་རྗེའི་བྲག་ལ་ཡང་
 མི་འཐོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། དབང་པོ་ཀུན་ཆང་
 ཐོགས་མེད་ལྡན། ཞེས་གསུངས་ལ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་ག་ཐོགས་བཅས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོགས་མེད་གཞུགས་ཡིན་ན་ཆོས་ཁམས་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
 རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལུས་ཅན་ཡིན་ཡང་སྤྱི་བའི་ཕྱིར། འགའ་ཞིག་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིན།
 ཞེས་འགའ་ཞིག་ལ་མི་ཐོགས་པར་བཤད་ཀྱི། ཐོགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་ཐོགས་པ་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་སྦྱེས་གནས་དང་རྡོ་རྗེའི་གདན་ལ་ཐོགས་པར་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་ངེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པར་ཐལ། ཟད་པར་ནམ་མཁའི་ཉིང་ངེ་
 འཛིན་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུག་པ་དང་རི་བོ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་བར་བཤད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྣམ་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་
 དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་གཞན་དང་མི་འདྲའོ་ཞེ་ན། རྒྱ་རྒྱལ་གཅིག་གི་གོ་སར་རྒྱག་
 དང་བདུད་རྩིའི་རྒྱལ་ཡོད་པ་ཡང་ལས་ཀྱི་རྣམ་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་དབང་

གིས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་བྱམ་པའི་གོ་སར་བྱམ་པ་གཞན་མི་ཆུད་པ་དང་མི་འདྲ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བཤད་ཚུལ་འདི་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
འདྲ་བའི་ཆོ་ཆ་ཅན་བསྐྱེད་གཤེར་སོར་གང་དང་ཆད་མཉམ་པའི་ནྟག་ཁྲག་སོར་གང་
སོགས་མི་སྦྱེ་བར། ཆ་ཅན་བསྐྱེད་གཤེར་སོར་གང་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་
ནི་ནྟག་ཁྲག་དང་། ཆ་གཅིག་ནི་ཆུ་དྲངས་བསིལ་དང་། ཆ་གཅིག་ནི་བདུད་རྩིས་སྦྱེ་བ་
ནི་རྩི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། གཞི་གང་དུ་
ཆུ་ཁྲུང་འབབ་པའི་གཞི་དེར་ཆུ་ཁྲུང་དེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་སྡོན་ལས་ཀྱི་
དབང་གིས་ནྟག་ཁྲག་དུ་སྦྱེས་པ་དང་། ཆུ་ཁྲུང་གི་ཆ་ཤས་གཞན་ཞིག་མི་ལ་སྡོན་ལས་ཀྱི་
དབང་གིས་ནྟག་ཁྲག་དུ་མི་སྦྱང་བའི་བརྒྱུད་བ་དང་ཁྲུས་ཀྱི་ཆུར་སྦྱེ་བ་ན། དེ་གཉིས་ཀ་
ཆུ་ཁྲུང་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་རེ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཡི་དྲགས་
ལ་ནྟག་ཁྲག་དུ་སྦྱང་བའི་གཞི་དེ་ཉིད་མི་ལ་ཆུ་དྲངས་ཤིང་བསིལ་བར་སྦྱང་བ་ཡིན་སྟུང་
པའི་ལོག་རྟོགས་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཆ་ཤས་གཞན་ཞིག་ཅེས་གསུངས་ཀྱི། ཆུ་ཁྲུང་དེའི་
ཞེང་ཆད་ལ་ཆར་བྱེ་བའི་ངོས་གཅིག་ནི་ནྟག་ཁྲག་དང་ངོས་གཅིག་ནི་ཆུ་དྲངས་ཤིང་
བསིལ་བར་སྦྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་པན་ཚུན་གོ་ས་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཤས་ལ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རྟེ། དཔེར་ན་བྱ་རམ་གོང་བྱ་གཅིག་གི་ཁ་དོག་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་གསུམ་ཀ་
བྱ་རམ་གོང་བྱ་དེའི་ཆ་ཤས་ཡིན་ཀྱང་། བོང་ཆད་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་མེད་པ་དང་། གོ་
ས་གཅིག་དུ་གནས་པ་དང་། གསུམ་ཀ་ཐོགས་བཅས་སུ་འདོད་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ན། དེ་དག་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བའི་རེག་བྱར་གྱུར་པའི་གྲང་རེག་
ཆོས་ཅན། མེད་ཁམས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མེད་ཁམས་ཡིན་པར་ཡིག་ཆར་བཤད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྲབ། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་
རེག་བྱ་བདུན་སོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གྲང་བའི་རེག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མེད་ཁམས་དང་འབྲུང་འཁྱུར་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པས་
 རྒྱུན་མེད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མངོན་པ་འོག་མ་ལྟར་ན་མེ་དང་མེད་ཁམས་
 འོན་གཅིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཁོང་མ་ལྟར་ན་མེ་དང་མེད་ཁམས་ལ་སྟུ་བཞི་ཡོད་
 ། གང་། མེ་མ་ཡིན་པའི་མེད་ཁམས་ཡིན་ན་མེ་རྒྱེད་བྱེད་གྱི་རྣམ་པ་ལྡན་མིན་འདྲ་བྱེད་
 ཡིན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིག་ཆར་གང་བའི་རེག་བྱ་དང་མེད་རེག་བྱའི་གཞི་
 མཐུན་ཡོད་གསུངས་པ་ཡང་དབྱེད་བྱ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་
 བའི་རེག་བྱ་དང་གང་རེག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་གསུངས་ཀྱི། མེད་རེག་བྱ་དང་གང་
 རེག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བའི་རེག་བྱ་ཡིན་ན་མེད་རེག་བྱ་
ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བའི་འཇམ་རྩལ་མྱི་ཡང་གི་རེག་བྱ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་
བའི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་མེ་ལོག་པ་ན་ཁྱོད་ལྷོག་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེ་དེའི་རེག་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལྷགས་གོང་
དམར་འབར་བ་མེ་ཡིན་པར་ཡིག་ཆར་གསུངས་པ་ཡང་དེའི་ཆོགས་པ་ན་མེ་ཡོད་པ་
ལ་དགོངས་པར་འདོད་དགོས་སོ། །མཐའ་དབྱུད་པ་གཞན་པལ་ཆེར་ཡིག་ཆར་གསལ་
བར་ཡོད་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོར་ན་ངེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་མེད་དེ་བཞིན། སློ་ཡང་མེད་ཅེས་དོན་
འདི་ཤེས་པར་གྱིས། ཁེས་བྱང་། སྤར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྟུས་
ན་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་མེད་པ་ངེ་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་
ཀྱི་སློ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་
བཤོ།

༥ གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ། མེས་ཅམ་པའི་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པ། དེས་ན་ཁྱ་སྐྱབ་གྱི་ལུགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་པ། གཞན་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟད་འགོག་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ངེས་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་མེད་འཇིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་མ་ཡིན། ཞེས་རྟེན་པས་ལྷག་པའི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། དེ་ལྟར་བྱི་རོལ་མེད་པར་ནམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན། ད་ནི་བྱི་རོལ་མེད་པས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཅམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའི་བྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་འཇིན་པ་ཉིད་དང་བྲལ་ཞིང་། གཟུང་འཇིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་གྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཡོད་ན། གཞན་དབང་འདིའི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་གི་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་ངེས་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འཇིན་པ་མི་འཐད་དེ། རང་ལ་རང་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་རལ་གྱིས་རང་མི་གཙོད་ལ། སོར་མོའི་རྩེ་མོས་རང་ལ་མི་རེག་ཅིང་། ལེགས་པར་བསྐྱབ་པའི་མིས་ཀྱང་རང་གི་སྤྲག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་རུས་ཤིང་། མེས་རང་མི་སྤྲེག་ལ། མིག་གིས་རང་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཤེས་པ་དེ་ནི་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་འཇིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེས་ཅམ་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་འབྲས་བུའི་གནས་

གྱུར་མ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་རིག་པ་དོན་གཞན་ཅིག་རྣམ་པར་རིག་པའི་སྣང་
ཡུལ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སེམས་
ཙམ་གྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་བྱས་ན་དེའི་
འཛིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་ལ། ཤེས་པས་མ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་
མི་རུང་ངོ་ཞེས་དབུ་མ་པས་སྒྲུབ་པ་ན། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་
མི་འཛིན་ཁྱང་རང་རིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཁོ་ནས་གཞན་དབང་དེ་འཛིན་
པའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཚྱུང་བར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སེམས་
ཙམ་པས་ཤེས་པ་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་ལོག་པ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་
པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པའི་རང་རིག་དུ་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་འདྲ་བའི་རང་
རིག་བཀག་པས། སོ་སོར་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་བཀག་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པས་ངས་
ང་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གྱི་རང་རིག་བཀག་པ་ནི་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། དཔེར་ན་མེ་སྒྲིམ་པ་ན་རང་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་
ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བྱམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྒྲུབ་རང་ལ་དམིགས་པ་
དང་དོན་བྱམ་པ་སོགས་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀ་སྒྲིལ་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཁྱང་
སྒྲིལ་བ་ན་རང་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་རིག་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ནི་
ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། །རང་རིག་མེད་ན་སྤར་དོན་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་བྱམ་པ་དང་། ངས་
མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་བྱམ་པ་ནི་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤར་མ་ཚྱུང་བ་ལ་བྱམ་པ་སྒྲིལ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་རང་རིག་ཡོད་དེ། བྱམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲུབ་ན་ནི། གཞན་ལ་
གྲུབ་པའི་དཔེ་མི་རྟེན་པས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུབ་ཀྱི། སྤོབ་འཛིན་ཆོས་ཅན། རྩེད་པ་ཡོད་
དེ། བྱམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤོབ་པོ་བཞིན་ནོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་

མྱོང་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་མྱོང་བ་ལ་རང་མྱོང་གཞན་མྱོང་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་
གང་ཞིག །གཞན་མྱོང་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྒྲུབ་པོ། །སྡོན་འཛིན་དེ་
རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡོན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་རང་
གི་མཛུགས་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་ན། དེ་ལ་ཡང་མྱོང་བྱེད་དོན་
གཞན་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྡེ་མ་དེ་སྡོན་འཛིན་གྱི་མས་མྱོང་
ན་སྡོན་འཛིན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྡོན་འཛིན་གྱི་མིག་གི་ནམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་སྡོན་འཛིན་
སྡེ་མ་མྱོང་བའི་མིག་གི་ནམ་ཤེས་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བས་སྡོན་འཛིན་གྱི་མས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བའི་སྡོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་མིག་གི་ནམ་ཤེས་རིགས་
མཐུན་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་དུས་གཅིག་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
ན་དེ་མི་རིགས་ཏེ། མེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱད་རེ་རེ་བར་གསུངས་
པའི་མདོ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བར་སྐབས་འདིར་རང་འགྲེལ་ལས། ནམ་པར་ཤེས་པ་མུསྐྱེའི་འདབ་མ་
ཞེས་སོགས་ལ་དོགས་པ་གཙོད་ཚུལ་འོག་དུ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐུག་པ་མེད་པ་
དང་ཡུལ་གཞན་མི་གཙོད་པའི་སྡོན་གཉིས་སྤང་བའི་ཕྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་རང་རིག་
ལས་སྤངས་དགོས་སོ། །ཞེས་སྤྱོད། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དངོས།
རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དབྱེད་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཅོད་པ་
སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱིས་དུས་དབྱེད་པ་ལས་འགྲུབ་ན། ཞེས་པ་ནས། གཏན་
ཆོགས་འདིས་ནི་བྱད་པར་དག་ཀྱང་འདོམས། ཞེས་རྒྱུ་ལས་དམན་པའི་ཆོགས་བཅད་
གཉིས་བྱུང་། གལ་ཏེ་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དབྱེད་
པ་ལས། དབྱེད་ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་སྡེ་མ་རང་རིག་པར་འགྲུབ་ན། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་རང་རིག་མ་གྲུབ་

པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བརྗོད་པའི་དྲན་པ་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི། རང་རིག་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་མིན་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
བཞིན་ནོ། །འོན་ཏེ་ཐ་སྙད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་ནི། དྲན་པ་དེ་ནི་རང་རིག་སྐྱབ་
བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མེད་ན་དེ་འདྲ་བའི་དྲན་པ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཅམ་ལས་རྒྱ་ཤེལ་དང་མེ་ཅམ་ལས་མེ་ཤེལ་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །མར་མེས་
རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་གསལ་བ་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པས་ཁྱོད་རང་
གིས་འདོད་པ་ལྟར་དུ་རང་ཁྱོད་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་ཁྱོད་བ་ཅམ་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མར་མེས་རང་གསལ་བར་བྱེད་ན་སྟན་པས་རང་སྐྱིབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་
སྟན་ཁང་དུ་བྱམ་པ་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་སྟན་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་ཤེ་ལས། མར་མེས་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། གཤམ་ཏེ་སྤང་བར་བྱེད་
གྱུར་ན། སྟན་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། སྐྱིབ་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཆོམ་མེད། ཁེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་ནམ་པར་དཔྱོད་པ་བཏང་ནས་ཀྱང་། ཤེས་པས་རང་རིག་པར་
བྱེད་པ་ནི་གྲུབ་ལ་རག་མོད་ཀྱི་སྟེ་གྲུབ་ཏུ་རྒྱུག་ཀྱང་། དྲན་པའི་ཤེས་པས་ཡུལ་དང་ཡུལ་
ཅན་དེ་དག་དྲན་པ་ནི་རིགས་པ་མིན་ཏེ། ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་དང་སྤར་གྱི་ཡུལ་ཁྱོད་གི་
ཤེས་པ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པར་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ལྟས་བྱིན་གྱི་ཤེས་པས་སྟོན་པོ་ཁྱོད་བ་དེ། སྤར་སྟོན་པོ་མེས་པ་སྟེ་མ་ཁྱོད་
བའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་ཤེས་པས་དྲན་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་དྲན་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པས་སྤར་གྱི་ཁྱོད་བ་དྲན་
པར་མི་འགྱུར་རོ། །

གཤམ་ཏེ་དེ་གཉིས་དེ་འདྲ་བའི་གཞན་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་
ནམས་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་གནས་པའི་ཕྱིར་དྲན་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། དེ་ཡང་མི་

རིགས་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རང་མཆོད་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་
ཆོགས་འདིས་ནི། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱ་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་དེ་
དག་ཀྱང་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞུང་འདི་ཉིད་ནས་བཤད་པའི་ལུགས་དང་། གཞུང་
གཞན་ནས་བཤད་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་གང་གིས་ལུལ་མྱོང་གྱུར་དེ་
ལས། །ཞེས་པ་ནས། འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཚུལ་ལུགས་ཡིན། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་
གཅིག་བྱུང་། རང་རིག་མི་འདོད་ན་བློ་སྤྲོད་ལུགས་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་
སྤར་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་ལུལ་མྱོང་བར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་བློ་སྤྲོད་པའི་ཤེས་པ་འདི་
རང་མཆོད་གྱིས་གཞན་ཏུ་གྱུར་པ་དེའི་ལུགས་ལ་ཡོད་པ་མིན་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། ས་
ལྷག་ལྟ་བུའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་རང་མཆོད་གྱིས་གཞན་ཏུ་འཛིན་པ་འཇིག་རྟེན་
པའི་སློང་རང་དགའ་བ་ལ་མེད་པར་ཡང་བཤད་ཟིན་པས། མྱོང་བ་དང་བློ་སྤྲོད་པ་གཉིས་
རང་མཆོད་གྱིས་གཞན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། མྱོང་བའི་དུས་ཀྱི་ལུལ་དང་བློ་སྤྲོད་པའི་དུས་
ཀྱི་ལུལ་གཉིས་རང་མཆོད་གྱིས་གཞན་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་འཇིག་རྟེན་པའི་སློང་ལྟར་
སྤྲོད་པ་མེད་པར་གསལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་སྤར་གྱི་ཤེས་པས་མྱོང་བ་དང་བཅད་པ་དེ་ཕྱིས་
ཀྱི་བློ་སྤྲོད་པས་མ་མྱོང་བ་དང་མ་བཅད་པ་མིན་པས། འདི་སྤར་ཡང་ང་ཡིས་མཐོང་སྟུང་
ཏུ་བློ་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི།
བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་འཇོག་པའི་ལུགས་མིན་ལོ། །

བློ་སྤྲོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་ཡོད་པར་སྤྲོད་ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་དེ། གང་
ཕྱིར་གང་གིས་ལུལ་མྱོང་གྱུར་དེ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་སེལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྤར་གྱི་ཕྱོགས་སྤྲོད་པ་དང་གཞུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྤྲོད་པ་ནི་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤར་
མ་ནི་མ་མྱོང་བར་བློ་སྤྲོད་པ་མི་སྤྲོད་པས་མྱོང་བ་ཡོད་ལ། མྱོང་བ་ལ་རང་མྱོང་གཞན་མྱོང་
གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་གཞན་མྱོང་རིགས་པས་ཞེགས་པའི་ཕྱིར་རང་མྱོང་ཡོད་

དོ་སྙམ་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དབ་པ་སྐྱེ་བའི་དབ་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
 སྤར་གྱི་ཚྱུང་བ་དེ་རང་རིག་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་བཤད་
 སྟོང་པོ་ལས། རང་རིག་མེད་ན་དབ་པ་སྐྱེ་བ་འགལ་ལོ་སྙམ་དུ་འདྲིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 སྤར་བཤད་པ་དེ་འདིས་སེལ་བ་མིན་ཏེ། འདི་ནི་དབ་པ་སྐྱེ་བའི་དབ་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་
 ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་མ་རང་རིག་ཏུ་འདྲིན་པ་ཞིག་གོ། དེ་ཡང་སྤར་སྟོན་པོ་མཐོང་བ་ཕྱིས་
 དབ་པ་ན་ངས་སྤར་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྤར་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་རང་གིས་མཐོང་བར་དབ་
 པས། དབ་ཚུལ་དེ་ནི་སྤར་གྱི་སྟོན་འདྲིན་རང་གིས་རང་མ་ཚྱུང་ན་སྐྱེ་བར་འགལ་བས་
 སྤར་མ་རང་རིག་གོ་སྙམ་པའོ། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་ངས་མཐོང་སྙམ་
 དུ་དབ་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་དབ་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་མཐོང་སྙམ་དུ་དབ་པ་ནི་
 ཡུལ་དབ་པའོ།

དེ་ཡང་སྤར་རང་གིས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་རང་གིས་དབ་སྙམ་པ་ནི་དབ་ཚུལ་
 ཁྱད་པར་བ་ཡིན་ལ། དབ་པ་ལ་དེ་བྱུང་ན་སྤར་བྱམས་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་
 ཤེས་པ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་ཚྱུང་བར་གསལ་ཏེ། དབ་པ་ནི་ཚྱུང་བ་རི་ལྟ་བུའི་རྩེས་སུ་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ནི་རྩེ་འདྲི་རྩེས་
 འཕུག་སུས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཞིབ་ཆ་སྤར་བ་ཅུང་ཟད་གསལ་དུ་བཏང་བ་ཡིན་པས་
 གཟུར་གནས་སྟོ་ལྟ་ན་མས་དགའ་བར་བྱོས་ཤིག། དབ་ཤེས་ཀྱིས་དབ་ཚུལ་ཁྱད་པར་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་གྱི་ཚྱུང་བ་རང་རིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་འདི་ནི་རང་རིག་འདོད་མཁན་
 གྱི་གཞུང་དུ་གསལ་བར་བཤད་པ་ཁོ་བོས་མ་མཐོང་བས། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་དོགས་པ་
 ཁོང་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་བཀག་པ་ཡིན་ན་མ་ཚུགས་སྤེལ་གཞུང་དུ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་
 དཔུང་བྱར་སྤང་ངོ།།

འདིག་རྟེན་ན་ང་རང་གིས་མཐོང་བ་ང་རང་གིས་དབ་ཞེས་པ་ལྟར་རང་
 ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་ཀྱང་། དབ་ཚུལ་དེ་ནི་རང་རིག་གི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མ་

ཡིན་གྱི། སྐར་གྱི་ཚྭ་བ་དང་བྱིས་གྱི་བྲན་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་བྲན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་མུག་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་སློ་ལྟན་སྐྱེས་གྱིས་རང་མཆན་གྱིས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། འཛིག་ཉེན་པ་ནམས་བུའི་ལུས་གྱི་རྒྱ་དང་ཤིང་སྤྲོང་པོའི་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་པ་ལ་བཞེན་ནས་བུ་དང་ཤིང་སྤྲོང་སྐྱེས་པ་ན། དེ་གཉིས་བསྟན་ནས་བདག་གིས་བུ་འདི་བསྐྱེད་ཅིང་ཤིང་སྤྲོང་འདི་བཅུགས་སོ་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར་འཛིག་རྒྱས་པ་བཞེན་དུ། ཚྭ་བྲན་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡང་སློ་ལྟན་སྐྱེས་གྱིས་རང་མཆན་གྱིས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མེད་པས། སྐར་སྤྱོན་འཛིན་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་བྱིས་གྱི་བྲན་ཤེས་གྱིས་རང་གིས་མཐོང་བར་བྲན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཐད་ལ་བྲན་པ་ལྟར་དུ་ཡང་འཛིག་རྒྱས་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ།

འོ་ན་ངས་སྐར་སྤྱོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྲན་པ་དེ་སྤྱོན་འཛིན་ཤེས་པ་བྲན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངས་མཐོང་ངོ་ཞེས་པའི་ང་ནི་གང་ཟག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཏེ་དང་སྤྱོན་པོ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱས། འོ་ན་ཁྱོད་རང་ལ། སྤྱོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གྱིས་སྤྱོན་པོ་མཐོང་བ་ལ་བཞེན་ནས་གང་ཟག་གིས་སྤྱོན་པོ་མཐོང་བར་འཛིག་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། སྤྱོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་གང་ཟག་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་འགྲིག་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གང་ཟག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་སྐྱོ་ཐོས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་ལག་པ་ན་བ་དང་སོས་པས་གང་ཟག་ན་བ་དང་སོས་པར་འཛིག་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། ལག་པ་དང་གང་ཟག་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་སོགས་གཞི་དབྱེད་མང་ངོ་། གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན། རྣམ་ཤེས་བྲན་པར་རི་ལྟར་འགྱུར། ཞེས་རང་རིག་འདོད་མཁན་གྱིས་སྐར་བཤད་པ་ལྟར་བརྟན་པའི་ཆོ་བྱས་པ་མེད་པའི་ལན་འདེབས་པས། རང་རིག་མེད་ཀྱང་བྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཞན་ཚྭ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལས། དབྱེད་འགྱུར་བྱི་བའི་དུག་

བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འོན་ཏེ། སྔོན་འཛིན་ལས་གཞན་སྔོན་པོ་མྱོང་བ་ལ་བཞིན་
ནས་སྔོན་འཛིན་བྲན་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།

གལ་ཏེ་སྤར་གང་མྱོང་བ་དེ་ཉིད་བྲན་དགོས་ཀྱི། སྔོན་པོ་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་
སྔོན་འཛིན་བྲན་པ་མི་རིགས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྔོན་པོ་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེར་པོ་བྲན་
པ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། ཡུལ་མྱོང་བ་ལས་
བྲན་པ་སྦྱེ་བའི་ཆོ། ཡུལ་ཅན་སྤངས་ནས་ཡུལ་གཅིག་སུ་བྲན་པ་མ་ཡིན་ཀྱི། སྤར་ཡུལ་
འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འབྲེལ་བར་བྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། དཔེར་ན་དགུན་གྱི་
དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་ལ་རྒྱགས་པ་ན། བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱགས་པ་མྱོང་གི་དུག་མ་
མྱོང་ངོ། དུས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྦྱོམས་པ་ན་རྒྱགས་པའི་ཆོ་དུག་ཞུགས་པར་འདུག་སྟུང་
དུ་བྲན་ཀྱང་སྤར་དུག་མ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། དཔེ་དོན་སྦྱར་ཚུལ་རྒྱས་པར་རྣམ་བཤད་
ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་དང་རྗེས་དཔག་ལ་ཚྡོད་པ་
སྤང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་གཞན་གྱི་ཚྡོད་སྤང་ངོ། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་དེས་སྔོན་པོ་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས་མ་སྦྱེས་ཀྱི་བར་དུ་སྔོན་འཛིན་ཤེས་པ་ཡོད་པར་མི་
འགྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པར་རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་པ་གང་ཞིག་ཤེས་པ་དོན་གཞན་
ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་བྱས་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཡུལ་བྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཡུལ་ཅན་ཡང་བྲན་པས། ཡུལ་ཅན་བྲན་པ་བྱུར་བ་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་སྔོན་པོ་
བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་འཛིན་ཡང་འགྲུབ་ཀྱི། སྔོན་འཛིན་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བྱུར་བ་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། ཚད་མའི་གྲངས་འཕྲུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་
ཀྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅམ་ཀྱིས་རང་གི་
ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྟོག་པའི་ཚད་མ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། དེ་དག་གི་དོན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ནི་གཞལ་བྱ་
གཉིས་སུ་ངེས་པའི་དབང་གིས་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱའི་ནམ་པ་
ཤར་བའི་དབང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པ་དང་། གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་འབྱུང་གྱི། གཉིས་སྒྲུང་དང་བྲལ་བའི་
རང་རིག་གིས་འབྱུང་པ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཙམ་སྒྲ་སྒྲོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
ཚད་མ་དེ་གཞལ་བྱ་རི་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་བའི་ནམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་གཞལ་བྱ་འབྱུང་
པ་ནི་ལུགས་གཞན་དང་འདྲ་ཡང་། དེ་ལས་ལོགས་སུ་ཚད་མ་འབྱུང་ཚུལ་ཡོད་མེད་ལ་
གྲུབ་མཐའ་སྟེ་བ་ནམས་མི་མཐུན་པས་ཚྱད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལོ། །

སྐབས་འདིར་ནམ་བཤད་ལས། སྟོན་འཛིན་ནི་གཞན་ལུགས་ལྟར་རང་རིག་
གིས་མི་འབྱུང་གྱི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འབྱུང་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡོད་པ་
ནི་སྟོན་འཛིན་གྱིས་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལ། སྟོང་བྱུན་ལས། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྟེ། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་འཛིན་
མིག་ཤེས་ཡོད་པར་གྲུབ། རི་ལྟར་གྲུབ་ན་སྟོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅེས་
མི་སྣའི། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་གཞལ་བ་ལ་སྟོས་
ནས་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་
ལོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ནི་རྗེའི་གསུང་སྒྲར་དངས་པ་དང་འགལ་བར་སྒྲུང་ལ། ཡིག་ཆར་
རྗེའི་གསུང་དེ་མ་བརྟགས་མ་དཔུང་པའི་འཛིག་ཉིན་གྱི་ཐ་སྟད་རགས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ཤིང་། སྟོང་བྱུན་ལས་གསུངས་པ་དེ་འཛིག་ཉིན་གྱི་ཐ་སྟད་སྤྱོད་མའི་དབང་དུ་བྱས་
པས་དགོངས་པ་མི་འགལ་བར་བཤད་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་ཡང་། བཤད་པའི་གཞི་གཅིག་ལ་
མ་བརྟགས་མ་དཔུང་པའི་ཆེ་དེ་ལྟར་ཡིན།

བརྟགས་ཤིང་དཔུང་པའི་ཆེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་ནམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་
བྱེད་པ་ནི་བོད་སྐད་རབས་པའི་ལུགས་ཡིན་གྱི་རྗེའི་རང་ལུགས་མིན་པར་མཁས་དབང་

གྲུང་ཐང་པས་གསུངས་པ་ནི། རྗེ་འཕགས་ཆོས་ཀྱི་མ་ཙུག་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་
སྤང་བས། ཡིག་ཆའི་ཆོས་ཟིན་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རུང་ངམ་སྟུང་སྟེ་དབྱུང་པར་བྱའོ། །དེ་
ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་ཐུག་ནས་
བཤད་ཀྱི་ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་ཐུག་
རང་ཉིད་ཡོད་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུལ། འོན་ཀྱང་རང་ལ། སྤྲོ་མི་རྟག་པར་འགྲུབ་
ན་སྤྲོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པས་ཁྲུབ་པར་ཐུག་སྟེ། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་འགྲུབ་ན་
སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་རྟོགས་པས་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁས། འདོད་ན། གང་
བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྲུལ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་སྤྲོ་ཡང་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་སྒྲུབ་ངག་
ཆོས་ཅན། རྟོན་ཀྱིས་སྤྲོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་ཐུག་སྟེ། སྤྲོ་མི་རྟགས་པར་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྟོན་འབྲེལ་ལས། སྤྲོ་ནི་བྱས་ཡིན་འདི་འདྲ་ཀྱུན། མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་
ཀྱང་། རྟོན་ཀྱིས་དེ་ནི་འཛིན་སྟོར་འགྲུག་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྟོན་འཛིན་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་ཐུག་སྟེ། སྟོན་
འཛིན་ཀྱིས་སྟོན་པོ་འཇལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྲུལ། རྟོགས་བྱུང་སྟེ། རྟོན་བཤད་ལས། དེ་ཡོད་པ་ནི་སྟོན་འཛིན་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་བྱུང་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆད་མ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་གིས་
གཞལ་བྱ་བྱུང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱ་བྱུང་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ཅེས་པ་ནི་སྟོན་འཛིན་ཀྱིས་སྟོན་པོ་འཇལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོན་
འཛིན་རྒྱུད་ལྟན་ཀྱི་གང་ཟག་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པར་སྟོན་འཛིན་ཡོད་
པར་རྟོགས་ཀྱས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ རྟོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཡོད་པར་
འགྲུབ་པར་ཐུག་སྟེ། སྟོན་འཛིན་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུལ།
རྟོགས་བསྐྱབས་ཟེན། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་དཔྱད་

པ་ཡིན་པས། དེས་ཡོད་པར་གྱུབ་ན་བདེན་གྱུབ་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་
ཁོ་ན་རེ། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུབ་པར་ཐལ། དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་
གྱུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། ཉགས་གྱུབ་སྟེ། རྣམ་
བཤད་ལས། ཚད་མ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞལ་བྱ་གྱུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུབ་
པོ། ཞེས་དང་། མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཆོས་
ཉིད་གྱུབ་པ་ན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འགྱུབ་པ་ལ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་སོ་
སོར་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་ལོག་པ་དང་། གཞན་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་
ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་ལོག་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བར་འདོད་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་
བྱད་པར་ནི་འབྲས་བུའི་སའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །

རང་ལུགས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རིག་བྱ་རིག་
བྱེད་སོ་སོར་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་ལོག་པ་དང་། གཞན་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་ལོག་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བར་འདོད་པ་གཉིས་མི་
མཚུངས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས་དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་སྐབས་འདིར་ཡང་བཤད་པ་
གང་ཞིག འབྲས་བུའི་སའི་སྐབས་སུ་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྱུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་
ལས། མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གཉིས་སྣང་མེད་ཀྱང་། སྟོ་
གཞན་གྱིས་བལྟས་པ་ན་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་སྣང་ལ། སྟར་བཤད་པའི་འཛིན་
རྣམ་ཡན་གར་བ་རྟོག་པས་ཡིད་ཅི་ཅམ་གཏད་ཀྱང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཐ་དད་པའི་སྣང་
བ་མི་འཆར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་རང་
རིག་གི་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་རྩལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་གཉིས་ཀ་སྟོ་ལ་སྣང་བ་མེད་པར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་གྱུབ་སྟེ། གང་ཆེ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་སྟོ་གྲོས་འཇུག་མི་

འཇུར། སློ་མ་ཁྱལ་ས་པར་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ངེས་པར་རིག་པ་འང་མ་ཡིན་ལ། ཀྱུན་
ནས་ཤེས་མེད་པར་ནི་ཤེས་པར་ངི་ལྟར་འཇུར་ཏེ་འགལ་བར་འཇུར། མཁྱེན་པོ་མེད་
པར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོན། ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཞི་བ
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ན་སློ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆམ་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་དང་། དེའི་ཆམ་པ་
མ་ཤར་ན་དེ་ལ་སློ་མི་འདུག་པ་དང་། མ་ཁྱལ་ས་ན་དེ་མི་ཤེས་པར་འཇུར་བ་སོགས་སུ་
ཚོད་པའི་ལན་དུ། གང་ཆོ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སློ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བུལ་བ། །དེ་ཆོ་
དེ་ཆམ་བཞེན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འི་ལྟར་སེམས་ནི་གང་གི་ཆམ་
པ་ཅན་དུ་འཇུར་བ་དེ་ཡིས་ཡུལ། །དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཐ་སྙད་བཞེན་ནས་
རིག་པ་ཡིན། ཞེས་ཡུལ་གྱི་ཆམ་པ་མ་ཤར་ན་སློ་མི་འདུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཆམས་རང་
ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པས་དེ་ལ་ལན་མི་འདེབས་ལ། སློ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆམ་པ་འཆར་
རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཤར་བ་ལས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འཛོག་པ་དེ་དཔེ་དང་བཅས་པར་
གསུངས་པ་དེ་ནི་རང་རིག་གི་འདོད་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རང་རིག་འདོད་མཁན་ཆམས་ཀྱིས་རང་རིག་དེ་ཡུལ་གྱི་ཆམ་པ་མ་ཤར་བའི་འཛིན་
ཆམ་ཡན་གར་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ལུགས་འདིས་གཟུགས་བརྟན་དང་སྐྱེ་མའི་རྟ་དང་ཟླ་
བ་གཉིས་སྤང་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་སྐྱེ་བརྟན་སོགས་སྤེལ་སྐྱེ་མཆེད་
དུ་བཞག་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་མིང་
དང་། དེ་དག་འདྲིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་བཏགས་མིང་དུ་བརྟན་པ་དང་། ཟླ་བ་གཉིས་
སྤང་སོགས་འདྲིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་སྟོས་ཏེ་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་མ་ཡིན་
ཀྱང་། རང་ལུགས་ལ་གཟུགས་བརྟན་སྐྱེ་བརྟན་སོགས་ཀྱང་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་
མངོན་གྱུར་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་པར་བཞེད་མོད། འོན་ཀྱང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་
གཞི་དུས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་སྤང་བ་དང་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བ་རྣམས་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་སྟེ།

དེ་དག་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བས་ཡུལ་ཅན་གྱུ་བ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་
ལ་ལུགས་འདིའི་ཚད་མའི་ནམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཤེས་ན་ཁྱད་པར་ནམས་
ལེགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། རང་གི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་མི་སྟོབ་པའི་ཤེས་པ་དེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་ལྟར་གསར་དུ་ཞེས་
པའི་ཁྱད་པར་མི་སྟོར་ཏེ། ཅ་ཤེས་རྒྱུ་ཆེན་ལས། འདིར་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་སྟོབ་
ནི་འཇིག་རྟེན་ན་རི་ལྟར་འཇོག་པ་བཞིན་དུ་བཞེད་ལ། འཇིག་རྟེན་ན་གསར་དུ་སྟོབ་
སྟེའི་ཁྱད་མ་བྱེ་བར་སྟོར་མི་སྟོབ་པ་ལ་ཚད་མར་འཇོག་པས། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

རྟོག་གི་བ་དག་གིས་ཚད་མ་ལ་གསར་དུ་མི་སྟོབ་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དབྱུང་བ་
དེ་བཏགས་དོན་ཚོལ་བའི་དབྱུང་བ་ཡིན་པར་སྟོང་ཐུན་དང་ཡིག་ཆར་གསུངས་པ་ལྟར་
འདོད་ན། གསར་དུ་མི་སྟོབ་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་རང་ཡུལ་
གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་དང་། གསར་དུ་སྟོབ་པའི་འདུས་བྱས་ཡོད་མེད་
དང་། གསར་དུ་སངས་རྒྱུས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་མེད་སོགས་སྟོན་ན་ཞིབ་ཆ་གདོན་པར་
བྱ་དགོས་སོ། །ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཏེ། རང་གི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་སྟོག་གྱུར་པ་ལ་མི་སྟོབ་པའི་ཤེས་པ་དེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་མཚན་
ཉིད། རང་གི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་སྟོབ་པའི་ཤེས་པ་
དེ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་རྟོག་
མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་སྟོབ་པས་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རྟོག་བྱལ་དང་
མ་འཁྱལ་བ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་སྟོབ་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཏེ་གསུམ་ལྟན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དེ་བཞི་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པར་བཀག་
པའི་དོན་ཡིག་ཆར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་མངོན་གྱིས་བྱངས་པའི་
བྱན་ཤེས་ནམས་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཉམ་བཞག་ནམས་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འཁྱལ་ཤེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབ་ཀྱི་སུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་དབང་པོ་ལ་སྟོག་ཏུ་མ་

གྱུར་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་ཡུལ་ལ་དངོས་དང་། དབང་མངོན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡུལ་
མངོན་སུམ་པ་ཡིན་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འདྲུག་པ་ཡིན་
ཀྱི། དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟེན་གྱི་
སྒོ་ནས་ཡུལ་ཅན་འབའ་ཞིག་གི་དངོས་མིང་ཏུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྗེས་
དབག་ལ་དབྱེ་ན། རྗེས་དབག་ཙམ་དང་། ལུང་གི་ཚད་མ་དང་། དཔེས་ཉེར་འཇལ་གྱི་
ཚད་མ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་དོ། །

དེའི་དང་པོ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཅིང་པའི་ཐ་སྟངས་སྒྱུར་མི་སྒྱུར་
དཔུང་བྱར་སྒྲུང་ལ། གཞི་བྱུང་ན་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། གཞི་
བྱུང་ན་ཁྱོད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡོད་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པ་
ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་སྟོང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་
པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཅ་ཤེའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། རང་བཞིན་
མེད་པ་བྱུང་གཞིར་བྱུང་ནས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་དང་ཐ་སྟངས་གང་ལ་ཡང་དཔྱད་པ་མེད་
པས་རྟོགས་ཀྱིས་འབྱུང་པ་མིན་ཞིང་། རྟོགས་ལ་མ་སྟོས་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་མེད་
པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅིད་པར་ཡང་བྱས་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡོད་པ་ནི་
མངོན་གྱུར་རོ། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཐ་སྟངས་པའི་སྒྲོ་ཡང་མངོན་
གྱུར་ལ་མི་སྐྱུ་བས་མངོན་སུམ་གྱི་ཆོད་མཐོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་ཆེ། དངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་འདིའི་འཕྲོར། འདིས་སྤྱ་གྲུ་ལ་
སྟགས་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་སྤྱ་གྲུའི་སྤྱང་བ་རང་བཞིན་
མེད་བཞིན་དུ་སྤྱང་བར་གང་གིས་འགྲུབ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁེས་དང་། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། དེ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་མང་དུ་དཔྱད་
ནས། རང་བཞིན་ཁེགས་པ་ལ་ངེས་པ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་སྤྱང་བ་ཤར་བ་ལ་
བརྟམ་ན་སྤྱ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱ་མ་ལྟ་བུའི་སྤྱང་པ་ལོགས་སུ་གཏན་ལ་

འབེབས་ཚུལ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་བཞིན་
མེད་པ་ཡོད་པ་དང་བདེན་སྟོང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་
ཐལ། བྱོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དབང་པོའི་ཡུལ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་དང་མངོན་གྱུར་དང་དབང་པོའི་ཡུལ་དོན་གཅིག་པར་
ཡིག་ཆར་བཤད་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། ཡིག་ཆར་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཁྲུངས་ནི་འཆི་མེད་
མཛོད་ལས། མངོན་སུམ་དང་ནི་དབང་པོའི་ཡུལ། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་མི་སྣང་ལ།
མངོན་བརྗོད་ནས་ནམ་གངས་སུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ངེས་པ་
མེད་པས་དབྱད་པར་བྱའོ།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བྱོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་བྱོད་
རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡོད་པས་བྱབ་ཅེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བྱིར་དང་། ཡིག་ཆར་
ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་བྱོད་རང་ལ། གཞི་གྲུབ་ན་བྱོད་རྟོགས་པའི་
དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་རེ་རེ་ནས་ཡོད་པས་བྱབ་པར་
ཐལ། ཡིག་ཆར་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདེན་བཞི་
རྟོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་མེད། ཤིན་ཏྲོག་རྟོགས་པའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་
དཔག་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྗེས་དཔག་རང་གི་སྟོད་ཡུལ་ལ། བྱུང་ལ་
སྟོས་པ་མེད་པར་བཤད། ཅིས་དང་། གནས་གསུམ་པར་ནི་འཕོས་པ་ན། བསྟན་བཅོས་
ལེན་པར་རིགས་ལྡན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། སར་བྱིན་གྱི་ཡིག་ཆར་ཡང་
དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཆོར་བའི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་བདེ་སྤྱད་བཏང་
སྟོམས་གསུམ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། རྟོགས་སྟོར་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་མངོན་གྱུར་དུ་རྟོགས་རུས་པའི་
ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། མངོན་གྱུར་དུ་འཇལ་བ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་

གཟུགས་སོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ནང་དུ་ཉམས་
 མུང་གིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་
 ཡང་། དེ་དག་ཆོས་ཅན། གློག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་
 ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསར་དུ་རྟོགས་པ་
 ལ་རྟགས་སྟུང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། གློག་གྱུར་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཆོས་དེ་གློག་གྱུར་གྱི་
 མཆོད་ཉིད་ཡིན་པར་ཡིག་ཆར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྟགས་སྟུང་སོགས་
 ལ་མ་བརྟེན་པར་ནང་དུ་ཉམས་མུང་གིས་བདེ་སྤྱད་སོགས་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་
 པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། བདག་འདྲིན་གཉིས་ལ་ཤར་བའི་བདག་གཉིས་གྲིས་སྣང་བ་ཚོས་
 ཅན། གློག་གྲུར་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། མངོན་གྲུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉགས་སྒྲིབ་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་
 བདག་འདྲིན་ཁོ་རང་གིས་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། མངོན་གྲུར་ཡིན་
 བ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་མ་བྱལ་པར་ཐལ། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་
 རང་གི་སྣང་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱལ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ།
 དེ་ལྟར་ན་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་ནམས་ཉགས་སྒྲིབ་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་
 པར་རྟོགས་རུས་པའི་ཚོས་ཡིན་པས་མངོན་གྲུར་དུ་འདྲོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་གསུམ་ཡོད། རང་གི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མི་སྤྱོད་བའི་དབང་ཤེས་དེ།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། གཞུགས་ལ་མི་སྤྱོད་
བའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། རང་གི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་ཅིང་དེ་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་
མི་རྣམས་པའི་དབང་ཤེས་དེ། རྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་དབང་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་

གཞི་ནི། གཟུགས་ཡིད་འོང་མཐོང་བ་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་ཏུས་ཀྱི་སྤྱོད་འཛིན་ན་ཤེས་ལྟ་
བུའོ། རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པའི་དབང་ཤེས་དེ། ལོག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་
དབང་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། རྩ་གཅིག་རྩ་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་
ལྟ་བུའོ། རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སྤྱོད་པའི་ཡིད་
ཤེས་དེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཡིད་མངོན་ཅམ་
དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡོད། རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་
མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་སྤྱོད་ཞིང་བདེན་བཞིན་ཁྱད་ཆོས་སམ་བདག་མེད་སྤྱོད་རགས་གང་
རུང་གསལ་བར་མི་སྤང་བའི་ཡིད་ཤེས་དེ། དབང་ཡིད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གསུམ་
ཏུ་བྱེ་བའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། གཟུགས་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་རྒྱངས་པའི་བྱ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ལྷགས་འདིར་སྤང་ལ་མ་ངེས་
པའི་ཡིད་མངོན་ཡོད་མེད་དབྱེད་བུའོ། །

མངོན་སུམ་གསུམ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཡིད་མངོན་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་པར་གྱུར་པའི་
ཡིད་མངོན་དང་། རྟོག་བྲལ་གྱི་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་རང་གི་འཛིན་སྤངས་
ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་སྤྱོད་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་། གཉིས་པ་ནི་
མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །བདེན་བཞིན་ཁྱད་ཆོས་སམ་བདག་མེད་
སྤྱོད་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཤེས་དེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་
མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱོད་ཐུན་དང་ཡིག་ཆར་རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ནི་ལྟག་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པས་བྱུང་པར་བཤད་ཀྱང་།
འདོད་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁས་སྤངས་ན་མ་ངེས་སོ། །

རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་དེ། ཆད་མིན་གྱི་
ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། ལོག་ཤེས་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། སྤང་ལ་མ་ངེས་
པའི་སྤྱོད་དང་། ཡིད་དབྱེད་ལ་སོགས་པའོ། རང་དང་འཛིན་སྤངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་

ཚད་མས་གཞོན་པར་འོས་པའི་ཤེས་པ་དེ། ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དེར་
གྱུར་པའི་རྟོག་པ་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡོད། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཞེན་རིག་
དེ། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་
གཉིས་ལས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལོག་
ཤེས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དེས་རིགས་འགྲེལ། ཁོད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་གཞན་རྣམས་ནི་སྤར་
བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔག་སྟེ་ཤེས་པར་སྤྲོད།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རང་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱུང་ཏེ། རྟོང་ཐུན་ལས། ལུགས་འདིས་རང་དང་འཛིན་སྟངས་
དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་དུ་འཛིག་གི། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱུང་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བལ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ས་
གཞི་ཐམས་ཅད་རྒྱས་གང་བར་མོས་པའི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་
དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་བྱུང་རྟོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་
འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་པའི་བྱུང་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོང་ཐུན་ལས་གསུངས་པའི་བྱུང་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
རྟོང་ཐུན་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཅའ་བར་བྱ་དགོས་ཀྱི། ཆོག་ཟིན་
ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་བྱུང་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། སྤང་པོ་མི་རྟོག་སོགས་སུ་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་ནི་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ངེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཚད་མའི་གཞོན་པ་
མེད་པས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའམ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་
སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆ་གཞན་ཡང་མེད་པས་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་མི་
བྱེད། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱུང་རྟོ། འདི་ལ་སྤང་པོ་མི་རྟོག་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་རྣལ་

འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གང་ཡིན་དང་། ཡིག་
ཆར་སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་ཡང་སྐྱ་
མི་རྟག་པ་ལ་འཁྲུལ་བར་བཤད་པ་དེ་རྗེས་དགོངས་པར་སོང་མ་སོང་དབྱུང་པར་བྱ་
དགོས་པར་སྣང་ཡང་བདག་ལྟ་བུས་ཐག་གཅོད་པར་དཀའ་བས་མ་བྲིས་སོ། །

ལུགས་འདིར་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡོད་པར་འགྲུབ་ཚུལ་
ཡོད་དེ། ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་
ཡོད་པར་འགྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་
ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་ཏེ།
ཆོག་གསལ་ལས། རང་གི་མཆོན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་
ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྒྲིག་ཏུ་མ་གྱུར་
པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་
ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། གཞི་གྲུབ་
ན་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིག་ཏུ་མ་གྱུར་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་ཁྱོད་ཤེས་པ་
དེའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་དང་ཤེས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མར་འཛིག་ཅེས་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་སྣང་ཡུལ་
མངོན་གྱུར་གྲུབ་པར་འདྲ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྣང་ཡུལ་དེ་ཤེས་པ་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིག་ཅེས་པའི་དོན་ནི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་སྟོན་ཏེ་ཡུལ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱ་དངོས་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པར་གསུངས་སོ། །

འདི་ལྟར་སྟོན་པོ་དེ་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྟོན་ཏེ་མངོན་སུམ་མཆོན་ཉིད་
པ་དང་། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྟོན་པོ་ལ་སྟོན་ཏེ་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་
ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་མིན་
ཏེ། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟགས་སྐྱུར་

སོགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྟོགས་ཀྱིས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་སོང་བས་བྱུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། སྣང་གཞི་ལ་ཆད་མར་སོང་བས་མ་བྱུང་སྟེ། རྩ་གཅིག་རྩ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་རྩ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལ་ཆད་མར་སོང་ཡང་སྣང་གཞི་རྩ་གཅིག་ལ་ཆད་མར་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་རྟེ། རང་གི་སྣང་བ་དང་སྣང་གཞི་ལ་ཆད་མར་སོང་མ་སོང་ལ་སྟབས་ཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཆད་མར་སོང་ལ་སྣང་གཞི་ལ་ཆད་མར་མ་སོང་བ་ནི། འོག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། སྣང་གཞི་ལ་ཆད་མར་སོང་ལ་སྣང་བ་ལ་ཆད་མར་མ་སོང་བ་ནི། བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ནི། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། སྤང་པོ་མི་རྟག་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ལ་ཆད་མར་མ་སོང་བ་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་དེ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཡིན་པར་འདོད་པར་མངོན་ཡང་། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ཆད་མ་གང་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དཔུང་པར་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྤང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཀྱང་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཡིད་མངོན་དང་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ཆད་མར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡང་རང་གི་མྱོང་བའི་བདེ་བ་ལ་ཡིད་མངོན་དང་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་འདོད་དགོས་པས། དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ཆད་མ་གང་དུ་སོང་དཔུང་པར་བྱའོ། །

འོ་ན་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཡིད་ཆོར་གྱིས་བདེ་སྟུག་སོགས་མངོན་གྱུར་དུ་རྟོགས་ན་རང་རིག་ཏུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། ཡིག་ཆར་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་དེའི་ཡུལ་ཟག་བཅས་

ཐམས་ཅད་འགྱུར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཏུ་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོར་བའི་ཚྱུང་
བྱ་ལ་ཡང་ཆོར་བ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཐེམས་ཐེམས་བྱུང་དང་། ཆོར་བ་དེའི་ཡུལ་
ནམས་ཀྱང་འཛིག་པས་ན་བཀག་པའི་རང་རིག་དང་མི་འདྲ་བར་བཤད་པ་ལྟ་བུར་སྤང་
ལ། འོན་ཀྱང་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་དེའི་ཚྱུང་བྱའི་བདེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་
པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་འཛིན་སྣངས་གྱི་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་སྒྲིག་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར་རོ་སྒྲམ་པ་དང་། ཆོར་བ་དེས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཐེམས་ཐེམས་བྱུང་ནམས་
ཀྱང་མངོན་གྱུར་ཏུ་གཙོད་ན། དེ་དག་དམིགས་ནམ་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་སུ་ཚུན་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་གྱི་ཚད་མར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་རང་
ཉིད་རང་དང་ཡང་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བས་རང་རིག་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་
ཐལ་ཆེ་བར་མི་འགྱུར་རམ་སྒྲམ་ཏུ་དོགས་པ་བསྐྱངས་ན་ལན་རིམ་ལྟར་བྱེད་དཔྱད་པར་
བྱའོ།

ནམ་བཤད་ལས། འོ་ན་ཡིད་ཤེས་གྱི་ཆོར་བས་བདེ་སྤྱུག་སོགས་མངོན་གྱུར་
ཏུ་གཙོད་ན་རང་རིག་ཏུ་མི་འགྱུར་རམ་སྒྲམ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། བཀག་པའི་རང་རིག་ནི་
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་དང་ཐ་དད་པར་སྤང་བ་རུ་བ་
པའི་འཛིན་ནམ་ཡན་གར་བ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ནི་ཉམས་སུ་ཚྱུང་བ་བྱུང་པར་ཅན་
ཆོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་མདོ་སྡེར་གསུངས་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྤྱད་ལས་ཀྱང་བདེ་བ་
དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཉམས་སུ་ཚྱུང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བྱིར། ཚྱུང་བྱ་དང་ཚྱུང་བྱེད་ཐ་དད་
པ་ཉིད་ཏུ་སྤང་བའི་བྱིར་ན་ཚྱུགས་སྤྱང་མའི་རང་རིག་དང་མི་གཅིག་གོ། ཞེས་སྒྲིན་སྤྱང་
མཛད་དོ།

གསུང་འདིའི་དོན་གོ་དཀའ་བར་སྤང་ཡང་། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། རང་རིག་ནི་བདག་ལས་སྐྱེའམ་གཞན་ལས་སྐྱེའམ་དཔྱེད་པ་ལྟར་སྤོན་

འཛིན་དེ་རང་གིས་རིག་གམ་གཞན་གྱིས་རིག་ཅེས་བཏགས་དོན་ལ་དབྱད་ཅིང་བཅལ་
ནས་རྟེན་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས། གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་ན་དེ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་
གྱི་རིགས་པའི་དབྱད་གཞོན་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་མི་སྲིད་ལ། སྐབས་འདིའི་ཚུང་བྱ་
ཚུང་བྱེད་ནི་བཏགས་དོན་ལ་མ་བཏགས་མ་དབྱད་པར་བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐལ་ཚུང་
ངོ་ཞེས་པའི་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་དབང་གིས་འཛོག་པ་ཡིན་པས་མི་འདྲ་བའི་བྱིར་
ཏེ། བཏགས་དོན་འཛོལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐབས་འདིའི་ཚུང་བྱ་ཚུང་བྱེད་ཀྱང་ཐ་
དད་པར་མི་རུང་བས་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ནི་རང་རིག་དང་འདྲ་ཡང་།
བཏགས་དོན་ལ་མ་བཏགས་མ་དབྱད་པའི་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་
སྐབས་འདིའི་ཚུང་བྱ་ཚུང་བྱེད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་རྒྱུ་དོར་ཐ་དད་དུ་སྤང་
བས་ན་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མེད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ས་དང་སྐ་བ་གཉིས་
དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་རྒྱུ་དོར་ཐ་དད་དུ་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མཚན་མཚན་དུ་
འཛོག་པ་ལ་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་བྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་གྱིས་
དེ་འཛིན་པར་རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གང་གི་བྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་
པ་དེའི་བྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཅམ་པ་ཁྱོད་གྱི་གཞན་དབང་ཤེས་པ་
གང་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར། ཤིང་གཙོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། བཅད་པའི་ལས་སུ་བྱ་
བ་ཤིང་དང་། ཤིང་གཙོད་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གཅིག་མིན་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་
འཛིན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་གཞོན་པ་འབབ་ཚུལ་ནི་བདེན་གཉིས་རང་
འབྲེལ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རྟོག་རྒྱུ་དོར་གཉིས་སུ་མི་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་གྱི། རོ་
བོ་གཅིག་གམ་དོན་གཅིག་ཅམ་གྱིས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པར་འཛོག་མི་རུང་བ་མིན་ནོ།

བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲེ་བ་མེད་ཅིང་མ་ཤེས་པའི། ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལ་མོ་
གཤམ་བྱས་གཞོན་ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་

གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་ཚད་མས་མ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་དབང་རང་གི་
ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་ན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་པར་མི་རིགས་
པ་གཞན་ཏེ་སེམས་ཅམ་པ་བྱོད་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱས་གཞོད་པ་ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ་ནས་དེ་
ཡོད་པར་མི་འདོད་དེ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་སོ།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཆེ་གཞན་དབང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མེན་ན། ཞེས་པ་ནས། འཇིག་
རྟེན་གྲགས་པའི་ནམ་བཞག་ཀུན་གྱང་བརྒྱག་ བཅད་གཅིག་བྱུང་། གང་
ཡང་དངོས་པོ་བདགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུར་འབྱུར་ཞིང་། ཞེས་སྒྲིས་པ་དེ་ཡང་གཞན་
དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རིགས་པ་ཞིག་ན། གང་གི་ཆེ་གཞན་དབང་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་གྱང་ཡོད་པ་མེན་ན། ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་པའི་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་སྟེ་གཞི་
རྩས་སུ་གྲུབ་པར་ནི་གང་ཞིག་འབྱུར་ཏེ་ཅུང་ཟད་གྱང་མེད་དོ། །དེས་ནི་གཞན་དབང་
བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པས་དོན་དམ་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་སེམས་
ཅམ་པའི་ལྟར་ན་གཞན་དབང་གི་རྩས་ཤས་ཅམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་
གཞན་དབང་གི་རྩ་བུ་སོ་མ་བཏང་བར་ཚུལ་མེན་གྱི་དབྱུད་པ་རྒྱ་དང་འདྲ་བ་སྒྲགས་
ནས། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ནམ་བཞག་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་གྲུབ་པ་འདུག་ཅིག་
སོང་ཞིག་བྱོས་ཤིག་ཅེས་པ་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་གཟུགས་དང་ཕྱིའི་དམིགས་
པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀུན་གྱང་བརྒྱག་པ་སྟེ་འཇིག་པར་བྱེད་
དོ། །དེས་ནི་ཕྱི་རོལ་བཀག་པས་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པའོ།

གསུམ་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་
ནི་ནམ་རྟོག་ལོག་པས་ལན་ངན་ཞུགས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། སྟོབ་དཔོན་
འཕགས་པ་གྱི་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱིས་སྟོལ་བྱེ་བའི་ལམ་ལས་ནི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་ཞི་བ་
ཟུང་འདས་འཕྲོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མེད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་
དང་དེ་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པར་འབྱུར་ལ། བདེན་གཉིས་དེ་ལས་

ཉམས་པས་ཀྱང་དེ་མ་བཏང་གི་བར་དུ་ཐར་པ་འབྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །བདེན་གཉིས་
ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་ཅི་འདྲི་བྱེད་མི་འབྲུབ་ཅེ་ན། ཐ་སྙད་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་མ་
ལོག་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། དོན་
དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པ་ནི་སྤར་བཤད་པའི་ཐབས་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པ་སྟེ།
བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ་འདི་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་པར་
རྟོག་པས་ལམ་ངན་པར་ཞུགས་པའོ། །དེའི་བྱིར་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱིས་སོལ་བྱེད་པའི་ལུགས་ཁོ་ནའི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། ཁྱེས་པ་ནས། བྱི་
ནས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱ། ཁྱེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། སེམས་
ཅམ་པ་ན་རེ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྦྱེ་བ་སོགས་
འགོག་པའི་རིགས་པས་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་
ན། དེད་ཅག་གིས་ཀྱང་རིགས་པ་དེ་ཁོ་ནས་ཁྱོད་ལ་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བར་
བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་སེམས་ཅམ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་པོར་ཏེ་རོ་བོས་གྲུབ་
པར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བདག་གིས་ཁས་མ་
སྲངས་སོ། །

འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་གྲགས་པར་འགྱུར་བས་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་རོ་བོ་
ནར་བྱས་ནས་བདག་གིས་ནི་སྤྲོ་བར་བྱེད་དོ། །འདིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་རོར་འཇོག་པ་ལ་
རྩལ་གཉིས་ཏེ། དབུ་མ་པ་རང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
པའི་ཆད་མའི་རོར་ཁས་ལེན་ལ། སྐབས་འགར་དགོས་པའི་དབང་གིས་སྤང་སོགས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ནི་གཞན་རོ་བོ་ནར་ཁས་ལེན་གྱི་རང་ལུགས་ལ་
མི་འདོད་དོ། །གཞན་རོར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་དེ་དག་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་

གཞན་ལས་ལྷོག་པ་དང་རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བྱངས་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་དགོས་པའི་
 ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་བྱས་ཞེས་པ་ནི་རང་ལུགས་
 མིན་པའི་གཞན་ངོ་ལ་ཟེར་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྟད་པའི་ཤེས་པ་གཞོན་མེད་རྣམས་ལ་བྱེད་
 པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། རྣམ་བཤད་ལས་སྤར་ལྟར་ཚུལ་གཉིས་མཛད་དོ། །རི་སྟེ་
 ཀུན་རྫོབ་འདི་རི་ལྟར་དགྲ་བཅོམ་པ་སྤང་པོ་སྤངས་ནས་ལྷག་མེད་གྱི་ཞི་བའི་དབྱིངས་
 སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་དུ། གལ་ཏེ་འཇིག་
 རྟེན་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་འདི་མེད་ན་ལྷག་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་འཇིག་
 རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་གྱི་ངོ་ལ་སྟོས་ནས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྤྲོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་
 འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་གྱི་སྟོན་ནས་བདག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་སྤངས་
 གྱི། དེ་ལ་མ་སྟོས་པར་རང་དབང་དུ་ཁས་སྤངས་པ་ནི་མིན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་ཁས་སྤངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་སྟོས་ནས་སེལ་བར་བྱས་ན་
 བསལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབུ་མ་པ་ལ་སྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ།
 ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཀུན་རྫོབ་འཕྲུལ་བའི་སྤང་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྒྲིག་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ཆོགས་
 ཆེ་བས་ལམ་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་གྱི། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོན་ན་
 བྱོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་སྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས་ཤིག་བྱོད་དང་
 འཇིག་རྟེན་པ་གཉིས་འདིར་རྩྭ་པ་གྱིས་ཤིག་དང་། བརྒྱུད་པའི་ཕྱི་ནས་གང་སྟོབས་
 དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྟད་
 པའི་ཆད་མས་གཞོན་པས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་བྱས་སོ། །འོ་ན་སེམས་ཅོམ་པས་
 རུལ་ཆ་མེད་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་འགོག་མི་བྱས་སམ་ཞེ་ན། དེ་དག་ཆད་མས་ཞིགས་
 ཀྱང་ཕྱི་དོན་མེད་མི་དགོས་སོ། །འདིས་ནི་ཤེས་པ་དུས་གྱི་ཆ་མེད་དང་དེ་འཕྲད་པའི་
 རྒྱུན་ཞིགས་ཀྱང་ཤེས་པ་མི་ཞིགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཞན་གྱི་ལུགས་གྱིས་ནི་ཕྱི་རོལ་ཆ་མེད་ཞིགས་པས་སྤང་བ་ལ་མ་འཕྲུལ་བའི་

དབང་ཤེས་ཞིགས། དབང་ཤེས་འཇུག་པས་དོན་འཇོག་མི་རུས་པས་བྱི་དོན་ཞིགས་
སོ་སྟུང་དུ་བསམས་སོ། །འདིར་ནི་དབང་ཤེས་འཇུག་པས་གཞུག་བྱ་བ་དེན་པ་འཇོག་
མི་རུས་ཀྱང་། གཞུག་བྱ་བ་ཇུན་པ་འཇོག་པ་ལ་དེ་གྲོགས་སུ་སོང་ངོ་སྟུང་དུ་དགོངས་
སོ། །ཞེས་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

རང་རིག་འདོད་པའི་གཞན་ལུགས་བརྗོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཇུག་འབྲེལ་ལས།
ནམ་པར་ཤེས་པ་མཁྱེན་པའི་འདབ་མ་བརྒྱ་འཕགས་པ་ལྟར། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ནམས་
ཅིག་ཆར་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་འབྲེལ་བཤད་དང་བོད་
མང་པོས་བཤད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་ནམ་བཤད་དང་ཡིག་ཆར་གསལ་བར་གསུངས་
པས་འདིར་མ་བཀོད་ལ། ནམ་བཤད་ལས། དེས་ན་ནམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་ཅིག་ཆར་དུ་
སྟེ་བར་བཅད་པའི་ལན་དུ། དེ་ནམས་འཇུག་པ་ལྟར་བས་རིམ་གྱིས་སྟེ་ཡང་ཅིག་ཆར་
དུ་སྟེ་བར་མངོན་ཞེས་འཆད་དགོས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་ཡང་། རང་རིག་སྐྱབ་མཁན་
དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལྟར་བ་ཅིག་ཆར་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡང་ནམ་འབྲེལ་དུ་
བཀག་པས་ན། གཞུང་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཇོག་དཀའ་བར་སྣང་སྟེ། སལ་ཆེར་
རྒྱ་དཔེ་མ་དག་པའི་སྟོན་ཡིན་ནམ་འོན་ཀྱང་སྟོ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱིས་དབྱད་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དོགས་པ་གཙོད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་འགོད་ན། གཞུང་
འདི་སྐབས་འདིའི་རང་རིག་སྐྱབ་མཁན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཇོག་མི་རུང་
སྟེ། སྐབས་འདིའི་རང་རིག་སྐྱབ་མཁན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་
ཁྲ་བོ་ལ་ལྟ་བའི་ཆེ་ཁྲ་བོའི་སྟངས་ཀྱི་སྟོ་སེར་དཀར་དམར་གྱི་གུངས་དང་མཉམ་པའི་མིག་
གི་ནམ་ཤེས་དུ་མ་མི་སྟེ་བར་ཁྲ་བོ་ཅམ་འཛིན་པའི་ནམ་ཤེས་གཅིག་བྱ་སྟེ་བར་འདོད་
པ་གང་ཞིག་ །དེར་མ་ཟད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལྟར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
ཡིན་པ་ཡང་ནམ་འབྲེལ་དུ་བཀག་པའི་བྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་ཤེས་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་

འཛིན་པ་འཐད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཉི་ལ་སོགས་ཐ་དད་ལ་ངེ་
ལྟར། ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཡིན། །འདི་ལ་མགྲོགས་པ་བཤད་ཟིན་རྟེ། ཞེས་སྒྲོ་
གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་འཛིན་པ་མེད་ན་ཉི་ལ་སོགས་ཐ་དད་དུ་མའི་ཕུང་པོ་ལ་ངེ་ལྟར་
ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཡིན། །འདི་ལ་འཇུག་པ་མགྲོགས་པས་ཅིག་ཅར་འཛིན་
བའི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་གྱི། ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་སྒྲིན་སྤོང་མི་འཐད་པར་
སྤར་བཤད་ཟིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེ་མ་ལེབ་ཁྲ་ལ་སོགས་གཟུགས། དུ་
མའང་ངེ་ལྟར་སྣང་བར་འགྱུར། ཞེས་དང་། ལྷ་ཆོགས་སྣང་ཅན་དོན་རྣམས་ལ། ཞེས་
སོགས་ཚད་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། འི་ལྟར་རིམ་
མིན་འཛིན་མི་འགྱུར། སྒྲོ་རྣམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། དུས་མཚུངས་ཅི་ལྟར་དེ་
དག་ལ། །འགའ་ཞིག་རིམ་མིན་སྣང་བ་དང་། གཞན་ནི་རིམ་ལྡན་སྣང་བར་འགྱུར། །དེ་
ཕྱིར་དོན་ཀྱན་འཛིན་པ་ལ། །འདི་ནི་རིམ་མིན་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་འཇུག་པ་ལྟར་བ་
ཅིག་ཅར་དུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱར་འདོད་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་དོན་ཞིབ་དུ་བཤད་
ན་འདི་ལྟར་ཡིན་རྟེ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་པོ་ལ་ལྟ་བའི་ཆོ་ཁ་པོའི་སྤྲོང་གི་སྒྲོ་མེར་དཀར་དམར་གྱི་
གངས་དང་མཉམ་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་རིམ་གྱིས་སྒྲེ་ཡང་འཇུག་པ་ལྟར་བས་
ཅིག་ཅར་སྒྲེ་བར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་ལ། འོ་ན་ཉི་ལ་ལ་སོགས་པའི་འབྲུའི་རྒྱན་མ་
ཆད་པར་འབྲུང་ཁུངས་ནས་རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་འབྲུའི་གངས་དང་
མཉམ་པའི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་རིམ་མིན་ཏེ་ཅིག་ཅར་སྒྲེ་བར་སྣང་བར་ངེ་ལྟར་མི་འགྱུར་རྟེ་
ཅིག་ཅར་སྒྲེ་བར་སྣང་བར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དུས་ལྟར་བར་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར་རྟེ། དུས་ལྟར་བར་མཚུངས་པ་ལ་འགའ་ཞིག་རིམ་མིན་ཏེ་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་
བར་སྣང་བ་དང་། གཞན་ནི་རིམ་ལྡན་དུ་སྒྲེ་བར་སྣང་བར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་རྟེ་མི་འགྱུར་

རྟོ། །དེའི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཕྱང་པོ་ལ་ལྟ་བུའམ། འབྲེལ་རྒྱུ་བར་མ་ཆད་པར་རིམ་བཞིན་
འབབ་པ་ལ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀའི་ཆོ་རྒྱུ་ཤེས་ཏུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་སྤང་བར་ཐལ་བར་
འཇུག་བས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པའོ། །

གཞན་ཡང་ནམ་འགྲེལ་ཏུ་འཇུག་པ་ལྟར་བ་ཅིག་ཅར་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་
པ་བཀག་པར་ཐལ། ཡི་གེ་འང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འཇུག། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ས་རྩ་
ར་སུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆོ་ཡང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འབྲེལ་བར་འཇུག་བར་ཐལ། ཐོས་པ་
ཆེས་ལྷན་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དང་པོར་ས་དང་དེའི་རྗེས་སུ་ར་ཐོས་པའི་རིམ་པ་ལས་
མཆོ་གོ་ཞིང་། དང་པོར་ར་དང་དེའི་རྗེས་སུ་ས་ཐོས་པའི་རིམ་པ་ལས་རོ་གོ་བའི་བྱང་
པར་མེད་པར་ཐལ། ས་རྩ་དང་ར་སུ་ཞེས་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ས་དང་ར་ཅིག་ཅར་
ཐོས་པར་འབྲེལ་བར་འཇུག་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ཆེས་ལྷན་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཇུག་འགྲེལ་ཏུ་གཞུང་དེ་སྐབས་འདིའི་རང་རིག་འདོད་མཁན་གྱི་
རང་ལུགས་ལྟ་བུར་བཀོད་པ་ནི་རྒྱ་དཔེ་མ་དག་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ལོ་ཞེས་པ་ནི་རྗེ་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་ལོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ནམ་འགྲེལ་ལས་འཇུག་པ་ལྟར་བ་ཅིག་ཅར་ཏུ་འབྲེལ་བའི་
རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་འཇུག་པ་ལྟར་བ་དེ་ཅིག་ཅར་ཏུ་འབྲེལ་
བའི་རྒྱར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། ཅིག་
ཅར་ཏུ་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རམ། འཇུག་པ་ལྟར་ཕྱིར་སྒྲུབ་པོ་དག་ །དེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་ཏུ་
ཞེན། ཞེས་དང་། མགལ་མེ་ལ་སོགས་ལྟར་འཇུག་པའི། རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་གཞོད་པ་
ཅན། མིག་ལས་འཁོར་ལོར་འབྲེལ་སྐྱེ་ཡི། །དེ་མཐོང་མཆོམས་སྦྱོར་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དང་པོས་འཇུག་པ་ལྟར་བ་དེ་མཐོང་རྟོག་གཅིག་
ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱར་བཤད་ཀྱི་ཅིག་ཅར་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱར་མ་བཤད་ལ། གཉིས་པས་ནི་
མགལ་མེ་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བར་འབྲེལ་བའི་རྒྱར་བཤད་ཀྱི། མགལ་མེ་སྔ་

ཕྱི་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བར་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དང་གཞུགས་སོ་སྣམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་འཁྲུལ་རྒྱ་ནི། རྒྱུད་གཅིག་གི་རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཅིག་ཅར་དུ་ཡུལ་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་གཉིས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་སྐད་ཅིག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་འཇུག་པ་ལྟར་བའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ལོ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཡིག་ཆར་ལུང་འདི་འཇུག་པ་ལྟར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྲངས་པ་ནི་ཡི་གེ་ནོར་རམ་དབྱེད་པར་བྱའོ།

ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི། རིགས་པ་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བས། དབང་ཤེས་གྱིས་གཞུགས་མཐོང་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་འདས་པའི་དོན་ལ་ནམ་པར་རྟོག་པའི་ཆེ་རྟོག་པས་བར་དུ་ཆད་ཅིང་ཆད་ཅིང་འཇུག་པ་ཡིན་ཁྱུང་། དངོས་པོ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལུན་པས་བར་མ་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མགལ་མེ་སྤྲི་བར་དུ་ཆོད་ཁྱུང་འཇུག་པ་ལྟར་བས་རྟོག་པས་བར་མ་ཆད་དུ་མཆམས་སྐྱུར་བ་སྟོབས་དང་ལུན་པས་འཁོར་ལོར་ནམ་པར་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། ཞེས་པའི་དཔེ་འགོག་པ་ནི། མགལ་མེ་ལ་སོགས་ལྟར་འཇུག་པའི། ཞེས་སོགས་འདི་ཡིན་ལ། མགལ་མེ་ལ་སོགས་ལྟར་དུ་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་མིག་དབང་བསྐྱེད་པ་ལས་འཁོར་ལོར་འཁྲུལ་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། མགལ་མེ་བསྐྱེད་པ་དེ་འཁོར་ལོར་མཐོང་བ་རྟོག་པས་སྤྲི་བ་མཆམས་སྐྱུར་བའི་དབང་ལས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །དེ་དག་ནི་ནམ་ངེས་རྒྱུ་ཆེན་དང་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལྟར་བྱིས་པ་ཡིན་ལ། ནམ་འགྲེལ་རྒྱུ་ཆེན་ལས། འོ་ན་ཡི་གེ་འང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལྟར་བས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནམ་

ཞེན། དེ་ནི་འཇུག་པ་ལྟར་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅིག་དུ་མཐོང་བའི་རྒྱར་སྤྲོ་བ་འགོག་
 པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱར་སྤྲོ་བ་འགོག་པ་ག་ལ་ཡིན། དེ་གཉིས་མ་བྱེད་པས་
 རོངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། ཞེས་སོགས་གྱི་
 རོན་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །བཤད་ཚུལ་འདི་ལྟར་ན་འཇུག་རྒྱུ་ཆེན་མོ་དང་འགལ་བ་
 སྤོང་ཚུལ་དཀའ་བར་སྤང་ཞིང་། ཁོ་བོས་སྤྲོ་སྤྲོའི་ཡིག་ཆའི་འགལ་འདོད་དུ་འཇུག་
 རྒྱུ་ཆེན་མོ་དང་རྣམ་འབྲེལ་རྒྱུ་ཆེན་གཉིས་མི་འགལ་བར་བཤད་ཁུལ་བྱས་ཀྱང་།
 འདིར་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་སྤངས་ན་ལེགས་སམ་སྟམ་མོ། །

༥ སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པའི་ཅམ་སྤྲོ་བྱེད་མི་འགོག་པར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ས་བརྩ་པ་ལས་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་
 བཤད་པ། ཕྱི་རོལ་དང་ནང་གི་སེམས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། ལང་གཤེགས་
 ལས་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཅམ་གྱི་
 སྤྲོ་བྱེད་མི་འགོག་པ་ས་བརྩ་པའི་ལུང་གིས་བསྟུབ་པ། རོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་
 གྱིས་ཀྱང་བསྟུབ་པ། ཅམ་གྱི་སྤྲོ་བྱེད་སེམས་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་
 རྒྱར་མངོན་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས། ཞེས་པ་ནས། བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཅམ་
 ཡིན་པར་རྟོགས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་བྱུང་བ་དང་བྲལ་ཡང་། འཇིག་
 རྟེན་པའི་གཞོད་པས་འཇིགས་ནས་ཁྱོད་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་སྤངས་ན་ནི། ལུང་གི་
 གཞོད་པས་འཇིགས་པས་སེམས་ཅམ་དུ་ཡང་ཁས་སྤངས་དགོས་ཏེ། ས་བརྩ་པ་ལས། དེ་
 འདི་སྟམ་དུ་སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཅམ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུའོ་ཞེ་ན། མདོའི་དགོངས་པ་འདི་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྩ་པ་མངོན་དུ་རྒྱར་

པ་ཚོས་དབྱིངས་ལ་མངོན་དུ་སྟོན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
 མེམས་པ་དེ་ལ་ཡོད་པས་བྱང་ཆུབ་མེམས་དཔལ་ཡིས། སྲིད་པ་གསུམ་ནམ་ཤེས་ཅམ་དུ་
 རྟོགས་པར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི། བདག་ཉག་པ་བྱེད་པ་སོ་ཡིན་པ་བཀག་
 བས་ཀྱན་རྫོབ་དུ་མེམས་ཅམ་ཞིག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་སོ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་
 རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་སོ་བྱང་མེམས་དེས་མེམས་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ། ས་བཙུ་པའི་
 མདོ་དེས་བྱེད་པ་སོ་དང་ཚོར་བ་སོ་མེད་པའི་འབའ་ཞིག་པ་འབྱུང་བ་དང་། མེམས་ཅམ་
 གྱི་དོན་བཤད་པ་ན་ཡན་ལག་བཙུ་གཉིས་མེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པས།
 ཅམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་དོན་མི་འགོག་པ་དང་མེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་སོ་འགོག་པ་ཡིན་
 བོ། །འདི་ལྟར་སྟོན་དུ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་སྟོ་ལྡན་སྟོ་ནི་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། རྒྱལ་བས་
 མེམས་ཅམ་འཇིག་རྟེན་བྱེད་སོར་གསུངས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། ས་བཙུ་
 པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ནས་པའི་སྟོ་ལྡན་གྱི་སྟོ་ནི་
 འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལང་ཀར་གསེགས་པའི་མདོ་དེ་ལས་ཀྱན་མཁྱེན་གྱིས་སྟོ་
 རྟེགས་པའི་རྒྱད་གྱི་བདག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་སོར་འདོད་པའི་
 ལྟ་བ་ངན་པའི་རི་བོ་སྟོ་མཐོན་སོ་འཛོམས་པའི་ངག་གི་རང་བཞིན་གྱི་དོ་རྩེ། གང་ཟག་
 རྒྱན་དང་སྤང་སོ་དང་། །དེ་བཞིན་རྒྱུན་དང་རྩལ་དག་དང་། །གཙོ་བོ་དབང་ལྷན་བྱེད་སོ་
 རྣམས། མེམས་ཅམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ། ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་ནི་མདོ་གཞན་དུ་མེམས་
 ཅམ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོན་པས་གསུངས་སོ། །

མདོ་འདིའི་དོན་དགོལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ་རི་བཞིན་ཏེ་རི་ལྟར་རང་རང་གི་
 བསྟན་བཅོས་དེ་དང་དེ་ལས་སྟོ་རྟེགས་རྣམས་གྱིས་གང་ཟག་དང་སོགས་པས་རྒྱན་
 དང་སྤང་སོ་སོགས་བྱེད་པ་སོ་སྒྲས་པ་དེ་དག་བྱེད་པ་སོར་མ་གཟིགས་ནས། རྒྱལ་བས་
 མེམས་ཅམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་སོར་གསུངས་སོ། །གང་ཟག་དང་རྒྱན་ལ་སོགས་

པ་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པའི་ཆོས་འདི་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཚ་བར་ལུ་སྟེགས་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་པ་
ནི་པལ་ཆེ་བ་ལ་བསམས་པའམ། ཡང་ན་གང་ཟག་སོགས་བྱེད་པ་པོར་སྦྱ་བ་ནི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་རྟོགས་པས་ལུ་སྟེགས་པར་བཤད་
དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་ཇི་བཞིན། ཞེས་པ་ནས། བསྟོན་གི་
གཞུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བཞི་བྱུང་།

སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་བཀག་གི་བྱི་དོན་འགོག་མི་རུས་པར་
བཤད་ནས། སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་བྱི་དོན་འགོག་པ་མི་སྲིད་
པར་བསྟན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྟོ་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་
བཤད་པ་ན། ཆོག་སྡུ་མ་སངས་ཞེས་པ་མི་མངོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བསྟན་པ་ཡོད་པ་
ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། གཞུགས་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་
ཆོག་བྱི་མ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། མདོ་ལས་འདིག་རྟོན་ལ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་ནི་སེམས་
ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པར་གྲེས་པར་བྱཏོ། །དེའི་བྱིར་མདོ་འདིར་ནི་ཁམས་གསུམ་འབྲུབ་
པ་ལ་གཞུགས་སོགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་ཀྱི། བྱི་རྩལ་གྱི་གཞུགས་ནི་མེད་དོ་
ཞེས་འགོག་པ་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་མདོའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །

གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་ཙམ་མོ་
ཞེས་མཁྱེན་ནས། ས་བརྩུ་པ་དེ་ལས་བྱི་རྩལ་གྱི་གཞུགས་ཉིད་དགག་པར་མཛད་ན་ནི།
སྤར་ཡང་ས་བརྩུ་པ་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། མ་རིག་པའི་རྒྱན་
གིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གིས་རྣམ་གྲུབ་ཞེས་སེམས་དེ་གཏི་ལུག་དང་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་ལས་ལས་སྦྱེས་པར་ཅིའི་བྱིར་གསུངས་ཏེ་མི་རིགས་སོ། །རྟོན་འབྱུང་དང་རང་བཞིན་
གིས་གྲུབ་པའི་གཞི་མཐུན་མི་བཞེད་པས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་མཁྱེན་པ་ཡིན་ན་དེ་རྟོན་འབྱུང་དུ་གསུངས་པར་མི་འཇུག་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི།
མདོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རྟོན་འབྱུང་གཉིས་ཀར་

གསུངས་པ་མི་སྲིད་ཅེས་པ་མིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་གཞན་དགྱི་བའི་བྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
དང་ཐ་མ་གཉིས་ཀར་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། བེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་
བསྟན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། རང་གི་མེམས་ཀྱིས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱིས་མེམས་ཅན་གྱི་
འཛིག་རྟེན་དང་སྟོང་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་པ་འགོད་པ་སྟེ་སྟེད་དེ། དེ་ལྟར་
ན་འགྲོ་མ་ལུས་པ་ལས་ལས་སྦྱེས་པར་གསུངས་ཤིང་། མེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མེམས་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནས་ལས་གསོག་པའི་བྱིར་ལས་ཀྱང་མེམས་
ལ་བརྟེན་པའོ། དེ་ལྟར་ན་ས་བརྩ་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཅམ་གྱི་སྦྱས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པར་བསྟན་ལ། ཡན་ལག་བརྩ་
གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་མེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཅམ་གྱི་
སྦྱས་མེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་བསྟན་ཏེ། བཤད་པ་སྔ་མ་དགག་ཚྭགས་དང་བྱི་མ་སྦྱབ་
ཚྭགས་ནས་ཡིན་ནོ། །

གལ་ཏེ་གཟུགས་ཡོད་པར་འདོད་མོད་གྱི་སྟེ་འདོད་མོད་ཀྱང་གཟུགས་དེ་ལ་
ནི་མེམས་བཞིན་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་མེམས་ལས་
གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་བསྒྲིག་པ་སྟེ་བཀག་གི་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་ལ་གནས་ལ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་མ་
སྦྱེས་འཛིག་རྟེན་སྦྱེས་རིག་བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་
ཉིད་དེ་རྣམ་གཞག་ལ་གནས་པ་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
འཛིག་རྟེན་ལ་གཤམས་ཏེ་སྤང་པོ་སྔ་ཆར་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་དེའི་རོར་
སྤང་པོ་དེ་སྔ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། དེའི་བྱིར་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་འདོད་
ན་ནི་མེམས་ཡོད་པར་མ་འཛིན་ཅིག ཁང་གི་མེམས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་

ནའང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་མེད་པར་མ་འདྲིན་ཅིག །གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་
 བོ་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་གྱི་མདོར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལྷ་ཆར་
 ཡང་མཚུངས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྤངས་ཤིང་སྟེ་བཀག་ཅིང་། ཆོས་མདོན་པ་
 ལས་ནི་ལྷ་ཆར་ཡང་རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་མཚུངས་པར་
 གསུངས་སོ།། དེའི་ཕྱིར་པ་རོལ་པོས་དོན་སེམས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་ལུང་རིགས་
 ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བཤིག་
 བས་ཀྱང་སེམས་ཅམ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་རྣམས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་
 ཏེ། སྤར་གཞན་དབང་རྣམས་སུ་གྲུབ་པ་ལན་དུ་མར་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་གཉིས་
 རིམ་པ་མི་འདིག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པ་
 དེའི་ཕྱིར། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གདོད་མ་ནས་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་དུ་མ་སྦྱོས་ཤིང་། འདིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དུ་སྦྱོས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་
 བསྟན་པ། མདོའི་བྱང་ངེས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 བྱང་དོན་དུ་ལུང་གིས་བསྟན་པ། རིགས་པས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་
 དོན་དང་། དེ་འབྲས་པའི་མདོ་གཞན་ཡང་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་
 གང་ལས་ཕྱི་རོལ་སྤང་ཡོད་མེད། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་
 འཐད། ཁེས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གཉིས་བྱང་།

གལ་ཏེ་ས་བརྩ་པའི་དོན་དེ་ལྟར་བཤད་མོད་ཀྱང་། ལང་གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་
 སྤང་བ་ཡོད་མེད་ཏེ། སེམས་ནི་སྤྲོ་ཆོགས་རྣམས་སུ་སྤང་། །ལུས་དང་ལོངས་སྟོད་གནས་
 འབྲས་པ། སེམས་ཅམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ། ཞེས་སེམས་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་ཕྱི་རོལ་ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅམ་ཞིག་ཁོ་ན་ལུས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་དང་། ལོངས་སྟོད་
 གཞུགས་སོགས་ལུལ་ལྷ་དང་། གནས་སྟོད་ཀྱི་འདིག་རྟེན་རྣམས་སུ་སྤང་བ་སྦྱོར་བ་ན་

ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་ལུས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ལས་རྣམས་ཐ་དད་པའི་བྱི་རོལ་ལྟ་
བྱུང་སྣང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁམས་གསུམ་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེ་ན། མདོ་འདི་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བརྗོད་
པའི་བྱིར་བཤད་པ། མདོ་སྡེ་གང་ལས་བྱི་རོལ་སྣང་ཡོད་མི་ན། སེམས་ནི་སྣ་ཆོགས་སྣང་
ངོ་ཞེས་གསུངས་པ། དེའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་དག་གཟུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་
ཆགས་པའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། ཁོང་ཁོ་བ་དང་ང་རྒུལ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཀྱིས་འདུག་པར་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལ་མདོན་པར་
ཞེན་པས་དེ་དག་སྡིག་པ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱོར་ལ། ཆོགས་གཉིས་བསགས་པ་ལས་ཉམས་
པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་
པ་བསྐྱོག་པའི་བྱིར། ཆགས་ཅན་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་འཛོམས་པའི་ཀེང་རུས་
ལྟར། བྱི་རོལ་ཡོད་ཀྱང་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་གང་ལས་
ཤེས་ཤེ་ན། མདོ་འདི་ནི་སྟོན་པས་ངང་དོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པས་ལུང་ལས་ངང་དོན་དུ་
འགྱུབ་ལ། འདི་ནི་ངང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་པ་སྟེ་འགྱུབ་པོ། །

ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་མདོ་འདིའི་ཙམ་སྒྲས་བྱི་རོལ་མི་འགོག་ཅེས་མི་འཆད་
གྱི། བྱི་རོལ་འགོག་ཀྱང་ངང་དོན་ནོ་ཞེས་འབྲེལ་ལོ། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་གྱིས་མདོ་
དེས་ཀྱང་སེམས་ལུས་ལོངས་སྟོན་དང་འབྲ་བ་སྟེ་དེའི་ནམ་པ་གི་བ་མ་ལྟ་བུས་ཁ་བསྐྱུར་
བར་སྐྱེ་བ་ལ་འཆད་ཅིང་། བྱི་རོལ་ཡོད་མིན་ཞེས་པས་ཀྱང་སྟོས་ནམ་མེད་དུ་མཐོང་
བ་འགོག་པས་ན། ཙམ་སྒྲས་བྱི་རོལ་འགོག་པ་མིན་པར་བཞེད་དོ། ལེགས་བཤད་སྟེང་
པོར་རྟེན་པ་དང་པོས་བྱི་རོལ་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཙམ་གྱི་དོན་ནི་ས་
བརྩ་པ་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པ་ལ་གསུངས་ཏེ་འདི་དང་ཅུང་མི་འདྲའོ། གཉིས་
པ་ནི། ནམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི། ངང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་
བྱེད། ཅེས་གསུངས། བྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ངང་དོན་ཡིན་པར་མ་

ཟད། སྤར་བཤད་པ་ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྤེལ་སེམས་ཅམ་པས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་སྤངས་
པ་གཞན་ནམས་ཀྱང་དང་དོན་ཉིད་དུ་འཆད་འཁྱུར་གྱི་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་
དོ། དང་དོན་དུ་འབྲེལ་རྒྱུའི་མདོ་སྤེལ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། དགོངས་འབྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་
དང་པོ་གཉིས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱད་པར་བྱེ་བ་དང་། མདོ་དེར་ཆོགས་
དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱན་གཞི་ནམ་ཤེས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། མདོ་དེར་བྱི་
རོལ་བཀག་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་སྟེ། སྐབས་འདིར་དང་དོན་
དུ་འབྲེལ་དགོས་པའི་མདོ་བཞིའོ། །ནམ་བཤད་ལས། ལུགས་འདིས་སྤར་བཤད་པའི་
དོན་ཚན་བཞི་ཀྱང་དོན་དུ་འབྲེལ་གྱི། དེ་དག་གི་གསེབ་ནས་ཁ་ཅིག་དང་དོན་དང་
ཁ་ཅིག་ངེས་དོན་དུ་འབྲེལ་པ་ལྟར་ནི་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་ལེགས་ལྟན་དང་ཞེ་འཆོ་ཡབ་
སྲས་གྱིས་འབྲེལ་པ་ལྟར་མིན་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་དག་གིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་ནི་མདོ་ཀྱན་བཏུས་ལས་
ཐེག་པ་གཅིག་དུ་བསྐྱབ་པ་ལས་གོ་རྣམས་པར་དགོངས་ནས་འཕྲུག་འབྲེལ་དུ་མ་བཤད་
ལ། ལྷག་མ་གསུམ་ལས་བྱི་རོལ་བཀག་པ་དང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ནི། ལང་གཤེགས་
ལས། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ན་བ་ལ། སྤྲོན་པས་སྤྲོན་ནམས་གཏོང་བ་ལྟར། ཁངས་རྒྱས་དེ་
བཞིན་སེམས་ཅན་ལ། སེམས་ཅམ་དུ་ཡང་རབ་དུ་གསུངས། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ལ། ཀྱན་
གཞི་ནམ་ཤེས་གསུངས་པ་དང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ནི། མདོ་གཞན་དུ་རྟག་བརྟན་གྱི་
སྟོང་པོ་གསུངས་པ་དང་དོན་དུ་འབྲེལ་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེ་ཡིན་ཏེ། མངས་
སྤྱོད་གསུམ་ནས་མ་དངས་པས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་
གཉིས་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱད་པར་བྱེ་བ་དང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ནི། ལང་
གཤེགས་ལས། སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མི་སྟེ་བ་དང་མི་གཉིས་པ་དང་རང་
བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་སྤེལ་ནང་དུ་ཆུད་པ་འདི།
ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །དགོངས་འབྲེལ་གྱི་ལུང་གསུམ་པོ་དེ་སྐོར་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་ལང་
གཤེགས་ཀྱི་ལུང་གསུམ་གྱིས་རིམ་བཞིན་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། རེ་ཞིག་བྱི་རོལ་བཀག་པ་དེ་སྐོར་

རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བླ་པ་སོ་སོ་ལ་སྦྱར་སྟེར་བ་ནི་སྦྱར་པའི་རང་དབང་གིས་མ་
ཡིན་གྱི། བླ་པའི་བླ་ཁྱིལ་དང་བསྐྱེད་དགོས་པ་བཞིན་དུ། མེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་
པ་ཡང་སྦྱར་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མིན་གྱི། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་
གིས་ཡིན་པར་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཀྲུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་སྦྱ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་གཞན་ལས་རྟག་བརྟན་གྱི་བདེ་གཤེགས་
སྟོང་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་གསུམ་
གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་
སྟེ། སྟོང་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་རྒྱ་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྲུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་ཡང་རྒྱ་དོན་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པོ་དང་ཀྲུན་གཞི་
གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་ལང་གཤེགས་དང་རྒྱན་སྟག་པོ་བཞེད་པ་གཉིས་ཀར་
གསུངས་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི། མདོ་དེ་གཉིས་
ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་གཉིས་གཅིག་དུ་བསྟན་པ་མིན་གྱི། གང་ལ་དགོངས་ནས་སྟོང་པོ་
དང་ཀྲུན་གཞི་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིའི་དོན་གཉིས་གཅིག་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མདོ་གཉིས་དགོངས་གཞི་གཅིག་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲས་ཟིན་
གྱི་བརྗོད་བྱ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་བསྟན་པ་ཡིན་པས། གཅིག་རྒྱ་དོན་དུ་སྦྱར་པའི་ལུང་
གིས་གཅིག་ཤོས་ཀྱང་རྒྱ་དོན་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མདོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་
གིས་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་པོ་བསྟན་
པ་ནི་སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སྟོན་མེད་ལ་དགོངས་པར་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་ཤིང་།
ཀྲུན་གཞི་བསྟན་པ་ཡང་དེ་ལ་དགོངས་པར་འཇུག་འབྲེལ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཀྲུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་སྒྲས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇུག་འབྲེལ་གྱི་
ལུང་འདི་དང་རྟག་བརྟན་སོགས་ཀྱི་སྟོང་པོ་རྒྱ་དོན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས་ལེགས་པར་

བསྒྲིགས་ནས་ལུང་དེས་ཀུན་གཞི་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་རྟོགས་དགོས་པར་རྣམ་བཤད་
ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཟེ་བ་ཡང་སྒྲུ་
རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པ་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་ཆུད་པར་
ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་མདོ་སྡེ་གང་ཡིན་ཀྱང་རང་
བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའོ། རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་
གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །རྣམ་བཤད་ལས། ཅ་བར།
བྱང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད། །ཅེས་པའི་ལུང་ལ་གསུམ་ལས། ཞེས་
སོགས་སྒྲར་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གསུངས་ལ། ལེགས་བཤད་སྟིང་པོར། ལུང་འདིས་ཞེས་
པ་ལ་གཉིས་གསུངས་པའི་གཅིག་ནི་སྐབས་འདིར་ལང་གཤེགས་ལས་སྟིང་པོ་བྱང་
དོན་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་ཆུད་པར་བསྟན་པ་བྱངས་
པའོ། །ཞེས་ལུང་ཐ་མ་གཉིས་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི་རུང་མི་འདྲ་བར་སྤང་ཡང་། འཇུག་
འགྲེལ་ལས་སྐབས་འདིར་ལུང་གསུམ་ག་བྱངས་པས་རྣམ་བཤད་ལྟར་འདོད་དགོས་
ལ། ལེགས་བཤད་སྟིང་པོའི་དགོངས་པ་ནི། རི་ལྟར་ནད་པ་ན་བ་ལ། ཞེས་པ་ནི། ལང་
གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་སྤང་བ་ཡོད་མེན་ཏེ། ཞེས་སོགས་བྱང་དོན་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་
དང་། འདི་ནི་སྟོན་པས་བྱང་དོན་ཉིད་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ལུང་
ཡིན་པས། སྐབས་འདིའི་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་བའི་མདོ་ཚན་བཞི་བྱང་དོན་དུ་
འགྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དུ་མ་བགང་བ་ཅེས་ཡིན་ཀྱང་། འཇུག་འགྲེལ་དུ་ལུང་འདི་གོང་དུ་
མ་བྱངས་པར་སྐབས་འདིར་བྱངས་པ་ནི། ལང་གཤེགས་ལས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་གསུངས་
པ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་
ལུང་འདི་བྱང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། །དེ་དག་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དེ་སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་
བར་ཐལ། དེ་ཉིད་སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པའི་མདོ་ཚན་བཞི་

པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འབྲེལ་དགོས་པའི་མདོ་ཡིན་ཀྱང་། མདོ་ཀུན་བརྟུས་སུ་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་གསུངས་པ་དང་། གང་གིས་འདི་ནི་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་ངི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། སྐར་བར་མཛད་ཅིང་ནམ་པར་དབེན་ལ་སྒོ་སྐྱེས་ནམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཐེག་པ་གསུམ་བརྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ལས་མདོན་པར་གོ་བར་རུས་པས་ན་སྐབས་འདིར་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འབྲེལ་དགོས་པའི་མདོ་བཞིར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོང་ཐུན་ལས་སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་སྐབས་དགོས་པའི་མདོ་ལྟ་དང་། བྱང་དོན་དུ་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་བཞིར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་དང་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ་གཉིས་ཀར་སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འབྲེལ་དགོས་པའི་མདོ་བཞིར་གསུངས་ཀྱི། བཞི་ལས་ལྷག་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། །ཞེས་པ་ནས། འདིར་བྱང་དོན་དུ་འབྲེལ་དགོས་པ་བཞི་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྟོང་ཐུན་ལས་སྐར་བཤད་པའི་མདོ་བཞིའི་སྟེང་དུ་སྟིང་པོ་བརྟན་པའི་མདོ་བརྟན་ཏེ་ལྟར་བཤད་པའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྟིང་པོ་བརྟན་པའི་མདོ་དེ་སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་སྐབས་རྒྱུའི་མདོ་དང་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཀྱང་། འཇུག་འབྲེལ་དུ་སྟིང་པོ་བརྟན་པའི་མདོ་བྱང་དོན་དུ་འབྲེལ་བའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེ་ཀུན་གཞི་བྱང་དོན་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་སམ་སྟུམ་མོ། །

ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད། ཅེས་པའི་ལུང་ཡང་གསུམ་ལས་ལྷག་མེད་ཀྱང་། སྟོང་ཐུན་དུ་བཞིར་བཤད་པ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་བྱང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་མདོ་ཀུན་བརྟུས་སུ་བྱངས་པ་ལ་དགོངས་སོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བྱོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་འདི་མི་

འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་ངང་དོན་དུ་འབྲེལ་རྒྱུ་མདོ་ལྷ་ཡོད་པར་དབུ་མའི་ཡིག་
ཆ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆ་བ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཐུན་གྱི་སྐྱུ་ཟིན་ལྟར་བཀོད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། སྟིང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་དེ་སྐབས་འདིར་ངང་དོན་དུ་འབྲེལ་རྒྱུ་
མདོ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་སེམས་ཅམ་པས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
སྐབས་འདིར་ངང་དོན་དུ་འབྲེལ་རྒྱུ་མདོ་མ་ཡིན་ན་སེམས་ཅམ་པས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་
སྒྲངས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་ནི་ངངས་མ་
ཐག་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་ཆན་པ་གཉིས་ཟིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པས་ངེས་
དོན་དུ་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟེང་འབྲེལ་བར་དགོངས་འབྲེལ་ལ་གསལ་པོར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ནི་
སྟེང་དགོངས་འབྲེལ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སྟིང་པོ་ངང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་
རྣམ་རིག་པས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པར་སྟོན་པ་ཟིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ཚུད་པ་
མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྟིང་པོ་ངང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེ་
སེམས་ཅམ་པས་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་མི་འདོད་པར་ཐལ། རྣམ་བཤད་དང་ལེགས་བཤད་
སྟིང་པོའི་ལུང་ངངས་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་སྟིང་པོ་ངང་དོན་དུ་
སྟོན་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྟིང་པོ་
སྟོན་པའི་མདོ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སེམས་
ཅམ་པས་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དེ་ངང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་
གཉིས་ཀ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་
སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག ཁའོ་དེ་ངང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལང་
གཤེགས་ཀྱི་ལུང་ཡང་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྟེ། གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་དེས་མདོ་གཞན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་དགོངས་ནས་རྟག་བརྟག་
 གྱི་སྟིང་པོ་སྟོན་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག། མེམས་ཅམ་པས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། མེམས་ཅམ་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དགོངས་ནས་སྟིང་པོ་སྟོན་པར་འདོད་
 དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྒྱུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ས་རྣམས་སྣ་ཆོགས་ཀུན་གཞི་སྟེ། བདེ་
 གཤེགས་སྟིང་པོ་དགེ་བའང་ཏེ། ཞེས་སོགས་དང་། ལང་གཤེགས་ལས། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བསྐྱགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདུན་
 དང་བཅས་པ། ཞེས་པའི་དོན་མེམས་ཅམ་པས་འཆད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། འོན་སྟིང་པོ་བྱང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ཐལ་འཁྱར་བ་
 དང་མེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ཀས་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པར་ཐལ། ལེགས་
 བཤད་སྟིང་པོ་ལས། དེ་ལ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་
 མ་ཁྱབ་སྟེ། སྟིང་པོ་བྱང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་མེམས་ཅམ་པས་ངེས་དོན་དང་ཐལ་
 འཁྱར་བས་སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུ་ཡི་མདོར་བཞེད་པའི་དབང་གིས་རྩོད་
 པ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་མེམས་ཅམ་པས་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་
 དང་། ཐལ་འཁྱར་བས་སྐྱ་རི་བཞིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁོང་དུ་
 བྱངས་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི། རང་བཞིན་མེད་པ་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་
 དུ་རྒྱུད་པར་བསྟན་པ་དང་། སྟིང་པོ་བསྟན་པ་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པས་ངེས་དོན་དུ་
 ཁས་མ་སྐྱངས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ལེགས་བཤད་སྟིང་པོའི་ལུང་དོན་ནི། ལང་གཤེགས་
 ཀྱི་ལུང་གིས་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུ་ཡི་མདོ་དེ་མེམས་ཅམ་པས་ངེས་དོན་དུ་མི་འདོད་
 པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་དེ་དབུ་མེམས་གཉིས་ཀས་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མིན་པར་
 བཞེད་པས་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བཤད་ཚུལ་འདི་
 ནི་རྗེའི་གསུང་དང་མི་མཐུན་པའི་དཀྱིགས་བཤད་ལྟ་བུར་སྤང་སྟེ། སྟིང་པོ་བསྟན་པ་དེ་

ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱིང་པོ་བྱང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་སྤྱིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་སྐོར་ལ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ནང་གི་ཐུགས་སྒྲུབ་གཅིག་བྱ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དང་། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འཁྱུར་རོ་ཅོག་གི་ཆོག་དོན་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཀུན་མཐུན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྗེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་རྗེའི་གསུང་དང་མཐུན་པར་མ་བཤད་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བས། ཞིབ་ཏུ་དབྱད་པར་བྱ་བའི་གནས་ཡིན་པས་སློ་ལྡན་ནམས་ལ་ནམ་པར་དབྱེད་པའི་སློ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་གསལ་བ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དང་པོར་ཤེས་བྱ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཟབ་མོའི་དོན་རྫོགས་པ་ཐོག་མ་ནས་རྟོགས་མི་རུས་པའི་གདུལ་བྱ་ནམས་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འདྲུད་པར་མཛད་དོ། །དེ་འདྲ་བ་ལ་སྟོན་དུ་ཤེས་བྱ་བྱི་རོལ་མེད་པ་བསྟན་ན་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བསལ་བ་ནི་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟེན་ཅིས་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། ཤེས་བྱ་མེད་ན་སྟེ་བྱི་རོལ་གྱི་བདག་མེད་པར་རིག་པ་ནམས་ཤེས་པ་བཀག་པ་སྟེ་དེའི་བདག་མེད་པ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འབྲུབ་པས་ན། སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་དང་པོར་ཤེས་བྱ་བྱི་རོལ་དགག་པར་མཛད་པ་ཁོ་ན་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། མདོའི་བྱང་ངེས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ། སྤང་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ལུང་གི་བྱང་ངེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ནམ་གཞག་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མདོ་སྟེ་གང་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་བཤད་པའི་དོན་ཅན་ཏེ་བརྗོད་བྱ་ཅན། སྟེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟོན་འབྲུང་དངོས་སུ་གསལ་བར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་དོན་གསུངས་པའང་བྱང་དོན་དུ་རྟོགས་

པར་བྱས་ནས། དང་བར་བྱ་ཞིང་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འདུག་པའི་རྒྱར་
འགྱུར་བར་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་། མདོ་གང་ལས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་ཏེ་དངོས་སུ་བརྟེན་པར་བྱེད་པ་ཅན་དེ་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་
པར་གྱིས་ཤིག་ཁེས་པའོ།

༥ བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་གང་གི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། གང་ཕྱིར་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་
བཅད་གཅིག་བྱུང་། གཅེར་བུ་བ་ནམས་ན་རེ། རྩ་བུ་ནི་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་
ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་ལ། རྩ་བུ་ལྟ་བུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ཆེ་རབས་སྔ་མར་སོག་གི་
བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་ལ། རང་གི་མ་མ་སོགས་
ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་འོ། །

དེའི་ཕྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མི་ལེན་པས་གོང་དུ་
བཤད་པའི་རིགས་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གཞོད་དོ་ཞེ་ན། རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་
པར་མ་ཟད་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ།
གང་གི་ཕྱིར་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་གཉིས་ཆར་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་
ཡང་སོག་དུ་འབབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་
འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ལ། དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་ཡང་འདོད་པ་མིན་ཏེ། གང་
གི་ཕྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

༥ རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། ཞེས་པ་
ནས། མ་བཤད་འབྲུང་བ་འདི་དག་ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་ལྟ་
བྱུང་། འདིར་རྒྱང་ཕན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྒྱ་ལས་ཡིན་ན་སྟོན་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་
གྱི། བདག་གིས་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མ་བླངས་པས་སྤར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ།
འདི་ལྟར་པད་མའི་རྒྱ་བ་དང་འདབ་མ་ནམས་ཀྱི་རྒྱབ་པ་དང་འཇམ་པ་དང་། འདབ་མ་
དང་ཟེའུ་འབྲུ་དང་ཉེ་བ་ནམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་ཆོགས་པ་དག་འགའ་ཞིག་
གིས་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ནང་ལ་ཡང་ཆ་བྱ་དང་བྱ་རྒྱུ་ཏི་རི་ལ་སོགས་
པ་དག་འགའ་ཞིག་གིས་བཟུང་ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་འགོད་པར་མ་
དམིགས་སོ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་
སྤྲོ། འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ནམས་རྒྱ་མེད་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་
ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། དེའི་ཆོ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ཉག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་རང་གི་རྒྱ་མིན་པ་
ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དུས་ཆོགས་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་
ཅད་ཀྱང་རྒྱ་མིན་པར་འབྲུ་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་བྱ་རོག་ལ་ཡང་ཆ་བྱའི་མདོངས་
ཡོད་པ་དང་། ཆ་བྱ་ལ་ཡང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ནའང་ནི་ཅོད་སྟོ་ཡོད་པར་འགྱུར་
ཏེ། དེ་དག་རྒྱ་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བརྟོག་ནས་
མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་བརྟོག་པ། སྟོན་ཐོག་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འབྲུང་བའི་ཆེད་
དུ་འཛིག་རྟེན་པ་འདི་ཡིས་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་དཀའ་བ་རྒྱ་ཕྱག་དག་གི་སྟོན་ནས་སྤྱད་
པ་སྟེ་སོག་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་
ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། སྟོན་གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱ་ཡིས་སྟོང་པ་
སྟེ་རྒྱ་མེད་པར་འབྲུང་བར་འགྱུར་ན་འགྲོ་བ་འདི་དག་ནམ་མཁའི་ཉུང་ཤུ་ལའི་ངི་དང་
མདོག་ངི་བཞིན་དུ་བཟུང་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་གིན་ཏུ་ཆེས་བྱ་བའི་
འཛིག་རྟེན་འཛིན་པའང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རང་གི་སྟོན་སྟོན་པའི་ནམ་པ་ཅན་ནི་སྟོན་

པོ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་རང་གི་རྒྱ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་
 ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །རྒྱང་པན་པ་ཁྱོད་གྱིས་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་ཁྱད་པར་ལས་
 ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ནམས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་
 དག་ཁྱོད་གྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་བདག་ཉིད་གང་ཞིག་གིས་ནི་ཁྱོད་གྱི་སྒྲུབ་པ་
 དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་རྟགས་པའི་
 རོན་གང་ལ་ཡིད་གྱི་སྒྲིན་པ་འཕྲུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཤིན་ཏུ་
 སྤང་བའི་འཇིག་རྟེན་ས་རྩོལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་
 ཏེ་རྟོགས་པ་མེད་དོ། །སྒྲིན་གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ས་རྩོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་
 སུ་བདག་ཉིད་དེ་རྒྱང་པན་ནི་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་
 པར་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ས་རྩོལ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་དེའི་ལྟ་བའི་ནམ་པའི་རྟེན་ཏེ་
 དེ་གནས་པའི་རྒྱར་མཚུངས་པ་སྟེ་འདྲ་བའི་ལུས་གྱི་ཁོག་པ་དང་ལུན་པ་ཉིད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གང་གི་ཆོ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཁས་
 ལེན་པ་དེའི་ཆོ་བཞིན་ནོ། །འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པར་
 བྱ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་
 སྤར་བཤད་ཟིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གོང་དུ་རང་དང་གཞན་ལས་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་
 སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ན་འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
 ཡང་བདག་གིས་ཐུན་མོང་དུ་ནི་སྟེ་སྒྱིར་བཀག་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་འདི་དག་
 ལྟ་ཞིག་སྟེ་གང་ཡང་སྤར་སྒྱུའི་རྒྱལ་གྱིས་བཀག་པས་མ་བཤད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་
 དཔེ་གྲུབ་པོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་དང་དེ་ལས་
 གཞན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་ནམས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགོག་པ་ན་ཡང་
 རྟོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་སྐྱར་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འགོག་པར་
 བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་
 བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་ལ་ཡང་སྐྱར་བར་བྱ་སྟེ། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བ་

ཐམས་ཅད་དགག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་
མཚུངས་སོ་སྟམ་ན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་
དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇིག་རྟེན་གཞན་གཏོགས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་
བདག་ ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། བདག་གི་ལྟ་བའི་
རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར། གང་གི་ཆོ་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པར་
ལས་ལེན་དེ་ཆོ་བཞིན། ཞེས་བརྗོད་པར་རྒྱས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ། འདི་ན་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཡོད་ཅེས་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་བདག་ ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་
པའི་དོན་ནི་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་
ངེས་པ་ལ་ཡང་སྐྱར་བར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་འདིས་ནི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
དམ་བཅའ་བཞི་པོ་རབ་དུ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་
དང་། རྒྱུ་ལ་མ་རྟོས་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྲལ། ཞེས་བྱུང་། དེ་
ལྟར་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
གཞན་ལྟ་བུ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་སོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་ལ་མ་
རྟོས་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་སོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་བྲལ་
ལོ། ཞེས་སྟོན་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གང་གིས་སྐྱིན་ཆོགས་དང་མཚུངས་གཏི་མུག་སྐྱུག་སོ་འཇིག་རྟེན་ལ། ཞེས་པ་
ནས། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྐྱེ་འདི་མ་ངེས་པའོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་བདུན་བྱུང་། གལ་
ཏེ་དངོས་སོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རི་ལྟར་གཟུང་
ཞེ་ན། དངོས་སོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པ་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲིབ་ལུལ་

མིན་པས། མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་སྡོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བརྒྱུད་བ་མིན་ནོ། །འོ་
ན་གང་ཞིག་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྤང་བ་དེ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དབང་གིས་སྤང་བས་ན་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པས་བསྐྱེད་
པའི་དབང་གིས་བདག་ཉིད་དེར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།
གང་གིས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ཆར་སྤྲོད་ནས་པོའི་ཚོགས་དང་མཚུངས་པའི་གཏི་མུག་སྟུག་
པོ་སྟེ་འབྲུག་པོ་སྡོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་གཡོགས་ནས་གནས་པ་འཛིག་རྟེན་
མེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་དེས་ན། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྡོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་
ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཡུལ་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་དག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་འདི་ནི། བྱིས་པ་འདི་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ལ་སྤང་བར་
འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཏི་མུག་གིས་བཀའ་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་མཐོང་དུ་རྒྱག་ཀྱང་།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བ་ཅི་ལས་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་ངོ་བོས་བྱུང་བ་མིན་བཞིན་དུ་དེར་
སྤང་བ་ནི་གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་ཡོན་ཏོ་ཞེས་ཕྱིར་དཔེར་སྟོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
རི་ལྟར་དབང་པོར་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་
སྐྱེད་དང་ལྷ་བ་གཉིས་དང་མ་བུའི་མདོངས་དང་སྤང་མ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་ཏེ་
མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་འཛིན་པ་སྟེ་མཐོང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། གཏི་མུག་གི་སྟོན་
གྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་པ་སོ་སྟེས་སྟོན་པོ་སོགས་ཀྱི་འདུས་བྱས་ལྟ་ཞིག་སྟོན་ཚོགས་པ་
སྟོན་གྱིས་ཏེ་དེ་དག་གི་ཤེས་པས་རྟོགས་པ་སྟེ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་མདོ་
ལས་མ་རིག་པའི་རྟེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩལ་འདིས་གལ་ཏེ་གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་འབྱུང་ལ།
གཏི་མུག་མེད་པར་ལས་དེ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི་མི་མཁས་པ་ཁོ་ནས་
རྟོགས་པར་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གོར་མ་ཆག་གོ། །མཁས་པ་དག་ནི་མ་རིག་པའི་
རྟེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་མཐོང་བ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་
པའི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་

པའི་སྒོ་བཟང་པོའི་ཉི་མས་སྐྱ་པ་སྐྱ་ག་པོ་དང་འབྲ་བའི་མ་རིག་པ་རྣམ་པར་བསལ་
 བ་སྟེ་སྒོར་ཁིང་། ལས་འདུ་བྱེད་དག་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་ལེན་ཏེ། ལས་དེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་
 རྒྱ་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་
 རོ། །ཀལ་ཏེ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་ན། མོ་
 གཤམ་གྱི་བྱ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན།
 གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཡོད་
 པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་སྟམ་ན། འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་
 རྟེ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྒོའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པ་
 དེ་དག་མ་སྐྱེས་པས་ན། མ་སྐྱེས་པར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མཚུངས་པ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱེད་
 ཅག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཡུལ་སྐྱ་ཤད་སོགས་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བ་
 ཅི་ཡིན་ཞེས། རེ་ཞིག་སྟོན་ལ་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པས་མིག་ཉམས་པ་དེ་དག་ཉིད་ལ་
 བརྟེན་པར་བྱ་རྟེ། དེའི་ཕྱི་ནས་ཏེ་རྗེས་སུ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་
 མཚུངས་པ་ལ། ཁྱེད་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས།
 མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེས་སྒོ་མིག་བསྐྱེབས་པ་རྣམས་ལ་བཀལ་
 ཁིང་བརྟག་པར་བྱའོ། །

ཁོ་པོ་ཅག་ལ་ནི་འདི་བཀལ་ཁིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་
 རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དག་འདི་ལྟར་གཟིགས་ཤིང་། གཞན་རྣལ་འབྱོར་
 པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལ་ལྟག་པར་མོས་པར་བྱའོ་
 ཞེས་ལུང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པའི་སྟོན་སྟེ།
 དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་འཆད་པར་བྱགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་
 བས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྒྲིའི་མིག་བསྐྱེད་སེམས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་བཀལ་ཁིང་བརྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 དག་གིས་དོན་དམ་པར་ཅི་ཡང་མ་གཟིགས་པར་མ་བཟད། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཆོས་འགའ་

ཞིག་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་
རིབ་ཅན་ལ་བཀལ་ཞིང་བརྟག་པ་ལྟ་པར་ཞོག་ཅིག། རེ་ཞིག་འདི་ནི་ཁྱོད་ཉིད་ལ་བཀལ་
ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་མི་ལམ་གྱི་ཁང་བྱིས་དང་དྲི་ཟེེ་
གྲོང་བྱིས་དང་བཅས་པ་དང་། མིག་འཕྲུལ་མཁན་གྱིས་སྦྱལ་པའི་བྱད་མེད་སོགས་དང་།
སྒྲིག་རྒྱུ་རྒྱ་དང་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱེ་མེད་དེ་ཡོད་པ་མིན་པ་
མཐོང་བ་ན། ཡོད་པ་ཉིད་མིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་རི་ལྟར་ཁང་བྱིས་དང་གྲོང་
བྱིས་དང་བྱད་མེད་དང་། རྒྱ་དང་བྱད་བཞིན་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དེར་འགྱུར་ལ། མོ་
གཤམ་གྱི་བྱ་མཐོང་བ་དེར་མི་འགྱུར་བ་དེ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་རྗེ་བདག་ཉིད་ལ་བཀལ་
ཞིང་བརྟག་པར་གྱིས་ལ། ཕྱིས་ཁོ་བོ་ལ་བཀལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱལ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཏུ་གཟུགས་སོགས་དེ་རི་ལྟར་ཡང་སྦྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། གང་གི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཏུ་
མེད་ན་ཐ་སྟད་ཏུ་ཡང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བཞིན་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྦྱོར་བ་འདི་
ནི་གཏན་ཆོག་མ་ངེས་པ་སྟེ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མོ་གཤམ་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པ་ནས། མོ་གཤམ་
བྱ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་མི་འགྱུར། ཞེས་ཆོག་པ་བཅད་གསུམ་བྱང་། རི་ལྟར་མོ་གཤམ་
གྱི་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་མེད་ཅིང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་
སྟད་ཏུ་འང་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་ཏུ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་ཀར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་སོ། །གང་
གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་
ཀུན་གདོད་མ་ནས་ཞི་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཞེས་གསུངས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏུས་རྟག་ཏུ་རང་
བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རང་གི་སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་ཏུ་མེད་
ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པའི་བཀལ་བ་འདི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་

དག་གིས་མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་སྒྲོ་ཡིས་གཞན། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར་
ལས་སྒྲངས་པ་བྱམ་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་
གི་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་སྟེ་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པ་རི་བཞིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་སོ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་འཇུག་བས་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་བར་མི་འཇུག་རོ། རྟེ་
པ་དེ་དག་གིས་ནི་སྒྱིར་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་མི་རིགས་
སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཚུལ་བྱས་པ་དང་
རང་གི་མཛོད་པ་གཉིས་མཐུན་པར་སྟོན་པ་མིན་ལོ། གལ་ཏེ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པར་
གདགས་པའི་རྟེན་རྫས་སྒྲུབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ནི་གཞི་
དང་བཅས་པར་རིགས་ན། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་ཁོ་ན་
ཡིན་གྱི། གདགས་པའི་རྟེན་རྫས་སུ་མེད་པས་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་
བ་ལྟོག་ཏུ་མེད་དོ་སྟམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གདགས་པའི་རྟེན་རྫས་སྒྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཀ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིམ་དུ་
བཏགས་པ་བཞིན་དུ། བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདགས་གཞི་ཡང་བཏགས་
ཡོད་དུ་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གིས་རྒྱ་མེད་པ་དང་དབང་ཕྱུག་གི་ ཞེས་པ་ནས། བྱད་
ཤིང་མེད་པར་མེ་ཡོད་མིན་དེ་བཞིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བུར། གལ་ཏེ་དངོས་
སོ་ནམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རི་ལྟར་སྟེ་ཞེ་ན། གང་གི་
ཕྱིར་ན་དངོས་སོ་ནམས་ཀྱིས་སྟེ་བ་རྒྱ་མེད་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་གི་རྒྱ་དང་ལ་སོགས་
པས་དུས་དང་རྩལ་དང་རང་བཞིན་སོགས་ལས་ཀྱང་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་དང་
གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྟེ་བར་འཇུག་བ་མ་ཡིན་པའི་དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་དང་རྒྱུན་འདི་
ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་རབ་ཏུ་སྟེ་བར་འཇུག་བ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་པ་དང་འཕགས་
པས་འདི་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་གསུངས་ཀྱི་མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུན་
ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ན། མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་མི་སྲིད་པ་འབའ་

ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་རྟག་པ་དང་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་ཆད་པ་དང་། རང་བཞིན་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་རྟག་པ་དང་སྐད་ཅིག་སྡུ་བྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་ལོག་པར་རྟག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཞན་དག་ཀྱང་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། གང་གི་བྱིར་རྒྱ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་རབ་ཏུ་འབྱུང་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་གིས། དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་འཐོབ་ཀྱི་གཞན་ཏུ་མ་ཡིན་པས། བདག་གཞན་ལས་སྦྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་རྩམ་པ་དེའི་བྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྟེན་ཉིད་འདི་པ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདག་གཞན་ལས་སྦྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ངན་པའི་ང་བ་མཐའ་དག་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་བདག་གཞན་སོགས་ལས་སྦྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིན་པ་ཡོད་ན་རྟག་ཆད་ལ་སོགས་པར་རྟག་པར་འབྱུང་བ་སྲིད་ལ། དེ་ལས་གཞན་ཏུ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། མཐར་འཇིན་པའི་རྟག་པ་རྣམས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིན་པ་ཡོད་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་མེད་པར་ཡོངས་སུ་དབྱུང་བེན་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིན་པ་མེད་པར་མཐར་འཇིན་ཀྱི་རྟག་པ་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ་དཔེར་ན་རྒྱ་བུད་མེད་པར་འབྲས་བུ་མེ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟག་པས་བཅིངས། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་དཔྱད་པ་ནི་ལྷུར་ཏུ་གྲོལ་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བུང་། གང་གི་བྱིར་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་ཆོས་ཉིད་མ་རྟགས་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་བོར་མཐར་འཇིན་ཀྱི་རྟག་པས་བཅིངས་པ་དེའི་བྱིར་ཆོས་ཉིད་འདི་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟག་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་གྲོལ་བར་འགྱུར་བས། དེའི་བྱིར་མཐར་འཇིན་

པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མ་ལུས་པ་བཀག་པས་རྟོག་པ་ལོག་པར་སྐྱར་པ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་པར་དཔྱད་
 པའི་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
 འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་གིན་ཏུ་མང་
 བར་མང་ད་པ་ནི། ཚྡོད་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་
 མང་ད་དོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་ཐར་
 པ་ཐོབ་པར་སྐྱར་ན་ཅི་མ་རུང་ཞེས་སྟེ་བོ་རྣམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་
 མང་ད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན། སྤང་བ་ཉེ་བ་ན་སྤྲོད་པ་
 ལྟར་གཞན་ཀྱི་གཞུང་གིས་བཏགས་པ་རྣམས་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་ཉེས་
 པ་མེད་དོ། །འདི་ལྟར་རང་གི་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟ་
 བུ་ལ་རྒྱུད་འབྲུགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འཆིང་བའི་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་པས་བཅིངས་པ་
 ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་ཐར་པ་ནི་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་ཕྱོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་གཞན་
 ཕྱོགས་ལ་ཁོང་ཁོ་བ་རྣམ་པར་བསལ་ཏེ། རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ནི་སྐྱར་དུ་གྲོལ་
 བར་འགྱུར་རོ། །

༥ གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་སྐྱབ་པ།

བདག་སྟེ་འགོག་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་
 གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ། ཐར་
 འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་ཉིད་དགག་དགོས་པར་བསྟན་
 པ། བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་འགོག་པའི་ཚུལ། བདག་
 དང་གིང་རྟའི་དཔྱད་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྟེ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་
 མོངས་སྟོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཆོགས་ལ། ཞེས་པ་ནས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་

ནི་འགོག་པར་བྱེད། ཅིས་ཆོག་པ་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་
བར་འབྱམས་པ་འདིའི་རྩ་བ་གང་ཡིན་སྟེ་འདྲ་བའི་བྱུག་པ་ན། རྩ་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་སྟེ་ཀ་ན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་རྣམས་མ་
ལུས་པ་དང་དང་ལི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདྲིན་པའི་འདིག་ཆོག་ལ་ལྟ་བ་
ལས་བྱུང་བར་སྒྲིལ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། འདིག་ལྟ་སྟོང་བ་དེ་ཡང་འདིག་ལྟ་རི་
ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་བདག་ཡུལ་སྟོང་ན་མེད་པར་མཐོང་བས་སྟོང་དགོས་པར་མཐོང་
ནས། འདིག་ལྟ་འདིའི་དམིགས་རྣམ་གང་ཡིན་སྟེ་འདྲ་བའི་བྱུག་པ་ན། བདག་སྟེ་ང་ཙམ་
ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་འདིའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་འདིའི་
རྣམ་པའི་ཡུལ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས། རྣམ་འབྱོར་པས་བདག་རང་གི་ངོ་མོས་གྲུབ་པ་
དེ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། བདག་
གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་བྱུག་ གཞན་གྲེས་བྱུགས་པའི་
མུང་པོ་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག་པ། རང་གྲེས་བྱུགས་པའི་མུང་པོ་ཉིད་
བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་
གསུམ་དགག་པ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དགག་པ།
བདག་བརྟེན་ནས་བྱུགས་པ་ཙམ་ཏུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་བཤད་པ། དེ་
ལྟར་གཞག་པ་ལ་མཐར་འཇུག་གི་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྒྲིལ་བཅོམ་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གངས་
ཅན་གྱི་ལུགས་བཅོམ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་བཅོམ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག་ ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་
བྱུགས། ཞེས་བྱུང་། འདིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་བདག་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་
དེ་ཟ་པོ་སྟེ་བདེ་སྟུག་སོགས་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་པོ་དང་། རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་། རྣམ་
འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་དང་། རྩལ་མུན་སྟོང་སྟོངས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་

ཉན་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་བྱ་བ་མེད་པར་སྟེགས་
གངས་ཅན་ནམས་ཀྱིས་བརྟགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་དབྱེ་བྱང་ཟད་བྱང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས། སྟེགས་ཅན་
ནམས་ལྷགས་ནི་ཐ་དད་འཇུག་ཞེས་བྱུང་། ཇི་ལྟར་གངས་ཅན་དག་གིས་བདག་ཁས་
སྦྱངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དེའི་དབྱེ་བ་བྱང་ཟད་བྱང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེགས་
ཅན་ནམས་ཀྱི་ལྷགས་ནི་ཐ་དད་པར་འཇུག་ཏེ་བྱག་པ་ནམས་ནི་སྟོང་དང་བདེ་སྟུག་
ལ་སོགས་པའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་སྟེ་བར་བྱེད་ཅིང་། བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་
དང་བྱེད་པ་སྟོང་དང་། ཟ་སྟོང་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང་། བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་སྟེ་
བཤོ། །རིག་བྱེད་དུ་སྟེ་བ་དག་ནི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་ནམས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
གཅིག་ཡིན་པ་ལྟར། ཉན་ལུས་ཐ་དད་པས་བརྟེན་པ་བདག་གཅིག་ཉིད་སྟོང་ཆོགས་པ་
ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཁས་ལེན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཞིབ་དུ་གྲུབ་མཐའ་རྩ་
འབྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མོ་གཤམ་བྱ་ལྟར་སྟེ་བ་དང་བྲལ་བྱིས། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་
བྱང་སོ་ལས་གཞན་བདག་འགའ་མེད། ཅེས་ཆོགས་བཅད་བཞི་བྱུང་། སྟེགས་ཅན་
ནམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་དེ་ནི། དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་བརྟགས་པ་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་
སྟེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྟེ་བ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མ་སྟེས་པའི་བྱིས། དཔེར་ན་མོ་
གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་བདག་འདི་ནི། དོན་དམ་པར་
ངར་འཛིན་ལྟར་སྟེ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་ལྷལ་དུ་འང་མི་རིགས་ཏེ། རྟགས་དང་དཔེ་ནི་
སྟེར་བཞིན་ནོ། །བདག་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་རྟེན་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ངར་འཛིན་ལྟར་
སྟེས་ཀྱི་དམིགས་ལྷལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དཔེ་སྟེར་བཞིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་སྟེགས་
པས་བརྟགས་པའི་བདག་དེའི་ཁྱད་པར་ཀུན་གྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རིག་
པར་བྱའོ། །དེའི་རྩ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་གངས་ཅན་གྱི་བརྟེན་བཅོས་དང་། བྱེད་བྱག་པ་

སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་བདག་དེའི་བྱང་པར་གྱི་ཚོས་སྤྲེགས་ནམས་ཀྱིས་གང་
བསྟན་པ་དེ་ཀྱན་ལ། སྤྲེགས་རང་ལ་གྲགས་པའི་མ་སྦྱེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་
གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། སྦྱོར་བ་འདིའི་འགོད་ཚུལ་ནི། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདག་
འདི་ནི། གངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་སྤྲེགས་པས་སྦྱོ་བཏགས་པའི་བདག་གི་
བྱང་པར་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བཞིན་ནོ། ཞེས་པ་
ལྟ་བུའོ། དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་མེད་དེ། སྤང་པོ་བཟུང་བ་མ་
གཏོགས་པར་བདག་དེ་ཡན་གར་དུ་འཛིན་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདི་འཇིག་རྟེན་སེམས་
ཅན་གྱི་ངར་འཛིན་པའི་སྒོ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པར་ཡང་མི་འདོད་དེ། སྤྲེགས་
ཀྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་དེ་རིག་པ་མིན་པ་སྟེ་དེའི་ནམ་པར་མི་འཛིན་
པའང་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བྱང་པར་ལས་བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ནི་ངར་འཛིན་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ཞེས་སྤར་བཀག་པ་དང་
མི་སྒྲོས་ཏེ། སྤར་ནི་བདག་རྣམས་ཡོད་ཅམ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ལ།
འདིར་ནི་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་
ཕྱིར་རོ། སེམས་ཅན་གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐྱལ་པ་མང་པོར་ཆོ་བརྒྱལ་བར་གྱུར་པ་
དེས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་མ་སྦྱེས་པ་དང་རྟག་པའི་བདག་འདི་མ་མཐོང་བ་
དེ་དག་ལ་ཡང་ངར་འཛིན་འཇུག་པར་མཐོང་བ་སྟེ་ཤེས་ནས། སྒོ་ལྟན་སྤྲེགས་བདག་
དེ་ལྟ་བུར་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུ་ཞེན་པར་བྱེད། དེས་ན་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་
བདག་འགའ་ཡང་མེད་དོ། ཀྱང་གི་སྦྱས་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སྤྱད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་
འདོད་པར་མི་བྱང་བའི་སྦྱབ་བྱེད་བསྟན་པ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྦྱ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་
གཞན་བསྟན་པ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ། གཞན་

གྱི་ལུགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་གྱི་དོན་དང་། རྒྱུན་སྤང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུགས་སྤང་མ་བཟོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་པོ་ལས་གཞན་བདག་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། །ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

འདིར་རང་གི་སྤེ་བ་དག་ན་རེ། སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་ལྟ་སྟེ་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་པ་ནི་སྤང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་ནང་གི་སྤང་པོ་དམིགས་པར་འཇོག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་སྤང་མ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་ནི་སྤང་པོ་ཅམ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་གནས་མ་བྱ་བ་སོགས་མང་པོས་བཀྱར་བའི་འདོད་པའོ། །དེ་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ནི་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་ནི་སྤང་པོ་ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཅིང་། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདི་ཡང་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྣང་སྟེ། མདོ་ལས། བདག་གོ་སྟོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་འདི་ནི་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོགས་པ་ལ་ཡིན་གྱི་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསལ་བར་མངོན་པའི་སྟངས་དུ་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་སོ་ཞེས་སྟེ། །

མང་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་བྱ་ལ་བདག་གོ་ཞེས་འདོད་དེ། མདོ་ལས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། གཞན་ནི་སུ་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །བདག་ཉིད་ལེགས་པར་བྱལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་བདག་འདུལ་བས་མཐོ་རིས་འཐོབ་པར་གསུངས་ལ། མདོ་གཞན་ལས། སེམས་འདུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། །སེམས་འདུལ་བ་ནི་བདེ་བ་འབྲེན། །ཞེས་སེམས་དུལ་བས་བདེ་བ་འཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་། དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་གཉིས་དང་། སྤང་པོ་ལེན་མཁན་ནི་བདག་ཡིན་ལ་རྣམ་ཤེས་གྱིས་ཡང་སྲིད་ལེན་

པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རིགས་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་བཞེད་དོ། །ཀྱུན་གཞི་འདོད་
མཁན་གྱིས་ཀྱུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་
པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་དེ། ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་
གཞན་གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་
པོ་ལྔ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན། དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་དེ་མང་བས་གང་ཟག་གཅིག་
ལ་ཡང་བདག་དེ་དག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་རོ། །མེམས་བདག་ཡིན་པ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་
བྱུག་གི་དབྱེ་བས་སམ། རྣམ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་ཕྱི་དབྱེ་བས་མང་བའི་ཕྱིར་བདག་ཀྱང་
མང་པོར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་མང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཅམ་ལ་འཕེན་དུ་མི་
རུང་བས། བདག་སྤང་གཉིས་ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འཕེན་པའོ།
དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་བདག་སྤང་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་ཁས་མ་སྤངས་ཀྱང་། ངོ་བོ་
གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ནི་རྩུན་པ་ལ་སྦྱོན་མེད་ཀྱང་བདེན་གྱུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངོ་
བོ་གཅིག་ན་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་འཕུལ་རུས་པའི་གནད་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཆེ་འཇིག་
ཉིན་སྐྱེ་བ་ན་གང་ཟག་ཉག་གཅིག་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་ལས་ན། བ་རོལ་པོས་བདག་
མང་པོར་འདོད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །བདག་ནི་རྣམས་སུ་འགྱུར་ཞིང་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་རྣམས་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བ་ཁོ་ན་སྤང་པོར་བརྟེན་
པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་བདག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བདག་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་
འགྱུར་ན། མདོ་ལས་འདས་མ་འོངས་དང་ནམ་མཁའ་མུང་འདས་གང་ཟག་ལྔ་བཏགས་
པ་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཆོགས་རྣམས་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་
འདི་ལས་ན། བ་རོལ་པོས་བདག་རྣམས་ཡོད་དུ་འདོད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྤང་
པོ་དེར་ལྟ་བའི་འཇིག་ལྟ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་རྣམས་སུ་གྱུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །ལྟག་མེད་ཀྱི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་སྤང་པོ་ལྔ་ཆར་
ཆད་པས་ངེས་པར་བདག་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐར་འཇིག་ཀྱི་ཆད་ལྟར་
འགྱུར་ཏེ། བྱིད་ཅག་གིས་གང་བདག་ཏུ་བབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཉག་ཆད་དུ་འཇིག་པ་

མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཞུགས་པའི་སྟོན་གྱི་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི། སུང་པོ་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ལྟར་བདག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བའི་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་ང་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ཏུ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་དོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་དུས་ཀྱི་བདག་འགགས་ནས་ཆེ་འདིར་དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པའི་བདག་གཞན་སྐྱེས་པར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐད་ཅིག་སྔ་སྔ་ནས་ཐོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡིན་ན། དེའི་ཆེ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པས། ལས་གནས་པའི་རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱང་མེད་པས། ལས་རྣམས་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཀལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་རྣམས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པས་སྟོན་མེད་དོ་སྟུང་ན། དེའི་ཆེ་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྲིན་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་གཞན་གྱིས་བླ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་ཚོས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་སྤྱད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཡོད་ན་སྟོན་མེད་ན། སྔར་རྣམས་དཔྱད་ཆེ་རྒྱུད་ལ་ཉེས་བཤད་ཟིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱུན་ཅན་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ། སྔར་རྣམས་པར་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་ཆེ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏེ། བྱམས་པ་ཉེར་སྤྲས་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི། ཞེས་བྱ་བ་དེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་སུང་པོ་དང་སེམས་བདག་མི་རིགས། །འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ལ་སོགས་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱུང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་སུང་པོ་དང་སེམས་བདག་མིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ལ་སོགས་པས་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་

མ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་བཞི་པོ་དེར་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པར་འདོད་པའི་
 ཕྱིར་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བར་སྡེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་ལུང་པོ་བདག་ཏུ་
 མི་རིགས་སོ། །

གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེས་སྤངས་པོ་རྣམས་འཇིག་ན། དེའི་ཆེ་སྤངས་པོ་རྣམས་
 སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལུང་བསྟན་
 དགོས་པ་དང་། ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་འོག་རྩ་ཏུ་བྱེད་ལྟར་ན་སྤངས་པོ་རྣམས་མེད་
 པས། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པན་ཆད་ཡོད་
 པ་མིན་ནོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་དགོས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་
 སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལུང་བསྟན་
 དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ། བཏགས་ཙམ་གྱི་བདག་མི་རྟག་
 པ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་སྟོན་མི་རྟག་པར་ལུང་བསྟན་ན། འདི་བ་པོའི་བསམ་ངོར་བྱད་གཞི་
 མེད་པས་མི་རུང་ལ། སྤངས་པོ་བདག་ཡིན་ན་དེའི་སྟོན་མི་རྟག་པར་ལུང་སྟོན་པ་ལ་
 འདི་བ་པོའི་བསམ་ངོར་བྱད་གཞི་མེད་པའི་སྟོན་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན་ནམ་
 སྟམ་སྟེ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །ལུང་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི་རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ཡང་
 བར་གྱི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་སྤངས་པས་འདི་ན་ནི། བྱད་གཞི་མ་གྲུབ་པས་བྱད་པར་
 གྱི་ཆོས་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་གི་སྟོན་མི་ལུང་བསྟན་ན་ནི།
 དེའི་ཆེ་འདི་བ་པོ་དེ་རྣམས་དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྐལ་པ་དང་མི་ལྡན་
 པས་དེ་ཡང་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་པ་ནས། སྐྱེ་
 འགྱུར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱང་། སྟོན་གཞན་ཡང་
 ཡོད་དེ། གལ་ཏེ་བྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན། རྣལ་འབྱོར་བས་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
 བའི་དུས་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ། དེས་པར་སྤངས་པོའི་

དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་འདྲོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་རྣམས་བདག་མ་ཡིན་
 བོ། འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ལ་ཡང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་མཐོང་
 བའི་ཆོ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་མེད་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ།
 རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེ་ན། ཏྲགས་མ་གྲུབ་ཏེ། པ་རོལ་པོས་སྤང་པོ་རྣམས་
 བདག་ཏུ་འདྲོད་པ་ནི། བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
 གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་
 ཆོ་དེ་མེད་པར་མཐོང་དགོས་པའི་སྒྲིན་འཕྲུག་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་བདག་གི་བཏགས་
 དོན་བཙལ་ནས་མི་འཛོག་པར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་འཛོག་པས་ན་སྒྲིན་དེ་
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གལ་ཏེ་བདག་མེད་པར་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཏྲག་པའི་བདག་ནང་གི་བྱེད་
 པའི་སྒྲིས་བྱ་སྤོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འདྲོད་
 པ་དེའི་ཆོ་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་བདག་གི་སྒྲ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྒྲིས་བྱ་ལ་འཕྲུག་པར་
 འགྱུར་བས། བྱེད་གྱི་སེམས་སམ་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། གལ་ཏེ་ལས་འབྲས་གྱི་
 འབྲེལ་བའི་སྐབས་སུ་བདག་གི་སྒྲ་ཏྲག་བདག་ལ་འཕྲུག་པར་མི་འདྲོད་པས་སྒྲིན་མེད་
 དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་
 བདག་གི་བྱེད་པའི་སྒྲིས་བྱ་བདག་ཡིན་ལ། ལས་འབྲས་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་པོ་བདག་ཡིན་
 ཞེས་འདྲོད་དགུར་སྒྱུད་པ་ལ་རིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པའི་
 སྐབས་སུ་བདག་གི་སྒྲའི་དོན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད། ལས་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་
 བའི་སྐབས་སུ་བདག་གི་སྒྲའི་དོན་ནི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ལ་བྱེད་ཅེས་སོ་
 སོར་བཤད་ཚུལ་མེད་པར་ཐལ། བྱེད་གྱིས་གཞན་ལྷགས་འགོག་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་

མ་ཁྱུ་སྟེ། རང་སྡེ་གཞན་གྱིས་སྤང་པོ་ལས་རྣམས་གཞན་པའི་གང་ཟག་ཁས་ལེན་པ་ལ་
གཞོན་པ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ། འོ་ན་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་ལོགས་སུ་
བཅའ་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་བདག་ཁས་
ལེན་པ་ལ་གཞོན་པ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ། འོ་ན་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་
ལོགས་སུ་བཅའ་ནས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤར་ནས་གང་ཟག་བསྟོན་མེད་ཏུ་སྤང་བ་
དང་། དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་མིང་
གིས་བཏགས་པ་ཅམ་ཏུ་འཆར་བ་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ནལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་པ་
མཛོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིས། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
དེས་དེའི་ཆོ་སྤྲུགས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་རྟོག་བདག་ཅམ་མེད་པར་མཐོང་བའི་
བྱིར་རོ། དེའི་བྱིར་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་འདུག་པའི་བྱིར། གཟུགས་སོགས་
ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་འདོད་ཆགས་སོགས་ད་ཏུང་ཡང་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་
དེའི་ངོ་བོ་སྟེ་ཡིན་ལུགས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ་ལྷ། བདག་ཏུ་གང་
ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ། མདོ་གཞན་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤང་པོའི་ཆོགས་ཅམ་བདག་མིན་པར་བཤད་པ། སྤང་པོ་ཆོགས་པ་ཅམ་གྱི་
དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པ་བདག་ཡིན་པ་དགག་པ། སྤང་པོ་ཆོགས་ཅམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་
ལ་གཞོན་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། ཐུབ་པས་བདག་དེ་ཁམས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པར་གསུངས་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུང་གི་དགོངས་པ་དགག་བྱ་གཙོད་པའི་དགག་ཕྱོགས་
ནས་ཡིན་པར་བསྟན་པ། སྟུབ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་ཏུ་རྒྱལ་ཁྱུང་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་
མིན་པ། དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་བྱིར་སྟོན་པས་སྤང་པོ་
བདག་གོ་ཞེས། ཞེས་པ་ནས། མདོར་བསྟན་སྤང་པོ་བདག་ཅེས་བཞེད་མ་ཡིན། ཞེས་

ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་པས་སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་
 དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་ན། མདོ་དེ་ནི་སྤང་པོ་རྣམས་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་
 གྱི། སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་
 ཡིན་ཏེ། མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་བདག་མིན་ནོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་བདག་མིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་པ་
 དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་བདག་མིན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མིན་པར་མདོ་གཞན་
 ལས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉི་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་བདག་གོ་
 སྟམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་པ་འདི་ལས་ནི་སྤང་པོ་རྣམས་
 བདག་གོ་ཞེས་བཞེད་པ་མིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་ལ་ལྟོ་ཞེས་པས་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་
 བས་བཏགས་པའི་བདག་དམིགས་པར་སྟོན་པར་གསལ་ཏེ། སྤང་པོ་དང་སྤང་པོ་ལས་ངོ་
 བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་གཉིས་ཀ་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཞིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤང་པོ་བདག་ཅེས་བརྗོད་ཆེ་སྤང་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་པ་ནས། དེ་
 མེད་ཕྱིར་དེ་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། སྤང་པོ་ལྟ་བུ་འདི་
 དག་ཁོ་ན་ལ་ལྟོ་ཞེས་པ་འདི་ནི་སྤྱུ་བ་ཕྱོགས་ནས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་དུ་
 རྟུག་ཀྱང་། སྤང་པོ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤང་པོ་བདག་གོ་
 ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆོ། སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་པ་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟེ་རེ་རེ་བ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་རྣམས་ནི་
 བགས་ཚལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཤིང་གི་ཆོགས་པ་བགས་ཚལ་ཡིན་གྱི་ཤིང་རེ་རེ་བ་
 བགས་སུ་བརྗོད་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་གཞན་ལ་གྲུབ་པ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །

གལ་ཏེ་ཆོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་མདོ་ལས། བདག་
 ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་བདག་གི་དབང་ཡང་ཡིན། ཞིགས་དང་ངན་
 པ་བྱས་པ་ལ། བདག་ཉིད་བདག་གི་དཔང་པོ་ཡིན། ཞེས་དང་། བདག་ཉིད་ཞིགས་པར་

དུལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་བདག་ནི་མགོན་དང་འདུལ་
བའམ་དཔང་པོ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། བྱིད་ལྟར་ན་ཚོགས་པ་རྒྱུད་པ་དེ་མགོན་མིན་ཞིང་།
འདུལ་བའམ་དཔང་པོ་ཉིད་རྒྱུད་མིན་ཏེ། ཚོགས་པ་ཙམ་དེ་ནི་རྣམས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་
བདག་དེ་སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་འགོག་ཚུལ་འདི་མི་འཐད་དེ།
རྣམས་སུ་མེད་ན་བདག་མ་ཡིན་པས་རྒྱུད་མ་བྱུག་མགོན་དང་དཔང་པོ་མ་ཡིན་པས་རྒྱུད་
མ་བྱུག་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐབས་འདིའི་ཚྱོགས་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མགོན་དང་དཔང་པོ་མེམས་
ཁོན་སྤྱད་པ་དང་། མེམས་དེ་ཡང་རྣམས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་
བཤད་དམ་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཆོ་དེ་ཡི་ཡན་ལག་ཚོགས་གནས་
ནམས། ཤིང་རྟ་ཉིད་འགྱུར་གྱིང་རྟ་དང་བདག་མཚུངས། ཞེས་བྱུང་། ཅི་སྟེ་ཚོགས་པ་ནི་
ཚོགས་པ་ཙན་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། མགོན་བྱེད་པ་སོགས་ནི་ཚོགས་པ་
ཙན་ནམས་ཀྱི་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། མགོན་དང་འདུལ་བ་སོགས་རིགས་
པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། བདག་གི་སྤྲུལ་རིས་འགའ་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་དང་། རིས་འགའ་
ཚོགས་པ་ཙན་སྤང་པོ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་འདི་ལ། སྤར་དེ་ལྟར་འདོད་དགྱུར་སོ་སོ་ལ་
སྦྱོར་མི་རུང་བར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྦྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དེའི་ཆོ་གིང་
རྟ་དེའི་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་ཚྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ནམས་གྱིང་རྟ་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་སྦྱོན་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་དང་བདག་གཉིས་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་འདྲིལ་མི་
འདྲིལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་ནམས་ལ། །བརྟེན་
ནས་གྱིང་རྟར་བརྟེན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྤང་པོ་ནམས་བརྟེན་ནས། །ཀྱུན་རྫོབ་སེམས་
ཙན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས་སྤང་པོ་བརྟེན་ནས་
ཡིན་གསུངས་པ། །དེ་ཕྱིར་སྤང་པོ་འདུས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། སྤར་བཤད་

པ་དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལས་སྤང་པོ་ཆོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་
 རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་འདུས་པ་སྟེ་ཆོགས་པ་ཙམ་བདག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ཉིད་སྤྱབ་དག་གིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་བཏགས་པ་
 དེ་ནི་བཏགས་པ་ཉི་བར་ལེན་པའི་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ནས་
 བཏགས་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་འཁྱུར་བཞིན་ནོ། །ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་གི་ཆོགས་པ་ནི་ཤིང་
 རྟའི་རྟེན་ཡིན་གྱི་བརྟེན་པ་ཤིང་རྟ་མ་ཡིན་པ་ལྟར། སྤང་པོའི་ཆོགས་པ་ཡང་གང་ཟག་
 གི་རྟེན་ཡིན་གྱི་བརྟེན་པ་གང་ཟག་མ་ཡིན་པ་ནི་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དབྱིབས་ཞེན་དེ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས།
 གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གང་གི་
 ཆེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་ནས་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་
 པར་འཁྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ཤིང་རྟའི་མིང་རྟེན་པར་འཁྱུར་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
 གཟུགས་སོགས་སྤང་པོ་ནམས་ཀྱི་དབྱིབས་བཀོད་པ་ཙམ་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབྱིབས་
 དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ལ་སྟེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ཅན་དེ་དག་
 ཉིད་བདག་ཅེས་བྱ་བར་འཁྱུར་གྱི། སེམས་དང་སོགས་པས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོགས་པ་ནི་
 བདག་ཉིད་དུ་འཛོག་པར་འཁྱུར་བ་མིན་པར་འཁྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སེམས་སེམས་
 བྱུང་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། ལེན་པོ་རང་ཉིད་ལེན་གཅིག་རིགས་དངོས་མིན། ཞེས་པ་ནས། མ་
 ཡིན་གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་མེད། ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། སྟོན་གཞན་
 ཡང་ཡོད་དེ། འདིས་ཉི་བར་ལེན་པར་བྱེད་པས་ན་ཉི་བར་ལེན་པ་པོ་རང་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་
 བདག་དང་། འདི་ཉི་བར་སྤང་བར་བྱ་བས་ན་ཉི་བར་ལེན་པ་སྟེ་ལས་སུ་བྱ་བ་སྤང་པོ་
 ལཱོ། །དེ་གཉིས་གཅིག་པའི་དངོས་པོར་རིགས་པ་མིན་པ་ནི་ཆོགས་པ་ཙམ་བདག་ཏུ་
 འཛོག་པ་མི་རིགས་པའོ། །གལ་ཏེ་སྤང་པོ་ཆོགས་པ་ཙམ་བདག་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་ནི་ལས་

བྱེད་པ་པོ་ནམས་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ལ། འདི་ནི་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་
དང་འབྱུང་འགྱུར་གཉིས་དང་། བྱམ་པ་དང་རྩ་མཁན་གྱུང་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། ཅི་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཐུང་པོ་ཆོགས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ནི་འགའ་
ཡང་མེད་དེ། བྱེད་པ་པོ་འདི་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་སྲ་བྱ་བ་ཐུང་པོ་འདུས་པ་ཙམ་ཞིག་
ཡོད་དོ་སྟམ་ཏུ་སྟོ་ལ་སེམས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བྱེད་
པ་པོ་མེད་ན་རྒྱ་མེད་པའི་ལས་གྲང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

ལྷ་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཐུབ་པས་བདག་དེ་ས་རྒྱ་མེ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཕྱིར་ངར་
འཛིན་སྟོ་དེ་ནམས་ལ་མིན། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།
གང་གི་ཕྱིར་ཐུབ་པས་མདོ་ལས་བདག་དེ་ས་དང་རྒྱ་མེ་དང་རྒྱུང་གི་ཁམས་དང་། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་། ལུ་ག་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁམས་རྒྱག་ལ་བརྟེན་ནས་
དང་། མིག་གི་རིག་པའི་སྟེ་མཆེད་དང་ལ་སོགས་པས་ཡིད་ཀྱི་རིག་པའི་སྟེ་མཆེད་རྒྱག་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་བསྟན་ཞིང་། སེམས་དང་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སེམས་
བྱུང་གི་ཆོས་ནམས་གདགས་གཞིར་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་
སོ་ཞེས་ངེས་པར་ཉེ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་དེ་ནི་སའི་ཁམས་ལ་
སོགས་པའི་ཡ་གྲུལ་དེ་ནམས་དང་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་ནམས་རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་
མི་རུང་ལ། དེ་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ཙམ་ཉིད་གྲང་བདག་ཏུ་འཛོག་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་
ངར་འཛིན་པའི་སྟོ་སྟན་སྟེས་ཀྱིས་ཆོས་དེ་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་ནམས་ལ་
དམིགས་པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ།

ལྷ་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་ཆེ་རྟག་པའི་བདག་སྟོང་ཞིང་། །ཞེས་པ་ནས། ཀྱེ་མ་
གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། རང་སྟེ་གཞན་གྱི་
ལུགས་འབྲེལ་མེད་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མདོན་སྟམ་
ཏུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཆེ་ནི། རྟག་པའི་བདག་ཙམ་ཞིག་སྟོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་།

ཞིང་། རྟག་པའི་བདག་འདི་ནི་ངར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་
 རྣམ་གང་གི་ཡུལ་དུ་འང་མི་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟག་པའི་བདག་ཙམ་མེད་པར་མཐོང་
 བའི་ཤེས་པ་གོམས་པས། བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ལྟན་སྒྲིམ་དཔྱིས་ཏེ་དུང་ནས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་
 སྤྱོད་པ་ནི་ཀྱེ་མ་ཤིན་ཏུ་མཚར་ཏེ། དཔེར་ན་གང་ཟག་སྤྱོད་པོ་ལ་ཅིག་རང་གི་ཁྱིམ་གྱི་
 ཅིག་ཕྱག་ན་སྤྱུལ་གནས་པ་མཐོང་ནས་འཛིགས་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ། གཞན་ཞིག་
 གིས་ཀྱེ་མི་ཁྱོད་མ་འཛིགས་ཤིག ཁྱིམ་འདི་ན་སྤྱང་ཆེན་མེད་དོ་ཞེས་དོགས་པ་བསལ་
 བ་ན། ཁྱིམ་དེར་སྤྱང་པོ་ཆེ་མེད་པར་ཤེས་པས་སྤྱུལ་གྱི་འཛིགས་པའང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་
 བྱི། ཀྱེ་མའོ་མཁས་པ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་ཏེ་བཞད་གང་དུ་འཇུག་བཞིན་བཞིན་ནོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ།
 བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟོམས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་པོར་བདག་ཡོད་
 མ་ཡིན་བདག་ལ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། བདག་ནི་གཟུགས་ལས་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་
 མེད། ཅིས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། ཕྱོགས་ལྟག་མ་གསུམ་མེད་པར་བསྟན་པའི་
 ཕྱིར་བཤད་པ། སྤང་པོར་ཏེ་དེ་ལ་བདག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ལ་ཡང་སྤང་པོ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་
 ཡོད་པ་མིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྤང་པོ་དང་བདག་འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐབ་པའི་གཞན་
 ཉིད་ཡོད་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་འདིར་
 འཇུག་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཉིད་དུ་སྐབ་པ་དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟེན་དང་བརྟེན་
 པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐབ་པ་འདི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་མོ། །བདག་
 ནི་གཟུགས་སྤང་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐབ་པར་མི་འདོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་
 བདག་སྤང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཅུང་དུ་སྐབ་པ་ཡོད་པ་
 མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་སྤང་པོ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐབ་པ་མེད་
 དེ། འདི་ལྟར་ལྡན་པའི་རྟེན་ཡང་ལྟ་སྦྱོན་གནག་སྟེ་བ་སྤྱང་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 ནི་གཞན་ན་སྟེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་སྦྱོར་ལ། ལྟ་སྦྱོན་གཟུགས་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་

ངོ་བོ་གཞན་མིན་པ་ལ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ན། བདག་ནི་གཟུགས་ལས་དེ་ཉིད་དེ་གཅིག་དང་
གཞན་ཉིད་དེ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སྤང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་
ལྷན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྷན་མིན། ཞེས་པ་
ནས། ཅེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་གོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། ལྷར་བཀག་
པའི་ཕྱོགས་རྣམས་བསྐྱོམས་ཏེ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅེ་མོའི་འཇིག་ལྷའི་གྲངས་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། བདག་ནི་
གཟུགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བ་དང་། གཟུགས་ལ་བདག་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དང་། བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་པར་ལྟ་བ་བཞི་སྟེ། གཟུགས་སྤང་ལ་བཤད་པ་དེ་ལྷར་འཇིག་
ལྷས་ལྷ་བའི་ཚུལ་རྣམས་བཞིར་སྤང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་པོ་ཀུན་ལ་བཞི་བཞིར་ལྟ་བ་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་ཆ་ཉི་ཤུར་འདོད་པ་ཡིན་
ལོ། །བདག་གཟུགས་སྤང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ལྟ་བ་བསྟན་ནས་སྤང་པོ་རེ་རེ་ལ་ལྷ་
ལྷར་ལྟ་བ་སྟེ་ཆ་ཉིད་ལྷར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ། མདོ་ལས། འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་རིའི་
ཅེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ། དེ་ཤེས་ཀྱི་དོ་རྗེས་བཅོམ་ནས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་
དུ་བྱས་སོ། །ཞེས་འཇིག་ལྷའི་ཆ་ཉི་ཤུར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སྟོན་དུ་སྤང་པོ་མ་
བཟུང་བར་འཇིག་ལྷས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་རུས་པས། རྣམས་པ་བཞི་བཞིའི་
སྒྲོ་ནས་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་ཤིང་བདག་ལ་འཇུག་གོ། །དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་རྣམས་མ་
གཏོགས་པར་གཞན་དུ་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཞི་ལྷ་པ་སྟེ་སྟེགས་པ་མ་གཏོགས་པ་ལ་
མི་འབྱུང་བས་ཆ་ལྷ་པ་མ་གསུངས་སོ། །ཆ་ཤེ་ལས་ཕྱོགས་གཞན་ལྷ་པ་གསུངས་པ་ནི་
སྟེ་སྟེགས་པའི་ལུགས་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་
ལས་གསུངས་སོ། །དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
འཇིན་པའི་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་རི་བོ། བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་ལ་བཅོམ་པ་སྟེ་བཞིག་པ་ན། བཅོམ་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་གང་དང་ལྟན་
 ཅིག་ཏུ་འཛིག་པར་འགྱུར་བ། བཤད་མ་ཐག་པའི་རྩ་བའི་འཛིག་ཆོག་ལྟ་བུ་པའི་རི་ལྟན་
 ལྟག་པོ་ལ་གནས་པའི་རྩ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་བ་ཉི་ཤུ་ནི་སྤར་སྤང་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞིར་
 བཤད་པ་འདི་དག་གོ། རྩ་བའི་འཛིག་ལྟ་བུ་ལ་ཉི་ཤུའི་དབྱེ་བ་མེད་ལ། སྟོ་ཀྱན་བརྟགས་
 དང་ལྟན་སྟེས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། གང་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཉི་ཤུ་རྒྱུ་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་
 པའི་རྩ་བའི་འཛིག་ལྟ་བུ་ཀྱན་བརྟགས་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ཐོགས་སྤུ་མ་བཟོད་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། ལ་ཅིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་རྟག་མི་རྟག་ ཅེས་པ་ནས། དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་
 ཡང་འདོད་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། རང་གི་སྟེ་པ་མང་པོས་བཀྱར་བ་
 བ་ལ་ཅིག་ནི། གང་ཟག་སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་
 ཡང་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བདག་ནི་སྤང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་བཟོད་ཏུ་མེད་
 ནོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་གང་ཟག་ནི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཏུ་ཡང་བཟོད་ཏུ་
 མེད་ནོ། །གང་ཟག་དེ་རྣམས་ཡོད་ཏུ་ཡང་འདོད་དེ། དགེ་མི་དགེའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། བདེ་
 ལྷག་གི་ཟ་བ་པོ་ཉིད་ཏུ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་བར་བཅིངས་པ་དང་ཐུང་འདས་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་གོ་ལ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དེ་རྣམས་ཏུག་གི་ཤེས་བྱར་ཡང་
 འདོད་ཅིང་། བདག་དེ་ནི་ངར་འཛིན་པའི་གཞི་སྟེ་དམིགས་པར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་
 ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་གཟུགས་ལས་སེམས་བཟོད་མེད་མི་རྟོགས། ཞེས་
 པ་ནས། དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་དངོས་ཆོས་དང་བྲལ་ཕྱིར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་
 བྱུང་། བཟོད་ཏུ་མེད་པ་ལ་རྣམས་ཡོད་མི་སྲིད་པར་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གཟུགས་
 ལས་སེམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་ཏུ་ཡང་བཟོད་ཏུ་མེད་པར་མི་རྟོགས་པ་སྟེ་མི་
 འདོད་པ་ལྟར། དངོས་པོ་སྟེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་བཟོད་

དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་བདག་འགའ་ཞིག་དངོས་
 བོར་ཏེ་རྩམ་སུ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། མེམས་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྣོ་གཉིས་གང་
 དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
 བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་བྱམ་པ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་
 རོ་བོ་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་གི་གཞུགས་སོགས་ལས་དེ་ཉིད་དང་རོ་བོ་གཞན་དུ་བརྗོད་
 དུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་པས། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཐུང་པོ་
 ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་
 ཕྱིར་གང་ཟག་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་གཞུང་བར་མི་
 བྱའོ། །དེ་ཉིད་དང་གཞན་གཉིས་དངོས་པོའི་རྟེན་ཉིད་དུ་བརྗོད་ནས། རྟེན་དེ་མ་ཡིན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་བདག་རྩམ་ཡོད་འགོག་པར་རྩོམ་པ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་བདག་རྩམ་སུ་ཡོད་
 བ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་ནི་མིན་པར་འདོད་པ་བཞིན་
 དུ། གང་ཟག་ཀྱང་ངེས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་ཉིད་མིན་པས་དེ་ཉིད་དུ་
 བརྗོད་དགོས་སོ། །

ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཞུགས་སོགས་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པ་
 བཞིན་དུ། གང་ཟག་ཀྱང་ཐུང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པར་བརྗོད་དགོས་སོ། །དངོས་པོ་
 ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་
 བདག་རྩམ་སུ་མེད་དེ། དངོས་པོའི་ཚོས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་
 བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་པ་ལ་བཞི། བདག་མཐའ་བདུན་དུ་མེད་ཀྱང་བརྟན་ནས་བཏགས་པ་
 ཤིང་རྟ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ། སྤར་མ་བཤད་པའི་རྩྭགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་ཀྱི་རྩོད་པ་སྤང་བ། མིང་གི་ཐ་སྟད་ཀྱི་དོན་གཞན་
 ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་ངར་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། །ཞེས་པ་ནས། འདུས་

པ་ཙམ་མིན་དབྱིབས་མིན་རི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱང་། བདག་རྩལ་
ཡོད་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་རར་འདྲིན་པའི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་ན་དངོས་པོ་སྟེ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་པར་དབྱད་པ་ན་བདག་ནི་སྤང་པོ་ལས་གཞན་ཏེ་ངོ་
བོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། སྤང་པོའི་ངོ་བོ་ཆོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་བདག་མིན་པ་
དང་། བདག་སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་བདག་འདི་ལ་སྤང་པོ་རྟེན་ཏུ་ཡོད་པ་མིན་
ཞིང་། བདག་འདི་ནི་སྤང་པོ་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པ་འང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་འདི་ནི་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའོ། །དཔེར་
ན་ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་དོན་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་མིན་ལ། གཞན་མིན་ཏེ་གཅིག་
ཏུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡན་ལག་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་
ཞིང་། ཡན་ལག་ལ་པར་རྟེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ལ། ཡན་ལག་དག་ཤིང་རྟ་
དེར་བརྟེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་འདུས་པ་ཙམ་མིན་ལ།
ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་མིན་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་ཏུ། བདག་དང་སྤང་པོ་གཉིས་ཀྱང་དེ་
བཞིན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན། རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྤོ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཆོགས་པ་ཤིང་རྟར་འདོད་པ་དགག་པ། དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འདོད་
པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི། ཞེས་པ་ནས།
མེད་པས་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་རིགས་པ་འང་མིན། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་།
གལ་ཏེ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཆོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི། ཤིང་རྟ་བཞིག་པའི་ཡན་
ལག་སེལ་བྱར་གནས་པ་ཆོགས་པ་ལ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་
གི་ཆོགས་པ་རང་གི་ཆ་ཙན་ཡིན་པ་སྤར་བཀག་ཀྱང་འདིར་བཀོད་པ་ནི་སྟོན་གཞན་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཙན་མེད་ན་ཡན་ལག་དག་

ཀྱང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ནམས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤིང་རྩ་ལ་ཡན་ལག་ཀྱང་
མེད་པར་རང་གི་སྒྲེ་པ་དེ་དག་གིས་ཁས་སྦྲངས་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གིས་
ཡན་ལག་གི་ཆོགས་པ་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག་ ཤིང་རྩའི་
ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ནི་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཅམ་ཤིང་རྩར་མི་རིགས་པར་མ་ཟད། ཡན་ལག་གི་
དབྱིབས་ཅམ་ཡང་ཤིང་རྩར་རིགས་པ་མིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། བྱོད་དབྱིབས་ཡན་ལག་རེ་རེ་སྐར་ཡོད་འགྱུར། ཞེས་པ་ནས།
འདིར་ནི་དབྱིབས་སྐར་ཞིག་ཅི་ལྟར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱང་། གལ་ཏེ་
ཤིང་རྩའི་དབྱིབས་ཅམ་ཤིང་རྩར་འདོད་ན། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་སོ་སོ་བའི་དབྱིབས་
ཡིན་ནམ། ཡན་ལག་ཆོགས་པའི་དབྱིབས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྐར་མ་བསྐྱིབས་པའི་
དུས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་བྱང་མེད་པའི་དབྱིབས་ཡིན་ནམ། དེ་དང་མི་འདྲ་བའི་དབྱིབས་
གཞན་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཡང་མི་རིགས་སོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་
ཤིང་རྩའི་འཕང་ལོ་དང་སྟོག་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་སྐར་མ་བསྐྱིབས་
པའི་དུས་སྐར་དབྱིབས་ཅི་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཕྱིས་བསྐྱིབས་ཏེ་ཤིང་
རྩར་གཏོགས་པ་སྟེ་སྐབས་པའི་དུས་སྐབས་སྐར་མ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། མ་བསྐྱིབས་
པའི་བྱེ་བར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་དེ་དག་ལ་ཅི་ལྟར་ཤིང་རྩ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་
དུ། ད་ལྟར་ཡན་ལག་ནམས་བསྐྱིབས་པའི་ཆེ་ཡང་ཤིང་རྩ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
ཏེ། ཡན་ལག་སོ་སོ་བའི་དབྱིབས་ཅམ་ལ་བྱོད་ཤིང་རྩར་འདོག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐར་ཕྱིའི་
འཕང་ལོ་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ལྟར་སྐར་མ་བའི་ཆེ་ཤིང་རྩ་མེད་པ་ལྟར་བསྐྱིབས་པའི་ཆེ་ཡང་ཤིང་རྩ་མེད་
པར་འགྱུར་རོ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཤིང་རྩ་ཞིང་དུ་སྐབས་པའི་དུས་འདིར་
འཕང་ལོ་དང་སྟོག་ཤིང་སོགས་ལ་སྐར་མ་བསྐྱིབས་པའི་དུས་ཀྱི་འཕང་ལོ་དང་སྟོག་

ཤིང་སོགས་དང་མི་འདྲ་བའི་དབྱིབས་ཐ་དད་པ་ཡོད་ན། སྤྱི་ཕྱི་ཡན་ལག་སོ་སོའི་དབྱིབས་མི་མཐུན་པ་འདི་མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་སོ་སོའི་དབྱིབས་ཅམ་ཤིང་རྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

ཡན་ལག་ཆོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་སྤྱི་ལ་ཤིང་རྟར་འཛོག་གོ་སྟོན་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཆོགས་པ་ཅང་མེད་པ་སྟེ་རྣམས་སུ་མེད་པས། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་འདྲ་བའི་བདགས་ཡོད་ནམས་རྣམས་ཡོད་རྟེན་དུ་བྱས་པ་ཁོ་ནར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱེས་ཤིང་། ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཡང་བདགས་ཡོད་དུ་ཁས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤིང་རྟའི་སྐྱབས་འདིར་ནི་ཤིང་རྟར་འཛོག་པའི་དབྱིབས་སུ་ལྟ་ཞིག་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་འདི་ནི་རི་ལྟར་འདོད་དེ་ལྟར། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་དེ་དག་དབྱིབས་མི་རིགས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱང་། གལ་ཏེ་མི་བདེན་པའི་ཆོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་བདེན་པའི་དབྱིབས་སུ་འདོགས་པ་མི་འཐད་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོགས་པ་བདགས་ཡོད་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིབས་བདགས་ཡོད་འཛོག་པ་འདི་ནི་རི་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ཏུ། མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་ལྟ་བུའི་མི་བདེན་པའི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས། འདུ་བྱེད་དང་ལྷ་གྲུ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུའི་ནམ་པ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཅན་ནམས་སྟེ་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟེ་བར་ཤེས་པར་བྱས་ཤིག ཤིང་རྟའི་དཔེ་འདིས་ནི་རང་གི་སྤེ་བ་མང་པོས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྩལ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་འདབ་འབྱོར་དུ་གནས་པའི་ཆོགས་པ་ནམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟེ་བ་དེ་ཡང་བསལ་བས་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་

ཉིད་དོ། གཞན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྐྱར་བཤད་ཟིན་པས་གཞུགས་
སོགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། དེ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་བུམ་པ་སོགས་པ་དེ་དག་
རྩལ་སྒྲུབ་པའི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་མི་རིགས་སོ། གཞུམ་
པ་ནི། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་འཕམ་འཇིག་རྟེན་དུ། ཞེས་པ་ནས། རང་གི་ཡན་ལག་བརྟེན་ནས་
འདོགས་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

པ་རོལ་པོ་ན་རེ། ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག ཉོས་ཤིག ཆོས་ཤིག་ཅེས་འཇིག་རྟེན་ན་
གྲགས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་བྱུང་བར་ཐལ། ཤིང་རྟ་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་མ་
རྟེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་གྱིས་
ཤིང་རྟ་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་འཇོག་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག བཏགས་དོན་བཅའ་
བ་ན་ཤིང་རྟ་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁོ་པོ་ཅག་ལ་ནི་ཉེས་པ་དེ་མེད་དེ། ཤིང་རྟ་དེ་ནི་དེ་
ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པའཕམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་
བཅའ་བ་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ནི་མིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ཡང་ཤིང་རྟ་འདི་ནི་བཏགས་
དོན་འཆོལ་བའི་རྣམ་པར་དབྱུད་པ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས། འདིར་ནི་
རང་གི་ཡན་ལག་འཕང་ལོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

བཞི་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆམས་ཅན། ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་
གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་བཞུག་ཅིག ཆོས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ལུགས་འདིར་
འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྟོན་ནས་ཤིང་རྟའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་གྲུབ་
པར་མ་ཟད་ཀྱི། ཤིང་རྟའི་མིང་གི་བྱུང་པར་གཞན་དག་ཀྱང་ཁས་སླང་བར་བྱལོ། དེ་ལ་
ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་སྟོས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། དེ་རང་གི་ཆམས་
ལ་སྟོས་ནས་ཆམས་ཅན་དང་། ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་འཕང་ལོ་སོགས་ཉེ་བར་སླང་བྱ་ཉེ་བར་
ལེན་པའི་བྱ་བ་ལ་སྟོས་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་འགྲོ་བ་ལ་བསྟན་པ་དང་། རང་གི་ཉེ་བར་
ལེན་པ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་གདགས་གཞི་ལ་སྟོས་ནས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལེན་པ་པོ་

ཉིད་དུ་ཡང་འགྲུབ་པོ། རང་གི་སྡེ་པ་གཞན་ནམས་ཀྱིས་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་མིང་དུ་
བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འཛོག་མི་ཤེས་པས། བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་
ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མ་རྟེན་པའི་ཆོ། ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་
ལ་སོགས་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་དག་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་སྒྲི་
བ་ལྟར་ན། སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་
པར་འགྱུར་བས། འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་མ་བརྒྱག་
པ་རྟེ་འཛིག་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་འདི་ནི་བསྐྱོག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། དུག་པ་ལ་ལྟ་།
དངོས་ཀྱི་དོན། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། ཤིང་རྟ་དང་བདག་གི་ཐ་སྙད་ནམས་དཔེ་དོན་དུ་
སྒྱུར་བ། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ།
མཁས་མོངས་ཀྱི་འཆིང་གྲོལ་གྱི་གཞིའི་བདག་ངོས་གཟུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རྣམ་བཤུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་རི་ལྟ་བུར། ཞེས་པ་ནས། འདིར་དེའི་
གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རྣམ་པ་བཤུན་གྱིས་བཅའ་བ་ན་ངེས་པར་བཤུན་པོ་གང་རུང་
ཞིག་ཏུ་རྟེན་དགོས་པ་ལ། རྣམ་འབྱོར་པས་ཤིང་རྟ་འདིའི་ཡོད་པ་ཉིད་མི་རྟེན་དོ། །དེའི་
ཆོ་རྣམ་པ་བཤུན་གྱིས་བཅའ་བ་ན་མི་རྟེན་པ་གང་དེ། རི་ལྟ་བུར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་ཅེས་ཉེ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མ་རིག་པ་ཁོ་
ནས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྒྲུལ་དུ་རྣམ་འབྱོར་པ་ལ་
ངེས་པ་སྒྲེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཚུལ་དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡང་རྣམ་འབྱོར་པ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་
འཕྱག་པར་འགྱུར་རོ། །འང་གི་སྒྲས་ཀུན་རྫོབ་མི་ཉམས་པ་ཡང་བསྐྱེད། །དེ་བས་ན་དབུ་
མ་པའི་སྐབས་འདིར་ཤིང་རྟ་དེའི་ཚུལ་ནི་མ་བཏགས་པར་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་
པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཡོད་ཉིད་མིན་ན་དེའི་ཆོ། ཞེས་པ་ནས། སྒོ་མེས་ཡན་
ལག་ཅན་བསྐྱེགས་ཡན་ལག་གོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

འདིར་སྤྲུལ་པ། རྣལ་འབྱོར་པས་སྤར་ལྟར་དབྱེད་པ་ན་ཤིང་རྟ་མ་དམིགས་པ་
ལ་རག་མོད། དེའི་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཅམ་ཞིག་དམིགས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
དོ་ཞེ་ན། སྤམ་བྱ་ཆོག་པའི་ཐལ་བ་ལ་སྤལ་མཆོལ་བ་ཁྱོད་ནི་བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་ཞིག་
སྟེ། ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་ན། དེའི་ཆེ་ཡན་ལག་ཅན་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་མེད་པས། དེའི་ཡན་ལག་དག་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་མེད་དོ། །དཔེར་ན་ཤིང་རྟ་ཡན་
ལག་ཅན་མེས་ཆོག་ན་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་མེད་པ་སྟེ་འཆོག་པར་འགྱུར་པའི་དཔེ་དེ་
བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྟོང་མེས་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ལུས་པར་བསྟེགས་པ་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཡང་ངེས་པར་བསྟེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན་དེའི་ཡན་
ལག་མེད་པས་བྱབ་པ་མེད་དེ། ཤིང་རྟ་སོ་སོར་བཞིག་པ་ན་ཡང་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་
པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་གྱིས་པའི་འཕང་ལོ་ལ་
སོགས་པ་དེ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་སྤང་པོ་དང་། །ཞེས་པ་ནས།
ཉེར་ལེན་ལས་ཡིན་འདི་ནི་བྱེད་པོའང་མིན། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། ཇི་ལྟར་
ཤིང་རྟ་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྟོན་ནས་ཉེ་བར་ལེན་པ་
སྤང་པོ་ལྡ་དང་། །ལམས་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་མཆེད་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་
ཀྱང་ཤིང་རྟ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་
བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་ལེན་པ་སྤང་པོ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། བདག་འདི་
ནི་བྱེད་པ་པོའང་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །

བཞི་པ་ནི། དངོས་ཡོད་མིན་ཕྱིར་འདི་ནི་བརྟན་མིན་ཞིང་། །ཞེས་པ་ནས། ཡོད་
མིན་དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་མེད། །ཅིས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། སྤང་པོ་དག་ལ་
བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པའི་བརྟན་པ་མིན་ཞིང་མི་

བརྟན་པ་ཉིད་མིན་ཏེ། བདག་མི་བརྟན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན་ནི་བདག་དང་ཉེ་
བར་ལེན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མི་རུང་བས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟ་ན་སྐད་ཅིག་སོ་སོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཇིག་སོ་སོར་བྱེད་པས་སྡུ་བྱི་འབྲེལ་
མེད་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ཉེ་བར་སྦྱང་བྱ་ནམས་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོར་འགྱུར་བའི་བྱིར་
མི་རིགས་སོ། །བདག་བརྟན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན་ནི་ཆེ་སྡུ་མའི་བདག་དེ་ཉིད་ཆེ་
འདིའི་བདག་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ལ། བདག་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ངོ་བོ་
ཐ་དད་པ་ཡིན་པས་བདག་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་
བདག་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །བདག་འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་བཞི་ཚན་ཡང་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། བདག་འདི་ནི་དེ་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་གཞན་ཉིད་
ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིར་རོ། །

ལྷ་པ་ནི། གང་ལ་རྟག་ཏུ་འགྲོ་ནམས་ངར་འཛིན་སྟོ། །ཞེས་པ་ནས། མ་བརྟགས་
གྲགས་པར་གནི་སྟག་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། མི་དང་ཡི་དྲགས་
དང་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་ནམས་ལ་རྟག་ཏུ་དམིགས་པའི་གཞི་གང་ལ་
དམིགས་ནས་ངར་འཛིན་པའི་སྟོ་རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་། གང་ཏུ་བདག་འདི་དབང་བྱེད་
པ་ཉིད་དམ། བདག་དེ་དང་འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་བདག་དེ་གདགས་པའི་
རྟོན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ཕྱི་རོལ་གང་ཡིན་པ་བདག་དེའི་
བདག་གི་བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་སྟོ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི་མ་
བརྟགས་པའི་གྲགས་པའི་ངོར་གནི་སྟག་སྟེ་མི་ཤེས་པ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་
བོས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་བྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ཅན་ལས་མེད་པ། ཞེས་པ་ནས། རྣལ་
འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཡང་ངེ་ལྟར་

བདག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་བདག་གི་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེ་ན། ཇི་ལྟར་
བྱེད་པ་པོ་རྩེ་མཁན་མེད་པ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་བྱ་བ་རྩེ་མཁན་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་བདག་གི་
བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། དེའི་ཕྱིར་བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ལྟ་
ཞིང་། དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་
བར་འགྱུར་རོ། འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ལ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་སྤང་པོ་ནི། །ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་
ཅིག་མེམས་གཅིག་འདོད། །ཅིས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཕྱོགས་སྔ་སྔ་བ་ནི་མང་བཀྱར་
བའི་སྒེ་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྔ་བ་ནི་
སྤང་པོ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག་མང་བཀྱར་སྒེ་པ་ནི་སྤང་པོ་ལས་
དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཏུ་བརྗོད་ཏུ་མེད་པའི་བདག་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་དང་གང་ཟག་
ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མང་བཀྱར་པས་སྤང་པོ་དང་བརྗོད་ཏུ་མེད་པའི་བདག་གཉིས་
ཀ་གང་ཟག་དང་བདག་ལྟའི་དམིགས་ལུལ་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་ཟེར། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། མང་པོས་བཀྱར་པ་ལ། སྤང་པོ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། བརྗོད་ཏུ་མེད་
པའི་བདག་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་གཉིས་ཡོད་པས་སྟོན་མེད་ཟེར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་
ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་སྤང་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་
སྔ་སྔ་བ་ནི་མང་པོས་བཀྱར་པའི་སྒེ་པ་ཡིན་པར་འདུག་འགྲེལ་དང་རྣམ་བཤད་ལས་
གསུངས་པ་ནི། མང་པོས་བཀྱར་པ་ལས་གཞན་པའི་སྒེ་པ་ཟེར་རྒྱུ་ལ་མང་པོས་བཀྱར་
པའི་སྒེ་པ་ཞེས་ཡི་གེ་ལོ་ན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། རེ་ཞིག་འདོད་ཚུལ་དང་པོ་དང་བཞི་པ་
གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་སྤང་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་

སྤྱི་བ་དེ་མང་བཀྱར་པའི་སྤྱི་བ་ཡིན་པར་འཕྲུག་འབྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། རྩི་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་དུ་མར་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། མང་པོས་བཀྱར་བ་ལ་བརྟེན་དུ་མེད་པའི་བདག་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་
ཡོད་པར་བཤད་པའི་བྱངས་མི་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལུགས་གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་
དགོས་སམ་སྟུམ་མོ། །

འདི་ལ་སྦྱོན་འཕེན་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བཤད་ཚུལ་འདི་མི་འཐད་པར་ཐལ།
མང་བཀྱར་བ་ཡིན་ན་སྤང་པོ་བདག་གི་མཆན་གཞིར་མི་འདོད་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རྟེ།
མང་བཀྱར་པས། སྤང་པོ་མ་བཟུང་བར་བདག་ཡན་གར་བར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བས་
གང་ཟག་སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་མིན་
ཏེ། ཡིན་ན་བདག་དེ་སྦྱོང་འཛིག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་པར་འཕྲུག་
འབྲེལ་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་ན་དེ་
སྦྱོང་འཛིག་དང་ལྡན་པས་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་གང་ཟག་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་
ཡང་བརྟེན་དུ་མེད་ཅེས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ལུགས་ལ་གང་
ཟག་མི་འཛིག་པ་མིན་ན། རྣམ་འབྲེལ་ལས། གང་གི་རང་བཞིན་འཛིག་མེད་པ། དེ་
ལ་མཁས་རྣམས་རྟག་ཅེས་བརྟེན། དེས་ན་ངོ་ཆའི་ལྟ་བུ་འདི། སྦྱོང་ལ་དེ་ནི་རྟག་པར་
སྦྱོས། ཞེས་འགོག་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཟེར་ན། གང་ཟག་རང་
གི་ལྟོག་པ་ནས་བརྟེན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཁྱད་། གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་གྱུར་པའི་སྤང་
པོ་རྣམས་སྦྱོང་འཛིག་དང་ལྡན་པས་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཟེར་རམ་ཞིབ་ཆ་གཞན་ཞིག་ཡོད་
དཔུང་པར་བྱའོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྤྱི་བས་བརྟེན་དུ་མེད་པའི་བདག་
རར་འཛིན་གྱི་དམིགས་པར་མི་འདོད་དེ། དེས་རར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟའི་དམིགས་
པ་ནི་སྤང་པོ་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྤང་པོ་ལས་གཞན་བདག་གྲུབ་མེད་པའི་

ཕྱིར། བདག་ལྷའི་དམིགས་པ་སྤང་པོ་ཁོ་ནའོ། ཞེས་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། རང་གི་སྡེ་
 པ་དག་ན་རེ་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་ལྷ་
 བ་སྟེ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་བའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་དམིགས་པ་ནི་སྤང་པོ་
 ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་སྤང་པོ་དམིགས་པར་འཛོག་པ་གཉིས་
 སྲུངས་པ་ལས་སྡེ་མ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ཕྱིར་བདག་ནི་རང་གི་སྤང་པོ་ཅམ་
 ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། རྟོགས་འདི་ནི་གནས་མ་བྱའི་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་མང་པོས་
 བཀྲར་པའི་སྡེ་པའི་འོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་བཤད་པ་
 དང་། དེ་ནི་རང་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་དུ་མེད་
 པའི་བདག་རང་འཛིན་པའི་དམིགས་པར་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བ་དང་། སྡེ་མའི་
 སྐབས་སུ་བདག་ནི་སྤང་པོ་ཅམ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། ཕྱི་མའི་སྐབས་སུ་བདག་ནི་
 སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་མིན་པར་བཤད་པ་རྣམས་མི་འགལ་བར་འདོད་དགོས་ཀྱང་།
 མི་འགལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྟོང་མན་ཁོ་བོས་འཆད་པར་མི་སྟོབས་ལ། རྗེའི་རྗེས་
 འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཆ་གསལ་པོར་བཤད་པ་ཡང་མི་སྣང་བས་སྟོང་གྲོས་ཀྱི་མིག་ལྡན་
 རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཆ་གདོན་པར་བྱའོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆེ་མོའི་འཇིག་ལྷ་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། འཇིག་ལྷ་རགས་པ་
 ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ན། བདག་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པར་ལྷ་བ་དང་། སྤང་པོ་
 ལ་བདག་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ་དང་། བདག་ལ་སྤང་པོ་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་
 པར་ལྷ་བ་རེ་རེ་ནས་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་ཆེ་མོའི་
 འཇིག་ལྷ་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདོད་མི་
 རུས་ཏེ། དེ་དག་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ལྡེ་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ཉགས་ཟུར་ལྷ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་སྟོང་
 ཉིད་མ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ང་ལ་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཀ་ཡོད་པར་
 ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ངའོ་སྟམ་པའི་སློ་ལྷན་སྦྲེས་གྱི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་ང་
 ལ་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྲལ། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། ཅ་ཤེད་རྒྱུ་ཆེན་
 ལས། ཆོ་འདིའི་ལྷས་བྱིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྟམ་པ་སྦྲེ་བའི་དམིགས་པར་
 འགྱུར་བའི་བདག་ནི་ཆོ་རབས་སྡེ་མ་ནམས་སུ་ཡང་ཡོད་པས། ཞེས་པ་ནས། མ་འོངས་
 པའི་སྦྲེ་བ་ལ་ཡང་ཆོ་འདིའི་དུས་གྱི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་སྦྲེ་བ་བྱི་མར་མི་འགྲོ་ཡང་ངའོ་
 སྟམ་པའི་དམིགས་པ་ང་ཙམ་ཞིག་དེར་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་
 རོ། །འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ང་དེ་མི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མིའི་རྒྱུད་གྱི་ང་
 དེ་མི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷའི་རྒྱུད་གྱི་ང་དེ་ལྷ་ཡིན་པ་སོགས་འགྲོ་བ་གཞན་ལ་ཡང་འདྲ་
 པའི་བྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷས་བྱིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྟམ་པ་སྦྲེ་བའི་
 དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་གང་ཟག་དང་ལྷས་བྱིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་གང་ཟག་
 གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་གང་ལ་དམིགས་ནས་
 ངའོ་སྟམ་པའི་ཐུགས་དགོངས་སྦྲེ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དང་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་
 དབང་པོ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་གང་ཟག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྲལ།
 ཉགས་སྟེ། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ལྷས་བྱིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་གྱི་མངོན་
 ཤེས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར་སྟམ་སྟེ་དབྱེད་པར་
 བྱའོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོ་འདིའི་དུས་གྱི་གང་ཟག་དེ་སྦྲེ་བ་བྱི་མར་མི་འགྲོ་བར་
 ཐལ། རྒྱུ་ཆེན་གྱི་ལུང་སྡར་བྲངས་པ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་སྦྲེ་བ་བྱི་མར་འགྲོ་
 བ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྲལ། ཡང་ཁ་ཅིག་ལྷས་བྱིན་དང་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་དགེ་སློང་
 གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་དང་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་མི་གཉིས་དོན་

གཅིག་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། ལྷས་ཕྱིན་དང་ལྷས་ཕྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་གམ་ང་དང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཡིན་པའི་ང་དང་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་པའི་ང་ནམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་ལྷས་ཕྱིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷས་ཕྱིན་དང་ལྷས་ཕྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། ལྷས་ཕྱིན་དང་ལྷས་ཕྱིན་གྱི་བདག་གཉིས་དོན་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཚ་ཤེད་རྒྱུ་ཆེན་ལས། ལྷས་ཕྱིན་གྱི་བདག་ཙམ་དེ་ཆོ་འདིར་གསར་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་དེ་ལྷར་འབྱུང་བ་དེ་རྒྱ་མེད་པ་ཙན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའི་སྤར་ལྷས་ཕྱིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་བདག་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོ་འདིའི་བདག་ལ་དེ་བྱེད་པ་སོ་བདག་གཅིག་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྲིམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། ལྷས་ཕྱིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྟེ་པ་སྟེ་བའི་བདག་ཙམ་ཟེར་རྒྱུ་ལ། བར་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ལྷས་ཕྱིན་གྱི་བདག་ཙམ་ཁྲིམ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་སངས་འཕགས་ཀྱི་བདག་སོ་སྟེ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་། ལྷའི་བདག་འགྲོ་བ་རིགས་དུག་ཀའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། གང་ཟག་ཡིན་ན་འགྲོ་བ་རིགས་དུག་ཀའི་བདག་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ཡང་ཁ་ཅིག །ལྷས་ཕྱིན་དང་ལྷས་ཕྱིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྟེ་པ་སྟེ་བའི་བདག་གཉིས་ངོ་སོ་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་དེ་གཉིས་ངོ་སོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་དེ་གཉིས་ངོ་སོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། ཆོ་འདིའི་ལྷས་ཕྱིན་དང་དེའི་བདག་གཉིས་ངོ་སོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚྭ་གསལ་ལ་སོ་སོ་བ་མི་འདོད་པས་ངོ་སོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ལྷ་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་ཆོ་འདིའི་ལྷས་ཕྱིན་གྱི་སྟེ་ཤི་དང་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་སྟེ་བ་དང་ཆུ་ཤི་གཉིས་ལ་སྟེ་ཕྱི་ཡིན་མིན་དེ་བར་མི་བྱས་སོ། ཁྲིམ་གསུངས་

པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྗེ་གྲུང་ཐང་པས། ལུང་དེའི་དོན་ལྟས་ཕྱིན་གྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་
 པའི་ང་དེ་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་པར་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་མི་འདོད་
 པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། སྐྱེ་བ་སྐྱ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ཡང་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་ཐུན་
 མོང་དུ་འཇུག་ཅིང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྟད་དེ་ཅམ་གྱིས་ང་འཛོག་ནུས་པས།
 གཉིས་ཀའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ང་ཐུན་མོང་བ་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཅམ་ཞིག་
 ཡོད་ཀྱང་། སྐྱ་མའི་གདགས་གཞིའི་ང་དེ་ཕྱི་མའི་གདགས་གཞིའི་ང་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ།
 ཞེས་པ་ནས། དངོས་སྐྱ་ནམས་ལྟས་ཕྱིན་གྱི་བཏགས་དོན་བཅའ་ཏེ་གདགས་གཞི་ཡང་
 ངའི་ཆོགས་པ་ནས་རྟེན་དགོས་པར་འདོད་པས་སྐྱེ་བ་གཞན་གྱི་ཆོགས་པར་རྗེས་སུ་
 འགོ་རྒྱུ་མེད་ཅིང་དེའི་གནད་གྱིས་གདགས་གཞི་ཐུན་མོང་བ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

འདི་ནི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ཡིན་པས་བདག་ལྟ་བུས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 མི་འཐད་པར་སྐྱ་མི་ནུས་ཀྱང་། དབྱུང་གཞི་ཆེ་བར་སྤང་བས་དོགས་སྤོང་ཅམ་བཞོད་
 བ། ལྟས་ཕྱིན་གྱི་གདགས་གཞི་དེ་ལྟས་ཕྱིན་གྱི་ཆེ་རབས་སྐྱ་མའི་དུས་སུ་མེད་དེ། ལྟས་
 ཕྱིན་གྱི་ཆེ་རབས་སྐྱ་མའི་བདག་དེ་ལྟས་ཕྱིན་གྱིས་ངའོ་སྟམ་དུ་ཐ་སྟད་གདགས་པའི་
 གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་ཡིན་ཀྱང་། ལྟས་ཕྱིན་ལོ་སྟམ་དུ་ཐ་སྟད་གདགས་པའི་གཞིར་
 གྱུར་པའི་བདག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟས་ཕྱིན་ལོ་སྟམ་དུ་ཐ་སྟད་གདགས་པའི་གཞིར་
 གྱུར་པའི་བདག་ནི་ལྟས་ཕྱིན་གྱི་རྒྱུད་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ཆེན་ལས།
 ལྟས་ཕྱིན་གྱིས་དུས་སྐྱ་ཕྱིའི་བདག་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་ངའོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་
 པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་ང་ཅམ་ཡིན་པས། ལྟ་
 ལ་སོགས་པའི་ལུས་སྤངས་དུས་ཀྱི་འགོ་བ་སོ་སོ་བའི་བདག་ནམས་ནི་སྐྱ་མའི་བྱེ་བྲག་
 རེའོ། །ལྟས་ཕྱིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་སོ་སོར་བྱེ་བའི་བདག་ལ་ངའོ་སྟམ་དུ་བབྱུང་བའི་བདག་ནི་
 ཆེ་རེ་རེའི་བདག་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཡུལ་གྱི་བདག་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངར་འཛིན་ཡང་སོ་སོར་བྱེ་བ་དང་མ་
བྱེ་བའི་འཛིན་སྐྱེད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟོ། གཞན་ཡང་།
ལྷས་བྱིན་གྱི་སྐྱེ་བ་སྣ་མའི་བདག་དེ་ལྷས་བྱིན་གྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ང་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ལྷས་བྱིན་ནོ་སྣམ་དུ་ཐ་སྟད་བཏགས་པའི་སྟོ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་
པའི་བྱིར་རྟོ། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ངོ་སྣམ་དུ་ཐ་སྟད་དུ་བཏགས་པའི་གཞི་ཡིན་ན་ལྷས་
བྱིན་གྱི་གདགས་གཞི་ཡིན་པས་བྱུང་བ་མེད་དེ། གཞན་དུ་ལྷས་བྱིན་ཁོ་རང་ལྷས་བྱིན་
གྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་སྟོན་འབྱུང་བའི་བྱིར་རྟོ། ལྷས་བྱིན་དེ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་ངོ་
སྣམ་དུ་ཐ་སྟད་བཏགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟོ། དེ་ཉིད་ལས། ངོ་སྣམ་དུ་ཐ་སྟད་
འདོགས་མཁན་གྱི་མི་དང་། ཐ་སྟད་བཏགས་པའི་གཞི་བདག་གཉིས་བྱུང་མཉམ་དུ་མི་
གཟུང་བར་མི་དེ་བདག་དེའི་ཆ་གཅིག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར་རྟོ། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ངོ་སྣམ་དུ་ཐ་སྟད་བཏགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་
དེ་ལྷས་བྱིན་གྱི་གདགས་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གདགས་གཞི་ཡིན་ན་གང་ཟག་
མ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར་རྟོ། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་ན་གང་ཟག་མ་ཡིན་
པས་བྱུང་བའི་བྱིར་རྟོ། ཤིང་རྟའི་གདགས་གཞི་ཡིན་ན་ཤིང་རྟ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་
བྱིར་རྟོ། ལྷས་བྱིན་དང་དེའི་བདག་ནི་ངོ་སོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚྭ་གསལ་ལ་སོ་སོ་བ་མི་
འདོད་པས་ངོ་སོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ལྷ་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་ནི། ལྷས་བྱིན་དང་ལྷས་བྱིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ངོ་སྣམ་དུ་འཛིན་
པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་གཉིས་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་ངོ་སོ་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་ངོ་སོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་པས་དེ་ལྷར་མི་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
རང་རྒྱུད་པ་ལྷར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་སོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་སྟོག་པ་ཐ་དད་
པ་མི་འགལ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྷར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་སོ་གཅིག་ཡིན་ན་
ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་བྱེ་བ་ཡིན་
གྱི། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷས་བྱིན་དང་ལྷས་བྱིན་གྱིས་ངོ་སྣམ་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་

བདག་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱ་བ་པར་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་ལ། ལྷས་
 ཕྱིན་ཀྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ང་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱ་བ་
 པར་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ལྷས་ཕྱིན་དང་
 དེ་འབྲེལ་བདག་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་སྤྱི་དང་ཕྱེ་བྲག་ཏུ་
 འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ལྷས་ཕྱིན་ཀྱི་སྤྱི་བ་ལྷ་མའི་
 བདག་དེ་ལྷས་ཕྱིན་གྱིས་ངོ་སྤྲོད་ཏུ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་ཀྱང་ལྷས་ཕྱིན་ཏུ་
 ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ན་
 གང་ལྟར་འཐད་པ་ནི་གཟུར་གནས་ནམས་ཀྱིས་དབྱད་པར་བྱའོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མིག་ན་སོགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདྲིན་
 པའི་འདིག་ལྷ་ཡོད་པར་ཐལ། མིག་ན་སོགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ང་
 ཡི་བར་འདྲིན་པའི་འདིག་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་འདྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ཁོ་ན་རེ། དེ་འབྲེལ་བའི་འདིག་ལྷ་དེས་མིག་ན་
 སོགས་ལ་དམིགས་པར་ཐལ། མིག་ན་སོགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ང་ཡི་
 བར་འདྲིན་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་འབྲེལ་བའི་འདིག་ལྷ་
 དེ་ང་ལ་དམིགས་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ན་སོགས་ང་ཡི་བར་འདྲིན་པའི་ཆད་
 མ་དེ་ང་ལ་དམིགས་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆད་མ་དེ་ང་ལ་དམིགས་ནས་མིག་ན་
 སོགས་ང་དེའི་ཡིན་པར་འདྲིན་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་འབྲེལ་བའི་འདིག་ལྷ་དེ་ང་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འབྲེལ་བའི་
 འདིག་ལྷ་དེ་དམིགས་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དེ་ང་དང་ང་ཡི་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དེ་ང་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གང་ཟག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ང་དང་བདག་དང་གང་ཟག་ནམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐུབ་སྟེ། ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟས་ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་པར་ཚུ་འབྱུག་གི་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤང་པོ་ལྷ་དང་མིག་རྣ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པར་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ཐལ་འབྱུར་བ་དང་རང་སྡེ་གཞན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐལ་འབྱུར་བས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་ཞེས་པའི་བདག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུབ་པ་ལ་བྱས་ནས་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་དོན་དང་། བདག་དེ་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཞེད་པས། བདག་དེ་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་པར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་ལ། རང་སྡེ་གཞན་གྱིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པའི་བདག་ནི་ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱང་བདགས་པའི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱ་ལ་བྱས་ནས་དེ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དོན་དང་། སྐྱེས་བྱ་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་འམ། ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་བྱ་དེའི་དབང་བསྐྱུར་བྱར་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤྱོད་མོར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་མོར་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་འབྱུར་བས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཁྱད་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུ་བསྐྱུངས་ཀྱིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། བདག་ཅེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་

ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར་རོ། །རང་སྡེ་གཞན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི། རང་སྡེ་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་སྐུ་
མཐའ་སྟོབ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན་གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་སྐྱེ་
སྐུ་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པ་ཅམ་ལ་འདོད་དོ། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་རང་སྐྱེ་སྐུ་པའི་
རྣམས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དེ་ནི་བྱི་རོལ་པས་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཏུ་ཀུན་བཏགས་པའི་
ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པར་བརྩུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་
རོ། །

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་ཟག་རང་སྐྱེ་སྐུ་པའི་རྣམས་སུ་མ་སྐུ་པ་དེ་རང་སྡེ་གཞན་
གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤང་པོར་འདོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་སྐྱེ་སྐུ་པའི་རྣམས་
སུ་སྐུ་པར་འཛིན་པའི་སྟོན་དེ་དེ་དག་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤང་པོར་འདོད་
པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་སྐྱེ་སྐུ་
པའི་རྣམས་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་སྟོན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤང་པོར་འདོད་པའི་བྱིར་
ན་མ་བྲལ། ཏགས་སྐུ་པ་ཏེ། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་
རང་སྐྱེ་སྐུ་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤང་པོར་འདོད་པར་བཤད་
ཟིན་པའི་བྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་རང་སྐྱེ་སྐུ་པའི་རྣམས་
ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་སྟོན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤང་པོར་མི་འདོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གང་
ཟག་རང་སྐྱེ་སྐུ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་སྟོན་དེ་སྟོན་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། དེ་ལ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། རང་སྡེ་གཞན་གྱིས་འདོད་པའི་གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་སྟོན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་བྲལ་པའི་བྱིར།

དང་པོ་སྐུ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། གང་ཟག་རང་སྐྱེ་སྐུ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཏུ་
འཛིན་པ་ནི་སྐུ་མཐས་སྟོན་མ་བསྐྱུར་བ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་

མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཁྱབ་མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བ་
ལ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཁྱབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དེ་ལ་
ཐུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་
པ་ནི་གང་ཟག་རྒྱུ་ལག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་རྣམས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་
མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བ་ལ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། རང་སྟེ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ། རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་
འཛིན་པའི་སློ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དེ་
ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམས་ཡོད་དང་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་གཉིས་དོན་གཅིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མེམས་ཅམ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞི་རྣམ་
ཤེས་གཉིས་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། འདིར་
བ་རོལ་བོས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་རེ་གདགས་
གཞིར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། ཞེས་དང་། ལུགས་དེ་དག་
གིས་ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་ཤེས་
གཉིས་པོ་རྣམས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་འདོད་པས། གང་ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་
རྣམས་སུ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ནི་གང་ཟག་གི་རང་གི་ལྷོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་
གི་མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ། ཉོན་ཡིད་གང་ཟག་གི་བདག་
འཛིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་བྱས་སྟེ། ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་
པ་ཅམ་མིན་གྱི། དེས་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་སྟེ་སྟེ་གསུངས་པས་ཀུན་བཏགས་པའི་ནང་
གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལྷག་ལོས། རྣམས་ཡོད་བདག་
སྐྱེ་གནས་མ་བྱར་ངས་དང་། རྣམ་ཤེས་བདག་སྐྱེའི་དབུ་མེམས་ཡོད་པ་འགལ། ཞེས་

སྒྲིབ་བརྗོད་པ་དེ་རྗེ་སྤྲུལ་ལ་འཕྲུག་པར་ཐལ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱན་གཞི་རྣམ་
ཤེས་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཤིན་ཏུ་མ་བྱུང་སྟེ། གང་
ཟག་གི་བདག་ཅེས་པ་ནི་གང་ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་མི་བྱེད་
པར། སྤང་པོ་དང་མཆོན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་
ལ་བྱེད་པར་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱིར་ཡོ་བྱད་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཐུབ་པའི་ང་ཡི་བར་
འཛིན་པའི་འཇིག་རྟེན་མེད་པར་ཐལ། དེ་མེད་པར་སྟོང་ཐུན་དང་ཡིག་ཆར་བཤད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། བདག་དེ་གདགས་པའི་རྟེན་མིག་
ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ཕྱི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་བདག་དེའི་བདག་གི་
བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་སྟོང་ཐུང་བའི་བདག་དེ་ནི། མ་བརྟགས་པའི་
གྲགས་པའི་ངོར་གཏི་ཐུག་སྟེ་མི་ཤེས་པ་ལས་ཐུབ་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་ཐུབ་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་དངོས་
པོ་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་སྟོང་ཡོད་ན། ཕྱི་རྒྱུ་དངོས་པོ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཐུབ་
པའི་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་སྟོང་མེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆེ་མོའི་འཇིག་རྟེན་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་
རགས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ། ཡིག་ཆར་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ།
ཐུན་མོང་བའི་འཇིག་རྟེན་ཉི་ཤུ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་འཇིག་
རྟེན་སྤྲུལ་པོ་ཡོད་པར་སྤྲུལ་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཐུམ་སྐྱམ་སོགས་
ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ། རྒྱུ་དང་འབྲས་སུའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུམ་པ་སྐྱམ་སུ་རེ་ལྟེ་དམག་དང་ནགས་ཆལ་སྤང་བ་ལྟོན་
ཤིང་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་སྟོན་ནས་
ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། གང་དག་ཐུམ་པ་དང་སྐྱམ་སུ་དང་རེ་

ལྡེ་དང་། དམག་དང་ནགས་ཚལ་དང་། འབྲེང་བ་དང་སྒྲོན་གྱིང་། ཁང་བྱིམ་དང་གིང་རྟ་
སྒྲན་དང་། འགྲོན་གནས་ལ་སོགས་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་གིང་རྟའི་རྣམ་པར་དབྱུང་པས་
རང་རང་གི་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བཅའ་
བ་དེ་ལས་གཞན་དུ་རྒྱར་པར་ཏེ་མ་དབྱུང་པར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡོད་
པ་ཡིན་ནོ། །

གིང་རྟ་སྒྲན་ལ་བོད་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག །ཤ་ཀ་ཀ་ནི་འཁོར་ལོ་ཅན་ཏེ་གིང་རྟའི་
སྒྲན་ང་སིག་གསུམ་ཅམ་འགེལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་བར་ཡང་ཡོད་པའི་ཁང་
པ་གཅིག་ཡིན་ཟེར་རོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་
རིགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་གང་དག་གི་སྒྲོ་ནས་སྟེ་བོ་འདིས་བསྟན་པ་སྟེ་ཐ་སྟོད་
བཏགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་མ་བཏགས་པའི་གྲགས་པ་ཁོ་ནར་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ།
གང་གི་ཕྱིར་ན་སྤུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་ལྟན་ཅིག་འཇིག་རྟེན་ལ་མི་
མཐུན་པའི་རྩྭ་པ་མི་མཛད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་ང་དང་
ལྟན་ཅིག་རྩྭ་པ་འཇིག་རྟེན་དང་མི་རྩྭ་དོ། །ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོད་གཞོད་
མེད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བཞག་པ་རྣམས་སྤུབ་པའི་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གསུངས་པས་
ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལ་གཞོད་པར་མི་བྱའོ། །

གང་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་གང་དག་གི་སྒྲོ་ནས་རི་ལྟར་ཐ་སྟོད་
འདོགས་ཞེ་ན། དེ་བསྟན་པའི་སྦྱིར་བཤད་པ། རི་ལྟར་བུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་དང་གྱོ་
མོ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེའི་ཡན་ལག་དང་། བུམ་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་མེ་རིས་སྒྲོ་བསངས་
ལ་སོགས་པ་ནི་དེའི་ཡོན་ཏན་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་གང་ཟག་ནི་ཆགས་པ་དང་
ཟག་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྟེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་། བུམ་པ་ནི་མཚན་གཞི་དང་སྟོ་
བ་ལྡིར་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། མེ་ནི་སྟེག་པར་བྱེད་པ་དང་བྱུང་གིང་ནི་
བསྟེག་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡན་

ལག་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཏུ་འདོགས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་དང་བྱད་ཤིང་གི་བར་
དུ་སྐྱར་བར་བྱའོ། །འདི་ནམས་ཀྱི་བདགས་དོན་ནམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་མེད་ཀྱང་
ཡོད་པར་འཛོག་ལུས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་
པའི་རིགས་པའི་དབྱད་པ་མི་གཞུག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྐྱེད་དེ་ལྟ་ན་ན་དེ་རྒྱ་ཡིན་
ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། བདག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱང་
ཡོད། ཅིས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། ཡན་ལག་ལ་སོགས་པར་མ་ཟད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་གྲུབ་པོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བྱ་སྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་སྐྱེད་བྱེད་དེ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་འབྲས་
བྱ་མི་སྐྱེད་ན་ནི་སྐྱེད་པ་དེ་མེད་པས་འབྲས་བྱ་དེ་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། འབྲས་
བྱ་ཡང་རྒྱ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་
ཀྱང་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། ཅི་སྟེ་རྒྱ་
འབྲས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སེམས་ན། ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་བྱ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་
གཉིས་གང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ལས་སྐྱར་རྒྱ་གང་ཞིག་གས་འབྲས་
བྱ་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་དེ་སློས་ཤིག་ཏེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྒྱ་སྐྱ་བ་མི་རིགས་
ཏེ། རྒྱའི་དུས་སུ་རྒྱའི་སྟོན་ས་འབྲས་བྱ་དེ་གྲུབ་དགོས་པས་སོ། །འབྲས་བྱ་སྐྱ་བ་ཡང་མི་
རིགས་ཏེ་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བྱ་དང་ཕྱད་ནས་འབྲས་བྱ་སྐྱེད་པར་
བྱེད་ན། དེའི་ཆོ་རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་ལུས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་སྐྱེད་བྱེད་དང་འབྲས་
བྱ་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཅི་སྟེ་སོ་སོར་ཏེ་མ་ཕྱད་པར་སྐྱེད་ན་ནི་རྒྱ་འདི་དེའི་
རྒྱ་མིན་པ་ནམས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་
ནམས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྱོད་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཕྱད་མ་ཕྱད་ཀྱི་

རྟོག་པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་ཏེ་དེ་མ་གཏོགས་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་གཞན་
 ཡང་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱས་འབྲས་བྱ་མི་སྦྱེད་པ་
 ཁོ་ནའོ། དེའི་ཕྱིར་ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བྱ་སྦྱེད་
 པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལ། འབྲས་
 བྱ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མེད་པར་རྒྱ་ནི་རྒྱར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆན་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ན།
 འདི་ནི་ཡོད་པའང་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་
 འོ། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་གང་གི་ལྟར་ན་རྒྱ་འབྲས་འདི་
 དག་གཉིས་ཆར་ཡང་སྒྱུ་མ་དང་འབྲ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྒྲིམ་གྱིང་། ཐ་སྙད་པའི་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་དེའི་ཕྱིར་བདག་ལ་རི་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲོན་དུ་
 མི་འགྱུར་ཞིང་། འཛིག་རྟོག་ལ་གྲགས་པའི་དངོས་པོ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་རྒྱ་འབྲས་
 དང་གིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་པོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྒྲོན་
 མཚུངས་པའི་རྩོད་པ། རང་ལ་སྒྲོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བརྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། སུན་
 འབྲིན་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་སྤང་ནས་འབྲིན་ནམ་མ་སྤང་པར། ཞེས་པ་ནས། ཁྱོད་ལ་
 རང་ཕྱོགས་མེད་པས་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་ཆོལ་བའང་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།
 བ་རོལ་པོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་སུན་འབྲིན་པ་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་སྤང་ནས་སུན་འབྲིན་ནམ་
 མ་སྤང་པར་སུན་འབྲིན་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
 ནམ་སྟེ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སྤང་ནས་སུན་འབྲིན་ན་གཅིག་དུ་འགྱུར་ཞིང་། མ་སྤང་པར་
 སུན་འབྲིན་ན་མ་སྤང་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་སུན་འབྲིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་གཉིས་ལས་
 གཞན་པའི་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ཡང་མེད་དེ། གང་གི་ཆེ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་དེ་སྐད་
 སྒྲ་ཞིང་རང་ཕྱོགས་ཁོ་ན་རྣམ་པར་འཛོམས་པ་དེའི་ཆེ་བྱེད་གྱིས་གཞན་གྱི་ལྷགས་སུན་
 དབྱུང་བར་བྱ་བ་སུན་འབྲིན་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཆོལ་བ་རང་གི་ཆོག་ལའང་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་
ལྷག་ཆོད་དེ་སུན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་གིས། རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་
སྐྱར་བ་འདེབས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྐྱེ་བོ་དམ་པས་བཞེད་པ་སྟེ་འདོད་པར་མི་འགྱུར་
རོ། །རྒྱུ་ལེན་ཞེ་ན། མ་སྤང་པར་སྐྱེད་ན་མ་སྤང་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེད་དགོས་ཞེས་
པ་འདི་ལ་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཁབ་ལོང་གིས་མ་སྤང་པར་ལྷགས་འདེན་པར་བྱེད་
ཀྱི་གཞན་མི་འདེན་ལ། མིག་གིས་མ་སྤང་པར་གཟུགས་མཐོང་གི་གཞན་མི་མཐོང་བ་
བཞིན་དུ། རྒྱས་ཀྱང་མ་སྤང་པར་རང་འབྲས་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི་གཞན་མི་སྐྱེད་དོ། །

གཞན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སུན་ཅི་བྱེན་དུ་ཆོལ་བ་ཉིད་དུ་ཡང་འགྱུར་ཏེ།
རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་བྲལ་ཁེང་གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བ་ཅམ་ལ་ཞུགས་པའི་ཆོལ་
བ་ནི་སུན་ཅི་བྱེན་དུ་ཆོལ་བ་པ་ཞེས་བྱ་ན། ཁྱོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་སུན་འབྱེན་དང་སྐྱབ་པ་འཐད་ཚུལ། གཞན་གྱི་
ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་བཤད་པ། རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱབ་རུས་
པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱོག་ཏེ་སྐྱབ་མི་རུས་པ། འདིར་མ་བཤད་པའི་སུན་འབྱེན་
ལྷག་མཐེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་དུ་གཞན་ཕྱོགས་སུན་འབྱེན་
པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་སྐྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སུན་
འབྱེན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་སྤང་སུན་ནི་འབྱེན་བྱེད་དམ། ཞེས་པ་ནས། ཡོད་པ་མིན་
པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྤིང་མ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

སུན་འབྱེན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་སྤང་ནས་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་
མ་སྤང་པར་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྤར་སྤྲས་ཟེན་པའི་ཉེས་པ་ནི། འདིར་
ཆོལ་བ་གང་ལ་ཕྱོགས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བ་དེ་ལ་
སྐྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི། བདག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བའི་ཕྱོགས་
འདི་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྤིང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རེད་

གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་སུན་འབྲིན་པ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་
ལེན་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་གྱི་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་ཁྱད་
པར་ནམས། ཞེས་པ་ནས། འཐད་པ་དང་བྲལ་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་ཞེས་ཤེས་པར་
བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

གཞན་ཡང་ཇི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་ཁྱོད་གྱིས་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ལ་ཡང་
བརྟན་ནས། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་བྱད་བཞིན་ལ་ཡོད་པའི་བྱད་པར་ནམས་ཉི་མ་
གཟས་བབྱང་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་གྱི་ཆེ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། ཉི་མ་དང་བྱད་བཞིན་
དང་དེ་དག་གི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་ནམ་པར་སྤད་པ་དང་མ་སྤད་པར་སྐྱེ་ཞེས་
བཏགས་དོན་འཆོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱུང་པ་ན་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་
ཉི་མ་དང་བྱད་བཞིན་ལ་བརྟན་ནས་ཐ་སྐྱད་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་གཟུགས་
བརྟན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེས་ཀྱང་འདྲོད་པའི་དོན་ངེས་པ་དང་གཟུགས་
བརྟན་མི་བདེན་བཞིན་དུའང་རང་གི་བྱད་བཞིན་མངོས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར།
གཟུགས་བརྟན་དེ་ལ་ནི་རྣམས་པ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་གདོང་པ་
དང་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་གྱི་རི་མ་མ་རིག་པ་སྦྱང་བར་བྱ་བ་ལ་རྣམས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་
བའི་གཏན་ཆོགས་རྟོན་འབྲེལ་དང་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་
འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ཆོགས་སོ། །ཀྱང་གི་སྒྲས་ནི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་སུན་
འབྲིན་གྱིས་ཀྱང་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྲིན་རྣམས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཆོགས་དངོས་གྲུབ་
དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མེན་པས་ཁྱོད་གྱི་ཡི་ཆད་འབའ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་
ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཆོགས་གྱི་དངོས་
པོ་སྟེ་ངོ་བོ་དང་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་བསྐྱབ་བྱའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་

གྲིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། བསྐྱུབ་བྱ་དང་སྐྱུབ་བྱེད་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པར་བསྐྱུབ་
 པ་དང་སྐྱུན་འབྲེན་པའི་རིགས་པ་ཉི་ལྔར་སྐྱོར་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རང་བཞིན་གྲིས་
 གྲུབ་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། མ་དག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དག་པའི་
 ཕྱོགས་ལ་བྱེད་གྲིས་བཀོད་པ་འདི་ནི་ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་དོན་མེད་པར་ཡི་ཆད་པ་སྟེ་ཡིད་
 འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དངོས་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་
 པར་ནི། ཞེས་པ་ནས། རྟོག་གི་ངན་པའི་ང་བས་འཛིག་རྟེན་ཅི་སྟེ་འདིར་བཅོལ་
 བྱེད། ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གཞན་ཡང་ངེ་ལྟར་སྒྲུ་མ་དང་མི་ལམ་སོགས་ཀྱི་
 རྟོལ་རང་ལ་བྱུབ་པའི་དཔེ་ཁོ་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་
 གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་རྣམས་པར་ཆེས་སྒྲ་བ་ངེ་ལྟར་དེ་ལྟར། རྟོད་ཀྱིས་
 གཞན་དབུ་མ་པ་དག་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
 བདེ་ཐྲག་ཏུ་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་པར་གྲགས་པའི་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ལ་གཞོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདིར་སུ་ཞིག་གིས་རྟོད་བཅོལ་བ་
 སྟེ་སྤང་ཅིང་། རྟོད་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་རང་གི་ཉོན་མོངས་དར་གྱི་སྤྱོད་བྱ་ལྟར་རང་
 གི་རྣམ་རྟོག་ངན་པའི་སྒྲུབས་ཀྱིས་གདུམས་པའི་སྟེང་དུ། རྟོག་གི་ངན་པའི་སྤང་བྱ་བས་
 པའི་ང་བས་ཏེ་རྒྱུན་ཏུ་སྤྱོད་ཏེ་མ་ཀུན་ནས་འཇུགས་པར་ཅི་སྟེ་བྱེད་དེ་བྱེད་པར་མི་
 རིགས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སུན་འབྲིན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས། ཁྱིམ་
པ་ནས། དེ་སྐད་སྨར་བཤད་ལྷག་མ་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ། ཁྱིམ་ཆེགས་
བཅད་གཅིག་བྱང་། ས་པོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་དང་། སུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གདགས་པ་ལྟ་བུའི་བརྟེན་ནས་
བདགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་བྱས་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་པོར་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སུན་

འབྲིན་གང་བཤད་པའི་ལྷག་མ་རྒྱས་འབྲས་བྱ་སྤང་ནས་སམ་མ་སྤང་པར་སྦྱེད་ཅེས་
སུན་འབྲིན་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རྒྱས་འབྲས་བྱ་སྤང་པ་ལ་སོགས་
པར་བརྟགས་ཏེ་བཀག་པའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་ལན་བརྗོད་པའི་ཆེད་དུ། ས་རོལ་པོས་སུན་འབྲིན་
ལ་སྤང་མ་སྤང་གི་བརྟག་པ་གང་གིས་སྒྲས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པའི་སྐབས་འདིར་དེའི་བརྟག་
པ་རང་ལ་མི་མཚུངས་པའི་ལན་གྱི་སུན་འབྲིན་པ་གཏང་བར་བྱ་སྟེ། སྤར་བསྟན་པ་དེ་
ནི་མཚོན་པ་ཅམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

དབུ་མ་པ་ལ་སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཚོལ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཚོལ་
བ་ནི་རང་གི་ཚྭ་གས་བཞག་ན་སྟོན་བྱང་གིས་དོགས་ནས། གཞན་གྱི་ཚྭ་གས་སུན་ཅི་བྱིན་
བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དབུ་མ་པས་རང་ཚྭ་གས་བཞག་པ་དང་གཞན་ཚྭ་གས་བསལ་བ་གཉིས་
ཀ་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དུ་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་སྐད་
དེ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་སུན་འབྲིན་པའི་ལྷག་མ་ནི། དེ་མ་ཐག་དུ་བཤད་པའི་ཚྭ་གས་འདི་
ཉིད་གིས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་སྟོན་ནམས་མ་ལུས་འཛིག་ཆོགས་ལ། །ལྟ་ལས་
བྱང་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་གིས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
པ་བསྟན་པར་གསུངས་སོ།

༥ ལྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་གྱིས། ཞེས་པ་
ནས། ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱང་། ཆོས་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བདག་མེད་འདི་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་གིས་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །དགོས་

པ་གང་གི་ཕྱིར་བསྟན་ཞེ་ན་ཉན་རང་གི་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་
རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་བདག་
མེད་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤར་ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་
དེ་དག་གི་བསམ་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་ངོར་རྣམ་པ་མང་པོའི་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པར་བྱེ་
སྟེ་གསུངས་སོ། །རྒྱུ་ལྟར་ཞེ་ན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་
བཤད་ནས་སྤར་ཡང་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཞིར་བཤད་ཅིང་། དེ་དག་ནི་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་
བཞེད་པ་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་གི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་
ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་བསྡུས་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་དང་། འབྲིང་པོའི་དབྱེ་
བ་བཞི་དང་། རྒྱས་པའི་དབྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྟོང་ཉིད་
བཞིར་བྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་
པ། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལྷག་མ་གསུམ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་ནང་སྟོང་
ཉིད་དུ་འདོད། ཅིས་རྒྱང་པས་ལྷག་པའི་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱང་། ནང་གི་ཆོས་མིག་
ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ནང་སྟོང་
པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མིག་ནི་མིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་སྟེ།
མིག་དེའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །མིག་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ན་བ་དང་སྣ་དང་སྟེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟན་
པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་མིག་སྟགས་དེ་ནམས་ནི་དོན་དམ་
པར་ཐེར་བྱུག་ཏུ་གནས་པ་སྟེ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་པ་སྟེ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཏེ། ཁྱེད་པ་ནས། འཇིན་
པ་བསྐྱོག་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན། ཁྱེད་ཆོགས་བཅད་བཞི་བྱུང་།

རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་གཞུགས་ལ་སྟགས་པའི་ཡུལ་བྱུག་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་དོ། བྱིའི་
གཞུགས་ནི་གཞུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་གཞུགས་དེའི་
རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། སྐྱེད་དང་ངི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་དང་ཆོས་ནམས་
ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལྟ་
བུ་ནི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཤིང་དབང་པོས་མ་བསྐྱེད་པས་ན་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཆར་ཡིན་
ལ། དེ་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་ནོ། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ནམས་རང་བཞིན་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་ནི། མཁས་པས་
སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་དོ། སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། སྟོང་གཞི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་
འཇིན་པའི་སྟོ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཇིན་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། མེམས་ཅན་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་ནི། ཁྱེད་པ་ནས། དེ་ནི་འདུས་
མ་བྱས་སྟོང་ཉིད། ཁྱེད་ཆོགས་བཅད་བྱུག་བྱུང་། ཤར་ལ་སྟགས་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལོགས་
ཤིག་ཏུ་སྟོང་བཅུད་གཉིས་མེད་པས། མེམས་ཅན་དང་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་མ་ལུས་
པ་ལ་བྱས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་ཆད་མེད་པའི་དཔེས་བྱམས་
སྟགས་ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པ་ལ་ཡང་སྐྱེད་མཐའ་སྟེ་ཆད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་

ཕྱོགས་བཅུ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །ཤར་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་ནམས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་
ཕྱོགས་ནམས་ཆེན་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་བསྟོན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་
སོ། །

དོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། ཐུང་
འདས་དེ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་མཆོག་ཡིན་པས་སོ། །ཆོས་སྐྱེ་དེ་ནི་དེའི་རང་
གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ།
དེ་ཡང་ཐུང་འདས་ཆོས་སྐྱེ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་བདེན་
པར་འཛིན་པ་བསྟོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་དོན་དམ་
པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཁམས་
གསུམ་པོ་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན་དོ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེའི་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་
གསུངས་སོ། །ཆོས་གང་ལ་སྐྱེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་སྟེ་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་ལས་གཞན་
ཏུ་འཇུག་བདེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་
སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་ལ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་རང་བཞིན་
སྟོང་པ་ཉིད། ཅེས་ཆོགས་བཅད་བདུན་བྱུང་། གཞི་གང་ལ་མཐར་འཛིན་ཏུ་ལྷུང་
བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ནི་འདིར་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྟེན་
དོ། །མཐའ་བྲལ་དེ་ནི་མཐའ་བྲལ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་
མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་དོ། །འདི་ཡན་ཆད་ཏུ་མ་བྱུང་ལ་འདི་ནས་
བྱུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མ་སྟེ་དང་པོ་དང་། འདི་ཕྱིན་ཆད་ཏུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཐ་མའི་
མཐའ་དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པར་བརྟེན་དོ། །འགྲོ་འོང་

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མི་ལམ་སྟ་བུའི་སྲིད་པ་འདི་སྲིད་པ་དེའི་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྟན་
དོ། །དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲོར་བ་དང་འཕོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྟུན་ལ། དོར་བ་དེ་
མེད་པ་ནི་མར་ལ་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ། རང་གི་ངོ་བོ་འགའ་དང་དུས་འགར་ཡང་དོར་
དུ་མེད་པ་སྟེ་དོར་དུ་མི་རུང་བ་ཐེག་ཆེན་གང་ཡིན་པའོ། །དོར་བ་མེད་པ་ནི་དོར་བ་
མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྟུན་དེ། སྟོང་ཉིད་དེ་དོར་བ་མེད་
རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ནའོ། །

འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་
བསྟན་ཅིང་བརྟུན་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་
ཉིད་ནི་སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་སྐུས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ནམས་ཀྱིས་མ་མཛད་ཅིང་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གདོད་མ་ནས་དེ་དག་གི་
གཤིས་སུ་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དོན་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བརྟུན་མོད་ཀྱང་། སྤྲུལ་པ་སྟོང་ཉིད་དེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་
གྲུབ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྟུམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སྐུས་ཀྱང་མ་
བྱས་པར་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྟུམ་པ་བསལ་
བའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་མི་སྒྲོས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ། རང་གི་མཚན་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་མི་དམིགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་རེག་བྱུག་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་

དག་གིས་དབེན་སྟོང་ཉིད་གང་། ཞེས་ཆོགས་བཅད་ཕྱིད་དང་གཉིས་བྱང་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རིག་པ་བྱུག་དང་དེ་ལས་བྱང་བའི་ཆོར་བ་བྱུག་དང་།
གཞུགས་ཅན་དང་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་འདུས་བྱས་དང་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་སོ། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་
དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། རྟོན་བསྟུ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། གཞུགས་བྱང་ལ་སོགས་དངོས་མེད་གང་། །དེ་ནི་རང་མཆོན་སྟོང་པ་ཉིད། ཅེས་
བྱང་། གཞུགས་བྱང་གི་མཆོན་ཉིད་ནི་གཞུགས་སྟུ་བྱང་བ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྟུས་
པ་ནམ་བྱང་གི་བར་ཀྱི་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དངོས་པོ་
སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞིའི་ཆོས་དང་། ལམ་ཀྱི་ཆོས་དང་། འབྲས་བུའི་ཆོས་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། གཞུགས་ནི་གཞུགས་བྱང་མཆོན་ཉིད་ཅན། ཞེས་པ་ནས།
དེ་ནི་འདུ་འཕྲོད་མཆོན་ཉིད་དོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱང་། གཞུགས་ནི་གཞུགས་
སྟུ་བྱང་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་འདི་ནམས་དོན་ལྡན་ཡིན་པའི་
ངེས་པ་མེད་པར་རང་རང་གི་རང་བཞིན་མཆོན་པའི་གཙོ་བོ་སྟོས་པའོ། ཞེས་ནམ་
བཤད་ལས་གསུངས་སོ། ཆོར་བ་ནི་བདེ་སྟུག་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་
ཅན་ནོ། །འདུ་ཤེས་ནི་ཕྱིའི་མཆོན་མ་སྟེ་མེར་སོགས་དང་། རང་གི་མཆོན་མ་བདེ་སྟུག་
སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་འཛིན་པ་སྟེ། མཆོན་མ་ནི་ཡུལ་ཀྱི་སྤྱི་རིས་སོ། །འདུ་བྱེད་ནི་འདུས་
བྱས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ། བྱང་པོ་གཞན་བཞི་ལས་གཞན་པའོ། །གཞུགས་སྐྱེ་ལ་
སོགས་པའི་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་སོ་སོར་ནམ་པར་རིག་པ་ནི། ནམ་ཤེས་ཀྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་

དོ། རྒྱུད་པོའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་། ལམས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་སྤྱུལ་གདུག་པས་གཞན་ལ་བཟུང་ནས་གཏོད་པ་སྦྱིད་པ་དང་འབྲེལ་བ་མེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་འཛིན་པའོ། སྦྱོང་མཆོད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྱུག་བསྐྱེད་འབྱུང་ཁིང་སྦྱོང་བའི་སྒྲོལ་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། དེ་གསུམ་ནི་འཁོར་བའི་ཕུང་ལམས་སྦྱོང་མཆོད་ལ་དགོངས་པའོ། རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རྩ་རྒྱུན་གྱི་འདུ་འཕྲོད་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏོང་བ་སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་བྱིན། ཞེས་པ་ནས། མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་གྲོལ་བྱེད་པའོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་ལྟ་བུར། སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལུས་ལོངས་སྦྱོང་དག་ཅུ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་མེམས་པའོ། རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གདུང་བ་ལས་དེ་མེད་པའི་བསེལ་བ་ཐོབ་པའོ། བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཁྲོ་བ་མེད་པ་སྟེ་དེ་ལ་མེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་འཕྱུགས་ལུས་པའོ། བཙོན་འབྱུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་དག་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་སྦྱོང་བ་ཉིད་དོ། བསམ་གཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་དག་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱང་པའི་བྱིར་དུ་དག་བའི་དམིགས་པ་ལ་མེམས་ཅེ་གཅིག་དུ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ། ཞེས་རབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་འགའ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་སྟེ་བདེན་ཞེན་མེད་པ་སྟེ་འགོག་པར་བྱེད་པའོ། དེ་ལྟར་ན་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྤྱར་བཤད་པ་འདི་དག་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ། །

བསམ་གཏན་བཞི་རྣམས་དང་། ཚད་མེད་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་གཉིས་ལས་གཞན་གང་གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོམས་པར་འཕྱུགས་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་ཡང་དག་མཐུན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་འབྱུགས་པ་ཁྲོ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་ཁྲོ་བ་སྤངས་པས་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཅུ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐར་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པའོ། རྣམ་པར་ཐར་

པའི་སྒོ་སྤྲོད་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་རྟོག་པའི་རི་
མས་མ་སྤྲུགས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་
སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་ནི་མཚན་མ་མ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
ལོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པ་སྟོན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། འདུ་བྱེད་སྤྲུག་
བསྐྲུལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དུ་ལྟ་ཞིང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཡིན་ལུགས་ལ་ལྟ་བ་ན། སྤྱིད་པའི་སྤྱན་ཚོགས་ལ་མི་སྟོན་ཞིང་། ཐར་པ་ལ་ཡང་བདེན་
པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། སྤྲུག་བསྐྲུལ་དང་གཉི་སྤྲུག་མེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ། །རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྟོམས་འཕྲུག་
གི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོབས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ནི། ཞེས་པ་ནས། མཛོན་སུམ་
ཞེས་བྱར་མི་འདོད་དོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་ལྟ་བུར། སྟོབས་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་རྣམས་
ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་
སོ། །སྟོབ་པའི་མི་འཛིགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི། རྟོལ་བ་སུས་ཀྱང་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་
རུས་པས་ན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལོ། །སོ་སོ་ཡང་དག་
པར་རིག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི་སྟོབས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆད་པ་སྟེ་གཏུགས་པ་མེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ། །འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཐན་པ་དང་བདེ་བ་ཉེ་བར་སྒྲིབ་པ་ནི་བྱམས་པ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་
སྟོབ་པ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དགའ་བ་ཆེན་པོ་ནི་རབ་ཏུ་སྟེ་མཚོག་ཏུ་
དགའ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ། །བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོ་ནི་ཆགས་སྤང་ལ་སོགས་པ་དང་
མ་འབྲེས་པ་སྟེ་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འབྲེས་པ་བཅུ་དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་པ་དེ་དག་
གཞན་གྱིས་མི་འཕྲོག་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པ་ལ་མ་

འདྲེས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འབྲུལ་བ་སོགས་མི་མངའ་བས། དེ་ནམས་ཀྱིས་མི་འཕྲོག་
 པ་སྟེ་ཐུབ་པར་མི་རྒྱས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་པ་ཀྱན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡི་ཤེས་ནི། ཤེས་
 བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དེ། ནམ་མཁྱེན་དེ་
 ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཡུལ་ཉི་ཆེ་བ་ཅམ་ལ་འདུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་
 ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བར་མི་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་རང་
 མཚན་སྟོང་པ་ཉིད། ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
 ནམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་རང་མཚན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནམས་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ད་ལྟར་བ་འདི་མི་གནས་ཤིང་། ཞེས་
 པ་ནས། སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་སྟོང་ཉིད་དོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། ད་ལྟར་
 བ་འདི་རང་གྲུབ་པའི་དུས་མུན་ཆད་དུ་མི་གནས་ཤིང་། འདས་པ་ནི་བྱུང་བ་དེ་ཞིག་
 པ་དང་། མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་འཁྱུར་དེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པོ་དེར་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་ནོ། །གསུམ་པོ་དེ་གང་དུ་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མི་
 དམིགས་པ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི།
 ཐེར་བྱུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་དང་འཇིག་པ་མིན་པས་ན་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
 སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོ་ནམས་ལ་འདུས་པ་བ་སྟེ་
 འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས། དེ་ནམས་ལ་དངོས་པོ་
 མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་
 ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོའི་སྐྱས་ནི་མདོར་བསྡུས་ན། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་དེ་
 སྐད་རབ་ཏུ་བསྐྱགས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་ལྔ་བྱུང་། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་

དངོས་པོའི་སྐྱུ་ནི་མདོར་བསྐྱུ་ན་སྤང་པོ་ལྷ་ཆམས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤང་པོ་ལྷ་པོ་
དེ་ཆམས་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཏུ་མདོར་བཤད་དོ། །མདོར་བསྐྱུ་ན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཆམས་ལ་བཟོད་དོ། །དེ་ཉིད་དངོས་པོ་མེད་པ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་
པ་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལྟར་སྟོང་གཞི་རང་
བཞིན་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་མ་བྱས་པར་གདོད་མ་ནས་དངོས་པོའི་གཤིས་
ལུགས་སུ་གནས་པས་ན་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་དོ། །སངས་རྒྱས་ཆམས་ནི་བྱུང་
བའམ་སྟེ་བྱུང་ཡང་བྱུང་མ་བྱུང་ཡང་བྱུང་སྟེ་དངོས་པོ་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་
ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོར་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་སོ། །

གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་སྐྱད་དོད་ནི་མཆོག་དང་གཞན་དང་པ་རོལ་གསུམ་ལ་
འཕྱག་པས། དང་པོ་ལྟར་ན་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་
འདིག་རྟེན་པ་ལས་གཞན་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡི་ཤེས་
ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་། གསུམ་པ་ལྟར་ན་འཁོར་བའི་པ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་སྟེ་འཁོར་བ་ཟད་པའི་བྱང་འདས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ལས་ཆམ་པ་
གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཅས་བྱའོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
ཚུལ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་དབྱེ་བ་དང་སྟོང་ཚུལ་དེ་དག་འདིར་བཤད་པ་དེ་སྐད་ཏུ་རབ་
ཏུ་བསྐྱགས་པ་སྟེ་བཤད་དོ། །

རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྲར་བཤད་ཀྱང་འདིར་བཤད་པ་མི་སྒྲིམ་
པ་ནི། འདིར་དབྱེ་སྒྲོ་འབྲིང་པོའི་དབང་ཏུ་མཛད་པའོ། །བཤད་པ་བྱི་མ་གཉིས་རྒྱས་

འབྲིང་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་ནི། ཚེས་ཉིད་དེ་དངོས་པོའི་གཤིས་
ཡིན་པ་དང་། ཉག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞུལ་བྱར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་
ན་བདེན་པར་གྱུབ་པོ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་གཅད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ནམས་མི་
འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲོ་བྱོས་
ཟེར་གྱིས་སྤང་བ་གསལ་བྱས་པ། ཞེས་པ་ནས། རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་
མཚོག་ཏུ་འགྲོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། སྤར་བཤད་པའི་ནམ་པ་དེ་ལྟར་ནམ་
པར་དབྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོ་བྱོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་གཤགས་
བྱེད་པའི་ཐུན་པ་འཛོམས་པའི་སྤང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་བྱང་མེམས་རང་གི་ལག་
ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་སྒྲོན་པའི་འབྲས་བུ་བཞིན་དུ། སྤིད་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་མ་
ལུས་པ་གཏོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་
ནི་ཐ་སྙད་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགོག་པར་འགྲོ་བ་སྟེ་དེ་
ལ་སྟོམས་པར་འཐུག་གོ། །ས་བྱུག་པ་བ་དེ་ཉག་ཏུ་འགོག་པ་འོད་གསལ་དུ་གཏོགས་པའི་
བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་ནམས་ལ་སྤྲིང་རྗེའང་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེའི་སྦྱར་བ་ནི་འཁོར་བར་གཏོགས་
པ་དང་། བསམ་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གཏོགས་སོ། །འདིས་ས་བྱུག་པ་དེའི་གོང་
དུ་སྟེ་ཕྱི་ནས་བདེར་གཤེགས་གསུང་སྐྱེས་ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་དང་
བཅས་པ་མ་ལུས་པ་ནམས་ནི་སྒྲོའི་སྟོབས་ཀྱིས་པམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་
བའང་ཡིན་ནོ། །

ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་
པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་གཤོག་པ་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་ངང་བའི་རྒྱལ་པོས་བྱུག་
པ་བ་དེ་ནི། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་ངང་བ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་སྐྱེད་པ་ནམས་ཀྱིས་མདུན་དུ་

བདར་ནས་སྡོན་ལན་མང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བའི་རྒྱུ་གི་ཤུགས་ཆེན་པོའི་སྟོབས་
ཀྱིས། རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་པ་རོལ་མཆོག་དུ་འགོ་བར་
འཇུག་རྟེ། དབུ་མ་ལ་འདུག་པའི་ཆོག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དུག་པའི་སྐབས་སོ། །

མེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་འགྲེལ་བ།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། ས་བདུན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་དང་། ས་དགུ་པ་དང་། ས་བརྒྱ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། །ཞེས་སོགས་སྐད་པ་གསུམ་བྱུང་། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི། ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་སྟེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་འདི་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ས་བརྒྱ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ས་འདིར་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལེགས་པར་འབར་བ་སྟེ་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ཤེར་བྱིན་ཉིད་རྣམ་པ་བྱད་པར་ཅན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་པར་བྱིན་བྱི་མ་བཞི་བཞག་པར་གསུངས་སོ། །ཐབས་མཁས་ཀྱི་པར་བྱིན་ཏུ་འཛོག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་བྱང་ས་ལས་ནང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འགྱུར་པ་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཐབས་མཁས་པ་དྲུག་དང་། བྱིའི་སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱས་པ་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཐབས་མཁས་པ་དྲུག་སྟེ་དྲུག་ཆོན་གཉིས་གསུངས་པ་རྣམས་རྣམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་འགྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པའི་སྐབས་སོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་སྟོན་ལམ་ལྟག་ཅིང་འགོག་པ་ལས་སྟོང་ཚུལ།
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བསྟན་པ། དབང་བཅུ་ཐོབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཡང་ཡང་སྔར་དགེ་ལས་ལྟག་ཐོབ་བྱའི་བྱིར། བེས་པ་ནས། རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་
འགོག་ལས་སྟོང་བར་མཛད། བེས་རྒྱུ་པས་ལྟག་པའི་ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ས་
བདུན་པ་བ་དེ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྔར་གྱི་དགེ་བ་ལས་ལྟག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་
དུ། ས་གང་དུ་བྱང་སེམས་དེ་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་དེ་
ལ་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་འཇུག་གོ། །དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྔར་ས་བདུན་
པ་མན་ཆད་གྱི་དགེ་བ་ལས་ལྟག་པ་ཐོབ་ལུགས་ནི། རྒྱ་མཚོར་རྒྱུད་ཤུགས་ཆེན་པོས་
བསྐྱེད་པའི་གྲུ་བོ་ཆེ་ཉོན་གཅིག་ལམ་ཇི་ཅམ་ཆོད་པ་དེ་ནི། སྐམ་སར་སྐྱེས་བུའི་རྩལ་
བས་བསྐྱེད་པའི་གྲུ་བོ་ཆེ་ལོ་བརྒྱར་ཡང་དེ་ཅམ་མི་ཆོད་པ་བཞིན་དུ། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་
ནས་ཡུད་ཅམ་ཞིག་ལ་ལམ་གོང་མ་ཇི་ཅམ་གཞོན་པ་དེ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པས་
བསྐྱེད་པ་འབྱམ་དུ་ཡང་དེ་ཅམ་གཞོན་པར་མི་རྒྱས་པར་ས་བཅུ་པ་ལས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །ས་བརྒྱད་པ་བ་འདིའི་སྟོན་ལམ་སྟོན་ནས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ན་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་
བཅུ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་ལམ་འབྱམ་ཕྱག་གྲངས་མེད་པ་ཕྱག་བཅུ་བཟབ་པ་དེ་དག་ས་
འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་དག་པ་སྟེ་སྟོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་ས་འདིར་ཆེས་ལྟག་པར་འགྱུར་རོ། །

ས་འདི་ནི་གཞོན་རྒྱའི་སར་གཞག་སྟེ། དགྲ་པར་རྒྱལ་ཆབ་འཕོབ་ལ། བཅུ་
བར་ནི་འཁོར་ལོས་སྐྱར་པ་ལྟར་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་རོ། །ས་མི་གཡོ་བར་
འགོག་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་ན་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ལས་
སྟོང་བར་ཡང་མཛད་དེ། ས་བརྒྱད་པར་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྐྱར་
བ་ཐོབ་ནས་དེ་ཅམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན། རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་ལས་བསྐྱངས་

ནས་སངས་རྒྱུ་གི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོགས་བསགས་པ་
ལ་བསྐྱེད་བར་ས་བཅུ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆགས་པ་མེད་པའི་སྟོན་མེད་སྟོན་
རྣམས་དག་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། འབྱོར་བ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་
དང་བྲལ་བ་མ་ལུས་ཐོབ་པར་རྒྱས་མ་ཡིན། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

གང་གི་ཕྱིར་ས་བརྒྱུད་པ་འདིར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་བ་
དེའི་ཕྱིར། ས་འདིར་ཆགས་པ་མེད་པའི་སྟོན་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་
པའི་སྟོན་རྣམས་དག་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱུད་པ་ལ་ནི་དྲི་མ་སྟེ་
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྩ་བ་སྟེ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉེ་བར་
ཞིབ་སྟེ་སྤངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་ས་གསུམ་
སྟེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྲ་མར་གྱུར་ཁྱང་། བྱང་མེས་འདིས་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་གནས་
སྐབས་འདིར་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱོར་བ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་དང་བྲལ་
བ་འཐོབ་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ས་བརྒྱུད་པ་བ་འདིར་
བསྐྱེད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བ་འགགས་ཁྱང་དབང་རྣམས་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
ཞིང་དེ་དག་གིས། སྤྱིད་པའི་འགྲོ་བ་རང་གི་བདག་ཉིད་སྣ་ཆོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པར་
འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། གལ་ཏེ་ས་འདིར་ཉོན་མོངས་ཟད་ན་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་འགགས་
པས། བྱང་མེས་འདིས་སངས་རྒྱུ་གི་རྒྱ་ཆོགས་རི་ལྟར་རྒྱགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་
ཞེ་ན། ས་བརྒྱུད་པ་བ་འདིའི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ནི་འགགས་
མོད་ཁྱང་། ས་འདི་ཐོབ་ན་དབང་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དབང་བཅུ་པོ་
དེ་དག་གིས་བྱང་མེས་འདིས་དཔལ་འབྱེད་གི་མདོ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཡིད་གྱི་
རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྟོན་ནས། སྤྱིད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སྤྱིར་བཏོན་གྱི་ལུས་
སྣ་ཆོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས་འདིའི་ཆོགས་རྒྱགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འགལ་

ལོ། །དབང་བཅུ་ནི། ཆོ་དང་། སེམས་དང་། ཡོ་བྱད་དང་། ལས་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། སློན་
ལམ་དང་། མོས་པ་དང་། རྩུ་འཕྱལ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། ཆོས་ལ་དབང་བ་སྟེ་བཅུར་
གསུངས་ཏེ། དེ་ནམས་ཀྱི་དོན་ནི་ནམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་
ཆོག་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་
བརྒྱད་པའི་སྐབས་སོ། །

མེམས་བསྐྱེད་དགྲ་བའི་འགྲེལ་བ།

གསུམ་པ་ནི། དགྲ་པ་ལ་ནི་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་
འགྱུར་ཞིང་། །དེ་བཞིན་ཡང་དག་རིག་ཆོས་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པའང་
འཕྲོ་བ། །ཅིས་བྱང་། ས་དགྲ་པ་ལ་ནི་བྱང་མེམས་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་སྟེ་སྟོབས་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོབས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་སྟོབས་
བཅུ་གསུམ་བཤད་དེ། རྣམ་བཤད་ཏུ་ཐུབ་དགོངས་ངངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོབས་ཀྱི་པར་བྱིན་རྫོགས་པ་དེ་བཞིན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་ཆོས་
ཀྱི་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞིའང་འཕྲོ་བ་སྟེ། ཆོས་དང་། འོན་དང་། རེས་
པའི་ཆོག་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞིའོ། །དེ་ལ་དང་པོས་ནི། ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་རང་རང་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་མ་འབྲེས་པར་སོ་སོར་སྟོན་པ་
ཤེས་སོ། །བཞི་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་པའི་རྩ་རྩུན་ཆད་པ་མེད་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་
པར་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །གཞུང་གཞན་ལས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཆོས་དང་།
བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་། སྒྲའི་རེས་པའི་ཆོག་དང་། སྟོབས་པ་མི་ཟད་པ་རིག་པ་ལ་བཤད་
དོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་འགྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དོན་
དམ་པའི་མེམས་བསྐྱེད་པ་དགྲ་པའི་སྐབས་སོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ།

བཞི་པ་ནི། བརྒྱ་པའི་ས་ལ་དེ་ཡིས་ཀྱན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་དབང་
བསྐྱར་བ། ཞེས་པ་ནས། དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་ཆེད་དུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྱུ་ཆོས་
ཆར་འབབ། ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ས་བརྒྱ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་
ཡིས་ཚྭ་གས་བརྒྱ་ཀྱན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་
བ་དམ་པ་སྟེ་མཆོག་འཕྱོང་པོ། འཕྱོང་ཚུལ་ནི་གསེར་ཕྱོང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། བྱང་
སེམས་འདི་ལ་པར་བྱིན་བརྒྱའི་ནང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་མཆོག་ཏུ་བྱུང་
བ་སྟེ་དག་པར་འཁྱར་བའང་ཡིན་ནོ།

ཆར་སྤྱིན་རྣམས་ལས་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྟོག་སྟེལ་བའི་སྤྲད་དུ་རྒྱ་
ཆར་འབབ་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་
སྟེལ་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱལ་ཁྲིམས་འདི་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྱིས་གྱུ་པར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་
མངོན་པར་འབབ་པ་སྟེ་འབེབས་སོ། དེའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་ཞེས་གསུངས་
སོ། དབུ་མ་ལ་འཕྱག་པའི་ཆོག་འགྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དོན་
དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་པའི་སྐབས་སོ། །

ས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན།

གཉིས་པ་ས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་
པ། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། དེ་ཆོ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས།

རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱ་ཕྱག་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན། ཁྱིམ་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོས་དང་པོ་བའདིས་ནི། སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཅམ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་གིས་རང་བྱེད་གིས་བསྐྱབས་པ་ཡང་བྱང་མེམས་འདིས་རྟོགས་པ་དང་། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་ན་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟོན་དང་བྱི་མའི་མཐའི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བ་ཡང་དག་པར་འཇུག་པའོ། སྟོན་ལྟ་འདིས་ཉིང་རེ་འཛིན་བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་བ་སྟེ་ལྟངས་པར་ཡང་བྱེད་དོ། །

འདིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྟངས་བར་བྱེད་ཀུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་འབྲུལ་གིས་བྱང་མེམས་དེས་མེམས་ཅན་བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱ་ཕྱག་གི་གྲངས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་གྲངས་དང་ལྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་དང་། བྱང་མེམས་དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ཆམས་ཏེ་བརྒྱ་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐུབ་དབང་གི་སྲས་པོ་འདིས་རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་བརྒྱ་ཆམས་ཀུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་པ་དང་། ལུས་བརྒྱ་པོ་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱ་ཕྱག་རེ་རེ་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན་པའི་རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མངོན་ཤིང་འབྱོར་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོན་ལྟ་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི། ཁྱིམ་པ་ནས། ཡང་དག་པར་ནི་བསྐྱར་བ་མཐའ་དག་རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཁྱིམ་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། སྟོན་ལྟ་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས། ས་གཉིས་པར་འཕོས་པ་ནས་དང་པོ་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་ས་རྩི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པས། ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བརྒྱ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་སྟོང་དུ་བྱས་པ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བརྒྱ་

གཉིས་པོ་དེ་དག་ཉིད་ས་གསུམ་པ་བཞི་པ་ལྷ་པ་བྱག་པ་བདུན་པ་སྟེ། ས་ལྷ་པོ་འདི་དག་
ནམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷ་པོས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ས་གསུམ་པ་ལ་འབུམ་སྟག་
བཅུ་གཉིས་དང་། བཞི་པ་ལ་བྱེ་བ་སྟག་བརྒྱ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། ལྷ་པ་ལ་བྱེ་བ་སྟག་
སྟོང་བཅུ་གཉིས་དང་། དྲུག་པ་ལ་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟག་སྟོང་བཅུ་གཉིས་དང་། བདུན་པ་ལ་བྱེ་
བ་སྟག་ཁྲིག་སྟག་བརྒྱ་རྩེགས་པར་བསྐྱར་བ་སྟེ་བྱེ་བ་འབུམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། སྐར་
ཡང་སྟོང་སྟག་དུ་ཡང་དག་པར་ནི་བསྐྱར་བ་མཐའ་དག་སྟེ་ཁྲིག་ཁྲིག་འབུམ་སྟག་བཅུ་
གཉིས་རབ་དུ་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། མི་གཡོའི་སར་གནས་ནམ་རྟོག་མེད་པ་དེས། ཁྲིམ་པ་ནས། སྐད་
ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་བྱས། ཁྲིམ་ཆོགས་བཅད་བཞི་བྱང་། ས་བརྒྱད་པ་མི་
གཡོ་བའི་ས་ལ་གནས་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ནམ་རྟོག་མེད་པ་དེས་སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་སྟག་
སྟོང་བསྐྱམས་པ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟོན་གྱི་ཁམས་འབུམ་གྱི་འཛིག་རྟོན་ན་རྩལ་
གྱི་གངས་ཆད་རི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ནམས་དང་གངས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་དག་
ནི་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ། ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྟོ་གྲོས་གྱི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དེས་ཡོན་ཏན་སྟེ་བསྐྱར་བའི་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་དག་གངས་མེད་བརྒྱ་
སྟག་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱམས་པ་སྟག་བཅུ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟོན་གྱི་
ཁམས་གངས་མེད་པ་འབུམ་སྟག་བཅུ་རི་རྩལ་སྟེ་རབ་གྱི་གངས་གྱི་ཆད་དང་མཉམ་པ་
འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ། ས་བཅུ་པ་འདིར་ས་དེའི་ཡོན་ཏན་ནི་དག་གི་སྟོད་ལྷལ་ལས་
ཆེས་འདས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དག་གི་སྟོད་ལྷལ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱམས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་
གྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྩལ་གྱི་གངས་དག་རི་སྟེད་ཡོད་
པ་དེ་སྟེད་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་
རོ། རི་ཞིག་གི་སྐྱུ་ནི་རི་ཞིག་སྟོན་ལ་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་བརྗོད་ཅས་འོག་
ནས་ཡོད་ཏན་གཞན་སྟོན་པའི་གོ་རིམ་བརྗོད་པའོ། །

གཞན་ཡང་བྱང་མེས་འདིས་ནི་སྤྱལ་པ་སྟོན་པ་ལ་རྟོག་པའི་ཀྱན་སྦྲང་རྒྱ་བ་
མེད་པར། རང་གི་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔལ་ལྷན་དང་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་གུངས་ལས་འདས་པ་རེ་རེ་ཞིང་བྱང་མེས་གཞལ་གྱིས་
མི་ལང་བའི་འཁོར་ལྷན་དང་ལྷན་ཅིག་པ་ལྷན་དང་། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་
ལྷན་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཡང་སྟོན་པར་བྱས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལས་གཞན་
འགྲོ་བ་ལྡེའི་འཁོར་བ་ལྷན་དང་ལྷན་མིན་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་ཡང་
མ་འདྲིས་པར་བ་སྤྱུ་ཁུང་བུ་རེ་རེ་ལ་སྟོན་པར་བྱས་སོ།

ཀྱང་གི་སྒྲས་ནི་བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། ཚངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྦྲིང་བ་དང་། མིའི་
རྒྱལ་པོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་
བའི་མེས་ཅན་ལྷན་པ་བརྒྱ་ཕྱིན་ལ་སོགས་པའི་གཞུགས་བཟུང་ནས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་
པར་ཆོས་སྟོན་པར་བྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་དོན་སྤྱད་པའོ། །རྒྱས་པར་
ས་བརྩུ་པ་ལས་ཤེས་པར་གསུངས་སོ། །

འབྲས་བུའི་ས།

གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལྷ། དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱལ་། སྤྱུ་དང་ཡོན་
ཏན་གྱི་ལྷན་གཞན། སྤྱལ་པའི་སྤྱུ་བསྟན་པ། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ། མདོན་པར་
བྱང་རྒྱལ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་
དང་། རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ངི་མ་མེད་ལ་ཁྱེད་གསལ་
བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། མཁའ་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་
ཐུགས་སྤྲུལ་ཏེ། ཅིས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ཁྱེད་པའི་སྤང་བས་
ནམ་མཁའ་ངི་མ་མེད་པ་ལ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་

རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ནམས་འཕྲོ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ཐུན་པ་སྦྱོང་བར་མཛད་པ་ཐུགས་
བསྐྱེད་པ་བཅུ་པ་བརྟེན་པས། རང་གིས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ནམས་བརྟེན་ལུས་པར་
མཐུན་ནས། སྤྲུལ་ཡང་སྟོབས་བཅུ་པ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་གྱི་ས་བཅུ་པ་དེར་སངས་རྒྱལ་གྱི་
ས་འཕྲོ་པ་ལ་འབད་པ་མཛད་པའམ་བརྟེན་པར་གྱུར་ཅིང་། གང་གི་དོན་དུ་འབད་
པ་འདི་བརྟེན་པར་གྱུར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་།
བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་འོག་མེད་དུ་ནི་སྟེ་གནས་དེ་ཁོ་ནར་ཁྱོད་གྱིས་བརྟེན་པར་གྱུར་
དོ། །ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་འདིར་མཐར་ཐུག་ཅིང་ཐུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་
ནི་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འདྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་ན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཆོག་རྒྱུ་དང་པོའི་འགྱུར་ནི་འགྲེལ་པ་དང་བསྐྱེད་ན་སྤྲུལ་བཤད་པ་ལྟར་འོང་
དགོས་ལ། ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པ་ལ་ནག་ཆོའི་འགྱུར་ལས། སྤྲུལ་ཡང་སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་
པའི་སྟོན་གྱི་ས་དེར་འབད་པ་མཛད་གྱུར་པ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལེགས་པར་རྣམ་
བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །རྒྱུ་ཉེ་དཔེར་ན་བྱམ་པ་དང་མཁར་གཞོང་ལ་སོགས་པའི་
སྟོན་གྱི་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དབྱེ་བ་དེ་ཡིས་དེ་དག་ཏུ་བྱས་པའི་ནམ་
མཁའ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ལྟར་དུ། གཟུགས་ཆོར་ལ་སོགས་པ་ལ་
དངོས་པོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
དངོས་པོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་རོ་མཉམ་པ་
ཁོ་ནར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རོ་མཉམ་དེ་ཡང་མཐུན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ནས་ཡང་དག་
པར་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་མཛད་པར་གྱུར་པས་ན། མཐུན་པ་བཟང་པོ་ཅན་ཁྱོད་གྱིས་
སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐུགས་སྤྲུལ་མ་དགོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། དང་

པོ་ནི། གང་ཆེ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་སློབ་གྲོས་འདུག་མི་འགྱུར། ཞེས་པ་ནས། མཁྱེན་པོ་མེད་པར་ཁྱོད་གྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟ་འདྲ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོན། ཞེས་ཆོག་པ་བཅད་གཅིག་བྱུང་། གང་གི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཞི་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ་ཞེས་ནམ་པར་འདྲི་བ་དེའི་ཆོ། ཡུལ་དེ་ལ་སློབ་གྲོས་ཏེ་ཤེས་རབ་འདུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཡུལ་ཅན་གྱི་སློབ་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པར་ནི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་སློབ་ངེས་པར་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཀྱན་ནས་ཤེས་པ་མེད་པར་ནི་ཤེས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པ་པོ་མེད་པར་འདི་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངས་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་དོ་ཞེས་ཁྱོད་གྱིས་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་སུ་ཞིག་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། མཁྱེན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་ནི། གང་ཆེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སློབ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཐ་སྙད་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོག་པ་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཇི་ལྟར་མེམས་ནི་ཡུལ་སྟོན་པོ་གང་གི་ནམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ན། མེམས་ངེས་ཡུལ་སྟོན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བརྟེན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་ནམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཏེ་བར་གདགས་སོ།

ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། གང་གི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྟོན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སློབ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ནམ་པ་ཅན་དུ་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཆོ། ཡུལ་དེའི་ནམ་པ་སྟོན་པ་སྟོན་འདྲིན་པ་ཉིད་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདྲི་བ་པའི་ཕྱིར་སྤང་བའི་རྩོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། རྟག་ཆོའི་འགྱུར་

ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལྟ་བུ་མེད་པ་དག་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཆོ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་འདྲིན་ལས་
དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འདྲིན་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུར་འཇུག་རམ་སྟམ་མོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚུགས་
སྔ་སྔ་བ་པོས་སྟོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་མ་
ཤར་ན་སྟོ་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། མ་ཞུགས་ན་ཡུལ་དེ་མི་ཤེས་པ་དང་། མ་ཤེས་ན་
ཡུལ་ཅན་དེ་ཤེས་པར་འགལ་ལོ་ཞེས་སྔ་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྟོ་མི་འཇུག་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་ཡང་འདོད་པས་དེ་ལ་ལན་མི་འདེབས་པས། སྟོ་ལ་དོན་དམ
བདེན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་བཀག་ནས། དེའི་རྣམ་པ་སྟོ་ལ་འཆར་བ་དང་། དེ་
ཤར་བ་ལས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པར་འདྲིན་ཅིས་དཔེ་དང་བཅས་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་འཐད་པ་དངོས་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡི་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་སྐྱབས་བསོད་ནམས་ཀྱིས། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལས་
འདིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རིག་ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། མཁྱེན་པོ་མེད་པར་
ཁྱོད་གྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོན། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
རོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉག་ཏུ་བཞུགས་པ་ཡིན་ན། ཀུན་སྟོང་གི་ནམ་རྟེན་མེད་ལ།
དེ་མེད་ན་ཆོས་སྟོན་པ་མེད་ཅེས་ཚུད་པ་འདི་ལ་ཡང་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་
རྒྱུ་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱབས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བརྒྱ་ཡག་ཏུ་མ་བློན་པ་
སྟེ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པ་དང་། ཡོངས་སྐྱབས་དེའི་སྐུ་ལ་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐུ་ལ་དེའི་
མཐུས་ནམ་མཁའ་དང་། གཞན་རྩ་དང་གིང་དང་རྩིག་པ་དང་བྲག་ལ་སོགས་པ་སེམས་
མེད་པ་ལས་སྐྱབས་གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་འབྱུང་བ་དེ་ལས་འདིག་རྟེན་ཏེ་
གདུལ་བྱ་ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་ཉན་པའི་སྟོང་ཏུ་གྱུར་པས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་རིག་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་རྩ་མཐག་སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པས་འདིར། ཁེས་པ་ནས།
 བྱད་པར་གྱིས་འཕངས་ལས་ཆེས་བསམ་མི་བྱུང། ཅིས་ཆོག་ས་བཅད་གཉིས་བྱུང་། རི་

ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་འདིར་རྩ་མཁན་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་འབད་པ་
 ཆེན་པོས་བསྐྱར་བའི་འཁོར་ལོ་ནི། དེ་འདས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་སོང་བས་རྩ་མཁན་དེའི་
 འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་འབད་ཚེ་ལ་ད་ལྟ་སྟེ་བ་མེད་བཞིན་དུ་འང་འཁོར་ལོ་འདི་འཁོར་
 ཞིང་རྩ་བུམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱར་མཐོང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་ད་ལྟ་
 སྟེས་པའི་འབད་ཚེ་ལ་གྱི་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཉིད་ལ་
 བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་
 དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་འདྲ་བར་སངས་རྒྱས་ལས་དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་ཐོས་པར་འགྱུར་
 བའི་ལས་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་དགེ་བ་གདུལ་བྱའི་སྟེ་ཐོས་བསམ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
 ཀྱིས་སྟོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་སྟོན་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་བཏབ་པའི་མཐུས་འཕངས་
 པ་སྟེ་བྱུགས་ལས་ཡིན་པས་ཆེས་ཤིན་དུ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེའི་རྣམ་བཞག་དང་། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་
 ལ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དང་། རྒྱ་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བཤད་
 པའོ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐྱམ་པོ་མ་ལུས་པ། ཞེས་པ་ནས། སེམས་འགགས་
 པས་དེ་སྐྱེ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད། ཅིས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་གཉིས་སུ་སྤང་
 བའི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བྱད་ཤིང་སྐྱམ་པོ་དང་འདྲ་བ་མ་ལུས་པ་ཡེ་ཤེས་མེ་དང་འདྲ་བའི་
 བསྐྱེགས་པ་ལས། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་
 ཅན་དུ་ཞུགས་པས། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་ལྡན་པར་
 བྱུར་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཞི་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
 ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་དེའི་ཆེ་སྟེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སེམས་
 དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འགགས་ཤིང་མི་འཇུག་པས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་

ཡེ་ཤེས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་པར་ཁྱེད་གས་སོ། དེའི་ཕྱིར་གོ་འཕང་དེ་ནི་དང་པོར་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཡིས་མངོན་སུམ་དུ་མངོན་པ་སྟེ་བརྟེན་སོ། བཅས་འགགས་པའི་དོན་སེམས་ཀྱི་ཚུ་བ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ལ་གསུངས་པས། སངས་རྒྱུ་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཁྱེད་སྐྱེ་ལ་ཉི་སྐྱེར་འདེབས་ཡིན་པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཞི་སྐྱེ་དཔག་བསམ་གྱི་ལྟ་བུ་གསལ་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་སྐྱོས་དང་བྲལ་ལ་སྤང་བར་འགྱུར། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ལོངས་སྐྱེ་འདི་ནི་རྣམ་རྟོག་དང་བྲལ་བས་ན་ཞི་བའི་སྐྱེ་ལོ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མངོན་པར་ཁྱེད་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། དཔག་བསམ་གྱི་གྱིང་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ཁོར་བུ་རི་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་གསུལ་བྱའི་འདོད་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། སྐྱེ་དེ་ནི་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོལ་གྱི་བར་དུ་གསུལ་བྱའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་འབྱོར་བའི་སྤང་དུ་རྟག་དུ་ཡུན་རིང་བར་གནས་པ་ཡིན་ལོ། ལོངས་སྐྱེ་འདི་ནི་བྱང་སེམས་སྐྱོས་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་སྤང་བར་འགྱུར་གྱི། སྐྱོས་པ་དང་བཅས་པ་སོ་སྟེ་རྣམས་ལ་ནི་དངོས་སུ་སྤང་བ་མ་ཡིན་ལོ། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྐྱེ་དང་བ་སྐྱེའི་ཁྱེད་སྐྱེ་གཅིག་དུ་རང་གི་སྤྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་དང་། གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་དང་། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྐྱུར་བ་སྐྱེན་སུམ་ཆོགས་པ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་རྒྱ་མཐུན། ཞེས་པ་ནས། སྐྱེ་ཡི་བ་སྐྱེའི་ཁྱེད་སྐྱེ་འདེབས་གསལ་བར་སྟོན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བཞི་བྱུང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོས་ཆོས་ལོངས་ཀྱི་སྐྱེ་དེའི་རྒྱ་མཐུན་པ་སྟེ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སྐྱེ་གཅིག་ལ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་རང་གི་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐྱབས་ད་ལྟ་འགགས་ཟིན་པ་སྟོན་གྱི་བྱུང་བའི་མཐའ་མ་ལུས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་དང་མ་འཁོལ་བ་སྟེ་ཕན་ཚུན་

མ་འདྲེས་པར་སྤར་གྱི་བྱུང་ཚུལ་མ་ལུས་པས་བཀྲ་བ་མཐའ་དགམེ་ལོང་གིན་ཏུ་དག་
 པ་ལ་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ལྟན་གྱིས་བྱུང་བར་སྟོན་པར་མཛད་
 ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་སྟོན་སྦྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་ལ་སྟོན་པ་ན། སངས་རྒྱས་གང་
 ལ་བསྟེན་བཀྲར་གང་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ན་ཐུབ་པའི་
 དབང་པོ་བལྟམས་པ་སོགས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་སྐྱེད་དང་
 སྟོན་པའི་མཐུ་དང་སྟོབས་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་རི་འབྲ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་
 འདུས་པ་རི་སྟེན་པ་དང་། ཆོས་ལ་ནན་ཏན་གང་བྱས་པས་དགེ་འདུན་དེར་གྱུར་པ་
 རི་ལྟ་བུ་སྟེ་རི་འབྲ་བ་དང་། ཞིང་དེར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཟུགས་མཆོན་
 དཔེས་སྤྲས་པ་དང་། ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཉེར་སྟོན་དང་ལྡན་པ་རི་ལྟ་བུ་དང་། ཐེག་
 པ་གཅིག་དང་གསུམ་ལས་བརྒྱུ་མས་ནས་ཆོས་རི་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་དང་། ཞིང་དེར་བདག་
 ཉིད་བྲམ་ཟེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པ་སྟོ་ལྡན་བྱིས་པ་དང་རབ་བྱུང་དུ་གྱུར་པ་
 རི་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་ཐོས་ནས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་བསྐྱབ་པ་
 ལས་སྤངས་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་གང་ལ་སྦྱད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་
 བཟའ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱིན་པ་གང་དུས་རི་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཆད་རི་ཙམ་ཞིག་ལུལ་བ་དེ་
 བྱི་མ་ལུས་པར་སྐྱེ་གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཟོད་
 པ་དང་། བཅོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་
 ལ་སྟོན་སྟོན་པའི་ཆེའི་སྤར་གྱི་གནས་སྐབས་གང་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དེ་དག་སྐྱེ་གཅིག་
 ལ་སྟོན་པར་མཛད་ཏོ། །ཞེས་གོང་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་བཤད་པ་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །སྐྱེ་གཅིག་
 ལ་ཅིག་ཅར་དུ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ལྟ་ཞོག་གི། ཁོན་ཀྱང་སྟོན་གྱི་ཉིད་ཀྱི་
 སྟོན་པ་ཀུན་སྦྱུའི་བ་སྦྱུའི་ཁྱད་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པར་མཛད་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
 གང་དག་འདས་དང་འབྱུང་འགྱུར་གང་། ཞེས་པ་ནས། ཐམས་ཅད་བ་སྦྱུའི་ཁྱད་བྱར་
 གཅིག་ཆེ་སྟོན། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། སངས་རྒྱས་གང་དག་སྤར་འདས་པ་
 དང་། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་གང་དང་། གང་དག་ད་ལྟར་ནམ་མཁའི་

མཐར་ཐུག་པར་གསུང་གི་གདངས་མཐོན་པོས་ཆོས་སྟོན་པས། སྤྱག་བསྐུལ་གྱིས་བཟུང་
སྟེ་གཟིར་བའི་འགྲོ་བ་ནམས་དབུགས་འབྱིན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ན་བཞུགས་པ་དང་།
དང་པོའི་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བཟུང་བ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོའི་བར་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་
བ་དེ་དག་གི་སྦྱོད་པ་ཀྱུན། བདག་གི་སྦྱོད་པ་ཀྱུན་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བ་སྤྱིའི་ཁུང་བུ་
གཅིག་དུ་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱས་ཏེ། མིག་འཕྲུལ་མཁན་མ་མལ་
བས་སྤྲུགས་དང་རྩལ་གྱི་མཐུ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་ལུས་ལ་སྟོན་བཅུད་ཀྱི་ནམ་པ་སྣ་
ཆོགས་སྟོན་པར་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མིག་
འཕྲུལ་གྱི་རང་བཞིན་བདེན་བརྟན་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཁྱེན་ནས་དེ་བསྐྱེད་པ་དུ་མར་
གོམས་པར་མཛད་པ་ནམས་ཀྱིས་ནམ་འཕྲུལ་དེ་ནམས་མཛད་མི་བྱས་པ་མི་རིགས་
པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་བཞིན་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་། རང་རྒྱལ་འཕགས་
པ་དང་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་པའི་སྦྱོད་པ་དང་། དེ་ནམས་ཀྱི་ལྷག་མ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བ་སྤྱིའི་ཁུང་བུ་གཅིག་དུ་དུས་གཅིག་གི་ཆེ་སྟོན་པར་
བྱས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དག་པ་འདི་ནི་བཞེད་པ་འཇུག་པ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། མ་ལུས་
རྩལ་གང་དེ་ཉིད་ལ་གངས་མེད། །ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

དྲི་མ་མ་ལུས་པས་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་འདི་ནི་བཞེད་པ་ཙམ་གྱི་
འཇུག་པ་ཡིས་ཏེ་དེའི་སྟོན་ནས། ཉན་ཐོས་མཁའ་མཐུག་གཏུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ནམས་རྩལ་
སྤྲ་རབ་གཅིག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱོན་ལ་སྟོན་པར་བྱས་ལ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ་མ་
ལུས་པའི་རྟེན་གྱི་ཁྱོན་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་གིས་བྱང་པ་ཡང་སྟོན་པར་མཛད་པ་ན། རྩལ་
གཅིག་པོ་དེ་རགས་པ་ཆེ་བར་ཡང་མི་འཇུར་ལ་འཇིག་རྟེན་སྤྲ་བ་སྟེ་ཆུང་བར་ཡང་མི་
འཇུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ནམ་པར་རྟོག་པ་མི་མངའ་བ་ཁྱོད་གྱིས་སྲིད་མཐའི་བར་དུ་སྐད་
ཅིག་དེ་རེ་རེ་ལ་སྦྱོད་པ་སྣ་ཆོགས་པ་རི་སྟེད་སྟོན་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་གངས་ནི། འཛམ་བུ་

སྤྱིང་མ་ལུས་པ་ན་རྩལ་ཕྱར་བ་ཀྱི་གངས་གང་རི་སྤྱོད་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གངས་ལ་མེད་
དོ། །སྤྱི་མ་ནི་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ལ་འདི་ནི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྟོབས་བརྒྱ་མདོར་བསྟན་པ། དེ་ནམས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།
ཡོན་ཏན་ཀྱན་བཟོད་མི་རྣམས་པའི་ཚུལ། ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་
པའོ། དང་པོ་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་སྟོབས་དང་། ཞེས་པ་ནས། སྟོབས་ནི་
བརྒྱ་པོ་འདི་དག་གོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། ཐུབ་པའི་སྟོབས་ལ་ནི། གནས་
དང་གནས་མིན་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་ནམ་པར་སྤྱོད་པ་སྟོ་སྟེ་
མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། མས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་སྟོབས་དང་། ལམས་
སྣ་ཆོགས་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་
ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་།
བསམ་གཏན་དང་ནམ་ཐར་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སོགས་སྟོ་
སྟེ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་སྟོ་སྟེ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཟག་པ་
ནམས་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཏེ། སྟོབས་ནི་བརྒྱ་པོ་འདི་དག་ཏུ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྔ་
བཤད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྔ་བཤད་
པའོ། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གང་ཞིག་ལས་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་འགྱུར་བ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཆགས་མེད་སྟོབས་སུ་གསུངས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་ལྔ་བྱུང་།
རྒྱ་གང་ཞིག་ལས་འབྲས་སུ་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་དེ་ནི་འབྲས་
སུ་དེ་ནི་གནས་སུ་དེ་ལྟར་མཐུན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་
མི་དགེ་བ་ལས་རྣམ་སྤྱོད་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལས་
བསྟོན་པ་ནི་གནས་མིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་དགེ་བ་ལས་རྣམ་སྤྱོད་ཡིད་དུ་མི་འོང་

བ་འབྲུང་བ་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་། གོ་སྐབས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། དེ་འདྲ་བའི་གནས་དང་
གནས་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་མཁྱེན་པ་ལ་ཐོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་མེད་པ་དེ་
ནི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། འདྲོད་པ་སྟེ་དགེ་བ་
དང་མི་འདྲོད་པ་སྟེ་ལས་མི་དགེ་བ་སྟེ་མ་འདྲེས་པ་གཉིས་དང་དེ་གཉིས་ལས་བསྐྱེད་
པ་སྟེ་འདྲེས་མ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ངན་པ་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་
དངོས་པོའི་ལས་དང་། ལས་དེའི་ནམ་སྤིན་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ལའང་མཁྱེན་
པ་རྒྱས་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་སོ་སོར་འཕྲུག་པར་འཁྱུར་བ། ཏུས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་
པའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་བྱབ་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་ལས་ཀྱི་འབྲས་
བུ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདྲོད་དོ། །

འདྲོད་ཆགས་དེས་མཚོན་ནས་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་། སོགས་
གྱིས་བསྐྱེད་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་འབྲུང་བ་སྟེ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་གྱིས་བསྐྱེད་
པའི་འདྲོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་དམན་པ་དང་། འབྲིང་དང་གང་ཡང་
བྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་འདྲོད་པ་དང་། མོས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚོས་ཀུན་ཏུ་སྦྱོད་
པ་ནམས་གྱིས་སྤར་བཤད་པའི་མོས་པའི་ས་བོན་གཡོགས་པ་སྟེ་བསྐྱིགས་པའི་མོས་པ་
ལའང་། མཁྱེན་པ་ཏུས་གསུམ་ཏུ་འགོ་བ་སྟེ་འཕྲུག་པས་མོས་པའི་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་བྱབ་
པ་ནི་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །

སངས་རྒྱུས་ཁམས་མཐའ་དག་གི་ནམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་ནམས་གྱིས་
མིག་དང་སོགས་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་དང་། དེ་དག་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས་པའི་ཁམས་ཀྱི་རབ་
དབྱེ་ནམ་པ་ཀུན་གྱི་བྱད་པར་ནམས་ལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ནམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་
མཐའ་ཡས་པ་འཕྲུག་པ་ནི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདྲོད་དོ། །ཡང་
དག་པ་མིན་པ་ལྷག་པར་སྟོོ་འདྲོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་ཆགས་སོགས་སྐྱེད་པ་ལ་

དབང་པས་ན་དབང་པོ་འོ། སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་པའི་དབང་པོ་སོགས་ཆེས་རྣམ་པ་
ཉིད་ནི་མཆོག་ཏུ་བཞུགས་པ། དབང་པོ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་དང་། དབང་པོ་རྒྱལ་བ་
ཉིད་རྒྱུ་བའི་གནས་སྐབས་ནི་མེན་པར་བཤད་པ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
ཉེར་གཉིས་དང་། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་པན་ཚུན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་བ་ལྟེ་སྐྱབ་ཀྱས་པའི་རང་
གི་ངོ་བོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་
དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལམ་འགའ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི། ཞེས་པ་
ནས། དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད། ཁྱེས་ཆོགས་བཅད་ལྔ་
བྱུང་། ལམ་འགའ་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། ལམ་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱུང་
རྒྱུ་དང་། འགའ་ཞིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱུང་རྒྱུ་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། ཡི་དྲུགས་དང་དུད་འགྲོ་
དང་ལྟ་དང་མི་དང་དམུལ་བ་རྣམས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སོགས་ཀྱིས་ནི་ཡང་དག་པ་དང་
ལོག་པར་ངེས་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་སྟོ་ཆོགས་པ་སྟོན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་མཁྱེན་
པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་
སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །འཛིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་
བྱུང་པར་གྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། རྣམ་
པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། གང་ཞིག་གནས་གང་དག་སྟེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྟོམས་
འཇུག་གི་བྱུང་པར་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱད་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ་མཐར་གནས་སྟོམས་
འཇུག་དགུ་དང་། ཀྱན་བྱང་དེ་དག་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་འདི་ནི་ཀྱན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། །

ཇི་སྲིད་གཉི་ལྷག་དེ་སྲིད་པ་སྟེ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ་ཐོག་མ་མེད་
པའི་སྲིད་པར་གནས་པ་ན། འདས་པའི་དུས་སུ་བདག་དང་སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེའི་
སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཇི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་གཞི་སྟེ་རྒྱུ་དང་

བཅས་དང་། རྣམ་པ་དང་བཅས་དང་། ཡུལ་ཕྱོགས་དང་བཅས་པ་སྟེ་བྲན་པའི་ཡུལ་དེ་
 རྣམས་ལ་སྟོ་ཐོགས་པ་མེད་པ་གང་དང་གང་ཡིན་དེ་ནི། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་
 མཐེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་བ་
 དང་ཕུང་པོ་ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བའི་སྟེ་བ་གང་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པའི་འཇིག་རྟེན་
 ལ་གནས་པ་སྟེ་ཆོགས་པའི་ལས་ཀྱི་བཟོ་བོས་བཀྲ་བར་བྱས་པ་མང་པོ་དེ་ལ་དུས་དེར་
 མཐེན་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཡོངས་སུ་དག་པས་མ་ཆགས་པ་སྟེ་མ་ཐོགས་པར་འཕྲུག་པ་ཡིས།
 ཡུལ་མཐའ་ཡས་པ་མཐེན་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བ་མཐེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །

རྣམ་པ་ཀུན་མཐེན་པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐུར་དུ་ཆགས་སོགས་
 ཉོན་མོངས་པ་དག་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པ་སྟེ་བཙུམ་པར་
 འཇུར་བ་དང་། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་ལ་སོགས་པས་བསྐྱུས་པ་རང་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
 ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྟོ་སྟེ་ཟག་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པ་སྟེ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་
 པ་དེ་ལ་མཐེན་པ་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི། མཐའ་ཡས་པ་ཟག་པ་མཐེན་པའི་
 སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་མེད་པས་འདབ་ཆགས་ལྡོག་པར་མི་འཇུར་གྱི། ཞེས་
 པ་ནས། བཤད་བྱིར་དོགས་སྤང་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་སྤྲུལ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་
 བྱུང་། རྣམ་མཁའ་མེད་པ་སྟེ་ཟད་པས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་དབང་པོ་དེ་ལྡོག་པར་མི་
 འཇུར་གྱི། འདིར་ནི་འཕུར་འཕུར་བས་ནམ་ཞིག་ན་རང་གི་མཐུ་སྟོབས་ཟད་པས་ལྡོག་
 པར་འཇུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་དེ་དང་བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་
 དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པོ་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཡོན་ཏན་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་མ་བརྗོད་པར་ལྡོག་པར་འཇུར་བ་ནི། ཡོན་
 ཏན་རྗོགས་པས་མ་ཡིན་གྱི་རང་གི་སྟོའི་སྟོབས་ཉམས་པས་ཡིན་ནོ།། དེའི་བྱིར་འགྲེལ་
 པ་མཛད་པ་བདག་འདྲ་བས་སངས་རྒྱས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་ཏན་འདི་དག་ནི་ཅི་ཤེས་པ་དང་

བརྗོད་པར་རྒྱས་པར་འགྱུར་རམ་སྟེ་མི་རྒྱས་སོ། །དེ་ལྟར་བདག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་
པར་མི་རྒྱས་པ་འོན་ཀྱང་། ཡོན་ཏན་དེ་དག་འཕགས་པ་ཁྱེས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གིས་དོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་ཆོས་ཆོས་མེད་པར་ཡོན་ཏན་ཅུང་
ཟད་ཅམ་ཞིག་སྤྲུས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། ཡོན་ཏན་འདི་དག་
འཕྲོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། མདོར་བསྡུས་ན་བསྟན་བཅོས་དེ་
ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཟབ་མོ་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཆོས་སྐྱེད་དང་གཞི་དང་ལམ་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་གཞན་པས་བརྒྱ་གཅིག་གི་
ཡོན་ཏན་དང་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་སྤར་བཤད་པ་ནམས་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་
འདྲ་བའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པས་ནི། དོན་དེ་
གཉིས་ཤེས་ནས་བསྐྱོམས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་འདི་དག་འཕྲོབ་པར་
འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་ཡང་མི་གཡོའི་སྐྱེ་མངའ་བྱོད་ཀྱི་སྲིད་གསུམ་ཕྱོན་ནས་སྤྲུལ་
ནམས་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ནས། མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་ཕྱགས་རྗེས་ཐུང་ན་འདས་པར་
བགྱི་བར་མཛད། །ཅེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟེས་སུ་ཟེན་ཀྱང་སྤར་
ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་མི་གཡོ་བའི་སྐྱེ་མངའ་བ་བྱོད་ཀྱིས་ས་
འོག་ས་སྟོང་ས་སྒྲའི་སྲིད་པ་གསུམ་དུ་ཕྱོན་ནས། སྤྲུལ་པའི་སྐྱེ་ནམས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་
ནས་མི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པ་དང་བསྐྱམས་པ་ལ་སོགས་པས་ཡབ་ཡུམ་སྲས་དང་འབྲེལ་
བར་སྟོན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་པ་ཞི་བ་ཐུང་འདས་ཀྱི་གྲོང་བྱིར་དུ་འདུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའང་དབང་པོ་དང་འཆོམ་པར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཏེ་
མེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་སྟོད་པ་སྣ་ཆོགས་པ་ཅན་རེ་བ་སྟེ་སྲིད་པའི་ཞགས་པ་མང་པོས་
བཅིངས་པ་མ་ལུས་པ་ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཐུང་ན་ལས་འདས་པར་བགྱི་བ་སྟེ་འགོད་

པར་མཛད་དོ། །འགྲེལ་བཤད་གྱི་འགྲུར་ལས་གཡོ་བག་ཞེས་པ་ལ་སྣ་ཆོགས་ཞེས་འབྲུང་བ་ནི་འགྲེལ་བ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། ཞེས་པ་ནས། སྒྱར་བར་མཛད་ཅིང་ནམ་པར་དབེན་ལའང་སྒོ་སྒྱུངས་ནམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ན་ཆོས་ནམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ལས་གཞན་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི་ལྷུར་བྱེད་པ་སྟེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་མེད་ལ། ཆོས་ནམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་ནམ་འགྲུར་གྱི་དབྱེ་བ་སྟེན་པའང་མིན་ཞིང་སྟེ་མིན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་གྲོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ཡུལ་འཇལ་བའི་ནམ་པ་ཐ་དད་པ་མི་འདྲ་བར་འགྲུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ན། ཐུབ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་ལ་ཐེག་པ་གཞན་གང་དང་ཡང་མི་མཉམ་པ་དབྱེར་མེད་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་བསྟན་དོ། །

འོ་ན་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ན་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ནམས་ལ་ཉེས་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེན་པོ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་སྐལ་བ་དང་ཉོན་མོངས་དང་ལྷ་བ་དང་ཆེད་སྟོགས་མ་ལུ་པོ་དག་ཡོད་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས། ལྷག་པར་མོས་པ་འདྲིམས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་གཉེར་བྱེད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ཏེ་གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཟབ་པ་ལ་འཕྲུག་པར་མི་འགྲུར་ཞིང་། གང་གི་ཕྱིར་བདེ་གསེགས་ཁྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཁུན་རབ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་ལ་བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཐུགས་རྗེའི་ཐབས་ལྟན་ཅིག་པ་མངའ་བ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་སུ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་

ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཐབས་ཀྱི་ནམ་པ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་
པད་དཀར་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དེད་དཔོན་མཁས་པས་རྒྱ་མཚོར་གནས་པའི་རིན་
པོ་ཆེའི་སྒྲིང་དུ་ཆས་པའི་ཆོ། རྒྱེ་པོའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོར་བཞུད་པའི་ངལ་བ་ཉེ་
བར་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིང་དུ་མ་སྐྱབ་པའི་བར་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་ཡིད་དུ་འོང་
བ་ནམ་པར་བཀོད་པ་སྟེ་སྐྱལ་པ་ལྟར་དུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཚུ་རོལ་དུ་ཐེག་ཆེན་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་འདི་ནི། ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་བ་
ལ་ཡིད་ལྗང་བའི་ཕྱིར་དུ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་དེས་མཚོན་པའི་རང་རྒྱལ་ལ་ཉན་རང་
གི་ཐེག་པ་གཉིས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནས་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ནམ་པར་དབེན་
པའི་སློ་སྐྱངས་པ་ནམས་ལ་ལོགས་སུ་སྟེ་ཕྱི་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་གསུངས་ལ། དེ་
ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ནམས་ལྟར་ཆོགས་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གདོན་མི་ཟ་བར་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་
པ་དང་། བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བར་
གཤེགས་པ་མ་ལུས་ཕྱོགས་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཡུལ་དག་ན། ཞེས་པ་ནས། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་
ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་བསྟན་བཅི་མ་ལགས་སོ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

ཕྱོགས་བརྩམས་ཞིང་མ་ལུས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དག་རི་སྟོད་པ་ན་
རྩལ་ཤར་བའི་རྩལ་ཀྱི་གངས་ནམས་པ་དོག་པར་གྱུར་པ་རི་སྟོད་པ་བདེ་བར་གཤེགས་
པ་ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཚོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་བསྐྱལ་པ་ཡང་དེ་སྟོད་དེ། དེ་
ལྟར་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་སྟོན་དགེ་རྩ་མ་བསགས་པ་ནམས་མོས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར།
ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ལགས་སོ། །དེ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ནམས་
ལ་ནི་བསོད་ནམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་བསགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདིར་བཤད་དོ། །འདི་
ནི་སངས་རྒྱས་ནས་སྐར་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོང་པོར་སྐྱལ་སྐྱའི་འཛང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པའི་

གངས་ཚད་སྟོན་པ་ཡིན་པ་དང་། འགྱུར་ཡང་ནག་ཚོས། སངས་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་ཞིང་
ནམས་ཕྱོགས་བཅུ་མ་ལུས་ན། །ཕྱ་རབ་རྩལ་ནི་རི་སྟེང་ཡོད་པ་དེ་སྟེང་དུ། །བདེ་བར་
གཤེགས་པ་མཆོག་གྱུར་ཁྱོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་། །འབྱུང་འགྱུར་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལྟར་
ལེགས་པར་ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་བ་རི་སྟེང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་མཆོག་ཏུ་རབ་བཞི་
བར། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྷན་ཐུགས་རྗེས་ཁྱོད་ཐུགས་ཞི་ལས་བསྐྱོགས་པས་ཁྱོད་ལ་
ཐུང་ན་འདས་མི་མངའ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་བུང་། རྒྱལ་བའི་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་
ཆའི་ཚད་ནི་རི་སྟེང་དུ་འཇིག་རྟེན་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་
ཞི་བར་འགྲོ་བ་མིན་པ་སྟེ་སངས་རྒྱལ་སྐུ་མ་གྱུར་པའི་བར་དང་། རི་སྟེང་དུ་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ནམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེ་སྟེང་དུ་ཡིན་ཏེ། སངས་
རྒྱལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་བཙུང་བ་ཆེན་པོའི་མ་མ་
ལ་གཏད་པ་ལས་སྐར་བཤད་པའི་རྩལ་ལུགས་འདི་བྱེད་པས། དེ་འདྲ་བ་ཁྱོད་ལ་ཞི་བ་
ཕྱོགས་གཅིག་པར་འགྱུར་བ་ག་ལ་མངའ་སྟེ་མི་མངའ་བའི་བྱིར་རོ། །

གང་གི་མཐུས་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སངས་རྒྱལ་ནམས་ཀྱི་
ཐུགས་རྗེ་དེ་རི་ལྷ་བ་ཞིག་ཅེ་ན། བདེན་འཛིན་གྱི་གཏི་མུག་གི་སྟོན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་པ་
ནམས་ཁ་ཟས་ཏེ་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཐོས་པས་སྐྱུག་བསྐྱུལ་རྒྱ་ཆེན་
པོའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་བྱིར་དུག་དང་བཅས་པ་ཟ་བ་པོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་སྟེ་བདག་གི་
བར་བྱས་པ་དེ་ནམས་ལ། ཁྱོད་བཙུང་བ་སྐྱེ་བ་རི་ལྷ་བ་དེ་ལྟར་དུ་དུག་ཐོས་ནས་ཉེན་པའི་
བྱ་གཅིག་བྱ་ལ་མ་ཡི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་གྱི་ཡིད་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མགོན་པོ་སངས་
རྒྱལ་ནམས་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་གཤེགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ལགས་
སོ། །གང་གི་བྱིར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་མཁས་པས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་
པའི་སྟོ་ཅན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པས་ལྟ་དང་མིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ལྟ་ནམས་ཀྱིས་

ནི་སྒྲིབ་དང་འཇིག་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་འཆི་བའི་སྐྱག་བསྐུལ་དང་། ཡུལ་སྐྱག་པ་
དང་བྲལ་བ་དང་མི་སྐྱག་པ་དང་ཕྱད་པས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱག་བསྐུལ་ཁྱོད་བར་འབྱུར་ལ།
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་སྒྲོ་ཅན་ལོག་པར་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པས་ནི་སྐྱག་
ཏོ་ཅན་ཀྱི་འགྲོ་བ་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་འགྲོ་དང་། སྐར་བཤད་པའི་སྐྱག་བསྐུལ་
ཡང་འཕྲོ་བ་དེའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དེ་རྣམས་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཡུལ་དུ་རབ་དོང་བ་སྟེ་སོང་བས་ན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་
ཐུགས་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ལ་གཞོལ་བ་ལས་བསྒྲོག་པས་ཁྱོད་ལ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་
པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་མི་མངའ་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་བཞུགས་སོ། །

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་རི་ལྟར་བརྒྱུམས་པའི་ཚུལ་ནི། ལུགས་འདི་དག་སྤོང་
ཟླ་གྲགས་ཀྱིས། ཞེས་པ་ནས། གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལྟར་གཞན་ལུགས་བཞེད་གཞུང་
འདི་ལས་གཞན་ལ་དགའ་སྤོང་དོར་བར་བྱ། ཞེས་ཆོགས་བཅད་བཞི་བྱང་། མགོན་པོ་སྐུ་
སྤྱུང་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འབྲེལ་པའི་ལུགས་འདི་དག་སྤོང་དཔལ་ལྡན་
ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་ལས་བརྒྱུས་ནས། དེས་
དོན་ཀྱི་མདོ་སྟེ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དང་། འཕགས་པ་སྐུ་སྤྱུང་ཀྱི་མན་ངག་རི་
ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། རི་ལྟར་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་འདི་ལས་མ་གཏོགས་
པར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་འདི་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
བརྟེན་པ་མེད་པ་དེ་བཞེན་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བསྟན་པ་འདིར་འབྱུང་བའི་ལུགས་ཀྱང་
བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་མེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་མཛད་ཅིག

དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་གང་དོན་དམ་པར་སྤྲས་
པ་དེ་ཉིད། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་སྤྲས་པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཤེས་པས་སྤྲས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་ལས་མ་སྤངས་པའི་ལུགས་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་

ནམ་གཞག་བྱས་པའི་དངོས་སྒྲ་བའི་ལུགས་དང་བདེན་གཉིས་གང་དང་ཡང་མཚུངས་
 པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་འདི་སེམས་ཚུལ་པ་དང་ཡང་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། བླ་སྦྱབ་ཡབ་སྐུ་གྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་དབྱ་མ་པ་གཞན་
 དང་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའོ། །

འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་སྒྲིའི་རྒྱ་མཆོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་
དཔག་པར་དཀའ་བའི་ངམ་གནག་པའི་ཁ་དོག་གིས་འཇིགས་པས། སེམས་ཚམ་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱེ་བོས་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷགས་བཟང་པོ་གང་དག་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་མོད་ཀྱང་།
དབྱ་མའི་གཞུང་གི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཁ་འབྱས་པའི་ཀྱ་མུད་ཁ་ཕྱེ་བའི་རྒྱས་ཀྱ་མུད་ཁ་
འབྱེད་བྱེད་ཆོ་བ་གཤགས་པ་ད་ལྟ་ཡིད་ལ་རེ་བ་རྣམས་སྒྲོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཀྱི་དོན་ཟབ་མོ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་འདི་ནི་སྐྱེ་བོས་སྡོན་ཆེ་རབས་གཞན་དུ་སྒྲོང་པ་
ཉིད་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཉིད་ལས་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་
བ་སྤང་དོ། །གསུང་རབ་མང་དུ་གསན་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་མངའ་བ་ཡིན་ཡང་ཟབ་མོའི་དོན་
འདི་ནི་གཞན་གྱིས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དབྱ་མའི་ལྷགས་ལས་
གཞན་པའི་དོན་དམ་པ་སྡོན་པའི་ཚུལ་ལྷགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པར་མ་སོང་བས་
རང་གི་སྒོས་སྦྱར་བ་འདི་དག་མཐོང་བ་སྟེ་བལྟས་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་
སྟེ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལྷགས་རྣམས་ལ་བྱ་བ་ལྟར། སྒོ་བ་དཔོན་གཞན་གྱི་
ལྷགས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གཞུང་དབྱ་མའི་ལྷགས་འདི་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་དགའ་བའི་
སྒོ་དོར་བར་བྱ་བ་སྟེ། ལྷགས་གཞན་རང་གི་སྒོས་སྦྱར་བ་ལ་ཡ་མཆོན་པར་མི་བྱའི། རང་
གི་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡ་མཆོན་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་བརྟམས་པའི་དགེ་བ་བརྗེ་བ་ནི། རྫོང་དཔོན་ལྷ་སྐྱུ་བ་
ལུགས་བཟང་བསྟན་ལས་བདག་གིས་བསོད་ནམས་རྟོགས་ཀྱི་མཐར། ཁེས་པ་ནས།
འདིག་རྟེན་མ་ལུས་དེ་ནི་ད་རྟོགས་ནས་ལྷུང་དུ་བདེར་གཤེགས་སར་བཏོད་ཤོག ཅེས་

ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱང་། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྷགས་
བཟང་པོ་ལུང་དང་རིགས་པའི་ཆོགས་གིན་ཏུ་གསལ་བས་བསྟན་པ་ལས་བྱང་བའི་
བདག་གིས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར་ཁུབ་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བསོད་ནམས་བསགས་པ། ཡིད་ཀྱི་
ནམ་མཁའ་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་སྡོ་ཞིང་གནག་པར་བྱས་པའི་དཀྱིལ་དུ་སྟོན་
ཀའི་རྒྱ་སྐར་ལྟར་དཀར་བའམ། རྩོམ་པ་པོའི་སེམས་ཀྱི་སྤྱལ་ལ་སྟེ་སྤྱལ་ཀྱི་གདེངས་ཀའི་
འོར་བུ་དང་འདྲ་བ་གང་ཞིག་ཐོབ་དེའི་མཐུས། སེམས་ཅན་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་མ་ལུས་པས་
ཟབ་མོའི་དེ་ཁོན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ནས་ཕྱར་དུ་བདེ་བར་གསལ་བའི་ས་
ཀྱན་ཏུ་འོད་ཅས་བྱ་བར་བསྟོད་པར་ཤོག་ཅིག །ནག་ཆོའི་འཇུར་ལས། ལྷ་སྦྱབ་ལྷགས་
མཛེས་ཕྱོགས་སུ་གྲགས་པ་བརྗོད་ལས་ཐོབ་པའི་བསོད་ནམས་གང་། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། ལོ་
པར་གང་གིས་བསྐྱར་བའོ། དང་པོ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་
གསལ་བར་བྱེད་པ། སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པ་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་ཐུགས་གཞོལ་བ། མི་
འཕྲོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བ། རི་མོར་བྱིས་པའི་བ་དྲུས་མ་ལས་འོ་
མ་བཞོས་པས་བདེན་པར་ཞེན་པ་བསྐྱོག་པར་མཛད་པས་སྦྱར་བ་རྫོགས་སོ། །ཞེས་བྱང་།
ལྷ་བ་གྲགས་པ་ལུལ་ས་མཆོར་སྦྱ་འབྱུངས་པ་དང་། སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྟེས་
པར་གྲགས་པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་རྣམས་གོ་བར་ཟད་ངོ་། །

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཆེའི་ལུལ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་དཔེ་མེད་ཀྱི་དབུང་། རིན་ཆེན་སྤྲུལ་
པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་འཕགས་པ་སྟའི་སྦྱ་རིང་ལ། རྒྱ་གར་
ཀྱི་མཁན་པོ་ཉི་ལ་ཀ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙ་བ་བརྗེ་པ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་
དང་མཐུན་པར་བསྐྱར། ཕྱིས་ར་ས་ར་མོ་ཆེར་རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁན་པོ་ཀ་ནཀ་ལྷ་མ་དང་། ལོ་
ཙ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་འོག་ཤར་ཕྱོགས་པའི་དཔེ་དང་གཏུགས་ཤིང་ལེགས་པར་བཅས་ཉི་
གཏན་ལ་ཐབ་པའོ། །འདིར་འགྲེལ་པའི་མཛད་བྱང་དང་འཇུར་བྱང་གི་སྟེང་ནས་ཐུན་

མིང་བ་རྣམས་བཀོད་པ་ནི། རྩ་བ་ལོགས་སུ་བསྐྱར་བ་དང་འབྲེལ་པའི་ནང་གི་རྩ་བ་
གཉིས་སྐྱར་ནས་ཞུས་དག་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱང་། འདིར་རྣམ་
བཤད་ལས། ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་ཁྲོང་ཁྲེར་དཔེ་མེད་གྱི་དཔྱང་སྟེ་དབུས། ཞེས་དང་། རྩ་གར་
གྱི་མཁན་པོ་ཉི་ལ་ཀ་ཀ་ལ་ཤ་སྟེ་ཐིག་ལེ་བྱམ་པ་དང་། ཞེས་དང་། རྩ་གར་གྱི་མཁན་
པོ་ཀ་ན་ཀ་ལྷ་རྩ་སྟེ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་རྣམས་གོ་བར་
སྤོ། །

འདིར་སྒྲས་པ། ཚུལ་བཞིན་ནམ་དཔྱིད་གོ་ལའི་སྤྱད་ལྷགས་ཀྱིས། མཐའ་བྲལ་
སྤྱོད་པའི་མཁའ་ལ་ལེགས་ཤར་ཏེ། སྤྱིད་པའི་གང་རེག་མ་ལུས་མཐར་མཛད་པའི། ཟབ་
ལམ་ཉི་མའི་དཔལ་ལ་བདག་ཕྱག་འཆལ། རྣམ་དཔྱིད་ཉལ་འགོའི་གཏེར་ཆེན་ལས་
འོངས་ཤིང་། ལོག་སྒྲ་སྤྱད་གི་ཤིང་རྟ་ལས་བཀལ་བའི། རྩོན་མེད་གསར་བཤད་བདེ་
འབྱུང་གཙུག་རྒྱན་འདིས། རྩོགས་ལ་རབ་དགའི་ཀླུ་ཅིས་མི་བཞད། ལེགས་བཤད་
རི་དྲགས་མཆོན་མའི་བསིལ་ཟེར་གྱིས། གཞུང་དོན་སྤེང་འཐུང་དཀར་པོའི་ཁ་བྱེ་
ཡང་། མཁས་རྣོ་མ་འགའ་ཞིག་ཆ་བས་གདུང་སྤྱད་དེ། རྩོད་མན་སྤག་དོག་ཅན་གྱི་
གཤིས་དེ་འདྲ། ལྷང་རིགས་རིན་ཆེན་རྩལ་མང་རབ་བཅེགས་པའི། འཁྲལ་བྲལ་
ལེགས་བཤད་ས་འཛིན་དབང་པོ་འདི། ཕྱོགས་ལྷུང་རྒྱལ་བའི་ལྷན་ཀའི་བྱི་བཞོན་
གྱིས། རྣམ་ཡང་གཡོ་བར་མི་རུས་རང་གི་གཤིས། འོན་ཀྱང་གནས་ལུགས་རྒྱ་མཚོའི་
གཏིང་དཔག་དཀའ། བྱིས་པའི་སློ་གྲོས་ཉ་ཆུང་བང་ཅལ་ཆུང་། ཇི་ཕྱིར་འདི་ལ་འཁྲལ་
བ་གང་སྒྲས་པ། གཞུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དག་པར་མཛོད། འདིར་འབད་
ལེགས་ཆོགས་རྩལ་གྱི་ཁ་ལོ་བས། བདག་གཞན་སེམས་ཀྱི་ཀླན་གསལ་ཁྱོན་བསྐྱབས་
པའི། མཐར་འཛིན་སྒྲ་ལྷན་མ་ལུས་བསལ་བྱས་ཏེ། ཡང་དག་ལྟ་བའི་འོད་མཛོད་རྒྱར་
གསལ་ཤོག ཐུབ་བསྟན་ཉིང་ཁུ་མཉམ་མེད་དགེ་ལྷན་པའི། ཆོས་ཚུལ་ཕྱོགས་དུས་ཀླན་
ཏུ་རབ་རྒྱས་ཤིང་། ཇི་ཉིད་བཤད་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་མཛད་པའི། མཁས་མང་
ཆོགས་ཀྱིས་ས་སྤེང་ཁྱབ་རྒྱར་ཅིག་བདག་གྱང་ཡང་སྤྱད་ཀླན་ཏུ་ཟབ་མོའི་ཆོས། སྤོག་

ཀྱང་བཏང་ནས་འདྲིན་ཅིང་སྒེལ་བ་དང་། །སྤྱི་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་མི་ལྷན་བཅོལ་འབྲས་
ཀྱིས། །ཀྱན་ཀྱང་ཆོས་ཚུལ་འདི་ལ་འགོད་བྱེད་ཤོག ཇི་སྲིད་ཚུགས་སྐྱེ་རགས་ཅན་
འདི་ནི། །སྤྱི་འགོའི་ཁུར་ཆེན་བཟོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། །ལེགས་བཤད་ཉིན་མོའི་དབང་ཕྱག་
འདི་ཉིད་ཀྱང་། །རྒྱལ་བསྐྱེད་འདབ་བརྒྱའི་ཆལ་རབ་སྦྱོང་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་འགྲེལ་ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི།
ཁལ་ཁ་ཁུ་རེ་ཆེན་མོའི་གྲ་རིགས་སྒོ་གོས་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་པ་བཀའ་བཅུ་པ་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ་
དང་། མང་ཐོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་དང་ལྡན་པ་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲོ་མོ་ནས་བསྐྱེད་ཞིང་། དུས་ཕྱིས་
ཁལ་ཁ་གཡོན་རུའི་ཨིལ་ཉིང་ཅུང་ལྷང་གི་ཤོག་ནས་ཁུ་རེ་ཆེན་མོའི་གྲ་རིགས་ནམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་
སྒོ་བཟང་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཐོག རང་ཉིད་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་བག་ཆགས་འཛིན་
པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བར་རེ་བས་མཚམས་སྦྱར་རྟེ། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་འདྲིམ་པའི་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མའི་ཞབས་ཀྱི་རུལ་སྦྱི་བོས་འོད་པ། མང་ཐོས་རིགས་པ་སྣ་བའི་གཟུགས་བརྟན།
སྤྱང་བཙུན་དག་དབང་དཔལ་ལྡན་ཀྱིས། རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་བཀྲང་བྱ་ལྡན་ཆ་ལྡན་བུགས་མོ་
བྱ་ལོར་ཉར་དལ་བེས་མའི་ཆོས་སྤྱ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྤྱོད་བསྐྱེད་འཕེལ་སྤིང་གི་ཉེ་འདབས་རང་ཤག་
ཉམས་དགའ་བར་སྦྱར་བ་འདིས་ཀྱང་བསྐྱེད་འགོ་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་གྱུར་ཅིག །

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

༥ རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་དུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབས་གྲང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རིས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འབྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི།
དཔར་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ།
གདེངས་ཏེ་རྒྱུད་ལཱའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདེན་ཤུག་ཅིང་གེའི་
རིང་ལུགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་བ་སོགས་འཕལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས། རང་
བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་
ཆོག་པའི་དགེ་བསྟོན་སྟོན་ཆོག་དུ་ཤུག་ཏེ་དགེ་སྦྱོང་ཚོས་སྤྲོ་བ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འདིན་རྒྱ་
མཚོས་སྦྱར་བའོ།